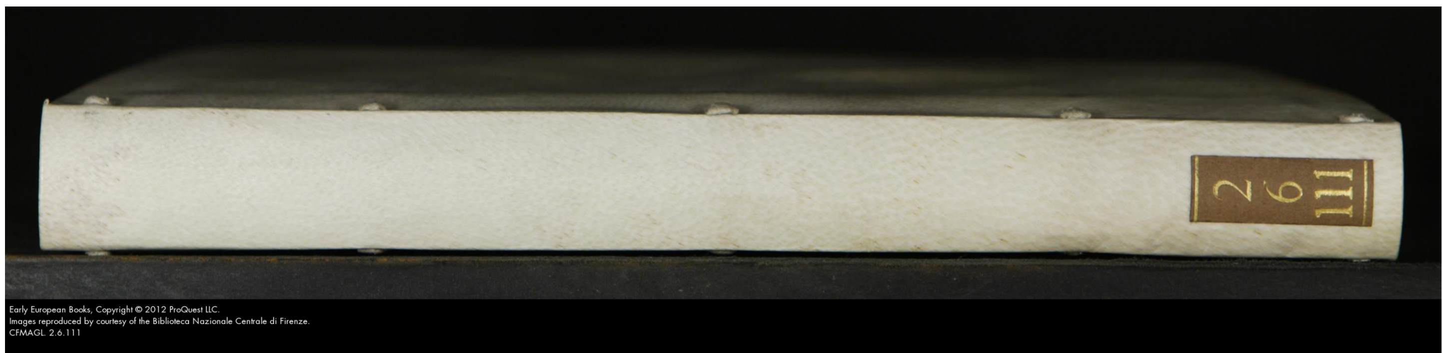
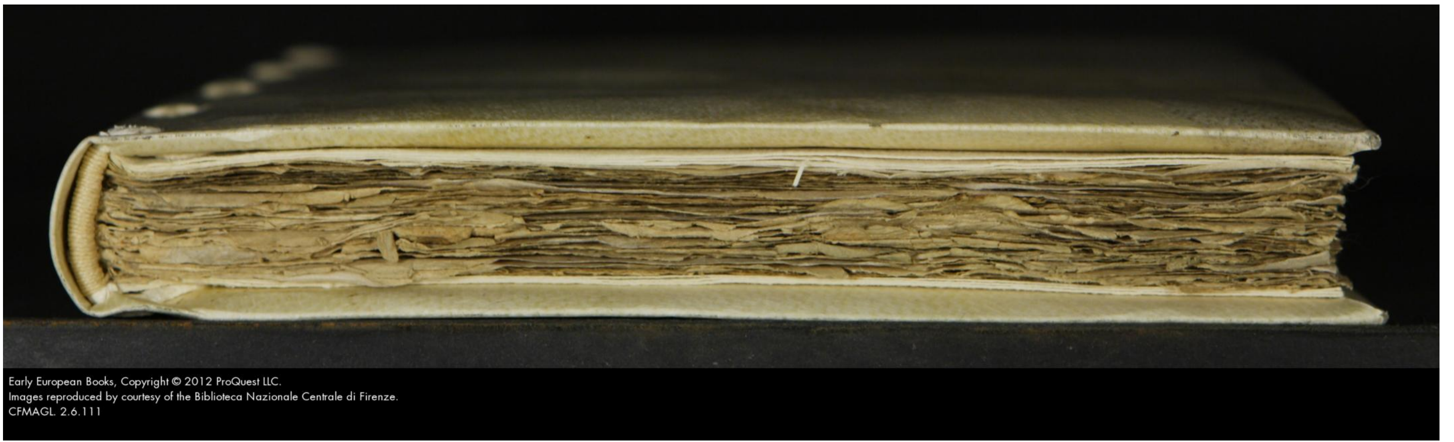
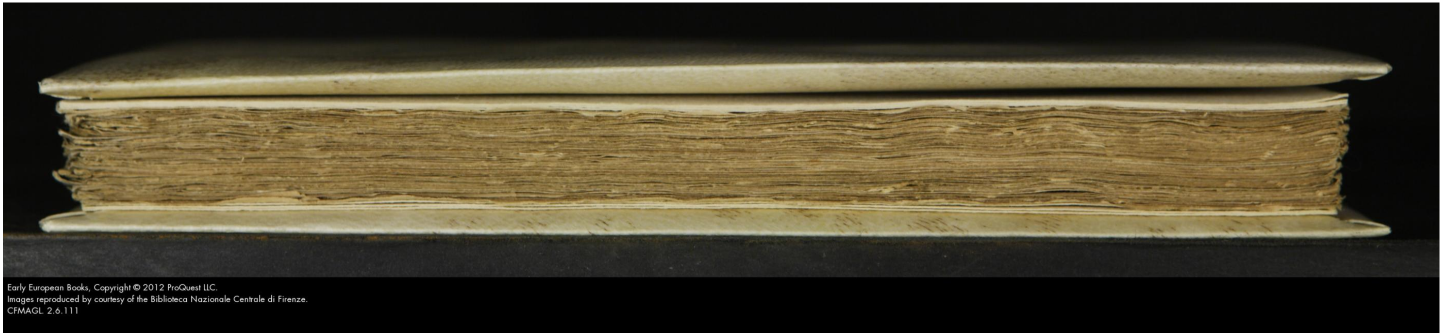

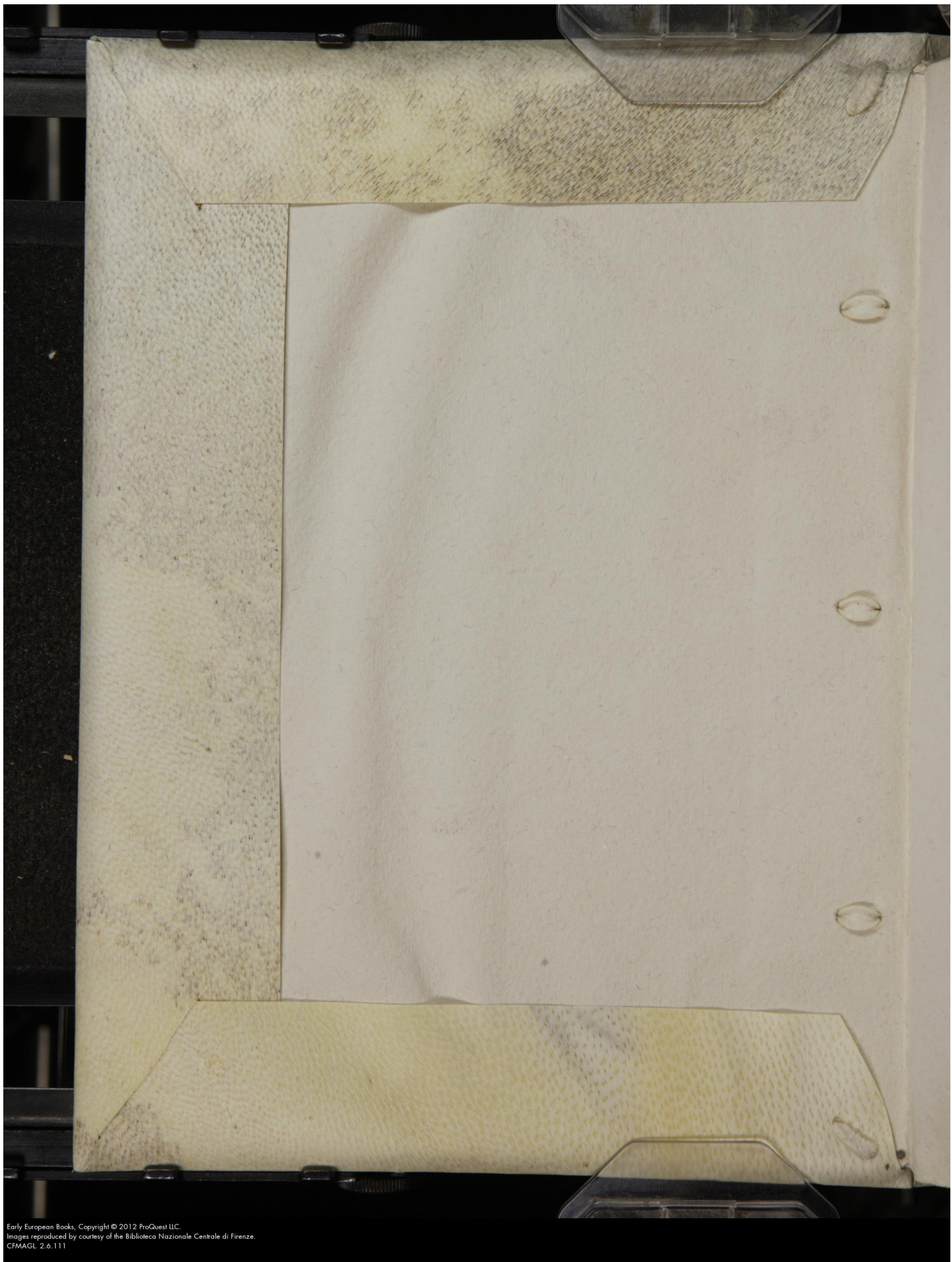

2
6
111

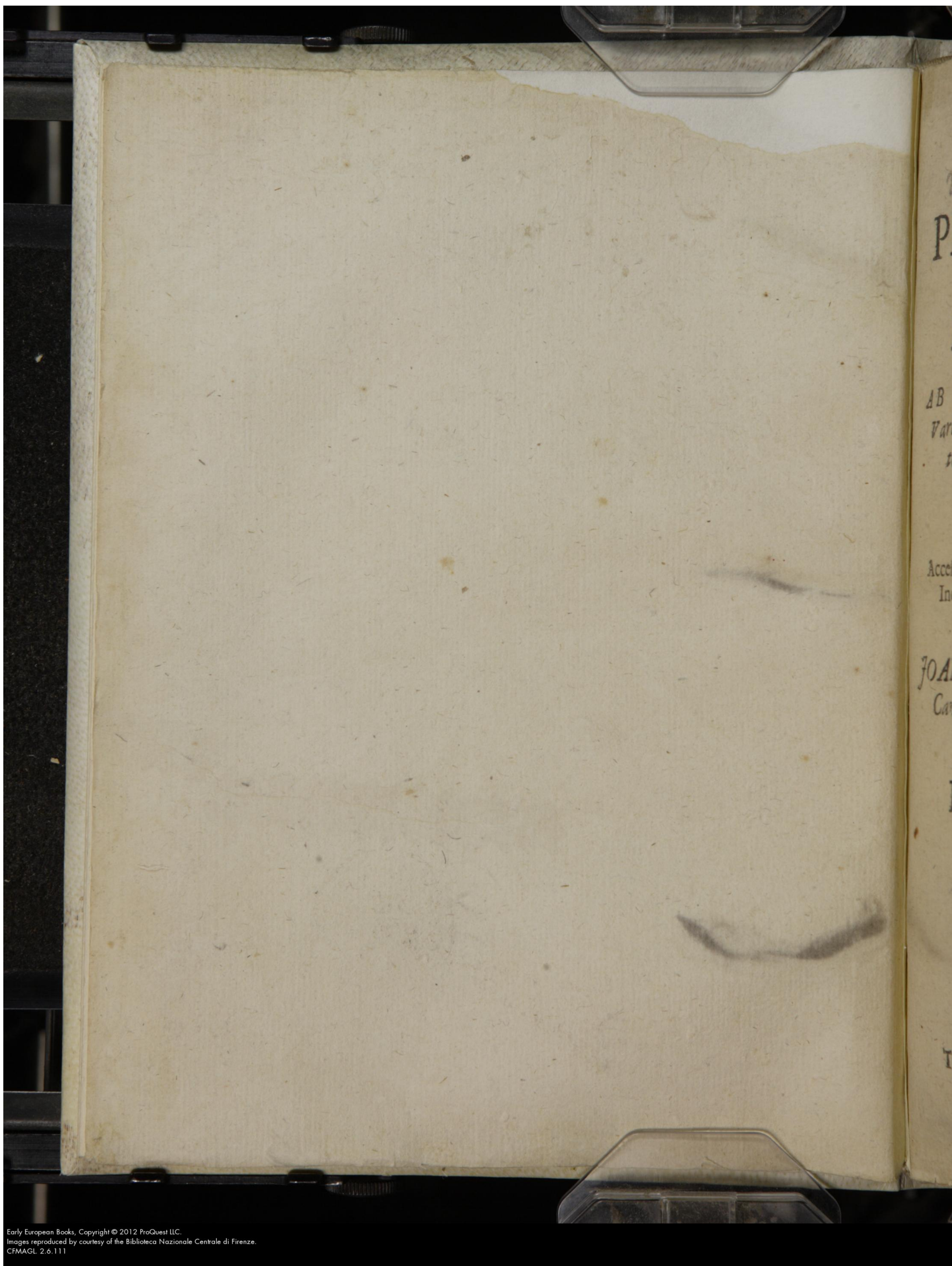

2 . 6 . 111

XXXI
CHOK

SCHOLIA IN PRIMARIAS PRECES IMPERATORIS,

In Quinque Sectiones diuisas:

AB IPSO AVTHORE RECOGNITA, Variis Rotæ Decisionibus ac diuersis Pontificum & Imperatorum Constitutionibus, Cardinaliumque sacri Concilii Tridentini Interpretum Declarationibus, iuxta stylum & praxim præsentis temporis illustrata.

Accesserunt ad singulas Sectiones Argumenta & Summaria, Indéxque Quęstionum & Materiarum locupletissimus.

AVTHORE

JOANNE à CHOKIER DE SVRLET, Canonico & Vicario Generali Leodiensi, necnon Abbate seculari Visetensi, &c.

Editio secunda & posthuma.

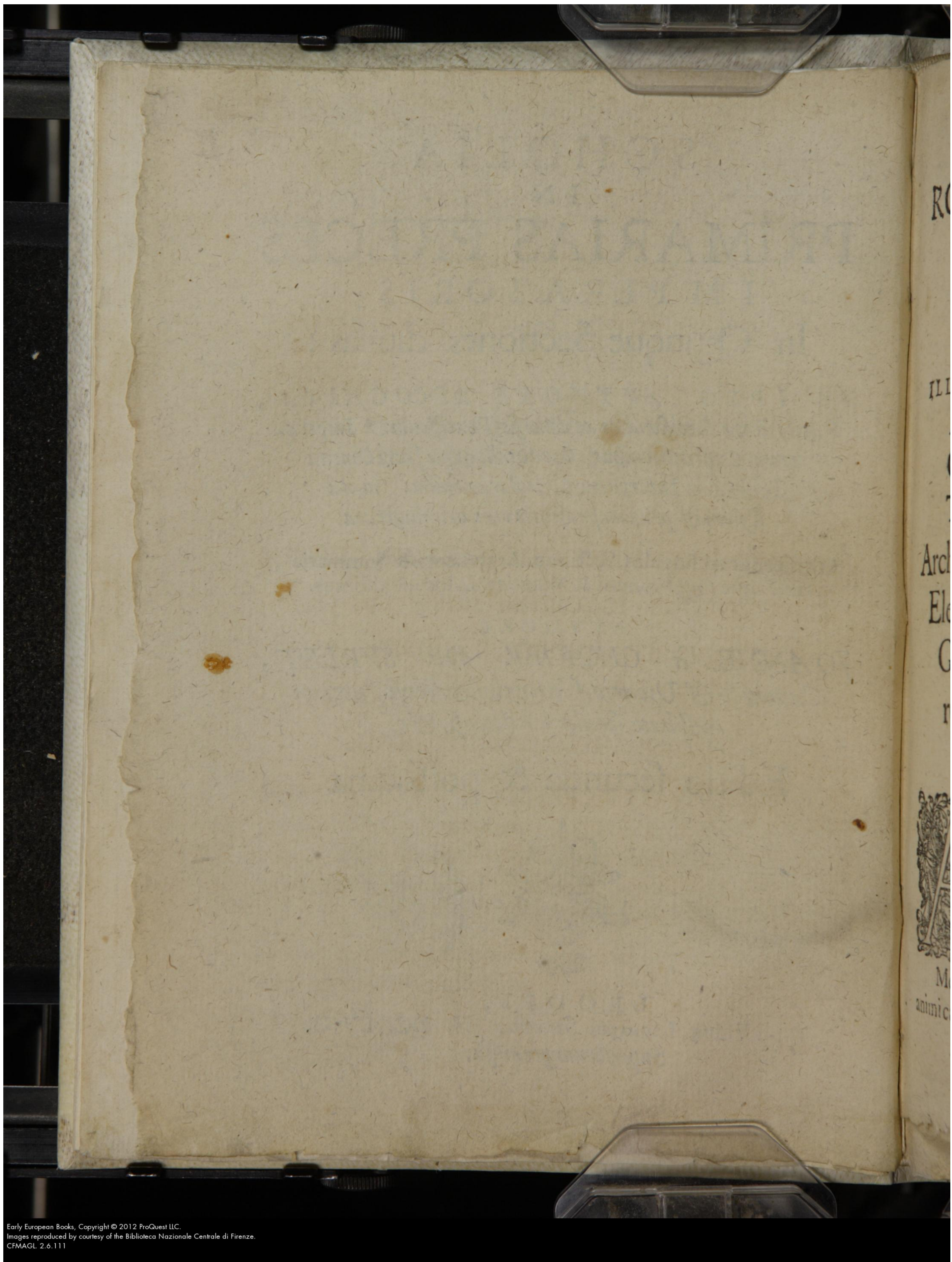

LEODII,

Typis Viduæ LEONARDI STREEL, M. DC. LVIII.

Superiorum permissu.

INVICTISSIMO,
AUGUSTISSIMOQUE
ROMANORUM IMPERATORI,
Hungariæ & Bohemiæ Regi, &c.
NECNON
EMINENTISSIMIS
SERENISSIMIS,
ILLVSTRISSIMISQUE PRINCIPIBUS,
MOGVNTINENSI,
COLONIENSI,
TREVIRENSI,
Archiepiſcopis, ſacríque Romani Imperij
Electoribus Eccleſiaſticis, ac per
Germaniam, Italiam, Galliámque
reſpectiuè Archicancellarijs, &c.
Dominis ſuis clementiſsimis.

VGVSTISSIME & INVICTISSIME CÆSAR, necnon EMINENTISSIMI, SERENISSIMI ILLUSTRISSIMIQVE PRINCIPES SACRI ROMANI IMPERII ELECTORES ECCLESIASTICI,

Memoria teneo me ab hinc aliquot annis varios caſus animi cauſa annotaſſe circa diſpoſitionem primariarum Pre-

cum, quas S. D. N. Paulus Papa quintus, pro sua in Ecclesias Germaniæ Pietate, Inuictissimo & Augustissimo FERDINANDO II. Sacræ Cæsareæ suæ Maiestatis Auo concesserat, verùm delectatus illecebra materiæ quæ in Tribunalibus maximè Ecclesiasticis exindè versabatur, vti etiamnùm promiscuè versatur, censui Libellum locupletandum, & quæ à prima editione occurrerant Augusto & Inclytis Nominibus vestris dicanda esse, præsertim quod Sacram suam Cæsaream Maiestatem iuxta Diuorum Cæsarum prærogatiuas, indubiè idem Indultum à sancta Sede assecuturam fore, seu etiamnum assecutam esse credatur. Hisce prælucentibus liquido eiusdem Suæ Maiestatis Beneficiarij desiderata opportunè assequentur, & ex facili obstacula (si quæ obueniant) amouere poterunt, fulti præsertim præsidio & auctoritate eiusdem Maiestatis vestræ Cæsareæ, quam vt vultu sereno Scriptiunculam hanc Augustissimæ suæ Maiestatis, Celsitudinumque vestrarum solijs appensam conspicere dignentur, penitùs aueo & demississimè obtestor

SVÆ CÆSAREÆ MAIESTATIS,
VESTRARVMQUE CELSITVDINVM,

Humillimus & Deuotissimus Seruus

IOANNES à CHOKIER DE SVRLET., Canonicus & Vicarius Generalis Leodiensis, &c.

AD LECTOREM.

BEneuole Lector, veriloquium est & monitum vtile Doctoris Gentium Sancti Pauli, quo dicebat: *Videte quomodo cautè ambuletis non quasi insipientes, sed quasi sapientes redimentes tempus quantum dies mali sunt*, quibus verbis videtur monere litigiosos, vt à litibus abstineant, neque ijs nimium indulgeant quod multorum bonorum operum exercitijs impendendum est ad salutem, quod ipsum cogitanti mihi quantis litium anfractibus plerique obruantur occasione Precum Primariarum, quæ alioqui optimis ab inclyta Cæsaris munificentia viris bene de Republicâ meritis non rarò conceduntur, nemini non notum est, Ego ad easdem Preces bono vt spero publico litium segetem tollendi causa scribere, hasque Additiones ad Commentaria mea priora vulgare in animum induxi meum, vt istam materiam tam Ordinarij quàm etiã Precistæ, quibus potissimũ hęc scribuntur facilius ac labore leuiori percipere valeant, hęc secunda editio varijs Rotę decisionibus tam manuscriptis quàm impressis, ac diuersis Pontificum atque Imperatorum Constitutionibus, Cardinaliumque Sacri Cõcilij Tridentini interpretũ declarationibus anteriore locupletior in lucẽ prodit. Cæterùm scire te velim candide Lector, quod propter varias in grauibus negotijs alias occupationes adiunctarum primo tractatui additionũ elucubrationes fuerint aliquo temporis interuallo intermissæ, adeoque mirum non sit, si plura fortè omissa inpræsentiarum desiderentur, & inter alia *ad paginam vigesimam septimam designatio Ferdinandi Imperatoris illius nominis Tertij Electi anno 1637. Filij Ferdinandi in Regem Romanorum electi anno 1653. eiusdem Ferdinandi Tertij Filij, & etiam Pag. 30. addi opportuisset quod præfatus Ferdinandus Secundus felicissimæ memoriæ re cum reliquis Electoribus communicata, Pontifice item maximo ijsdemq; Electoribus ratificantibus Electoralem dignitatem cum omnibus*

annexis, iuribus & ditionibus ad sacram Cæsaream Maiestatem vigore communis iuris feudalis, aureæ bullæ & constitutionum Imperij deuolutam Maximiliano Serenißimo Bauariæ Duci, ob innumera illius præclarè & generosè de Sua Maiestate, Romano Imperio & orthodoxa Republica merita accedente inuestitura consueta reddiderit, vt veluti postliminio hæc dignitas in eum statum ac locum à quo vi & iniuria Palatinorum per trecentos ferè annos exulauerat reuersa sit, quemadmodum totidem verbis tradit Wilhelmus Beckers in sua synopsi Iuris Imperij Romano Germanici titulo de Electore Bauariæ, Christophorus Gewoldus de Sacri Romani Imperij septemviratu Cap. X. vbi fusè de Iuribus Ducum Bauariæ, ijs ratione sui Ducatus ab antiquo ad Electoratum competentibus disserit. Poterat identidem mentio fieri de actu declarationis & protestationis per SS. D. N. D. Innocentium X. Pontificem maximum anno 1648. Nouembris 26. Pontificatus sui anno 5. factæ ac typis editæ contra super inductam in personâ Caroli Ludouici Comitis Palatini Electoralis dignitatis nouationem, sic aucto septem Principum Electorum numero absque S. Sedis auctoritate ac beneplacito, *cuius actus tenorē nihilominus operæpretium visum fuit inserere.* Porro errores, transpositiones, & mendas Typographicas quæ tā in remisſionibus, quàm in ipso contextu huius editionis, me alijs in negotijs officij mei distento, præter opinionem irrepserunt, tu Beneuole Lector pro tuo candore, tuaque peritia ut in calce præsentis Tractatus indigitatur, excusa & emenda, & alia quæcumque contra criticos ac mordaces zoylos defende. Interim vale feliciter & fruēre.

JNNO-

INNOCENTIVS PAPA X.

AD PERPETVAM REI MEMORIAM.

ZElo Domus Dei animum nostrum assiduè commouente in eam præcipuè curam sedulò incumbimus, vt orthodoxæ fidei integritas, ac Ecclesiæ Catholicæ dignitas, & authoritas vbique sarta tecta conseruetur, nevè eorum, qui quærunt sua potiùs, quàm quæ Dei sunt, facto iura Ecclesiastica, quorum Assertores à Domino constituti sumus, aliquod detrimentum accipiāt Nosque Supremo Iudici rationem villicationis nostræ reddituri, negligentiæ, in credita Nobis administratione arguamur. Sanè cum intimo doloris sensu accepimus quod per complures vnius Osnabrugis die vj. Augusti præsentis Anni M. DC. XXXXVIII. inter Charissimum in Christo filium nostrum Ferdinandum Romanorum Regem in Imperatorem Electum cum suis fœderatis, & adhærentibus ex vna, ac Suecos cum eorum itidem fœderatis & adhærentibus ex altera; nec non alterius Pacis Monasterij Westphaliæ die XXIV Octobris eiusdem anni M. DC XXXXVIII. inter eundem Ferdinandum Romanorum Regem in Imperatorem electum cum suis pariter fœderatis, & adhærentibus ex vna, atque Charissimum etiam in Christo filium nostrum Ludouicum Francorum Regem Christianissimum cum suis similiter fœderatis ex altera partibus respectiuè initarum articulos grauissima Religioni Catholicæ, diuino cultui, Sedi Apostolicæ & Romanæ, ac inferioribus Ecclesijs, Ordinique Ecclesiastico, ac iurisdictionibus, authoritatibus, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, priuilegijs, rebus bonis, ac iuribus illorum illata fuerunt præiudicia. Etenim pactionibus partim vtriusque, partim alterius pacis huiusmodi inter alia, bona Ecclesiastica aliàs ab Hæreticis occupata, illis, eorumque successoribus in perpetuum addicuntur. Hæreticis Augustanæ vt vocant, confessionis liberum suæ hæreseos exercitium in plerisque locis permittitur & locorum pro ædificandis ad hunc effectum templis assignatio promittitur, ipsique cum Catholicis ad publica munia, & officia, ac ad nonnullos Archiepisoppatus, Episcopatus, aliasque dignitates & beneficia Ecclesiastica, *Precumq; primariarum eidem Ferdinando Regi in Imperatorem electo à præfata Sede Apostolica concessorum participationem admittuntur. Annatæ, iura Pallij, confirmationes, menses Papales, & huiusmodi iura, ac reseruationes in bonis Ecclesiasticis dictæ confeßionis Augustanæ excluduntur. Confirmationes, electionum, seu postulationum prætensorum Archiepiscoporum, Episcoporum, aut Prælatorum eiusdem confessionis potestati sæculari attribuuntur. Plures Archiepiscopatus, Episcopatus, Monasteria, Præposituræ, Balliuiæ, Commendæ, Canonicatus, & alia beneficia, & bona Ecclesiastica Principibus Hæreticis, eorumq; hæredibus etiam sublata denominatione Ecclesiastica in feudum perpetuum sub dignitatis sæcularis titulo conceduntur.* Contra pacem huiusmodi, vllumvè eius articulum nulla iura canonica, vel ciuilia, communia, vel specialia, Conciliorum decreta, Religiosorum Ordinum

regulas

regulas, iuramenta aut concordata cum Romanis Pontificibus, vllavè allia statuta siue politica, siue Ecclesiastica, decreta, dispensationes, absolutiones, aut alias exceptiones allegari, audiri, vel admitti debere disponitur. *Numerus septem Electorum Imperij olim Apostolica authoritate præfinitus sine nostro, & Sedis præfatæ beneplacito augetur, & octauus Electoratus in fauorem Caroli Ludouici Comitis Palatini Rheni Hæretici instituitur*, aliaque multa quæ pudet referre Orthodoxæ Religioni, Sedique præfatæ, ac Romanæ, & inferioribus Ecclesijs, cæterisque præmissis summopere præiudicialia, & damnosa decernuntur. Et quamuis Venerabilis Frater Fabius Episcopus Neritonen. noster, & Sedis præfatæ ad tractum Rheni, & inferioris Germaniæ partes Nuncius Apostolicus extraordinarius in executionem mandatorum nostrorum fuerit palam nostro, & eiusdem Sedis nomine protestatus eiusmodi Articulos esse irritos, nullos, iniquos, ac per non habentes potestatem temerè contractos, atque pro talibus ab omnibus habendos: ac notissimi iuris sit quamcumque transactionem, seu pactionem in rebus Ecclesiasticis sine præfatæ Sedis authoritate factam, nullam, nulliusque roboris, & momenti existere, attamen quo efficacius præmissorum indemnitati consultum sit, pro commissi Nobis ex alto Pastoralis officij debito prouidere volentes, ac instrumentorum vtriusque Pacis huiusmodi, omniumque in illis contentorum, cæterorumque hic etiam necessariò exprimendorum, & inserendorum tenores etiam veriores, & datas ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis, & insertis habentes, Motu proprio, ac ex certa scientia, & matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine prædictos alterius, seu vtriusque pacis huiusmodi articulos, cæteraque in dictis instrumentis contenta, quæ Catholicæ Religioni, diuino cultui, animarũ saluti, eidem Sedi Apostolicæ, Romanæ & inferioribus Ecclesijs ac Ordini & Statui Ecclesiastico, illorumque personis, membris, rebus, bonis, iurisdictionibus, authoritatibus, immunitatibus, libertatibus, priuilegijs, prærogatiuis, & iuribus quibuscumque quomodolibet officiunt, seu præiudicium etiam minimum afferunt, seu inferre, seu intulisse, & aliàs nocere, seu nocuisse quoquomodo dici, intelligi, prætendi, vel censeri possent cum omnibus inde secutis, & quandocumque sequendis ipsò iure nulla, irrita, inualida, iniqua, iniusta, damnata, reprobata, inania, viribusque & effectu vacua omninò fuisse, esse & perpetuò fore, neminemque ad illorum, & cuiuslibet eorum etiamsi iuramento vallata sint, obseruantiam teneri, neque ex illis cuipiam aliquod ius vel actionem, aut titulum coloratum vel causam præscribendi etiamsi longissimi, & immemorabilis tẽporis possessio, seu quasi possesio etiam citra vllam interpellationem, seu interruptionem subsequatur, acquisitũ fuisse, nec esse, minusvè vllo tempore acquiri, & competere posse, neque vlla vllum statum facere, vel fecisse, atque perinde ac si nequaquam emanassent pro non extantibus, & non factis perpetuò haberi debere tenore earundem præsentium decernimus & declaramus. Et nihilominus ad abundantiorem cautelam, & quatenus opus sit, articulos præfatos, aliaque præmissa, vt præfertur, præiudicialia Motu, scientia,

deli-

IOANNIS A CHOKIER DE SURLET,

Cathedralis Ecclesiæ Leodiensis Canonici & Vicarij Generalis, Abbatis Secularis Visetensis.

IN

INDVLTVM PRIMARIARVM PRECVM Scholia.

PROOEMII SVMMARIVM.

1. *Auctor tentat materiam à nemine huc vsque tractatam.*
2. *Imperator non confert, sed nominat.*
3. *Imperator habet Preces in Ecclesijs sub Imperio existentibus.*
4. *Papa potest dare facultatem Laicis conferendi beneficia.*
5. *Reges Neapolitani, Angliæ an habeant ius conferendi beneficia, vt & Duces, Iuliæ, & Cliuiæ Comitesq; Flandriæ.*
6. *Rex item Catholicus non admittit Apostolica diplomata absque Placeto.*
7. *Gratiæ exspectatiuæ particulares sublatæ*
8. *Rex Romanorum in suis ditionibus quosdam Episcopatus, & Archiescopatus confert, à S. Sede confirmandos.*
9. *Ferdinandus primus confert Archiepiscopatum Patri Claudio Iaio Iesuitæ recusanti.*

10. *Preces quo tempore cæperint.*
11. *Antiqua Precum formula*
12. *Formula concessionis Precum tempore Ferdinandi secundi*
13. *Preces Primariæ locum habent in omnibus Prouincijs, Ciuitatibus, Oppidis, & territorijs comprehensis sub Concordatis Nationis Germanicæ.*
14. *Ecclesia, Ciuitas, Castrum retinet sua iura si in alium locum transferatur.*
15. *Iurisdictionis concessio inteligitur cumulatiuè non priuatiuè.*
16. *Superioritas Principis semper salua manet, quæcumque potestas concedatur.*
17. *Sacra Congregatio Concilij Tridentini declarauit Preces primarias non comprehendi sub cap.19. sess. 24. de exspectat.*
18. *Adrianus VI. concessit Carolo V. Priuilegium præsentandi in Hispanijs Abbates, & alios Prælatos Ecclesiarum.*
19. *Philippus Archidux Austriæ inhibet ne aliquæ Gratiæ Apostolicæ in suis ditionibus executioni mandentur absque Placeto.*
20. *Consuetudine induci potest, vt mors Prælati mox Principi significetur.*
21. *De origine Precum Primariarum.*
22. *Quæ dicatur pacifica possessio.*
23. *Executores Primariarum Precum rogant, & monent.*
24. *Preces emanatæ ab eo qui imperare necessitant.*

RIMARIARVM precum, siue Nominationum materiam potentissimo, atque Inuictissimo Cæsari *Ferdinando* II. per S. D. N. *Paulum* Papam V. concessarum, si non frequentem, at à nemine hucvsque tractatam, nemo est in Ecclesiastico Dicasterio paullò exercitatus, aut in negotijs Principum Germaniæ versatus, qui sit nescius. Hinc cupido mihi incessit, breui illam scripto examinare, ac discutere; quod postea, Deo iuuante, perfectius, limatiusque reddam, vbi ex integrò in lucem prodibit, vt solent limatiora, auctioraque recudi, quæ retractantur, & identidem incudi redduntur.

Intereà, quæ vno penè calamo, bono, vt opinor, publico scripta à me sunt, ec tabortiuum fœtum Benignis lector oculis aspiciet; sin

sint

ſint qui faſtidiant, non abnuo quin conijciant quò ſolent cerui cornua. Imprimis itaque rem ipſam vt aggrediar (nolo enim multa præfari) Notandum eſt Inclytum Rom. Imperatorem ex indulto Pontificio non conferre beneficia Germaniæ, *vt latè oſtendit Reſtaurus Caſtaldus tract. de Imperatore quæſt.* 110. *Io. And. in addit. ad Specul. tit. de præbend. §. reſtat. num.* 7. *Boërius deciſ.* 32. *nu.* 8. *Ant. Corſet. tract. regia poteſt. quæſt.* 2. *num.* 9. *Mandoſ. ad Reg.* 11. *Cancell. quæſt.* 13. *num.* 8. *Azorius lib.* 10. *Inſtitu. moral. cap.* 7. *verſ. Quinto quæritur.* 2
Sed habere dumtaxat ius nominandi perſonas idoneas collatoribus ad beneficia vacatura, quas ipſe facit per ſuos Executores recipi, ex conceſſione Precum Primariarum ipſi facta per S. Pontificem: vacatura inquã beneficia, quæ omni caſu, vt nunc ſubſunt Imperio. Vnde huiuſmodi preces primariæ locũ non habent in Italia, nec in Ducatu Mediolanenſi. *Rota in vna Nouarien. Canonicatus, & præbenda S. Gaudentij coram R. P. D. Aragonia* 1555. *Octob.* 25. quæ deciſio reperitur inter deciſiones Creſcentij *deciſ.* 3. *de præbend.* licet locũ habere debeant in ciuitate [a] Cameracenſi & Metenſi, alijſque quæ olim fuerunt de Imperio, nuncque ſunt translatæ in alterius Dominium. Quia tranſlationis poteſtas tanta non eſt, vt rei, ſeu tranſlati loci priuilegia [b] adimat, ſed rem & locum in eadem conditione relinquit. *l.* 2. *§.* 1. *de Priuileg. cred. l. tempus in fin. de re Iud. Felij, cap. quia iudicante. ſub fin. de Præſcriptio, Wameſ. conſ.* 63 *num.* 2. *de Iudic.* ſicut & tranſlatio bonorum intelligitur fieri cum ſuis oneribus, *l.* 1. *§. pro ſecundo, C. de caduc. toll. Wameſ. d. loco, & conſ.* 64. *num.* 3. vbi etiam latè reſpondit Eccleſiam Tenenſem, & alias quæ pridem fuerunt Diocœſis Leodienſ. retinere Canonicas exemptiones, quas cùm Diocœſano Leodienſi ſubijcerentur, habebant, licet nunc tranſlatæ ſint in aliam [c] Diocœſim. Facit quòd ſcribit Lud. de Roſate *in l. de ff. de iuriſd. omnium Iud.* quòd Rex transferens ſuum territorium, nunquam videtur ceſſiſſe ius [d] Regium &c. Neque tamen hæc Primariarum Precum conceſſio ſacris canonibus aduerſatur, quibus expectatiuæ ad beneficia vacatura, aliæque prouiſiones, per quas votum captandæ alienæ mortis inducitur, in Eccleſia damnantur, *cap.* 2. *de conceſſ. præbend. gloſſ. ibidem in verbo, antequam vacent, cap. conſtitutus, eod. tit. cap. deteſtanda, eod. tit. in* 6. quoniam hæc primariarum Precum conceſſio, generalis eſt, & incerta, vt rectè animaduertit And. Gail. *lib.* 2. *obſer. Cam. obſer.* 155. *nu.* 7. Multo minus aduer-

ſatur S. Concilij Trident. decreto *in ſeſſione 24. cap.* 19. quod tollit quaſcunque conceſsiones ad vacatura, vt reſoluit S. Congregatio Ill. Cardinalium Concilij Trident. interpretum, ad dubium ipſis communicatum, quod eſt tale: *Ill^{mi} & R^{mi} D^{ni} Philippus de Monte impetrauit à ſacra Cæſarea Maieſtate Preces Primarias ad R^{mum} Archiepiſcopum Cameracenſem, quæ dantur pro beneficijs vacaturis, cùm talis ſit vis earum Precum.*

Quibus legitimè intimatis R^{mo} Archiepiſcopo vacauit in Eccleſia B. Mariæ Virginis Cameracen. theſauraria, de qua licet, vigore dictarum Precum prouidendus fuiſſet prædictus Philippus, qui infra tempus debitum eam acceptauit, nihilominus Archiepiſcopus Cameracen. contulit cuidam Gisberto Leonino, ſub prætextu, quod decretum Concilij cap. 19. ſeſſ. 24. *tollit quaſcunque conceſsiones ad vacatura, & quia in dicto cap. nulla habetur mentio de Imperatoribus, ſupplicauit declarari Sacram Congregationem Concilij an d. cap. 19. afficiat huiuſmodi conceſsiones, & indulta ad vacatura, ſic anteà conceſſa per Romanos Pontifices Sacræ Cæſareæ Maieſtati, & demum per Pium IV. confirmatæ? Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Trid. Interpretum cenſuit has Primarias Preces non comprehendi dicto cap. 19. quia non nominatur Imperator, qui eſt ſpeciali nota dignus, nominantur Cardinales ſimpliciter, qui ſunt & ipſi ſpeciali nota digni. Vnde ſi Concilium voluiſſet comprehendere Imperatorem, expreßiſſet, vel ſaltem poſt Cardinales dixiſſet & quibuſcumque alijs, quo caſu, dictio, alijs, intelligeretur de ijs, qui & ipſi ſpeciali nota digni fuiſſent. Prætereà exprimitur de exſpectatiuis conceßis Vniuerſitatibus, & alijs ſingularibus perſonis, ergo Concilium expreſſiſſet etiam Imperatorem, ſi voluiſſet; Referendum tamen S^{mo} qui probauit ſententiam Sacræ Congregationis, & iuſsit fieri declaratoriam per litteras eiuſdem Sacræ Congregationis, & vltra rationes ponderatas à Congregatione addidit Sanctitas ſua quod meminit tempore Concilij, quando formabatur dictum cap. 19. aliquos voluiſſe addere Pimarias Preces Imperatori conceſſas, ſed communior ſententia Patrum fuit, quòd tolleretur earum mentio, ſicq́; non comprehenduntur dicto cap. 19.*
Ex quibus videt lector Primarias Preces non aduerſari Concilio Trid. nec etiam ſacris Canonibus, vt dixi quod & firmatur euidenti hac ratione; quod Papa pro ſua poteſtate poteſt dare facultatem Laico etiam conferendi beneficia. *Decius, & DD. in cap. 2. de Iudicijs*, quæ
4 enim ſunt Iuriſdictionis, vt eſt collatio beneficiorum, cuicunque mandare poteſt, non etiam ea quæ ſunt ordinis; *Reſtaurus d. qu.* 100. *num.* 17.

num. 17. *&* 8. sic videmus Pontificum beneficio Reges Neapolitanos nominandi Episcopos facultatem habuisse in 40. primarijs Ecclesijs, quas Cathedrales appellamus, *Lambertinus tract. de iure patron. quæst.* 11. *lib.* 1. Eadem Romani Antistitis indulgentia Regi Angliæ & Vngariæ ius, & potestatem fuisse conferendi canonicatus, & præbendas, Baldus author est *in l.* 7. *C. de Precibus Imper. offerren.* Eodem iure Reges Galliæ vsos fuisse, & etiam nunc quadantenus vti, cùm veteres tùm recentiores authores memoriæ prodiderunt *Anast. Germ. lib.* 3. *de sacrorum immunitatibus num.* 30. *& seq. Guimer. ad Pragm. sanctio.* Simili facultate Carolum Francorum Regem ex concessione Adriani Papæ vsum esse colligimus, *ex cap. Hadrianus* 2. *cum seqq. dist.* 63. & nominatim in Ecclesia Carnotensi dicti Reges conferunt beneficia, *Specul. tit. ne sede vacante in fi.* Eandem facultatem concessit Leo Papa Othoni, *gloss. in summa* 16. *quæst.* 7. Simili Duces Iuliæ & Cliuiæ, vt & Comites Flandriæ diuersas habent Collegiatas Ecclesias, in quibus ad ipsos Principes solos Canonicatuum, & Præbendarum collatio pertinet, teste Crantzio *in Ecclesiastica Saxonum historia*, eo vt opinor fundamento, quòd sint Iurispatronatus Laici, seu ex proprijs Principum bonis eiusmodi Collegia fundata & dotata sint. Quæ quidem collegia etsi in Rotulis seu Registris Precum Imperialium in Cancellaria Cæsarea comperiantur, & Preces in Aula expediantur, illæ tamen per dictos Principes reijciuntur. Denique Rex Catholicus non nulla eiusmodi Collegia tum [f] in Hispania, tum in Belgio habere, quorum sacerdotia f. proprio iure absolutè conferre, in comperto est, nec vllis hominum priuatorum diplomatibus Pontificijs beneficialibus datur hic locus, nisi prius [g] placitum Principis accesserit, idque ex pactis inter 6. g. Pontifices & Reges olim conuentis, ad reprimendos, & quatenus fieri potuerit extirpandos gratiarum expectatiuarum abusus, quos cùm iam satis incepisse Pontifices deprehendissent, è re sui nominis, & Christianæ pietatis esse putârunt illas tollere, & à S. Sede eli- 7. minare, *sess.* 24. *cap.* 19. *Concilij Trident.* Principibusque quorum facultatibus excitata, fundata, dotata erunt Collegia, eorum beneficiorum liberam relinquere collationem. Nec sanè mirum si Principibus & Ecclesiarum defensoribus eiusmodi priuilegia fuerint indulta, cùm & hominibus interdum priuatis, ijsdemque laicis Ecclesiarum patronis absolutum concedatur beneficiorum conferendo-

rum ius, qualia esse apud Atrebates exempla memoriæ prodidit Boë-
8. tius Epo, *tract. de Regalibus, num.* 262. & *sequentib.* Ne multis. Rex
ipse Romanorum suis in ditionibus ex indulgentia proculdubio S.
Pontificis nonnullorum Episcopatuum, & Archiepiscopatuũ guber-
nacula mandat quibus vult, eosque Pontifici nominat confirman-
dos, instituendos, atque consecrandos. Cui rei illustre inprimis vide-
mus exemplum in vita B. Patris Ignatij *lib.* 2. *cap.* 18. qui Societa-
tem Nominis Iesu Reip. Christianæ bono, sempiterna cum sua gloria
9. fundauit, vbi Princeps optimus Ferdinandus I. Romanorum Rex
Archiepiscopatum Iergestiuum in Istria tunc vacantem, vltrò detu-
lit pijssimo sanctissimoque viro Claudio Iaio, vni ex decem primis
eiusdem Societatis Patribus, at reluctanti, respuentique, nec vllis ad
hoc machinis induci sese patienti, quantumlibet apud ipsum S. Pon-
tificem res animis maximis ageretur, donec tandem Ferdinandus
efficacissimis Ignatij orationibus, per litteras persuasus, ac victus, à po-
stulato desisteret: quam equidem historiam acceptam refero eidem
Boëtio Antecessori Duaceno, viro multiformi doctrinâ erudito. Ha-
ctenus de diuersis diuersorum principium priuilegijs, & indultis,
h redeo ad [h] Preces Cæsareas: quarum vsum altiori receptum sæ-
10. culo non comperi quàm 1200. siquidem Speculator qui illarum
mentionem facit, vixit sub annum Christi 1271. & Nauclerus in sua
Cronographia prodidit Rudolphum I. Imperatorem, qui mense O-
ctobri 1273. in Regem Romanorum electus est, vsum fuisse Primarijs
11. Precibus, quarum etiam formulam hanc fuisse scribit: *Rudolphus Dei*
Gratia Rex, & semper Augustus, honorabili in Christo deuoto Abbati &c.
gratiam suam, & omne bonum. Cùm ex antiqua & approbata, ac à Diuis
Imperatoribus & Regibus inclytæ recordationis nostris antecessoribus vs-
que ad nos producta consuetudine, quælibet Ecclesia in nostro Rom. Imperio
constituta, ad quem beneficiorum Ecclesiasticorum pertinet collatio, super
vnius collatione beneficij precum nostrarum primarias admittere tenea-
tur, deuotionem tuam rogamus, quatenus huic Clerico de Ecclesiastico bene-
ficio quod ad tuam collationem spectat ob reuerentiam sacri Imperij, & no-
stram si quod vacat in præsens, vel quamprimùm vacauerit, studeas liberali-
ter prouidere, taliter faciens, quod deuotionem tuam nostra Serenitas debeat
meritò commendare, & ad tua iusta desideria facilis inueniri. Datũ Regni
nostri anno primo. Ex qua concessionis precum formula patet, anti-
quiores illas fuisse æuo Rudolphi, cùm in ea dicatur, *cùm ex antiqua,*
& appro-

& approbata consuetudine &c. Porrò, forma concessionis Precũ Primariarum hodie talis est: FERDINANDVS *Diuina fauente clementia electus Romanorum Imperator semper Augustus, ac Germaniæ Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ, & Sclauoniæ &c. Rex, Archidux Austriæ, Dux Burgundiæ, Brabantiæ Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ, Luxenburgiæ, Wurtenbergiæ, superioris, & inferioris Silesiæ &c. Princeps Sueuiæ, Marchio Sacri Romani Imperij, Burgundiæ, & Morauiæ superioris & inferioris, Lusatiæ, Comes Hasburgæ, Tirolis, Ferretis Niburgi, & Goriciæ, &c. Landgrauius Alsatiæ, Dominus Marchiæ Sclauonicæ, Portus Naônis & Salinarum &c. Honorabili, & Religiosis, deuotis, nobis dilectis N. Abbati & conuentui Monasterij Sancti N. coniunctim vel diuisim gratiam nostram Cæsaream, & omne bonum: Etsi nos ad Romani Imperij fastigium euectos, titulisq. Augusti, & Regio Diademate decoratos summá semper ope niti decet omnia sacri Romani Imperij intemerata iura, & consuetudines laudabiles conseruare, par est tamen vt hoc diligentiori studio præstemus, si quando integritate vitæ, & morum probitate alijsq. virtutibus insignitos, meritis beneficijs, & dignis honoribus afficiendos arbitramur. Siquidem Imperatorum Regumq. sublimitas, & magnitudo nullo expreßius officio Dei Opt. Max. similitudinem referre potest quàm si pluribus benefecerit. Quare cùm nobis ad prædecessorum imitationem ex inueterata consuetudine, etiam Apostolicâ authoritate per Sanct. in Christo Patrem Gregorium XIII. Sanctæ Romanæ & vniuersalis Ecclesiæ Pontificem Maximum roborata, ius competat, Preces Primarias ad omnes, & singulos beneficiorum Ecclesiasticorum Collatores, Collatrices, Capitula, Conuentus, & Collegia, ac personas alias de illis quocumque modo disponendi ius habentes, per vniuersum Romanum Imperium constitutas, porrigendi, dandi, concedendi, & decernendi pro personis idoneis, & nobis gratis, ad consequendum beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura, tam secularia quàm regularia, etiamsi Canonicatus & præbendæ, dignitates, personatus, administrationes vel officia fuerint in Collegiata, Cathedrali, vel Metropolitana Ecclesia, etiamsi ad ea consueuerint qui per electionem assumi ad Collatorum, Collatricum, Capitulorum, Collegiorum, siue conuentuum ad personarum prædictarum collationem prouisionem, electionem, nominationem, præsentationem, seu quamlibet etiam ordinationem coniunctim vel diuisim spectantia (Canonicatu nihilominus & præbenda cum dignitate, perti-*

tu personatu, administratione vel officio etiam ex persona plurium successiuè vacantibus pro vno computatis beneficio) & huiusmodi etiam prædecessorum nostrorum Primarijs Precibus reuerenter hactenus paritum fuerit. Idcirco Romani Imperij iura, & consuetudines (vt tenemur) prosequi & prædecessorum vestigijs insistere volentes, Primarias Preces nostras pro Deuoto nobis dilecto N. ad vos porreximus dedimus, concessimus, & decreuimus, ac per præsentes porrigimus, damus, concedimus, ac decernimus. Ita tamen quod nobis & hæredibus ac successoribus nostris Archiducibus Austriæ, nullum vnquam per hoc in iuribus, priuilegijs & exemptionibus, & collationibus nostris generetur præiudicium vos adhortantes & pro conseruatione iurium ac consuetudinum Romani Imperij expressè requirentes, vt beneficium Ecclesiasticum tam regulare quàm seculare, cum cura vel sine cura, etiamsi Canonicatus vel præbenda, dignitas, personatus, administratio, vel officium fuerit, etiamsi ad illud consueuerint, qui per electionem assumi in Metropolitana, Cathedrali, vel Collegiata Ecclesia, quoad præsens siue proximè quomodolibet simul vel successiuè in quocumque mense vacare contigerit, ad collationem, prouisionem, electionem, nominationem præsentationem, ordinationem, siue quamlibet aliam dispositionem vestram pertinens, Canonicatu (vt præfertur) & præbenda cum dignitate, personatu, administratione, vel officio, etiamsi ex persona plurium successiuè vacauerint pro vno computatis beneficio, quod præfatus N. per se vel procuratorem suum infra mensem à die notæ vacationis duxerit acceptandum, eundem N. prout ad vos spectat ad illud eligatis, nominetis præsentetis ac ei illud conferatis, & assignetis, atque etiam de eo, proui-
i deatis ponendo eum [i] in pacifica, & quieta possessione, stallum in choro, & locum in Capitulo ei assignando cum plenitudine iuris Canonici, & fructuum perceptione, qualibet contradictione cessante. Quo verò hæ Preces nostræ Primariæ certiorem consequantur effectum, nominamus, & deputamus authoritate Apostolicá nobis in hac parte concessa præsentiũ tenore Venerabiles N. Archiepiscopum Moguntinum, Sacri Romani Imperij per Italiam Archicancellarium, Pincipem, Electorem, & Nepotem nostrum charissimum N. Episcopum Spirensem, & Præpositum in Weisenbourg. Principem Deuotum nobis dilectum, & quemlibet eorum insolidum, qui præsentibus nostris litteris requisitus fuerit, harum
k Primariarium [k] Precum nostrarum executores, eisdem per præsentes expres-

expreßè committentes, & mandantes, vt si fortè in contemptum & præiudicium iurium, & consuetudinum Romani Imperij ad parendum huiusmodi Primarijs nostris Precibus contumaces & rebelles fueritis, tanquam executores à nobis deputati sub pœna grauis indignationis nostræ quilibet eorum vos realiter & cum effectu ad parendum per censuras Ecclesiasticas compellat, aliaq; faciat & exequatur iuxta traditam sibi in litteris Apostolicis potestatem. Contumacia verò vestra, aut contemptu, (quod absit) per mensem continuum à die requisitionis numerandum, vos omnibus & singulis priuilegijs, gratijs, libertatibus à Romanorum Imperatoribus, & Regibus, ac à nobis, & alijs prædecessoribus nostris vobis concessis, noueritis eo ipso priuatos, & nostra tuitione exutos, quæ & quas ex nunc prout à die contumaciæ vestræ tenore præsentium reuocamus, cassamus, & irrita esse volumus, & vos totaliter contumaces, & rebelles à beneficijs Maiestatis nostræ reddimus alienos, prout etiam ex nunc, prout ex tunc priuamus, & à protectione nostra excludimus. Harum testimonio litterarum manu nostra subscriptarum & sigilli nostri appensione munitarum.

ADDITIONES.

CAMERACENSI, Preces Primariæ sibi locum vendicant in omnibus Prouincijs, Ciuitatibus, Oppidis, & Territorijs comprehensis sub Concordatis Nationis Germanicæ, cum Sancta Sede Apostolica pro ipsius Ecclesiæ vnione, ac pace &c. initis, sub quibus Concordatis numerantur, & continentur Cameracenses, vt dicit Georgius Branden. ad Concordata Nationis Germanicæ cum Sancta Sede Apostolica; simili modo per Carolum Romanorum Imperatorem cautum est, vt & Cameracenses seruent suprascripta Concordata sub indignationis pœnâ & mulctâ, quæ ex litteris latius patent Datis Bruxellæ Anno 1554 9. Februarij. 13 a

Adimat. Ratio est vt tradit Erasmus à Chokier frater meus *in suo tract. de Iurisdict. ordinaria in exemptos tom. primo part. 3. quæst. 21. num. 2.* quia Ecclesia, Ciuitas, Castrum, Collegium, aliave loca retinent sua iura, priuilegia, & exemptiones si Superioris auctoritate in alium locum transferantur iuribus, & auctoritatibus per ipsum allegatis 14 b

Diœcesim, vt Idem Erasm. à Chokier scribit *dicta quæst. 21. num. 1.* 15 c

Regium, Affine est, quod Iurisdictio nunquam censeatur priuatiuè data, sic videmus, quod, dum Concilium Trident. concedit Episcopis facultatem visi- d

tandi Capitula, & eorum personas, nonobstantibus quibuscumque consuetudinibus, iuramentis, & Concordijs, ista visitatio non est intelligenda priuatiuè, vt sæpe censuit Sacra Congregatio Concilij Tridentini, cuius Congregationis declaratio ita se habet, hæc facultas non est priuatiuè ad illos qui ius habent visitandi, & corrigendi, vt sunt Abbates, Decani, & similes, quia istis licet visitare, & corrigere seorsum ab Episcopis, & iterum quærit, an ista Visitatio de *qua in cap 4. sess 6. & cap. 6. sess. 25. de reseruatione*, eatenus competat Episcopis ex his Decretis vt non liceat Decano, & Capitulo Regulares personas ipsi Capitulo subiectas cumulatiuè cum Episcopo, seorsum tamen ab eodem non excludendo ipsum Episcopum toties quoties sua auctoritate vti voluerit, visitare, corrigere, & emendare iuxta consuetudinem pridem obseruatam, Congregatio Concilij Tridentini censuit imò totaliter licere, Decano, & Capitulo visitare Subditos suos *Gonzal. ad Regul. VIII. Cancell de Mensibus alternatiuis in proœmio §. 2. n. 20.* & 21. semperque superioritas Principis, salua manet quæcumque potestas concedatur prout dum ipse Imperator ius defensionis quod ipse vigore Maiestatis exercet, alicui communicant id non per quamdam potestatis suæ abdicationem, sed per communicationem, concessionem, seu modum beneficij alteri largitus esse censetur, quia communicatio sic semper exaudienda est, vt in ipso communicante primaria semper remaneat potestas, licet adiectum sit cum translatione omnis Imperij potestatis & cum omni iure.

16. Enimverò credendum non est Principem ita fontes suos deriuasse foras, vt nihil pœnes se remaneret, *Martinus Mayer à Schonsberg in suo Tract. de Aduocatia armata cap. 9. nu. 816. & seqq.* Præterea, Imperator non potest præiudicare Imperio cùm sit nudus Administrator, non Dominus Imperij, vnde DD. Concludunt vnanimiter Imperatorem non posse facere alienationem in præiudicium Imperij sui, cum dicatur Augustus ab augendo, & iuret in manus Electorum Imperij iura seruare, augere, & non minuere, & quamuis omnia possit ex plenitudine potestatis, & certâ scientiâ, illud intelligi debet cum grano salis, salua tamen Maiestate Imperij sui, *Adrianus Gylmannus tom. 2. Symphoremat. supplicat. & votorum Camer. Imperialis part. 1. Voto VIII. num. 31. & seqq.* & dummodò non multum lædat Imperij, & Regni dignitatem *Card. Mant. de tacitis & ambiguis, Conuent. tom. 2. tit. 17. num 17. & 18.* An autem Imperatores & Reges donando Ecclesiæ abdicent à se omnem superioritatem, & illam in Ecclesiam transferant. Vide *tract. meum intitul Vindiciæ libertat. Ecclesiast. part. 1. cap. 20.*

17. *Non aduersari*, quibus legitimè sua Sanctitas ex sententia Congregationis, censuit Primarias Preces Cæsareæ Maiestatis non comprehendi hoc decreto Anni Domini 1575. in Ianuario & sic decisum in vna Cameracensi, vide Concil. Trident. de reformat. *Sess. 24. cap 19.* cum Declarationibus Cardinalium in impressione Antuerpiensi Anno 1633.

Et licet Exspectatiuæ non soleant concedi super certo corpore beneficij propter

propter votum captandæ mortis, possunt tamen vigore Priuilegiorum maximè stante confirmatione Apostolica, *Seraph. decis. 761. num. 5.*

In Hispania habere Adrianus Papa VI. indulsit gloriosæ memor. Carolo V. & eius successoribus ius præsentandi in Hispanijs Abbates, & alios Præfectos Ecclesiarum Collegiatarum & Regularium per Breue, cuius copiam se vidisse Nauarrus declarat. *in suo tract. Regularium Commentario 3. de quibusdam Institutionibus, & potestatibus Prælatorum in ca. nullam, Caussa 18. quæst. 2. nu. 2.* Similiter possunt & alij Seculares ex Priuilegio Apostolico habere potestatem conferendi Canonicatus & dignitates &c. vel ex speciali reseruatione in fundatione facta. *Nicol Boërius decis. 32. num. 4. 6. 7. & 10.* 18.f

Placitum Principis. Per Philippum Archiducem Austriæ repetitis vicibus annis Domini 1485. 1492. & 1497. constitutum & ordinatum fuit, ne quis cuiuscumque ille status, aut conditionis foret exequeretur, vel executioni mandari pateretur aliquas litteras exspectatiuas, reseruationes, processus, sententias executoriales, nec alias Bullas, vel Prouisiones Apostolicas super beneficijs in suis Ditionibus constitutis sub pœnâ amissionis, vtilitatis, & effectus earundem, necnon banni extra easdem suas Ditiones, punitionis, & correctionis ad exemplum aliorum, additâ hac declaratione quod contraueniens foret inhabilis ad vnquam tenendum, percipiendum, aut possidendum fructus aliquorum beneficiorum in ijsdem Ditionibus, idque donec dictæ Prouisiones & Bullæ essent in suo magno consilio visæ, & pro facienda illarum executione litteræ patentes, consensus in formâ debita &c. *Wames. cons. 1. de Constit.* 19.g

Neque est reijcienda consuetudo per quam inducitur, vt Prælati mors mox Principi significetur, cum plurimum Principis secularis interesse possit, ne ei suspecti Prælati in suo Regno constituantur. *Antonius Cucchus Instit. maiorum de elect. num. 108. Innocent & Abb. in cap. quod sicut & in cap. cum terra Biax. cap. 6. part. 1. num. 2. in suo Directorio de Elect.* qui sedium suarum possessionem ante obtentum beneplacitum accipere non valent. *Anth. Cucchus dicto tit. de elect.* ne secreta Regni reuelentur in cap. quod sicut, quem sequitur Panorm. d. loco. *Biax d. loco per Innoc. ex quo beneplacitum nihil in* se habebat spiritualitatis prout nec præsentatio Patroni licet sit quid annexum spirituali. *Innoc. dict. Cap. quod sicut num. 1. Melchior. Kling. in cap decernimus 2. de Iud.* 20.

Preces Cæsareas Bursatus cons. 126. num. 39. qui tractat incidenter materiam Precum Primariarum dicit vt sequitur. Scimus enim Imperatorem ab Apostolica sede tenère Priuilegium (vulgò Preces Primarias) quod in qualibet Germaniæ Ecclesia vnus Beneficiatus eius intuitu recipiatur: & Specul. se vidisse Bullatum affirmat *in tit. de Præbend. fin. part. 3.* Imperatorisque Rodolphi primi Cæsaris Germani Vigesimi septimi qui electus anno Christi 1273. fuitque à Gregorio X. Pontifice confirmatus simulque lausannæ conuenerunt, vt veteres vers testantur. 21.h

Bis sexcenti septuaginta tresq; stetere
Anni, Lausanna dum Rex & Papa fuere.

Litteras Primarias Precum cuidam Abbati Germaniæ legisse, & vidisse testatur Thom. Feldrens. *in tit. de Reseruat. benefic. vers. comprobantur*, vt tradit Arnulph. Ruzeus *Tract. iuris Regaliorum priuileg* 47. *num.* 2. qui Gregorius X. Regebat Ecclesiam Anno 1271. fueratque ante Archidiaconus in Ecclesia Leodiensi.

22. i *In pacifica & quieta possessione*, in pacifica possessione videtur esse, qui saltem per duos Menses beneficium possedit *farin. part.* 2. *decis.* 657. *num.* 2. adeo quod effluxis illis duobus Mensibus Iudex executor censeatur functus officio Garcias de beneficijs *part.* 6. *cap.* 2. §. 1. *num.* 154. quod si aliquamdiu indúductus in possessionem pacificè possedit, expirat Executoris potestas, sicut Iudex qui protulit sententiam *Cap. in litteris de officio delegati*. Ita quod pacificus possessor dicatur, qui habet possessionem sine controuersia iuris, vel facti iudicialis. Guido Papæ *quæst.* 85. *num.* 8.

23. k *Precum nostrarum Executores*, Executor rogat, & monet ac procedit per Censuras, Preces emanatæ ab eo qui imperare potest, necessitant, parumque refert vtrum litteræ sint monitoriæ, vel præceptoriæ *Farin. part.* 1. *decis.* 536. *num.* 2.

24. Nullamque differentiam inter Principum Preces, & mandata facit Menoch. de arbit. Iudicum casu 354. *num.* 13. quoniam Rogatoria, aut hortatoria verba adiecta dispositioni inducenti, obtemperandi necessitatem præceptoriorum verborum naturam assumunt *gloß. in cap. ad aures litt. l. verb.* Consilio, hoc est consilium reuerentiæ cui obediendum est x de ætate, & qualitate ordinan. & in *cap.* 10. *litt. n. verb.* hortamur, id est, præcipimus x de testam. iuxta illud Ouidij.

Est orare Ducum species violenta iubentis,
Et quasi nudato supplicat ense potens.

Scitum est, & illud rogando cogit, qui rogat potentior, & blanditiæ Principum vim continent minarum, resque magis, quam verba intuenda veniunt, vnde eleganter Cicero, scriptum sequi calumniatoris est, boni verò Iudicis voluntatem scriptoris, cui conuenit, & illud eiusdem Ciceronis, quid opus est verbis, dum res, cuius causa verba quæsita sunt intelligatur, de quo in *Epist. ad Lectorem tract. mei de senect.*

SEQVI-

SEQVITVR TEXTVS

INDVLTI PRIMARIARVM

PRECVM IN QVINQVE

SECTIONES DIVISVS CVM SVMMARIIS.

SVMMARIVM.

1. *Paulus V. ante Pontificatum vocabatur Camillus.*
2. *Quis primus Summorum Pontificum nomen mutauerit?*
3. *Papa vnde Episcopus dictus?*
4. *Papa Episcopis scribens fratres appellat, cum autem alijs, filios.*
5. *Eligendus in Imperatorem, primum Rex Romanorum creatur.*
6. *Electio Imperatoris ante datos Electores à Papa qualis?*
7. *Gregorius V. Electores constituit.*
8. *Otho magnus Rex Germanus vocatus*
9. *Salutandi consuetudo antiqua.*
10. *Imperium à Romanis procedit.*
11. *Quæ sit differentia inter Cæsares, Imperatores, & Augustos.*
12. *Imperij Romani mutatio.*
13. *Electorum Imperij institutio.*
14. *Rex Bohemiæ ius suffragij dandi an habeat?*
15. *Ante Electores quis ritus eligendi?*
16. *Henricus primus Bauarus, primus fuit Electus in Imperatorem per Principes Electores.*
17. *Rex Romanorum assumit nomen Imperatoris per vnctionem, & coronationem.*
18. *Elenchus Cæsarum coronatorum à Carolo magno.*
19. *Electio Imperatoris confirmatur à Papa.*
20. *Dux Sabelli præstat obedientiam S. Sedi pro Ferdinando secundo.*
21. *Electus Rex Romanorum insinuat Electionem suam summo Pontifici per suos Legatos, qui pro eo præstant obedientiam.*
22. *Vnctio quid differat à consecratione?*

23. *Imperator ante coronationem Preces non concedit.*
24. *Primariæ Preces cur sic dicantur?*
25. *Imperator dicitur Ecclesiæ filius Aduocatus, ac defensor.*
26. *Imperator coronis coronatur tribus.*
27. *Virtutum merita tribui merentibus conuenit.*
28. *Papa proprium suum nomen ponit in Bullis, non cognomen.*
29. *Quis Pontificum primus nomen suum mutauerit.*
30. *Bulla absque inscriptione Seruus Seruorum redargui de falso potest.*
31. *Qui sint Electores?*
32. *Auctoritate Summi Pontificis facultas committitur Electoribus circa annum 995.*
33. *Papa salutat eum, cui confert.*
34. *Ætas ferrea nunc agitur.*
35. *An Summus Pontifex possit statuere, vt Imperium iure hæreditario deferatur?*
36. *Qui fuerint successores Ferdinandi Secundi.*
37. *Imperator militari non Ecclesiastico charactere insignitur.*
38. *Imperator semel dumtaxat in vna Ecclesia denominat.*
39. *Imperator Aduocatiam à lege habet.*
40. *Archiepiscopus Coloniensis secundam vocem habet in electione, Imperatoriq; primum Regium diadema imponit.*
41. *Imperator recipit auctoritatem administrandi ab Archiepiscopo Coloniensi.*

Causæ impulsiuæ Indulti S. D. N. V. sunt bene-merita Cæsaris erga Ecclesiam Romanam Catholicam, cuius est Aduocatus, & legitimus Athleta aduersus fidei, & Christiani nominis hostes.

Sectio I.

[a] PAVLVS [b] Episcopus seruus seruorum Dei Charissimo [c] filio Ferdinando Romanorum [d] Regi Illustri in Imperatorem electo, [e] salutem & Apostolicam benedictionem..

VM post factam de persona tua per [f] *S. R. Imperij Principes* [g] *Electores* [h] *in Regem Romanorum electionem, ac per nos pro vniuersæ Reipub. salute* [i] *confirmatam, nuper nobis significaueris, te summoperè desiderare personas tibi gratas*

gratas & acceptas, vt gratia & munificentia aliqua beneficia Ecclesiastica consequi possint: Nos quemadmodũ magnis merentur efferri laudibus, insignibusque præconijs commendari & sublimium Principum desideria & vota quæ in diuini nominis & personarum, illi Clericali vinculo adstrictarum amore feruntur & opere postmodum consequente tutum deducantur in actum: ita etiam dignum vel potius debitum existimamus, vt quoniam in fidei synceritate & deuotione illibatæ Ecclesiæ sponsæ nostræ, te fidelem [k] *Aduocatum deuouisti, eamq́; humili professione Matrem & Dominam tuam recognouisti, & ad ipsius honorem, & S. Rom. Imperij decus, & vnionem victoriæ, & diadema etiam nostro ministerio, adueniente tempore, suscipere, & in eis immobilis persistere intendis, verùm etiam tamquam ipsius Ecclesiæ legitimus Pugil & Athleta, te aduersus Schismaticorum & Hæreticorum, Turcarum tyrannum, ac fidei ac Christi nominis hostes, insanias, & furores, spiritualiter & temporaliter armaris, & in dies arma huiusmodi iugiter exequeris, ea tibi fauorabiliter concedamus, quæ tuæ Celsitudini cedant ad honorem, & per quæ eisdem bene meritis personis te munificum reddere possis, ope auctoritatis Apostolicæ exhibitione Gratiarum.*

SCHOLIA IN SECTIONEM I.

PAVLVS) Antequam ad summi Apostolatûs apicem euectus esset [a] Paulus V. Pontifex Maximus Camillus vocabatur, ex Illustri Burghesiorum familia oriundus, cuius ego deductionem accuratam ex antiquissimis Scriptorum monumentis prodidi in Epistola liminari Dissertationum mearum in Onosandri Strategicum ad Illustrissimum & Reuerendissimũ Dominum Scipionẽ S. R. E. Card. Burghesium. [b] Mutato autẽ Camili nomine, Paulus V. dictus est; æquũ est, enim vt Papa, qui alijs omnibus præest, proprio suo nomine quo appellabatur, dũ alijs suberat, exinde non vocetur, sed aliud sibi assumat, vt sicuti est Dominus omnium, & Dei Vicarius effectus, *glos. in verb. Bonif. in proœm. lib. 6. vbi DD. Guilielm. Bened. in cap. Raynutius in pr. num.* 43. & *seqq.* ita nomen aliud sibi adsciscat ad instar Principis Apostolorum Petri, qui antea Simon dicebatur, *Restaurus Castaldus tract. de Imper. quæst.* 40. Hinc omnes à Gregorio Magno Pontifices, hanc nominis mutationem non sine ratione esse

con side-

considerantes, primo nomine neglecto, aliud assumere consueuerunt, quasi quod prius in terrena, priuataque vita assecuti erant, terrenos affectus redoleat; proinde cùm terrenæ cogitationes & curæ sint ab ipsis calcandæ, obliuionique mandandæ, aptè quidem cum secularibus negotijs, secularis quoque appellatio reijciatur, id quod etiam in nonnullis Regularium ordinum familijs, obseruari notat Anast. Germon. *tract. de Indultis Cardin. In script. num.* 19. Verùm, quantò maior & excelsior est Papa, tantò humilior omnibus creaturis ostenditur, & propterea se SERVVM SERVORVM DEI appellat, *cap. relatum* 37. *in fi. de sent. excom. & in Proœm. Decretali. in glos. verbi Seruus.* Ex quo illud processit, vt in die coronationis Papæ, quo conditionis humanæ minor sit, ante illum stupæ in summitate arundinis comburantur, & stentoreâ voce inclametur: SIC TRANSIT GLORIA MVNDI PATER SANCTE. *Nauar. in repert. cap. inter verba* 11. *quæst.* 3. *conclus.* 5 Ita olim triumphantibus Imperatoribus suggerebatur à tergo: RESPICE POST TE: HOMINEM MEMENTO TE. *Tertul. in Apolog.* Atque hæc inscriptio Seruus Seruorum &c. adeò vsque recepta, & necessaria est in litteris Pontificijs, vt si illa desit, litteræ obreptitiæ, & de falso sint suspectæ, vtpote contra styli vsum fabricatæ. *Bald. in l. Sacri affatus C. de diuers. rescript. cap. quam graui de crimine falsi Abbas in cap. ex parte* 2. *num.* 2. *de off. iud. deleg.*

3. EPISCOPVS) Quid caussæ cur S. D. N. Episcopum se nominet, notat Restaurus Castaldus *tract. de Imperat. quæst.* 42. vbi scribit idcircò Episcopum nominari, quòd nullus ordine Episcopali maior sit in Ecclesia, *per not. glos. in Proœm. sexti, in verbo Episcopus, & Anast. Germon. tract. de Indult. Cardin. in §. Episcopus.*

CHARISSIMO IN CHRISTO FILIO) Multis iam retro seculis inoleuit vsus ille, vt S. D. N. Episcopis, Archiepiscopis, Patriarchis, & Cardinalibus scribit, fratres appellet, tanquam in officio Coadiutores;
4 cùm autem alijs, filios. Et quidē optima ratione, vt quemadmodum inquit Rebussus, *ad formam mandati, verbo dilectis filijs, &* Deus Opt. Max. pater est & creator omnium, ita eius in terris Vicarij filij sumus, cura & honore, quia curam omnium gerit, vt ostendit Bonifac. *ad Proœm. Clement. col.* 2. *not.* 4. Atque hæc scribendi forma nisi seruata fuerit, præsumitur rescriptum falsum *d. cap. quam graui. Alciat. in l inter claras C. de summa trinit.*

5. FERDINANDO ROMANORVM REGI) Eligendus in Imperatorem, primum

primum ᵈ eligitur à ſeptemviris Germaniæ Rex Romanorum, poſteà verò promouetur in Imperatorem vnctione, conſecratione, & coronatione, quam accipit à Papa. *text. in c. Venerabilem, ibi, perſonam electam in Regem, & ibi, ad Imperium aſſumendus, de Iureiur. Reſtaur. tract. de Imperatore, quæſt.* 10. Aurea etiam Bulla Caroli IV. quotieſcumque neceſſitas ſeu caſus electionis Regis Romanorum in Imperatorem promouendi. Ac licet plerique ſint in ea ſententia vt Rex potiùs Germanorum eligatur. *Ioan. And. in d. cap. Venerabilem*, nihilominus præualuit ſententia Panorm. & aliorum *in d. cap.* quæ etiam diuturno loquendi vſu confirmata eſt. Benè tamen animaduertit D. Azorius *l.* 10. *inſtit. moral. part.* 2. *cap.* 4. olim antequam electio Imperatoris ad ſeptemviros Germanos Romani Pōtificis authoritate redacta eſſet, Regem Romanorum eligi quempiam ſolitum, qui deinde ab Italis, Lombardis eligebatur, & à Mediolanenſi Epiſcopo coronabatur in Regem Italiæ, tandem à Romano Pōtifice, annuente vniuerſo populo Romano, Imperator Romanorum vocabatur. Vnde Carolus Magnus qui primùm Aquiſgrani erat creatus, & coronatus Rex Germanorum, poſteà in Italia Longobardis bello deuictis ſe fecit in Regem Italiæ coronari, & Pipinum filium Regem Italiæ nominauit. Poſt Carolum Magnum, ſucceſſerunt ordine Ludouicus Pius, Lotharius, Ludouicus Iunior, Carolus Caluus, Ludouicus Balbus, Carolus Craſſus, & Arnulphus, quorum ſinguli fuerūt Reges Germanorū, & deinde ab Italis electi Reges Italiæ, & poſtea coronati à Romano I. Pontifice Imperatores. Arnulphū ſecuti ſunt Ludouicus filius eius, Conradus I. & Henricus I. qui Reges quidem Germanorum fuerunt, ſed non Reges Italiæ, vel Imperatores electi atque coronati ᵉ Poſt decretum à Gregorio V. (licet alij falsò Gregorio X. id attribuant, quos refutat Card. Bellarm. *de tranſlat Imperij Romani lib.* 1. *cap.* 1.) de Imperatore eligendo, Septemviri Germani Regem Romanorum dicuntur eligere, quoniam etiamſi eligatur Rex Germanorum, quia tamen eligitur in Imperatorem poſtea promouendum, reuera eligitur in Regem Romanorum. Item, vt ſupra dixi Romanus Pontifex ius eligendi ad Septemviros Germanos reuocauit, vt ſchiſmata ex imperio tollerentur: nam poſt Carolum Craſſum, quidam Itali elegerunt in Regem Italiæ Berengarium Ducem ForoIulienſem, alij Widonē Ducem Spoletanum, alij Arnulphum Regem Germaniæ. Poſt Arnulphum itidem, quidam

Marginal notes: d (beside "primum"); 6. (beside "electio Imperatoris"); e (beside "atque coronati"); 7. (beside "rij Romani lib.")

Itali volebant eundem Berengarium, alij Lambertum filium Widonis, quem ipse pater Wido Regem appellauerat, & socium Regni sibi adiunxerat, alij Ludouicum filium Bosononis in prouincia Regis contra Berengarium vocarunt, & regno Italiæ præfecerunt; mortuis verò Widone, Lamberto, Arnulpho, Ludouico regnauit in Italia solus Berengarius, sed contra ipsũ multi Itali Rudolphũ Burgundiæ Regem, in Regem Italiæ elegerunt, quo deinde absente, & extincto Berengario Italici Hugonem filium Lotharij, nepotem Lotharij in Lotharingia Regis, pronepotem Ludouici II. Comitem Arelatensem Regem Italiæ crearunt, & hic filium Lotharium Regem Italiæ nominauit, quia scilicet sibi socium in Regno assumpsit, qui deinde mortuo patre solus in Italia regnauit. Sed contra eum Itali Berengarium II. Berengarij I. ex filia nepotem Regem constituerunt, & ipse postea filium suum Adalbertum Regem Italiæ appellauit. Contra hos plerique Itali Othonem Magnum Regem Germaniæ vocarunt, & in Regem Italiæ elegerunt. Othoni Magno suc-
8. cessit in regno Germaniæ, & Italiæ Otho II. filius Othon III. in vtroque regno successit, post quem edita est Constitutio Pontificia de septem Electoribus Imperatoris. Plura de Electoribus videatur idem Azorius d. cap. 4. vbi quærit an in electione Imperatoris si sit dissensus, Romanus Pontifex alterum alteri præferre possit: & quid si inidoneum seu indignum elegerint? & si idoneum, an is antequam sit à summo Pontifice vnctus, sacratus, vel confirmatus administrare possit? & an sit totius mundi Dominus? & pleraque talia curiosæ inuestigationis, sed non huius loci.

9.f f SALVTEM) vsus iste salutandi non modò Christianis iam diu receptus est, vt constat ad *Philip. cap. vlt.* 1. *Thess. cap. vlt.* & 2. *cap. vlt.* & alibi, verum etiam Ethnicis ipsis, qui etiam post nomina illam adijciebant, licet interdum isti omitterent, præsertim Reges, quasi per maiestatem. quod Plutarchus notat in Phocione, dum scribit *Alexandrum victo Dario abstulisse ab Epistolis* τὸ χαίρειν (illud salutare) *exceptis quas Phocioni scribebat, quem vnum, sicut Antipatrum compellebat post salutem dictam.* Verùm Romani Pontifices Christi discipulos etiam in hoc secuti, hoc salutandi more semper vsi sunt, vt licet videre in procemio Decret. lib. 6. & Clem. ibi DD. nam vt bene scribit Rebuff *ad formam mandati Apostolici, verbo salutem,* producit salus, actus charitatis, pietatis, largitatis, fidelitatis, sedulitatis,

tran-

tranquillitatis, iucunditatis, & necessitatis. Hinc in primitiua Ecclesia præter salutem, Gratiam imprecabantur, id quod Ignatium, & successores Antiochenses Episcopos fecisse narrat Baronius, *in Annal. Eccles. sub annum Christi* 45. & procedente tēpore, post salutem, Apostolicam benedictionem subiecerunt.

SACRI ROMANI IMPERII) Imperium à Romanis defluxisse 10
qui primum Regibus regebantur, dein Consulibus, & Dictatoribus, demum Principibus & Cæsaribus, quorum primus fuit Octauianus Augustus (sub quo Seruator generis humani natus est) qui bellis ciuilibus suâ virtute extinctis, ipsum denique terrarū orbem pacasset, vt nemo quisquam est qui ignoret. Hinc Augusti nomine illum insigniuit senatus, vt cùm primus omnium condidisset Imperium, diuino quasi nomine, & titulo, vt L. Florus loquitur, etiam superstes cōsecraretur. Atque inde fortassis factum est, vt Imperatoribus quasi diuinis hominibus, & veluti Ioue editis, vt Homerus loquitur, ignis præferretur, *teste Adri. Turnebo lib.* 1. *animad. cap.* 29. Verùm missa
hæc faciamus, & disquiramus, quid intersit inter Cæsares, Impera- 11
tores, & Augustos? Nonnulli, inter quos est Alciatus *in annot. ad Tacitum*, hoc interesse scribunt, quòd Cæsares, fuerint dicti, qui Augustæ Maiestatis hæredes designati essent, administratione rerum interdicta, nisi fortè aliquā prouinciā Augusti iussu administrādā haberēt. Hinc nulla illis donatiua militibus dādi facultas erat, nec in comitatu alios habebat nisi quos princeps tribuisset. Paulò maior Imperatoris dignitas, qui licet intra Augusti fastigium positus, eiusq; arbitrio bella gereret, summam tamen potestatem in Magistratus, inq; milites, habebat, iusque illi bellū indicendi erat. Hinc Ouid. lib. 2. Trist.

Per quem bella geris, cuius nunc corpore pugnas,
Auspicium cui das grande, Deosq; tuos.

Æuo tamen posteriori, vt Tertul. qui Apostolorum temporibus vicinus vixit, ijdem Cæsares, qui Augusti, & ijdem Imperatores, qui Cæsares & Augusti. *Christianus nullius est hostis*, inquit Tert. ad Scapulam, *nedum Imperatoris, quem sciens à Deo suo constitui, necesse est vt & ipsum diligat, & revereatur, & honoret, & saluum velit cum toto Imperio: quousque seculū stabit, tam diu stabit. Colimus ergo Imperatorem sic, quomodo & nobis licet, & ipsi expedit, vt hominem à Deo secundum, & quidquid est à Deo consecutum, solo Deo minorem.* Ita illæ; qui rursum in Apologetico: *Sed quid ego amplius de Religione, atque pietate Christiana*

in Imperatorem? quem necesse est suspiciamus, vt eum quem Dominus noster elegerit: vt meritò dixerim, noster est magis Cæsar, vt à nostro Deo constitutus &c. Signentur hæc Tertulliani dicta, sed illud maximè quòd tam diu stabit Imperium, quamdiu sæculum. Ex quo videt lector, illum imbibisse vaticinium illud Danielis cap. 2. pernotum, quo non ante cadet Imperium, quàm fatalis & horrendus ille vniuersi orbis occasus adueniet. Idcircò æuo primitiuæ Ecclesiæ, Christiani, ne in præacerbas Antichristi vexationes inciderent, ardentibus votis Deum suum pro incolumitate Imperij, Imperatorisque precabantur; vt ex his eiusdem Tertul. verbis in Apolog. licet percipere: *Est*, inquit, *& alia maior necessitas orandi pro Imperatore, etiam pro omni statu Imperij, rebusque Romanis, quod vim maximam vniuerso orbi imminentem, ipsamque clausuram sæculi, acerbitates horrendas comminantem, Romani Imperij commeatu scimus retardari. Itaque nolumus experiri, vt dum precamur differri, Romanæ diuturnitati fauemus*, Apologet. aduersus gentes. Faueamus ô Lector! & pro incolumitate Imperatoris, & Imperij ardentibus Deum votis cum Tertulliano precemur: qui si hisce temporibus viueret, in quas voces non erumperet quid non moliretur? ô tempora! ô mores sed hæc obiter.

PRINCIPES ELECTORES) Diximus supra cœptum in Romanis Imperium. Ab istis ad Græcos Constantinopolim, per Constan-
820. tinum Magnum transiuit. Post illa Occidentis Imperium à Græcis ad Francos translatum est, & in Caroli familia vsque ad octauam, & nonam generationem permansit. Demum Italia Schismaticis diuexata regi cœpit per Reges siue Gothos, siue Longobardos, donec Imperium rediuiuum surrexit in successoribus Caroli Magni, in quos via successionis sanguinis, & non electionis gradatim deferebatur. Ab istis tandem delatum est Imperium Germanis in personam Othonis I. qui exactis ex Italia Berengarijs ætate iam prouectâ Viennæ Austriç obijt circa annum 970. relicto Othone II. successore, qui à Ioanne XIII. Papa coronatus est: eo mortuo successit in Imperio eius filius Otho III. vt diximus supra, quem à Benedicto VII. Papa coronatum legimus, & is vltimus fuit qui iure hæreditario Imperium administrauit: Nam cùm Germani proceres animaduerte-
g rent, Reges & Principes *g* degeneres nonnunquam filios posteris
h relinquere, sicque satius esse electione Imperium deferre *h* quàm successione, (in quo non desunt exempla quæ peti poterunt ex

cap. II.

cap. 11. lib. 1. mei Thesauri politic. Aphoris.) hinc factum vt per electionem deinceps Imperator Romanus assumeretur. Ne autem indiscreta, aut subitaria, vt olim plerumque, electio fieret, certos Ecclesiasticos, & seculares Germaniæ Principes, authore præsule Romano selegerunt, ad quos huiusmodi spectaret electio. Ac licet non reperiatur in iure decisum, quot numero Principes Germaniæ ad hanc electionem requirantur (nam in Clem. 1. de Iureiur legimus per Ecclesiam Imperium à Græcis ad Germanos fuisse translatum, & ab Ecclesia ad certos Germaniæ Principes ius eligendi Imperatorem peruenisse *in cap. Venerabilem de electio.*) sed dicatur, Principibus Germanorum ius eligendi Imperatorem iure, vel consuetudine conuenire, *in cap. ad Apostolicæ, de sent & re iud. in 6* vbi hoc solum habetur: Illi autem ad quos Imperatoris spectat electio, liberè eligant in Imperio successorem) nihilominus præualuit sententia glossæ *in d. cap. ad Apostolicæ, in verbo, Illi autem,* & multorum aliorum dicentium, septem esse ordinatos Principes Electores, videlicet tres Ecclesiasticos, Archiepiscopum Coloniensem, Treuirensem & 13.
Moguntinensem, quatuor verò sæculares, Palatinum Comitem Rheni, Ducem Saxoniæ, Marchionem Brandenburgensem, & regem Bohemiæ, olim Ducem, licet iste, vt quidam, *quos recenset Azorius institut. moral. lib. 10. cap. 3.* volunt, non aliàs sit Elector, nisi in dissensu suffragiorum sex aliorum. Itaque post mortem Othonis III. seu finita stirpe Othonis I. perspicuum est, ius eligendi Imperatorem, resedisse penes eosdem Septemviros, iam nominatos, & primum omnium Imperatorem fuisse non Henricum Saxoniæ Ducem (qui sine legitima authoritate Imperij titulum, vt olim Galba & Vespasianus, qui idcircò è Cæsarum albo abrasi sunt, sibi arrogauit, Carolus Molin. *ad consuet. Paris. tit. 1. Rub. des matieres feodal. num. 32.* Sed Henricum I. Bauariæ Ducem ex inclyta & antiquissima Bauarorum familia anno circiter salutis 1003. vno omnium Electorum ore Imperatorem renunciatum, & à Benedicto VIII. coronatum esse. Interea aduerte Septemviros istos Principes non Imperatorem eligere, sed Regem Romanorum in Imperatorem promouendum, *quod totidem verbis legitur in Clem. 1. §. 1. de Iureiur.* Henricum Regem, tunc Regem Romanorum, & clariùs in §. nos ibidem, *ipsum nominauimus, denunciauimus, & declarauimus in Regem Romanorum, in Imperatorem* 14.

ratorem posteà promouendum. Neque obstat quod habetur in cap. ad Apostolicæ, de sent. & re iud. in 6. vbi hæc habentur: *Illi autem ad quos in Imperio Imperatoris spectat electio, &c.* Nam respondit D. Azorius *pag.* 1060. *par.* 2. in illo Imperatoris suppleri illud videlicet posteà promouendi, cùm electus in Regem Romanorum posteà creetur, vngatur, coronetur Imperator, vt ex præcitatis, atque adeò bulla aurea Caroli IV. Roman. Imp. sub annum Christi 1366. edita constat Sed nec illud silentio inuoluendum, quod subijcit idem Azorius, antequam electio Imperatoris ad Septemviros Germanos Ro-
15. mani Pontificis authoritate redacta esset, aliquem Romanorum eligebant, qui deinde ab Italis Lombardis eligebatur, & à Mediolanensi Archiepiscopo coronabatur in Regem Italiæ, tandem à Romano Pontifice, annuente vniuerso populo Romano, Imperator Romanorum vocabatur.

Vnde Carolus Magnus, qui primus Aquisgrani fuit creatus, & coronatus Rex Germanorum, posteà in Italia Longobardis bello deuictis, se fecit in Regem Italiæ coronari, & Pipinum filium Regem Italiæ nominauit. Post Carolum Magnum successerunt ordine Ludouicus Pius, cuius filij tres fuerunt Ludouicus Germanicus, Lotharius, Carolus Caluus: Ludouico Alemania obtigit, fueruntque illi filij, Ludouicus, item Carolus Crassus, qui Caluo Imperium eripuit, & Carolomannus, cuius filius Arnulphus post Crassum imperauit. Arnulphi filij Ludouicus III. Cæsar, & Conradus, cuius Conradi filij fuerunt Ebrardus (cuius posteri sunt Francorum Principes) & Conradus postremus in hac progenie Cæsar. Postea ab his ad Othonem I. Imperium delatum est, vt prædixi, & tandem cùm Ger-
16. mani Principes ob frequentes seditiones viderent magis expedire eligere, quàm ex hæreditate mereri Principem, tandem Henrico I. Bauaro obtigit, vt diximus, per electionem Imperium, per quam etiam in alios exinde, ad nostra vsque tempora deriuauit. Atque de his hoc loco satis dictum esto.

17. IN REGEM ROMANORVM) Rex Romanorum creatur per Principes Electores, nec nomen Imperatoris assumit, nisi vnctus, cōsecratus, coronatus à Papa, *cap. Venerabilē, de Iureiur. Restaurus tract. de Imperatore quæst.* 10. Hinc rectè animaduertit Baronius *tomo* 10. *annal. sub annum Christi* 888. Arnulphum Carolomanni filium, nun-
quam

quam ab antiquis Scriptoribus Imperatorem fuisse nominatum, sed semper Regem, eò quòd nefas esset Imperatoris nomen assumere, nisi illud ab Apostolica sede collatum esset. Vnctus itaque & coronatus demum Imperatoris nomine donabatur; *Restaurus Castaldus tract. de Imperatore, quæst.* 45. *num.* 1. Qui autem fuerint coronati à Carolo Magno Reges Romanorum ex Elencho subiecto videbit curiosus Lector, quem acceptum refero à Patre Ioanne Azorio, *lib.* 2. *Institutionum moralium. part.* 2. *lib.* 10. *cap.* 5.

CAROLVS MAGNVS, Anno, Domini 801. in die Natalis Domini, vt paulò antè dixi à Leone III. Romæ in Æde S. Petri Chlamydem Augustalem, & coronam auream accepit: quo facto populus vniuersus ter acclamauit: Carolo Augusto à Deo coronato, Magno, & Pijssimo Imperatori Romano vita, & victoria. Aimonius lib. 5. Rhegino lib 2. Frisingensis libr. 5. Sigonius de regno Italiæ lib. 4.

LVDOVICVS PIVS Caroli Magni filius, vnctus, consecratus, & coronatus est à STEPHANO IV. Remis in Gallia, Anno 816. Aimonius lib. 5. Rhegino libro 2 Frisigen. lib. 5. Sigebertus in Chronico, Sigon libr. 4. LOTHARIVS filius Ludouici Pij coronatus est Romæ à Pascha. i I. anno 823. Aimonius, Rhegino, Frisingen. Sigibert. Sigon. lib. 5. supra citati.

LVDOVICVS II. Lotharij filius coronatus est Romæ in Basilica S. Petri à Sergio II. anno 844. Aimonius, Rhegino, Frising. Sibert. & Sigon. 18.

CAROLVS CALVVS, filius Ludouici Pij, frater Lotharij Imperatoris, patruus Ludouici II. coronatus est Romæ in æde S. Petri à Ioanne VIII. anno Domini 876. Aimonius libr. 5. Rhegino lib. 2. Frising. lib. 6. Sigon. lib. 5.

LVDOVICVS III. cognomento BALBVS, filius Caroli Calui coronatus est Lugduni in Gallia à Ioanne VIII. anno 878. Aimonius lib. 5. Rhegino lib. 2. Frisingen. lib. 6. Sigon. lib. 5.

CAROLVS cognomento CRASSVS, filius Ludouici Regis Germaniæ & nepos Ludouici Pij, patruelis Ludouici III. Balbi coronatus est Romæ in æde S. Petri à Ioanne VIII. anno 881. Aimonius. Rhegino. Frisingen. Sigibert. & Sigon. Arnulphus filius Carolomanni ex concubina, nepos Ludouici Regis Germaniæ, coro-

coronatus eſt Romæ in æde S. Petri à Formoſo Pontifice Romano anno 896. Rhegino lib. 2. Friſingen. 6. Sigiber. in Chronico Sigon. lib. 6.

LVDOVICVS IV. filius Boſſonis in prouincia Regis ex vxore Hirmingarde, filia Ludouici Pij, & ſorore Caroli Calui, coronatus eſt Romæ in æde S. Petri à Benedicto IV. anno 901. Rhegino lib. 2. Friſingen. lib. 6. Sigon. lib. 6.

OTHO I. olim Saxoniæ Dux, Germaniæ Rex coronatus Romæ in æde S. Petri à Joanne XII. anno 962. Friſingen. lib 6. Sigon. lib. 6. Ante hunc Othonem I. & poſt Arnulphum Imperatorem Reges Germaniæ fuerunt Ludouicus filius Ludouici Pij, & frater Lotharij, & Caroli Calui Imperatorum. Conradus primus Dux Franconiæ, Henricus Dux Saxoniæ, pater Othonis I. Imperatoris, ſed Reges Italiæ non fuerunt.

OTHO II. filius Othonis I. coronatus eſt Romæ in Baſilica Vaticana anno 968. à Joanne XIII. Friſingen. lib. 6. Sigonius lib. 7.

OTHO III. filius Othonis II. coronatus eſt Romæ in æde S. Petri à Gregorio V. anno 996. Friſingen. lib. 6. Sigon. lib. 7.

HENRICVS I. ex Duce Franconiæ ac potiùs Bauariæ factus Rex Germaniæ coronatus eſt in æde S. P. à Benedicto VIII. anno 1014. Nauclerus in Chronologia parte 2. Geneaat. 34. Sigon. lib. 8. de Regno Italiæ.

CONRADVS II. ex Duce Suæuiæ, factus eſt rex Germaniæ, coronatus eſt Romæ in Baſilica S. Petri à Joanne XX. anno 1027. Friſingen. lib. 6. Naucler Generat. 35. Sigon. lib. 8. de Regno Italiæ.

HENRICVS III. filius Conradi II. coronatus eſt Romæ in æde S. Petri à Clemente II. anno 1047. Friſingen. libr. 6. Naucler. Generat. 35. Sigon. lib. 8.

HENRICVS IV. filius Henrici III. nepos Conradi II. dum puer eſſet, creatus eſt Cæſar anno 1057. ſed non eſt à Romano Pontifice coronatus: fuit enim hoſtis & perſecutor Eccleſiæ & Gregorij VII. Pontificis Romani: contra eum Rudolphus dux Suæuiæ declaratus, & electus eſt ab Electoribus Principibus Rex Germaniæ authoritate Gregorij 7. & ab eo confirmatus Rex Romanorum, ſed non eſt coronatus Imperat. Naucler. Gener. 36. & 37. Sigon. lib. 9. Item aduerſus eum Conradus filius, quem in Regem Romanorum eligendum & creandum curauerat ad

Roma-

Romanum Pontificem, se contulit, sed non est Imperator Coronatus, Sigon. lib. 9.

HENRICVS V. filius Henrici IV. per vim coronatus est Romæ in Basilica Vaticana à Paschali II. anno 4. quem captiuum adduxerat, cum clericorum, & ingenti laicorum multitudine, & mortuus est absque virili prole, Naucler. generat. 38. Sigon. lib. 10.

LOTHARIVS II. ex Duce Saxoniæ factus Rex Romanorum coronatus est Imperator Romæ in æde S. Petri ab Innocentio II. anno Domini 1133. Nauclerus in Chronico part. 2. generat. 38. Sigon. lib. 11.

CONRADVS III. Dux Suæuiæ Henrici V. filius mortuo Lothario electus est & designatus Imperator anno 1138. non tamen coronatus à Romano Pontifice, Naucler. generat. 38. Sigon. lib. 11.

FREDERICVS cognomento ÆNOBARBVS Suæuiæ dux, nepos Conradi III. ex fratre Frederico, coronatus est Romæ in æde S. Petri ab Adriano 4. anno 1155. Naucler. Generat. Sigon. lib. 12.

HENRICVS VI. filius Frederici I. coronatus est Romæ in æde S. Petri à Cælestino 3. Naucler. Generat. 40.

OTHO IV. filius Henrici Ducis Saxoniæ electus, & deinde confirmatus à Prædestino Episcopo nomine Innocentij 3. erat enim eius Legatus in Germania, & deinde coronatus est Romæ in æde S. Petri ab Innoc. III. anno 1206. Naucler. Generat. 41.

FREDERICVS II. Henrici VI. filius in Regem Romanorum electus, confirmatus est ab Innocentio 3. coronatus verò ab Honorio 3. anno Domini 1220. Naucler. Generat. 41.

CONRADVS IV. filius Frederici II. electus est Rex Romanorum viuente patre anno 1287. Naucler. Generat. 42. sed non est à Romano Pontifice coronatus, & cùm Fredericum patrem Innocentius IV. Imperio priuasset, Principes moniti ab eodem Innocentio elegerunt Henricum Lantgrauiũ Thuringiæ, & quia breui hic mortuus est, elegerunt Guillielmum Comitem Hollandiæ, viuente adhuc Conrado quarto, & deinde occisus est a Frisonibus mortuo Conrado quarto, posteà per aliquot annos fuit interregnum, dissidentibus inter se Electoribus, quia quidam anno 1257. elegerant Ricardum Cornubiæ Comitem, fratrem Henrici Regis Anglorum, alij verò Alphonsum X. Castellæ regem. Tandem anno

 1273. Ele-

1273. Electus est Rudolphus Comes Habspurgensis, qui fuit pater Alberti 1. Ducis Austriæ, non est coronatus, sed confirmatus à Gregorio X. in Concilio Lugdunensi, ea conditione, vt anno proxime sequenti Romam veniret, vnctionem, consecrationem, & coronam accepturus. Naucler. Generat. 43.

Albertvs 1. Dux Austriæ, filius Rodolphi 1. electus est anno 1299. Naucl. Generat. 44. mortuus est anno 1308. non est coronatus.

Henricvs Septimvs Comes Luxenburgi acceptâ coronâ ferreâ in Germania, & argenteâ in Italia, coronatus est aureâ Romæ à tribus Cardinalibus legatis Clementis V. In æde S. Ioannis Lateranensis 1311. Naucler. Gener. 44. obijt anno 1313. postea anno sequenti Electores dissidentes elegerunt Ludouicum Ducem Bauariæ, & Fredericum Ducem Austriæ Naucler. Generat. eadem.

Carolvs Qvartvs filius Ioannis Regis Bohemiæ, Nepos Henrici vi. Imperatoris Romæ in æde S. Petri coronatus est à Petro Cardinali Hostiensi Legato Innocentij vi. Naucler. Generat. 35. & 36. Electores elegerunt contra Carolum Odoardum Regem Angliæ, sed electionem ille repudiauit. Postea elegerunt Guntherum Comitem, sed breui mortuus est.

Venceslavs Caroli iv. filius Cæsar tantùm fuit, non Augustus, nec coronatus Imperator. Nauclerus Generat. 46.

Robertvs ex Comite Palatino & Duce Bauariæ electus est Rex Romanorum anno 1400. non est Imperator coronatus.

Sigismvndvs filius Caroli 4. Imperatoris Bohemiæ, & Hungariæ Rex coronatus est Romæ ab Eugenio iv. apud S. Petrum anno 1430. Naucler. Generat. 49.

Albertvs 2. Austriæ Dux, & Bohemiæ, & Hungariæ Rex, Gener Sigismundi Imperatoris, fuit Cæsar, & Rex Romanorum electus anno 1438. sed non coronatus Imperator, Nauclerus Generat. 48.

Fredericvs tertius Ernesti Ducis Austriæ filius, coronatus est Romæ in æde S. Petri à Nicolao V. anno 1452. Nauclerus Generat. 45.

Maximilianvs Frederici tertij filius, Cæsar electus, sed non coronatus Imperator.

Carolvs V. Philippi Pincipis Hispaniæ filius, Nepos Maximiliani Cæsaris, Frederici tertij Imperatoris pronepos, coronatus est Bononiæ à Clemente septimo, anno 1530.

Annales nostri referunt illum inauguratum Aquisgrani anno 1512. 4. Idus Nouemb. vid. Annales D. Chapauille Canonici & Vicarij Leodien. in vita Erardi à Marcka cap. 10.

FERDINANDVS Rex Bohemiæ & Vngariæ, frater Caroli V. Imperatoris Cæsar fuit, non Imperator coronatus.

MAXIMILIANVS secundus Rex Bohemiæ, & Hungariæ Ferdinandi Cæsaris filius, Cæsar fuit, non coronatus Imperator.

RODOLPHVS secundus Rex Bohemiæ, & Hūgariæ, filius Maximiliani Cæsaris, nepos Ferdinandi Cæsaris, Rex & Cæsar est, obijt anno 1612. in Febr.

MATHIAS Archidux Austriæ, filius Maximiliani Cęs. Rex etiam & Cæsar Romanorum, qui obijt anno 1619. non etiam coronatus.

i FERDINANDVS II. Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Sclauoniæ &c. Rex, Archidux Austriæ, Dux Burgundiæ, &c. Comes Tyrolis, S. Sedi obedientiam præstitit ministerio Ducis Sabelli 1. Maij anni 1620. i

CONFIRMATAM) Electio enim Imperatoris confirmatur à Papa, *textus in Clem.* 1. *de Iureiur. post. pr. ibi. approbationem &c. & alibi, & notat Restaurus Castaldus tract. de Imp. quæst.* 17. *& Innocent. cap. in Venerabilem de Electio.* cui etiam præstitit obedientiam: 1. Maij anni 1620. exhibuit S. Sedi gloriosus, & Inuictissimus Imperator FERDINANDVS II. ministerio Illustrissimi Ducis Sabelli ipsius ad S. Sedem Legati: prout & Matthias illius 20. prædecessor opera Illustrissimi & Reuerendi D. Episcopi Bambergensis. Est enim à multis iam retro sæculis vsu receptum, vt Electus hanc confirmationem seu approbationem, per solemnes Legatos seu Nuncios à Papa cum speciali mandato petat, *vt est textus in d. Clem.* 1. *ibi. dictus namque.* Et habetur in solemni libro sacrarum Ceremoniarum *lib.* 1. *sect.* 5. *cap.* 1. *in pr.* quòd Electus Rex futurus Imperator Romanorum primùm consueuit electionem suam per 21. suos solemnes Oratores intimare S. Pontifici, & decretum electionijs ostendere &c. & per tales nuncios suos, cùm speciali mandato Electus in futurum Imperatorem exponit deuotionem suam & reuerentiam, seu obedientiam filialem erga S. Pontificem & sacram Rom. Ecclesiam, petens gratiam, & fauores consuetos, & præstant isti pro eo in ipsius animam iuramentum fidelitatis Papæ, & Eccle-

ſiæ, petendo vnctionem & conſecrationem, *vt in d. Clem. vnica, de Iureiur. & Reſtaurus Caſtaldus d. q.* 17. *Anaſt. Germon. tract. de ſacr.*
22. *immunitatibus lib.* 3. *in proœm. num.* 5. [k] Vnctio autem quid diffe-
k rat à Conſecratione, ſi quæras, Reſpondebo; Vnctionem fieri oleo ſacro, non tamen chriſmate in brachio dextro ſiue humero, & in æde S. Petri ad altare S. Mauritij, Conſecrationem verò ſine oleo: quippe quia S. Pontifex ſuper eum manus apponit adhibitis certis quibuſdam precibus, quibus Dei nomen, & auxilium inuocatur. Quēadmodum etiam ſine oleo res quædam in Eccleſia conſecrantur. Aliter verò Presbyteri & Epiſcopi conſecrantur. Nam Presbyteri ſacrum ordinem recipiunt: Epiſcopi itidem ſacram poteſtatem certa quędam ſacramenta conferendi, quâ Presbyteri carent. Sunt qui putent Imperatorem per conſecrationem ſacrum ordinem recipere, & Subdiaconum fieri; ſed hoc falſum eſt: nam licet miniſtret Papæ Sacris operanti in veſte ſubdiaconi, non propterea eſt Subdiaconus, cū Imperator inter Laicos reputetur, *cap. vbinam* 96. *diſtinctione*, nec vllum ſacrum ordinem habere poſſit vir coniugatus, *vt poſt Caſtaldum tract. de Imp. notat Azorius lib.* 10 *Inſt. mor. cap.* 8. *verſ. Tertio quæritur* Cæterùm, aduerte, quod ex hac vnctione & coronatione reſultat confirmatio, quæ ſitne tacita, an explicita, amplus eſt diſcurrendi campus, quem ego modò ingredi nolo ob ſpinas quæ in eo
23. diſperſæ ſunt Solum dicam illud eſſe exploratiſſimum non ſolêre Pōtificem Primarias haſce Preces ante obedientiam ſibi præſtitam Cæſari indulgêre, qui nec poteſt ante dictam cōſecrationem aliquod priuilegium concedere, niſi aliud S. D. N. videatur, *Guido Papa deciſ.*
l 239. *inſi.* Primariæ autem Preces idcircò dicuntur, [l] eò quòd ſe-
24. mel dumtaxat, ſeu pro prima ſaltem vice, non autem vel bis aut ſæpius vni & eidem Imperatori, in vna eademque conceduntur Eccleſia. *Boët. Epo. tract. de Regal. num.* 264. A quo autem tempore cœptus ſit illarum vſus, dixi ſuprà in proœmio.
m [m] ADVOCATVM DEVOVISTI.) Imperator dicitur filius Ec-
25. cleſiæ, Aduocatus & Defenſor, *text. in cap. Venerabilem de Electio. cap. conuenior.* 23. *quæſt.* 8. quia debet ſacroſanctam Romanam Eccleſiam, cuius caput eſt Chriſtus Redemptor noſter, ac Romanum Pontificem eiuſdem Redemptoris Vicarium, feruore fidei & claræ deuotionis promptitudine venerari, eſtque protector, procurator & defenſor Pontificis, & Romanæ Eccleſiæ in omnibus neceſſitatibus, &

vtili-

vtilitatibus suis, custodiendo, conseruando honores, possessiones & iura eius, quantum diuino suffultus adiutorio potuerit secundum scire, & posse suum, ita enim iurat, & promittit Pontifici tempore coronationis eius, vt patet in Clem. 1. *in pr. in verbo*, *Ego Rom. Rex &c. de Iureiur. Restaurus Castaldus tr. de Imp. q.* 6. *& qu.* 7. nam ante coronationem & consecrationem quam recipit ab Ecclesia, Imperator non est, sed Rex Rom. *vide d. Clem.* 1. *vbi glos. in verbo Futurus, & in verbo Reges.* vbi scribit quòd si Imperator non possit recipere coronam in loco debito, nihilominus authoritatem administrandi recipere potest * à Coloniensi Archiepiscopo, quod verum, nisi sit à n
Papa confirmatus *Restaurus quæst.* 49. Coronatur autem Imperator triplici coronâ. 1. Ferreâ, idque Aquisgrani quam recipit ab Ar- 26.
chiepiscopo Coloniensi, 2. Argenteâ, quâ Italiam ingressus recipit à Mediolanensi Archiepiscopo. 3. Aureâ, quâ per Papam Romæ in Ecclesia S. Petri ad altare S. Mauritij coronatur. Quid autem coronæ istæ designent, consule Restaurum *d. tract. quæst.* 33. *& de his quoque glos. in d. Clem. vnica* Et Carolum Sigonium *lib.* 7. *de Regno Italiæ.* Denique Azorium *lib.* 10. *Instit. moral. cap.* 6. *vers. quicquid senserunt, part* 2. & postremò Petrum Gregorij *de Rep. lib.* 6. *cap.* 20. Neque enim lineas quibus breue hoc scriptum inclusi, prætergredi volo. Tantum hic aduerte, Papam idcircò narrare Imperatoris merita, quorum etiam intuitu facultatem nominandi concedit, quia virtutum præmia tribui merentibus conueniat, *vt habetur in l. fin. C. de* 27.
statuis & imaginibus & labore, ac virtute ad dignitates conuenit peruenire, non ambitione *l. contra C. de re militari. libro* 12. *l si quempiam C. de Episcopis & Cler. c. sicut cav.* 1. *quæ.* 7.

ADDITIONES.

P*Aulus* Papa nunquam solet suum cognomen in suis litteris exprimere, 28.
nec Cardinales, neque Episcopi, & Abbates sed suo nomine contenti a
simpliciter adiuncto nomine dignitatis scribunt Ideò Papa Iuxta Stylum Curiæ Romanæ nunquam Cognomen exprimit *Rebuff. in sua praxi beneficiali tit. de forma nonæ prouisionis vers. Iulius.*

Mutato Camilli nomine Panuinius existimat Ioannem XII. primum fuisse 29.
inter Romanos Pontifices, qui nomen mutauerit, alij hanc nominis mutatio- b
 nem tri-

nem tribuunt Sergio secundo Papæ, alij autem existimant dictam nominis mutationem fieri ad imitationem Sancti Petri cui Christus nomen *Cephas* imposuerat *Frater Ioannes Baptista de Glano in Historia Pontificum, signanter Ioannis* XII. dicti XIII.

30. c *Seruus seruorum* Papa est Episcopus vniuersalis Ecclesiæ, & Episcopus Episcoporum, tamen ob specialem humilitatem, se seruum seruorum Dei indigitat, & ita stylus hodie obseruat, adeò vt si appareret bulla absque huiusmodi inscriptione de falso esset suspecta, per ea quæ tradit *Flaminius paris. de resignationibus lib.* 8 *quæst.* 7. *num.* 116. *& seqq* cui dictioni originem dedit Gregorius primus qui dicit se seruum Petri, vt ait Poëta:

Seruierant tibi Roma prius Domini Dominorum:
Seruorum serui, nunc tibi sunt Domini

Et cum Apostolo: Cùm essem liber me seruum omniū feci, vt omnes Christo lucrifaciam Sanctissimus tamen appellatur, *Can.* 2. *dist.* 40. ibi, quis enim Sanctum esse dubitat, quem apex tantæ dignitatis attollit in quo si desint bona per meritū acquisita, sufficiunt quæ à loci prædecessore præstantur, maximumque Christianæ Reipub. caput esse, quotquot de Religione scripsere, monumentis tradiderunt, cum ipse vicem Dei gerat in terris, & Petri Successor existat de cuius facto disputare instar Sacrilegij foret. *gloss. in d. Can.* 2. *dist.* 40.

31. d *Eligitur à Septem-Viris* tribus Ecclesiasticis scilicet ab Archiepiscopo Moguntinēsi qui est Cancellarius Germaniæ, Coloniensi qui est Cācellarius Italiæ, & Treuirensi, qui dicitur Cancellarius Galliæ, & quatuor secularibus, vt testantur vers. sequentes.

Moguntinensis, Treuirensis, Coloniensis,
Atque Palatinus dapifer, Dux portitor ensis
Marchio Præpositus Cameræ, pincerna Bohemus:
Hi sunt qui faciunt Dominum per secula summum.

Ioan. Schneidewinus in epitome feudorum *part* 3 *num.* 58. *&* 59. *& seqq. Matthias Stephani de Iurisdictione lib.* 2. *part.* 1. *cap.* 5. *de Electoribus tam Ecclesiasticis, quam secularibus num* 17. *& seqq.*

32. e *Post decretum* à Gregorio V. vt etiā tradit Ioannes Baptista de glano in Historia Pontificum in vita Gregorij V vbi authoritate Sanctæ Sedis, seu potius summi Pontificis Gregorij V. facultas electionis Electoribus circa annum 996. committitur, seu Institutio Othonis III. confirmatur, prout in *Thesau. polit. meorum lib.* 1. *cap.* 2.

33. f *Salutem.* Papa semper vtitur salutationibus nisi dirigat litteras hosti, Schismatico, seu excommunicato, vel alteri, cui substracta est gratia Sedis Apostolicæ, quia ostendit salutatos esse in Ecclesia sancta Dei, *Gratianus discept. forens. cap.* 538. *num.* 19. *&* 59. Vnde Papa salutat eum cui prouidendo confert Beneficium, *Flamin. de resignationibus lib.* 8. *quæst.* 7. *num.* 116 *distinguit tamen Rebuff* in praxi beneficiali in declaratione nouæ prouisionis vers. salutem inter rescripta ad vacantia & vacatura, quia in rescriptis ad vacatura Papa salutat

eum, quem grauare intendit ad conferendum, ad vacantia autem salutat cui prouidendo confert.

Degeneres iuxta Horatium oda. 6. lib. 5. 34. g

Ætas parentum peior auis tulit
Nos nequiores, mox daturos
Progeniem vitiosiorem.

Ouidius primo & Metamorphoseos.

De duro est vltima ferro.
Protinus irrupit vena peioris in æuum
Omne nefas, fugere pudor verumque fidesq;
In quorum subire locum, fraudesque doliq;
Insidiæq; & vis &, amor sceleratus habendi
Filius ante diem patrios inquirit in annos
Victa iacet pietas & Virgo cæde madentes
Vltima Cœlestum terras astrea reliquit.

Quam successione, an summus Pontifex possit statuere, vt Imperium Iure hæreditario deferatur, hanc quæstionem *Anthon. Cucchus Instit. maior. tit. de elect. num.* 363. ponit terminis his sequentibus, Non defuerunt qui opinati sunt, scriptisque tradiderunt licere Pontifici maximo sancire, vt Imperium hæreditario Iure deferatur, vtiliusque id Romano Orbi futurum, vt bella, & seditiones, & schismata euitentur, Ego verò an id facere Pontifex maximus possit, magis ambigo, quàm vtrum expediat expedire Reipub. Rom. nullo pacto assentiri possum, cui enim dubium est, meliùs id cadere quod Consilio, quàm quod fortuita quadam necessitate eueniens euitari non potest, imò & Regna cætera melius gubernarentur, si optimus non primogenitus assumeretur, quapropter neque *Aug. Anchonens. nec Silua* accedere possum quibus hæreditarium Imperium visum fuit, prudenter autem Pyrrus Epirota rogantibus, quem ex filijs suis suorum Regnorum hæredem relinqueret, Respondit eum cuius acutior gladius fuerit, & Alexander magnus non filium posthumum neque Arideum, sed eum qui ex Ducibus suis optimus fuisset Regnorum suorum hæredem esse voluit, vti in *Thesauro Polit. meorum lib.* 1. *cap.* 2. *versiculo Verum quoniam pag postremæ editionis* 11. *num.* 1. 35. h

Ferdinandus secundus, cui successerũt primo Ferdinandus III. Rex Hungariæ, & Bohemiæ eius filius, concordatis omnium Electorum suffragijs anno 1636. in Regẽ Romanorũ electus, quem paucos post dies Archiepiscopus Mogũtinus inter solitas solẽnis Sacrificij ceremonias consueto more inaugurauit: Adolphus Brachelius Historiarũ nostri tẽporis & Successiuè anno scilicet 1653. 36. i

Ferdinandus Ernestus Ferdinandi III. Filius in Regem Romanorum eligitur, qui anno sequente, ita disponente Diuina prouidentia è Regno terreno ad Regnum cœleste transiatus est relicto toti Imperio, ac Christianitatis Orbi magno sui desiderio.

Vnctio autem, Imperator, militari charactere non Ecclesiastico insignitur 37. k

Ant.

Ant. Cucchus instit. maiorum de elect num. 366. *glossa fin. vers. Ordinem cap. Valentinianus dist.* 63. quæ consecratio Imperatoris, est consecratio impropriè dicta, nec refert quod legat Euangelium in Sancta nocte Natiuitatis, quia non legit vt Diaconus, sed dumtaxat incipit Homiliam, quæ denotat Imperialem Maiestatem dicens, Exijt edictum à Cæsare Augusto &c. *Ioannes de Wanquel. in suo Breuiario Sixti, & Clementinarum Clem vnic. de iureiurando conclus.* 4. circa finem. Neque per eiusmodi vnctionem imprimitur character *Wanquel. d. loco* operatur tamen vt ex Rege Imperator efficiatur, Item vt Diuini spiritus illapsu sanctior, atque augustior euadat *Matthias Stephani de Iurisd. lib. 2. part.* 1. *c.* 1. de Imperatore siue Principe, & eius electione. 131. de qua vnctione & formâ inungendi Reges vide *Tract. meum intitulatum Fax. Histor. centuria* 2. *cap.* 65.

38. l *Eo quod semel dumtaxat* quod priuilegium scilicet precum primariarum hanc habere modificationem dicit *Gratianus discept. forens cap.* 47. *n.* 15. *&* 16. vt ob illas primarias preces Imperiales vnus Collator non possit nisi semel grauari *per Rot. decis.* 23. *nu.* 8. *& Nicol. Boyer. decis.* 32.

39. m *Aduocatum deuouisti*, Imperator aduocatiam Ecclesiæ à lege habet *Mart. Magerus de aduocatiâ armata cap.* 3. *de aduocariæ seu protectionis diuersis speciebus num.* 164. vbi inquit legalem scilicet aduocatiam vocamus, quam aduocatus à lege, vel Canone habet, sicut Imperator Ecclesiæ Romanæ Aduocatus, & defensor est legitimus, notoriumque est suam sanctitatem ab æuo Constantini magni semper exstitisse sub protectione Imperatoris: *Magerus dicto tract. cap.* 6. *num* 18. refertque *cap.* 9 *num* 230. *dicto tract.* Iuramentum per Reges Romanorum præstari solitum extractum ex Ceremoniali Romano libro primo *sect.* 5. *cap.* 5. cuius tenor talis est, Ego B. Rex Romanorum adiuuante Domino futurus Imperator promitto, spondeo, & polliceor atque iuro Deo & Beato Petro me de Cætero Protectorem, atque defensorem fore summi Pontificis & Sanctæ Ecclesiæ Romanæ in omnibus necessitatibus, & vtilitatibus eius, custodiendo, & conseruando possessiones, honores & Iura ac ius quantum diuino fultus adiutorio, potero, secundum scire & posse recta & pura fide sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia, & Item *Magerus dicto tract. cap* 5. *num.* 136. dicit in processu Coronationis Imperatorum Constantinopolitanorum, Idem Juramentum præstabant ante omnia de conseruandâ ortodoxâ Religione & *num.* 137. Iurabant autem non vt nostri per sacrosancta Dei Euangelia sed per sacrosancta & viuifica Crucis signa, quibus peractis benedicebantur, vngebantur & Coronabantur stemmate aureo, Regio, in summo Sanctæ Sophiæ templo manu Patriarchæ.

40. n *à Coloniensi Archiepiscopo*, Archiepiscopus Coloniensis habet secundam vocē in Electione Imperij, cui competit officium, & dignitas Romanorū Regi primum diadema Regium imponendi Iuxta constitutionem Caroli IV. Romanorum Imperatoris vers. vigesimo, quarto quam refert. Restaurus Castaldus in suo tract. de Imperatore *quæst.* 8. *vers.* 24. *& per gloss. in Clem. vnic.* de iureiurando

iureiurando vers. Reges Romanos, quæ habet quod si Imperator non possit recipere Coronam in loco debito, nihilominus Authoritatem administrandi recipere potest à Coloniensi Archiepiscopo. 41.

Triplici coronæ. Vt ferunt versus sequentes

Ferrea Romani gestant diademata Reges
Est argentea post hac, his oblata corona,
Hinc aurum capiti fuluum datur Imperiali.

Quod verò Imperator tribus coronis coronetur, ferrea scilicet, quam recipit ab Archiepiscopo Coloniensi Aquisgrani, ferrum enim fortitudinem designat qua rebelles vincere, & infideles conculcare debet, & argentea, quam recipit ab Archiepiscopo Mediolanensi, argentum enim munditiem, & claritatem designat, & aurea, quæ est de auro puro, qua coronatur per Papam, & sicut aurum est excellentissimum metallum, ita Imperator potentiâ, & iustitia, & cæteris virtutibus alios Reges & Principes antecellere debet *gloss. in clem. prima vers. vestigijs de iureiurando*, & id esse ex diuino Instituto probat *Hyeronimus Balbus de coronatione pag* 8. nimirum ad exemplum Saluatoris nostri, quem his tribus coronis ornatum Sacræ designant litteræ, argentea vt *Zach.* 5. sumes argentum, & pones in capite IESV, ferrea vt in lib. Regum sub Imagine Zedechiæ, qui ferream sibi fabricauit coronam, aurea vt in Apocal Vidi suprà nubem filium hominis habentem in capite suo coronam auream, *Matthias Stephani de Iurisdict. d. lib. 2. p. 1 cap. 1.* de Imperatore siue de Principe, & eius electione *num. 133. & sequent.* 42.

SVMMARIVM SECTIONIS II.

1. *Commissarius Cæsaris nominat.*
2. *An cadat præscriptio contra Cæsarem non vtentem suis nominationibus?*
3. *Cæsar qui vnum nominat an variare possit?*
4. *Secundo nominatus qui habet litteras expeditas an præferetur primo litteras non habenti?*
5. *Vter Precistarum potior; si duo concurrant de eadem temporis data?*
6. *Cæsar an posit nominare secundum, si preces quoad primum non sint sortitæ effectum?*
7. *Beneficio effecto litigioso & postea per obitum Precistæ vacante, an Cæsar alteri preces conferre posit?*
8. *Cæsar an posit iterum conferre si Precista gratiam non acceptauerit.*
9. *Vtrum Cæsar preces concedendo posit mutare naturam seu qualitatem beneficij?*

10. *Cæsar an possit nominationibus apponere conditionem.*
11. *An si Precista sit nominatus ad aliquod beneficium simplex posit illud acceptare si sit erectum in Curatum.*
12. *Vtrum Precista noua opus habeat collatione seu institutione.*
13. *An Cæsaris Preces aliquando euanescant.*
14. *Vtrum Cæsaris preces capiant beneficia vacantia propter crimen.*
15. *Precista factus criminosus an alias preces à Cæsare impetrare possit.*
16. *An Cæsar Precistæ contrahenti matrimonium possit alterum surrogare.*
17. *An preces sint Iuris fauorabilis vel odiosi.*
18. *Cæsari preces per Imperium conceduntur.*
19. *Quid si Collator non sit incola Germaniæ & beneficia sint in Germania illa precibus afficiantur?*
20. *Preces non capiunt beneficia extra Imperium sita.*
21. *Etiamsi Iure deuoluto peruenirent ad superiorem in Imperio existentem.*
22. *Laudabile est beneficia Patriotis conferri.*
23. *Exteri consilijs Principum arcendi.*
24. *Beneficiaq; precibus non sunt affecta.*
25. *Requisita ad beneficium Curatum.*
26. *Secularia, & Regularia sub precibus comprehenduntur.*
27. *Regularia beneficia non cadunt sub expectatiuis.*
28. *Beneficia Ecclesiarum Cathedralium & Metropolitanarum sub precibus Cæsaris comprehenduntur.*
29. *Preces capiunt dignitates.*
30. *Secus in Diœcesi Leodiensi.*
31. *Personatus quid?*
32. *Preces capiunt administrationes.*
33. *Preces quæ officia capiant.*
34. *Beneficia electiua quæ dicantur, & an ea cadant sub precibus.*
35. *Precistæ non obtinent beneficia electiua in Patria Leodiensi.*
36. *Potentia vocis dummodo,*
37. *Dignitas maior post Pontificalem quî cognoscatur.*
38. *Potestas dictionis prouisio.*
39. *Quæ beneficia Iuris patronatus subiaceant precibus.*
40. *Preces afficiunt beneficia nedum ad collationem Capituli, sed etiam singulorum de Capitulo.*

41. Caci,

41. Cæci, surdi, muti, an sint capaces istis precibus.
42. Preces dumtaxat in vno beneficio Collatores grauant.
43. Precista si sit negligens in acceptando an excidat sua gratia.
44. Monocularia beneficia non comprehenduntur sub precibus.
45. Preces afficiunt Ordinarios habentes collationem 4. beneficiorum.
46. Cui incumbat onus probandi collatorem habere 4. beneficia.
47. Quid si vnum beneficium vniatur è quatuor.
48. Quid si vnum è quatuor sit ad collationem coniunctim cum alio.
49. Quid si Collator vnum tantum in Imperio habeat, plura extra Imperium.
50. Delegatio sub nomine dignitatis transit ad successorem.
51. Priuilegium concessum dignitati transit ad successorem.
52. Imperator priuilegio precum primariarum in præiudicium successorum renuntiare non potest.
53. Quomodo cognoscatur priuilegium reale, vel personale.
54. Priuilegio consistenti in facultate non præscribitur.
55. Variatio reprobatur in Iurè iuxta prouerbium Italicum.
56. Papa nunquam intendit ius quæsitum tollere.
57. Patronus Ecclesiasticus in præsentando variare non potest.
58. Patronus laicus plures præsentare potest.
59. Prima Principis donatio posteriori præualet.
60. Stylus Romanus facit Ius.
61. Ante expeditionem litterarum gratia dicitur informis, & imperfecta.
62. An collatione de stylo communi moderno in requiratur scriptura.
63. Collatio habens horam præfertur collationi non habenti horam.
64. Decisio Cassadori.
65. Acceptatio facta in partibus cum certa hora præfertur factæ in Curia eadem die.
66. Horæ appositio vincit clausulam anteferri.
67. Horæ appositio transfert onus probandi contrarium in aduersarium.
68. Collatio copulatiua fieri non debet.
69. Habens facultatem nominandi, illam à se non abdicat si nominatio non fuerit sortita effectum.
70. Turnus non consumitur si præsentatus cedat vel decedat ante institutiones.
71. Decisio Putei.
72. Delegatus datus ad conferendum beneficium nulliter conferens potest

test iterum conferre.

73. *Cæsar non confert sed mandat recipi.*

74. *Laicus non confert nisi ex priuilegio vel Indulto Apostolico illi competat.*

75. *Fæminæ possunt ex priuilegio conferre.*

76. *Princeps rem semel vni donatam alteri dare non potest.*

77. *Pensio Ecclesiastica extinguitur per militiam.*

78. *Preces sunt iuris fauorabilis.*

79. *Commissio facta dignitati transit ad successorem.*

80. *Laudatur Leodiensis Ciuitas à pietate & religione, & Cleri frequentia.*

81. *Textus Constitutionis Pij V.*

82. *Beneficia creata post preces Cæsareas an in ijsdem comprehendantur.*

83. *Coadiutoriæ cum futura successione non comprehenduntur sub dispositione precum.*

84. *Ex appositione manus Pontificis beneficium ita manet affectum vt nullus inferior se circa illud possit amplius interponere.*

85. *Coadiutor deputatus cum futura successione non eget alia collatione.*

86. *Solus Papa deputat Coadiutores cum futura successione.*

87. *Coadiutoriæ expeditæ de consensu Coadiuti sunt fauorabiles.*

88. *Coadiutoriæ cùm futura successione non cadunt sub indulto facultatis artium Louaniensium.*

89. *Decisio Rotæ super eadem materia.*

90. *In Patriâ Leodiensi preces non capiunt dignitates electiuas.*

91. *Constitutio Vrbani VIII.*

92. *Sixtina Constitutio concedit Præpositis electis in Patria Leodiensi administrationem ad sex menses.*

93. *Constitutio Sixtina.*

94. *Anius patronatus competens alicui Confraternitati sit laicum, vel Ecclesiasticum.*

95. *Clausula aliqua super eo.*

96. *Cæsar non confert sed facit vt vnus recipiatur.*

Sectio II.

Inc est quod tuæ Celsitudinis supplicationibus inclinati, dicta authoritate, præsentium serie, eidem T. C. concedimus, & indulgemus, quod si [a] *per te quibusuis Collatoribus seu Collatricibus quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum, secularium, & regularium, ordinum quorumcumque per S. Romanum* [b] *Imperium videlicet constitutorum, etiamsi qui, vel si quæ ex illis Pontificali, seu alia quauis dignitate præfulgeant, seu Collegia, Capitula, & Conuentus fuerint, super singulis Ecclesiasticis, cum* [c] *cura, vel sine cura,* [d] *secularibus, vel ordinum huiusmodi regularibus* [e] *in singulis Cathedralibus, Metropolitanis, vel Collegiatis vel alijs quibusuis Ecclesijs, etiamsi beneficia huiusmodi, Canonicatus, & Præbendæ,* [f] *dignitates,* [g] *personatus,* [h] *administrationes, vel,* [i] *officia in eisdem Cathedralibus, etiam Metropolitanis & Collegiatis, & ipsæ præbendæ in illis, & huiusmodi Ecclesijs, in quibus maiores vel minores præbendæ esse noscuntur, etiamsi maiores fuerint, & ad dignitates personatus administrationes, vel officia huiusmodi consueuerint, qui per* [k] *electionem assumi, eisque cura immineat animarum:* [l] *dummodo dignitates ipsæ in Cathedralibus, & Metropolitanis post Pontificales* [m] *maiores aut Collegiatis huiusmodi* [n] *principales non existant ad eorumdem Collatorum, & Collatricum* [o] *Collationem,* [p] *prouisionem,* [q] *præsentationem, electionem seu quamuis aliam dispositionem, communiter* [r] *vel diuisim pertinentibus,* [s] *singulis personis conferendis, seu super hoc quod personæ huiusmodi ad illa recipiantur, & admittantur, Preces porrigi, seu de personis eisdem ad huiusmodi beneficia nominationes fieri contigerit primarias, ijdem Collatores & Collatrices (saluo quod singulæ Collationes & singulæ Ecclesiæ, ex hoc vltra quam in* [t] *vno beneficio non grauentur, ac ipsi Collatores, & Collatrices saltem* [u] *quatuor beneficia Ecclesiastica conferre habeant) huiusmodi precibus & nominationibus parêre & intendere, nec non personas ipsas ad huiusmodi beneficia,* [x] *postquam ipsis de illis canonicè prouisum fuerit, iuxta earundem Precum, aut nominationum tenorem, recipere, & admittere debeant & etiam teneantur.*

SCHOLIA IN SECTIONEM II.

QVOD SI PERTE) Hic incipit exordium concessionis Precum, & aduerte quòd non solùm nominati per Cæsarem gaudent hac prærogatiua Precum, [a] sed etiam nominati per eum cuius illud per Cæsarem cessum est. Vnde nominati à Serenissimo Electore Coloniensi Principe, & Episcopo nostro clementissimo censentur nominati à Cæsare, quia nominatus de mandato alterius, censetur nominatus à mandante, *Feli. in repert. in verbo nominatus de mandato.* Sed an contra Cæsarem possit cadere præscriptio si indulto nominationum non vtatur? Negatiuè respondeo, quia contra, [b] priuilegium consistens, in voluntate priuilegiati, non currit præscriptio, si non fuerit vsus priuilegio, dummodo tamen alij fuerint vsi, *Cald. cons. 1. de Præscript. not. in c. vt priuilegia, de priuileg.*

1. a

2. b

SECVNDÒ quæritur, vtrum Imperator qui vnum nominauit, [c] variare possit? & videtur quod non: nam in fortioribus terminis, si Papa contulerit duobus, & declaret postea quod intendit, & intendebat secundo conferre, & non primo, ea declaratione non obstante iudicabitur pro primo, *Rebuff. ad reg. 17. Cancell. de non toll. in quæsit. in pr.* Secundo facit, quod illusio & variatio in Principibus, & personis grauibus vt plurimum damnatur, *Clem. cum illusio, de renunciat. Rota decis. 33. num. 17. & 18. de præbend. in antiq. 10. Mopac. in cap. 1. num. 21. de conces. præbend.* debet enim Princeps esse constans & immobilis, sicut lapis angularis, & sicut Polus in cœlo, & vnum dumtaxat calamum, & vnam linguam habere, & non plures, *Philip. Probus in Reg. Frustra num. 5. de reg. iuris in 6 Mart. Laudensis tract. de principibus quæst. 258.* Tertio facit, quod Nominatio Cæsaris habet vim præsentationis vigore cuius Prælatus tenetur instituere præsentatum, *cap. decernimus 16 quæst. 7.* dicitur enim nominatio quædam gratia seu beneficium quod decet esse mansurum, *reg. Decet, de Reg. Iurisd in 6.* Ideoque videtur quod Cæsar postquam aliquem Clericum nominauit Collatori, quod non possit resilire à sua nominatione, *ex dictis & notatis per Glos. in pragm. sanctio. tit. de collatio. verbo nominare.* Pro contraria tamen sententia non desunt argumenta, & in primis videmus quod legatus, qui reseruauit sibi benefi-

3. c

beneficium pro certa persona, potest reuocare & alteri prouidere, *vt notat. Hostien in c. dilectus, de iure patron. Ioan. And. in cap. præsenti, in verbo pendente, de officio leg. in 6. Ioan. And. in addit ad Speculat. tit. de legato. §. nunc tractemus vers. item legatus.* Secundò quia quotiescumque quis habet gratiam vel nominationem super beneficio sibi conferendo, per illam non quæritur nominatio, sed solum habet ius implorandi officium executoris, vt sibi prouideat vel faciat sibi prouideri, *glos. in cap. veniens, de Renunciat. Innoc. in cap. litteris & in cap. Constitutus de Rescript. Abb. in cap. Capitulum & seq. de Rescript.* Nec videtur obstare, quod dictum est, nominationem habere vim præsentationis, quia id hactenus verum est in beneficio vacante & sic de re non integra; secus in beneficio vacaturo, quia omnes istæ expectatiuæ sunt odiosæ Nec obstat quod in Papa dictum est, quia ibi res desierat esse integra, & alteri ius quæsitum erat: qua de re dicam adhuc infra vers. XVII. quæritur.

TERTIÒ quæritur si Cæsar hodie vnum nominet, & cras secundum, qui curet solemni ritu litteras Cæsareas expediri, an hic secundus primo præferatur? Minimè, quia scriptura non est de essentia gratiæ. *Archid. & Ioan. And. in procem. Sexti decretalium, Abb. in cap. Nosti de electio.* Confirmatur, quia imperialis sanctio non indiget scripto, *L. sancimus §. exceptis C. de donatio.* Præterea quæcumque in præsentia principis disponuntur, siue illa scripta sint, siue non, seruanda sunt *cap. Institutionis 25. quæst. 2. §. perficiuntur Instit. de Donatio.* Insuper valet collatio facta de Ecclesia etiam ratione proprietatis sine scriptura, si prius verbo concessit Princeps & postea confirmat per litteras ex interuallo, vnde videtur approbare & confirmare litteris, quod prius declarauit verbo, [d] & sic quod Princeps donauit in continenti, etiamsi nullæ litteræ secutæ sint, vel sigillum appositum, valet collatio, *Abb. in c. cum conuenissent, in 2. nota de Restit. spol.* Denique, facit textus in Clem. Dudum §. nos idem vbi text. æquiparat priuilegium, & gratiam concessam verbo vel scripto, ergo idem videtur dicendum in præsenti casu. Postremò, si Princeps qui fecit gratiam verbo, moriatur, executio pertinebit ad illius successorem, *cap. in litteris de Rescriptis.* Hinc extat Regula Cancell. Rom. 9 de litteris in forma Rationi congruit, expediendis, qua ius concessum supplicanti per signaturam Papæ non expirat eius

morte,

morte, etiamsi bullæ non fuerint expeditæ, qua de re latius scripsi in commentarijs ad Regulas Cancell. In oppsitum tamen militant ista: primò, quia qui non habet [e] litteras expeditas, nihil habere videtur, si solum oraculum viuæ vocis habeat: nam in concessione dignitatis vel officij, quam facit Princeps, debet esse sacrum Principis autographum *L. sacri affatus C. diuers. Rescript. L. probatorias, Cod. de diuers. off.* Secundo, facit illud Baldi *in L. nec exemplo in fi. C. de probatio.* Quod Rex vel Princeps habet sigillum authenticum cum scriptura solemni quando aliquid confert, vel donat, vt ostendatur potentia Regis aliàs non esset nisi scriptura priuata, vel propositum in mente retentum, quod nihil operatur. Pro solutione dicendum est, modò iam dicta vera esse quoad substantiam seu validitatem gratiæ, sed quoad illius probationem scriptura necessaria est, per not. Mohed. *Decis. 9. num. 1. vt lite pendente,* Rebuff. *in concordata, tit. de mandatis Apost. §. 1. verbo litteras, & in praxi in 2. part. signat. num. 15. in pr.* Quod adeò verum est vt ne quidem proficiat inscriptio in Rotulo CAESAREO, quia ex eo non acquiritur jus in re nec ad rem, cùm sit tantùm nuda annotatio ad Principis memoriam, ideòque sic inscripti, & nominati, expectantes dicuntur, non prouisi *cap. vlt. de concess. præbend.* Quam conclusionem etiam veram esse in Regalista scribit ARNVLPHVS Ruzeus *in suo tract. regaliorum.* vt si v. g. Rex hodie conferat beneficium vacans in Regalia, nec tamen expeditur prouisio sub sigillo Regio, & nihilominus, crastina die alteri conferat qui habeat subscriptionem Notarij, sigillumque appensum in diplomate, valebit prima gratia, quantumcumque non fuerit in scriptis redacta: nec sigillum Regis appositum, atque ita fuisse Iudicatum per Arrestum *die 3. Decemb.* 1390. refert idem Ruzeus.

5. QVARTÒ quæritur, quid si duo de eadem temporis data concurrant, vter potior? Conclusio I. Si in vna sit dies & hora, in alia solùm dies, [f] præferetur is qui habet horam: quia in temporis incertitudine is præferendus est, qui probat tempus præcisum & determinatum, *DD. l. de rebus C. de donat. ante nupt. Feli. cap. pastoralis, col. 3. vers. ratione vnius horæ, de Rescript.* SECVNDA Conclusio. In concurrentibus vigore collationis eodem tempore duobus factæ is præfertur, qui est in possessione, *cap. ex litteris de probat. Bart. l. 1. §. non*

autem

autem ff. de bon. possess. sec. tab. idque nisi ex ordine scripturæ, qui in Cæsaris Cancellaria obseruatur, constet vter prius in album Precistarum sit relatus, qui enim prior est in scriptura, censetur esse prior in tempore, *L. quoties C. de vsufructu. L. Seruus ex his communis ff. de stipulat. seruorum.* Si autem ex ordine scripturæ prioritas discerni non possit, consulendus erit Cæsar, qui vtramque gratiam fecit. Tertia Conclusio: Si vnus sit nominatus à Cæsare, alter ab eo cui Cæsar hac in re partes suas commisit, nec constet de temporis prioritate, præferetur is qui à Cæsare est nominatus, *c. si à sede de præb. in 6.* Nam & in collatione Episcopi ac Vicarij eodem tempore facta, præfertur Episcopi, tanquam dignioris, *Calderinus cons. 2. de officio Vicarij, d. cap. si à Sede.* Et sicuti Papa conferendo beneficium, videtur alteri potestatem conferendi abstulisse, *cap. vt nostrum, vt Eccl. benef. sine diminut. conferantur,* ita & Imperator. Papa enim & Imperator fraternizant, *vt ostendit Erasmus à Chokier frater meus in suo tract. de Iurisdict. ordinarij in exemptos part. 4. quæst. 13.* Quarta conclusio: Qui prius executori præsentat diploma Precum Cæsarearum, præfertur alteri cui de eadem data facta est collatio, *Rota decis.* 100. *Item si vnus, in No. Feli. in d. cap. Capitulum Sanctæ crucis, de rescript. Arnulphus Ruzeus tract. Regaliorum priuilegio 46. num. 10. in fin.* quod latius ostendo ad Reg. XV. Cancell. de *Concurrentibus in data n. 48. & seqq.* Sed quid si Precista post acceptatum & collatum sibi ab executore beneficium perdiderit diploma suarum Precum, an possit beneficium cum sola collatione retinere? pro affirmatiua respondit Feli. *in c. in nostra vers. Spoliatus in fi. & ibi Ant. de But. de rescript.* nam collatio conseruatur sine litteris Nominationum *per c. Cum olim 1. de priuileg. glo. in c. Sane de Renunciat.* Quinta Conclusio: Præferri debet is alteri, in cuius diplomate inserta est clausula *motus proprij, arg. cap. si pluribus, de præbend. in 6. Ruzeus vbi supra num. 12.* vel clausula, ETIAMSI ALTERI CONTVLERIMVS: ea enim denotat gratiam alterius esse posteriorem: quia cùm in diuersis scripturis concurrit gratia & habitus priuatio semper præsumitur posterior, *Bald. cap. 2. de off. deleg.* & proinde ratione iuris primò quæsiti, ab eo ius tolli non potest *L. id quod nostrum, ff. de Regulis Iuris.* Sexta conclusio: Si Cæsar vnico verbo primarias nominationes duobus conferat, g neutra collatio valet, nam ad validitatem cuiuslibet actus duo requiruntur, voluntas, & potestas *cap. cum super Abbatia de off.* g

 deleg.

deleg. vbi Bald. & *Decius facit textus in cap. adhæc, il.* 1. *ibi, potest si voluerit, de appellationibus.* In Cæsare autem duobus eodem actu conferente deficit potestas, per Iuris theoriam, ubi non assistit iuris potentia, inanis est voluntas. *Bald. in l. nolle, ff. de acquirenda hæreditate*, ergo si deficit potestas, sequitur nullitas, cum illa duo copulatiuè requirantur. Ideò necessariò debent adesse illa duo, *Philip. Probus tractat. iuris Regaliæ quæst.* 28.

6. QVINTÒ quæritur si Preces concessæ alicui non fuerint sortitæ effectum, vt puta ob mortem Precistæ, an Cæsar possit alium nominare? videtur quod sic: quia Indultum illi datum est contemplatione suæ personæ, aut dignitatis CÆSAREÆ, ideò per primam collationē potestas conferendi non est extincta, *glos. in pragm. sanct. tit. de part. possess. verbo beneficium.* Secundo, quando actus non habet effectum secundùm intentionem disponentis, non restringitur ad vnum actum, sed de vlteriori actu semper intelligitur, donec res sortiatur effectum. *Bald. in L. inuitus in fi. C. de procurat. Anastast. Germonius tract. de Indult. Cardin. § volumus autem, num.* 49. vbi ex Geminia, *in cap. si compromissarius, §. & idem de Electio.* scribit quòd
h. commissio alicui facta de prouidendo [h] intelligi debeat cum effectu, Confirmatur per notata Io. Mon. *In cap. sicut num.* 9. *de verb. signif. in* 6. *quem ibi sequuntur Io. And. & Domin.* vbi si Episcopus habet priuilegium cum temporis præfinitione, vt possit eligere quatuor clericos suis obsequijs insistentes, qui percipiunt fructus suorum beneficiorum in absentia, illosque eligat, demùm alter eorum cedit, vel decedit, certo loco illius alium potest surrogare, *l. sicut, §. in annos* 2. *resp. ff. quib. mod. vsufructus amittatur, Staphil. tract. de prærog. expectat.* Probatur insuper à simili; nam patronus laicus potest plures præsentare, donec actus fuerit plenè consummatus, *Abb. in cap. quanto Col. C. de Iudic. glos. in Clem.* 1. *verb. simul vel successiuè eodem tit.* Neque præmissis aduersatur, quòd omnis dispositio intelligenda sit de prima vice, *l. boues, §. hoc sermone ff. de verb. signif.* quia Cæsar non intendit nisi semel conferre, dummodo plenè & effectualiter contulerit, & hoc est potiùs accumulatio ad primum ius, quàm variatio. Quæ conclusio etiam obtinet in iure Regaliæ, quo Rex Galliæ toties conferet, quoties vacauerit, donec & quousque ius ipsum Regaliæ plenè sit ad effectum deductum, *Arnulphus Ruzæus tract. Iuris Regaliorum priuileg.* 2. *num.* 5. & *seqq.*

SEXTÒ

SEXTÒ quæritur, an si beneficium, ad quod Precista nominatus est, eidemque exinde collatum, fiat litigiosum, & pendente lite Precista moriatur, aut iuri suo cedat, Cæsar possit alteri Preces conferre, seu alium surrogare? Ita videtur, argumento ducto à Regalistis ad Precistas, *Philip. Probus tract. Regal. quæst.* 30. qui vtitur hac ratione: De iure enim communi videmus, quod si electus lite pendente moriatur, aut cedat, vel electioni non consentiat, electio ad eligentes reuertitur, *cap.* I. *de restit. in integrum*, & *cap. si electio de electio, lib.* 6. & licet hæc iura loquantur in electionibus, idem tamen dicendum in collationibus, *cap.* I. *vt lite pendente in* 6. quia si pendente lite alter collitigantium moritur, collatio ad eum, qui priùs iure proprio non deuoluto contulerat, reuertetur: Nec refert quod ista iura loquãtur in Collatoribus Ecclesiasticis, quia idem obseruari debet in Cæsare, qui ius suũ metitur à Papa, *l. qui in alterius ff de Reg. iuris*, à cuius Indulto fit, vt beneficiũ sit illi affectũ, quoad vsque collatio per ipsum facta fuerit suũ plenum & pacificũ sortita effectũ, vt prædiximus. Nã aliàs Precista nunquã esset pacificus, quia ordinarij Collatores (qui cane peius & angue odio habent Precistas) molestias sẽper exhiberẽt Precistis non facturi si videant, quod si lite pendẽte moriantur, collatio precum Primariarũ ad Cæsarẽ reuertatur. Quæ etiã ratio militat in Regalista, vt si is lite pendente cedat, Rex possit beneficiũ litigiosum conferre, nec dicetur bis contulisse, quia hæc collatio est quædam surrogatio, quæ censetur eadem cum prima. Sed hoc Galli notent, quos remitto ad Philip. Probum *tract. iuris Regal. quæst.* 30. 7.

SEPTIMÒ, præcedenti quæstioni affinis est ista, si Precista repudiet gratiam, an Cæsar poterit iterum conferre? Præmitto, repudiationem gratiæ fieri dupliciter, facto, & non facto: facto fit, quando Precista expressis verbis iuri suo renunciat, non facto verò, quando ob negligentiam inducitur præsumpta renunciatio: vt pote si intra mensem non acceptet, vt hic statuitur, quando enim quis tenetur ad factum limitato tempore, si non facit, probatur negligentia, & ex ea tacita iuris renunciatio, *L.* 3. *§. si ad diem, ff. d. re militari, l.* 2. *§. sed si quis. ff. si quis cautio.* Quæ etiam elicitur ex eo, cùm primus impetrans sic dimittit, vt conferatur beneficium secundo impetranti, ita quod procedatur ad executionem illius collationis, tunc enim dicetur constitutus in notabili negligentia, *text. in c. tibi qui, de rescrip. in* 6. *in c. si clericus, verbo, negligenter petere distulerit, de præbendis in* 6. 8.

Abb. & Fely. in cap. Cæterum, in cap. ad audienam 2. & in cap. Capitulum sanctæ crucis, de rescriptis. Si itaque Precista repudiet vno ex istis modo, poterit liberè conferre, & iterum si is repudiet alteri,
i i donec Preces plenum sint sortitæ effectum, *Probus tract. iuris Regal. quæstio. 30. conferunt quæ scribit Simonetta de Reseruat. beneficiorum, quæst. 58. & ibi Granut.*

9. OCTAVÒ quæritur, an Cæsar Primarias Preces concedendo, possit immutare naturam beneficij? distinctione quæstio hæc terminatur; aut enim CAESAR confert vti patronus: aut vt non patronus: priori casu potest qualitates & conditiones tempore fundationis appositas in totum tollere, vel saltem alterare, *Abb. in cap. illud in fi. de Iurepatron. glos. in cap. memini 18. quæst. in verb. liberam facultatem loco religioso Hostien. tit. de Iure patronat. §. qualiter transferatur, vers. vocatione, Calder. cons. 4. de Iure patronat.* Accedit quod fauore fundatorum introductum est, in eorum odium non debet retorqueri, *Reg. quod in fauorem, de Reg. Iur. in 6.* In fauorem autem eorum introductum est, ne quod extremis illorum elogijs ordinatum est, facto, & ordinatione alterius euertatur: atqui in odium fundatoris vel hæredum redundaret, si quod ordinârunt, mutare aut tollere non possent. Denique facit quod Hostien. scribit *in cap. cùm accesissent, de constitut.* quod sola authoritas & consensus fundatoris vel eius hæredis sufficit ad hoc, vt tollatur natura, & conditio aut institutio in ipsa fundatione apposita: cui adstipulantur Abbas, & Imò. dicentes, quòd si in institutione beneficij collatio est facienda Presbytero, potest cum licentia patroni super hoc dispensari. *Idem Abb. in cap. fin. de Clericis non residen.* Nec obstat si dicatur qualitatem illam puta Theologalis præbendæ, vel aliam extingui, quia suspenditur dumtaxat ad tempus: nam prima postea vacans extra Indultum Primariarum Precum debebit Theologo assignari, & idem dic in sacerdotali, *per nos: Philip. Probi, tract. regal. quæst. 21. num. 3.* Secundo verò casu dicendum est, Cæsarem ius iam acquisitum Ecclesiæ tollere non posse, esset enim species alienationis, *Abb. in cap. cum dilectus de consuet.* Accedit quod limitata potestas transit cum suo onere; *cap. ex litteris de pignoribus.* Hinc scribit Panorm. *in cap. ne pro defectu, & in cap. cum Magistrum, de electionibus*, quod tenetur prouidere secundum qualificationem, quâ tenebatur collator ille superior, ad quem fit potestatis deuolutio, *glos. in pragm. sanctio, in §. quod si quis, in verbo ad proxi-*

mum

mum superiorem, tit. de collationibus, vbi dicit quod quando deuoluitur potestas alicui, tenetur prouidere hominibus illius qualitatis, secundum naturam institutionis beneficij. Postremò faciunt Notata Baldi *in L. si quis ad declarandum, Col. 3. C. de Episcopis, & Clericis*, quod vbicumque dispositio testatoris est certa, respectu causæ, personæ & loci; nunquam potest alterari, *vt est textus expressus in Clem. quia contingit, de religiosis domibus, Arnulphus Ruzæus tract. regaliorum, priuilegio 49. n. 11.*

NONÒ quæritur, an Cæsar Nominationibus possit apponere conditionem? Videtur quòd non; quia inferiores Collatores debent beneficia conferre purè. *DD. L. fin.* C. *de pactis, cap. quæsitum, de rerum permut. cap. 2. de Electio. in* 6. quod hactenus verum est, nisi adijciatur conditio, quæ de iure inest. *Abb. in cap relatum, de præbend. & in capit. olim 1. de restitut. spol.* Hinc dicit Baldus *in cap. significasti, de præbend.* quod si Episcopus contulit vnam Ecclesiam curatam sub conditione si resignauerit primam, subsistat talis collatio, quia hæc conditio tacitè inest, *cap. de multa, de præbend.* 10.

DECIMÒ quæritur an si Precista sit nominatus ad simplex beneficium, possit illud acceptare si fuerit erectum in curatum? Oldrard. *consi.* 58. & Ancho. *in Clem. Vnica, num. 37. de Concess. præben.* responderunt negatiuè: quia omnis dispositio intelligenda est rebus sic stantibus, *L. continuus, §. cum quis, ff. de Verb. oblig. L. cum quis, de Solutio. L. quod Seruius ibi glos. de Condit. & demonstr. Dec. con.* 335. *num* 3. *Alex. cons.* 71. *num.* 8. *lib.* 5. *Paris. cons.* 34. *num.* 13. *lib.* 2. Ego tamen aliud sentio; cùm Indultum comprehendat etiam beneficia curata: in quo est etiam attendenda obseruantia: Facit decis. Rotæ *Apud Illustr. Cardinal. Seraphinum de anno* 1601. *Mercurij* 5. *Decemb.* in qua fuit dictum quod per mutationem non extinguitur priuilegium quod est compatibile cum statu immutato; secus si sit incompatibile: & in his terminis procedit regula illa, quod dispositio illa intelligitur rebus sic stantibus. 11.

VNDECIMÒ quæritur, an Precista vltra Cæsaris Nominationẽ, † noua opus habeat collatione seu institutione ab Ordinario beneficij Collatore? Pro cuius resolutione primò sciendum, Beneficium Ecclesiasticum non posse licitè obtineri sine canonica institutione, vt habet iuris Regula, Canonica autem institutio ea appellatur, in qua omnia substantialia validæ institutionis largo modo sum- 12. k

ptæ concurrunt, id est collatio, inuestitura & in possessionem inductio, & decens personæ habilitas, tam ex parte conferentis, quàm ex parte illius, in quem collatio facta est.

Verùm in subiecta materia institutio accipitur pro receptione, & admissione iuris alicuius collatiua, quæ fit ad præsentationem Precum Cæsarearum, & hæc receptio trahit secum canonicam institutionem, & effectum possessionis iuris, nec alia vlterius indiget alicuius opera vel gratia, nisi ad actum possessionis corporalis, in qua tantùm consistit executio facti, *Rota decis.* 441. *fuit dubitatum*, *aliàs* 16. *de concess. prabend. Wamess. consil.* 247. *num.* 27. *de præbend.*

Quæ sanè interpretatio egregiè fulcitur verbis Indulti Pontificij in sectione 11. in fin. ibi: NEC NON PERSONAS AD HVIVSMODI BENEFICIA POSTQVAM ILLIS IPSIS CANONICE PROVISVM FVERIT IVXTA EARVNDEM PRECVM AVT NOMINATIONVM TENOREM RECIPERE ET ADMITTERE DEBEANT ET ETIAM TENEANTVR. Ex quibus verbis non obscurè patet mentem fuisse Smi. vt demum ordinarij beneficiorum, ad quæ per Cæsarem nominari quem contigerit, demum teneri recipere, postquàm canonicè illis prouisum fuerit. Quod habet summam æquitatem. Neque enim laici, quantacumque dignitate
l præfulgeant, [l] ius habent instituendi, nec mittendi falcem in messem ministrorum Christi, *cap. siquis deinceps*, 16. *quæst.* 7. *cap. quisquis, c. Messana de electio. Rebuff. ad concord. tit. decollatio* §. 1. *verb. Prædicationis actum.* Hic autem institutionis actus per Episcopum seu alium ordinarium Collatorem non per litteras missiuas fieri debebit. sed per litteras patentes, quæ faciunt fidem in iudicio, non etiam litteræ missiuæ, *Ioan. And. post Hostien. in c. patentibus litteris, nu.* 1. *not.* 1. *de priuileg. & ibi Anto. de But. num.* 7. *cap.* 1. *ibi, per eius patentes litteras de tempore ord. text. in cap.* 2. *de off. ordin. Rota Decis.* 20. *in Cantiq. aput aquē. Decis.* 360. *n.* 6 *ibi, in certis litteris patētibus, parte* 2. Quod intellige, quando litteræ clausæ non apparent authenticæ, vt quia remotum vel fractum est sigillum, aliàs secus, *arg. cap. inter dilectos*, §. *præterea, de excess. Prælat. cap. cum olim* 2. *de off. deleg.* Tamen melius est, vt litteræ patentes conficiantur, cùm litteræ clausæ hoc habeant inconueniens, quod sigillum de facili rumpitur, remouetur, seu frangitur tempore apertionis, vt dicunt Hostiens. & Anto. de But. *in d. c. patentibus litteris.* Sed quid si Ordinarius recuset instituere?

stituere? Precista tanquam ad sacram anchoram confugiet, ad Executorem per Cæsarem datum, qui vel eum instituet inducendo illum in possessionem intra mensis spatium, quòd inductio in possessionem habeat vim prouisionis, *teste Staphil. de litt. grat. tit. de vi & effectu clau. vers. sexto quæritur, Rota decis. 441. incip. fuit dubitatum*, vel ordinarium per censuras compellet, vt habetur in Indulto Sectio. IV. ibi: C*onferre & aßignare*, *nec non omnia & singula quæ ad hoc, vt Precum seu Nominationum & acceptationum & collationum huiusmodi succedant effectus oportuna fuerunt facere authoritate nostra, per censuras Ecclesiasticas exequi poßint. & valeant &c.*

DVODECIMO quæritur, an Imperator ante confirmationem à Papa possit Preces Primarias concedere? quæstionem hanc malo proponere, quàm decidere. Videatur Cardinalis Tuschus *tract. com conclus. tom. 4. conclus.* 39. *per tot. Azorius lib.* 10. *Inst. moral.*

DECIMO-TERTIÒ quæritur, an Cæsaris Preces quandoque euanescant? Ita, & quidem ex parte Cæsaris, vt si Papa priuilegium seu facultatem illi concessam reuocet: Papa enim potest reuocare omnia priuilegia concessa Principibus secularibus, etiam non subiectis, quando concessit eis Ecclesiastica vel Spiritualia, quia quoad concessa, sunt effecti subditi Papæ, *Gemini, cons.* 74 *num.* 10. *& seq.* maximè quando sunt quæsita ex præscriptione *Natta cons.* 511. *&* 512. *per tot. Ant. Gabriel. lib.* 3. *commu. conclus. tit. de Iure quæsito non tollendo. Card. Tuschus tract. com. conclus. iuris* 761. *in fi. c. pen. de præbend. in* 6. *cap. vlt. de conceß. præbend. Hippol. de Marsilijs sing.* 166. *verbo Inconstantia.* Quod hactenus intelligo, dummodo subsit caussa: nam quando Princeps bene merito donat, seu aliquid concedit, vt facit Cæsari, non debet facultas huiusmodi [m] seu donatio ab ipso auferri sine caussa; vt multis auctoritatibus probat Mandos. *ad reg. xi. Cancell. n.* 7 Ex parte Precistæ, si is suis nominationibus renuntiauerit, *v. Rebuff. quæst. vlt. num.* 17. *in tract. nominat.*

DECIMO QVARTÒ quæritur, an Cæsaris Preces capiant beneficia vacantia ob crimen? distinguo. Aut sunt beneficia vacantia ipso iure, nimirum propter crimen assasinij, hæresis, simoniæ & aliorum (de quibus sigillatim scripsi ad Reg. VIII. Cancell. 7. glos.) quæ inducunt vacationem ipso iure, & dubium non est, quin eiusmodi beneficia vacantia sub Precibus Cæsareis comprehendantur, etiamsi

sint

14. sint illa S. Sedi reseruata: quia Pontifex in suo Indulto Cæsari concesso, reseruat tantùm sibi beneficia vacantia per constitutionem extrauag. ad Regimen. In quo tamen notes quod etiamsi eiusmodi beneficia vacent ipso iure, posśintque Precistis conferri non expectata sententia, nec vocato possessore, non poterit tamen collatio de facto exequi, nec Precista in possesśionem realem induci, nisi prius vocato, & audito possessore, & causa cognita, *c. Licet Episcopus de præbend. in 6 Oldrad. consil.* 226. *per tot. Baldus cons.* 135. *lib.* 4. *Carolus M. ad consuet. Paris. tit.* 1. *glos.* 3. *num.* 12. *Geminia. ad cap.* 1. *num.* 9. *de conceß. præbend* aut sunt beneficia quæ non vacant ipso iure, sed per sententiam, vt homicidæ, periuri, irregularis &c. & horum beneficia non debentur Precistis, nisi lata priuationis sententia, *Milis in repert. verb. Homicida.* vbi dicit, quòd irregularis non potest de nouo beneficium acquirere sine dispensatione, sed priùs quæsita retinet, donec priuetur per sententiam, vt declarat Ioan. And. *in c. cum nostris de conceß. præbend* & interim poterit si velit, resignare, vt est communis sententia, quam explico in Regul. Cancel. de Surrog. Collitig.

15. Verùm, è diuerso quæritur, si Precista fiat inhabilis, vel irregularis, aut crimen commisit, quod priuationem inducit ipso iure, sicque nominatione sua exciderit, an is postea alias Preces à Cæsare impetrare poterit? Pro negatiua facit quod si rursum admittatur, ludibrio erit prior priuatio, *cap. commißa, de Electio. in* 6 *Clem. ne in agro*, §. *cæterum de statu Monach. L prætor. ff. de Iudic.* Nihilominus affirmatiua verior est, probaturque argumento à contrario sensu: nam si quis fuerit adeptus secundum beneficium incompatibile cum primo, ipso iure est priuatus primo, ad quod redire non potest sine noua collatione, *Extrauag. execrabilis*, § *statuimus, de præb.* ergò à contrario sensu cum noua collatione redire poterit, *per cap.* 2 *de renunciat.* atque ita pari ratione poterit alias nouas Preces impetrare, earumque vigore beneficium obtinere.

16. Decimo qvintò quæritur, si Precista contrahat matrimonium, aut sponsalia de præsenti, quo casu Precista suis censetur renunciare Precibus, *gloß. & DD. in c. vno. de cler. coniug. in* 6. an Cæsar posśit huic alterum surrogare? Ita videtur: quia quamdiu Preces non sunt sortitæ effectum Ius nominandi Cæsari competens non censetur extinctum, per ea quæ supra ostendi *in gloß. verb. quod si*

per

per te vers. quinto quæritur. At, quid si contraxerit matrimonium & non tenuerit? dicendum, Precistam non excidere suis Precibus, per Reg. non præstat impedimentum quod de iure non sortitur effectum, *de Reg. Iur. in* 6. Imò, qui impetrauit primam vacaturam, & interim vxorem duxerit, poterit nihilominus si tempore vacantis præbendæ vxor sit mortua, primam vacaturam obtinere, verba sunt Angeli *in* §. 1. *num.* 1. *inst. Quibus mod. ius pat. potest sol.* In quo tamen ego subsisto. Cæterum, quod dixi in casum matrimonij posse Cæsarem Precistæ alterum surrogare: Extende 1. si Precista suis Precibus renunciauerit, quia potest quis priuilegio in suum fauorem introducto renunciare, *L. si quis in conscribendo, C. de Episcopis & Clericis, cap. si diligenti, de foro competenti*; idque, siue expresse siue tacitè, quia hoc casu tantum operatur tacitum, sicut expressum, *arg. L. cum quid, ff. si certum petatur, & ibi latè Ias.* eoque casu alterum surrogabit, *per prædicta.* Tacitè autem censetur renunciare, [n] si Precista efficiatur miles: qui enim arma militaria exercet, perdit priuilegium Clericorum: quia facit actum contrarium Clericatui, *Innoc. in cap.* 1. *in Audientia de sentent. excom* Imò perdit beneficium si quod habet, *Flami. Paris. de Resig. benef. lib.* 1. *quæst.* 1. *num.* 22. & ita in terminis decidit Senatus Sabaudiæ apud Ant. Fabrum *lib.* 1. *defin. for. tit.* 3. *defi.* 25. Idemque dicendum de milite cœlestis militiæ. vnde si Precista cucullam monasticam sumat, professionemque emittat, cadit iure Precum, *Probus tract. iuris Regalium quæst.* 6. potestque denuo Cæsar alium in eius locum surrogare, *iuribus dictis.* n

Decimo-Sexto quæritur, [o] an Cæsareæ Preces sint iuris fauorabilis, vel odiosi? Pro affirmatiua facit quod Pontifex motus fuit ob fauorem, & merita Cæsaris; vt enim sciatur, an actus sit fauorabilis, vel odiosus, inspiciendum semper est an agens motus fuerit ob fauorem, vel odium? *Bald. in L.* 1. *Col.* 10. *vers. sed hic quæro de effectu, C. de sum. Trinit. Bart. L. Exceptionem, ff. de cond. indebit.* Regulariterque leges, statuta, priuilegia, Indulta censentur fauorabilia vel odiosa ex principali intentione concedentium. *Bald. cons.* 433. *Domin. Ioan. Col.* 2. *lib* 3. *& in l. venia, C. de in ius vocand. Milis in repertorio, verb. Lex dicitur fauorabilis.* Denique, priuilegia Principum latè sunt interpretanda, *L. vlt. ff. de constit. Princip. vbi DD.* Nominationes autem seu Preces Primariæ sunt ad instar priuilegij, *Rebuff.* o 17.

ad Concordata, tit. de collatio. §. monemus, verbo declaramus. Verius tamen est Preces has Cæsareas esse iuris odiosi, & proinde restringendas; Ratio est, quia recedunt à iure communi: Imperator enim iure communi ius beneficia conferendi, aut ad ea nominandi iure proprio non habet, sed ex priuilegio, *Selua de benef.* omne autem priuilegium contra ius commune strictè intelligi debet, & interpretari, *c. porrò, de priuileg. in* 6. *Card. Tuschus to.* 6. *practic concl concl.* 731. & omnis recessus à iure communi est odiosus atque restringendus, *Abb. in cap. cùm dilectus, de consuet. cap.* 1. *&* 2. *de filijs Presbyt. cap. quæ à iure communi, de Reg. iuris in* 6. *L. quòd vero, ff. de Legibus*: Ideoque Rescripta, Priuilegia, Gratiæ Pontificum, in quantum à iure communi recedunt, iuris sunt odiosi, & restringenda, *latè Feli. c. caussam quæ, de Rescript. Ioan. Bapt. Leonellius, de surrept. quæst.* 3. *art.* 7. *Tyraq. de Retract. consang.* §. 1. *glos.* 9. *num.* 180. *& latißimè* §. 35. *glos.* 1. *Rebuff. in praxi bene part.* 1. *tit. de Differentia inter priuilegium & Rescriptum, num.* 23. *in fi.* Non obstant in contrarium adducta: Et quidem primum. Licet enim Preces concessæ sint in fauorem Imperatorum, tamen cùm concurrat etiam præiudicium ordinariorum, censeri debent odiosæ, quia cùm in aliqua dispositione concurrit fauor, & odium, ea debet simpliciter censeri odiosa, *Ioan. And. in c. vlt. glos.* 5. *vbi Anchor. dominic Franc num.* 6. *de supplend. neglig. Prælat. in* 6. *Bald. L.* 1. *col.* 1. *vers. Item nota quod priuilegium, ff. de constitut. Princip. Milis in repert. verb. lex dicitur fauorabilis, & vers. priuilegium si in vno* Sed nec secundum obstat: Priuilegia enim admittunt interpretationem extensiuam respectu concedentis. *Abb. in cap. olim, num.* 7. *de verb. signif. Iason. & DD. l. beneficium, ff. de constit. Castren.* 2. *C. de in ius voc. vbi etiam DD. Milis in repertor. ver. priuilegium Principis contra eum.* Non etiam contra tertium, cui præter iuris communis dispositionem aduersantur DD. iam citati omnis enim à iure communi recessus est odiosus, & restringendus, §. 1. *&* 2. *vbi DD. de filijs Presbyt. in* 6. *Abb. d. c. olim, num.* 3. *de verb. signif. latè Tiraq. de retract. consang. in præfat. num.* 67. Confirmatur: quia Cæsaris hac in re potestas est extraordinaria, & ideò adinstar Iurisdictionis demandatæ odiosa & restringenda. *Nauar. cons.* 3. *de off. deleg. glos. in Clem.* 2. *de off. ordin. Guitier. ad Pragm. sanctio. titulo de collationibus, §. & quia, glos. verbi formam.*

DECIMO-

Decimo-septimo quæritur, an Cæsar Primarias Preces alicui concessas possit reuocare? distinguo, aut ius est quæsitum Precistæ, & non potest, quia licet Princeps possit reuocare sine caussa suum priuilegium, *Feli. in cap. quæ in Ecclesiarum num.* 55. *versic. secundo confirmatur, de constitut.* tamen quando Princeps alicui benemerito donat vel concedit (vt facit Precistis) non debet facultas huiusmodi seu donatio auferri sine caussa ab ipso, *text. in L. Aquilius, & in L. si pater in fi. ff. de donat. Baldus in L. quæ ex relationibus* 3. *not. C. de leg. Alex, cons.* 10. *visis num.* 1. *lib. & cons.* 116. *lib.* 2. *Afflict. Decis.* 128. *num.* 10. *Curt. iun. cons.* 174. *in caussa vertente num.* 24. *Dec. cons.* 286. *In caussa communitatis col.* 3. *num.* 7. Aut ius non est quæsitum Precistæ, sed tantùm nomen in albo seu Rotulo Cæsaris descriptum est, & tum haud dubium, quin Cæsar possit reuocare. Neque enim per Inscriptionem in Rotulo ius aliquod in re, seu ad rem acquiritur, sed est tantum nuda annotatio ad Principis memoriam, non ex tempore inscriptionis iuris alicuius concessio, ideoque sic inscripti, & nominati expectantes dicuntur, non prouisi, *cap. vlt. de concess. preb.* sed in suspenso hærentes, quorum ius non est irreuocabile, sed conditionale, *Wames. cons* 263. *num.* 2. *&* 4. *qua de re adhuc supra egi, versic Tertiò quæritur.*

Per Sacrvm Romanvm Imperivm) Imperatori Preces tantùm conceduntur per Imperium, quia per illud superioritatem habet, non autem in alijs regnis, aut terræ dominijs, *Nauarrus in Rub. de Iudic. nota.* 3. *num.* 156. vbi reprobat illud Imperatoris Antonini: Ego Dominus mundi, *de quo in l. deprecatio,* 9. *ff. ad l. Rhod. de iactu.* Dubitari interim potest si Collator seu Collatrix, vtpote Abbas vel Episcopus, aut Abbatissa non sit incola Germaniæ, seu Imperij & habeat quatuor beneficia in Imperio, vt hic postea statuitur, an grauari precibus possit? Pro affirmatiua facit quòd S. Pontifex grauet indistinctè Ordinarios habentes collationem quatuor beneficiorum per S. Rom. Imperium constitutorum, & sic non tam respexit Pontifex domicilium Collatoris, quàm locum, vbi beneficia constituta sunt, quod & in Nominationibus Vniuersitatum obtinere scribit Rebuff. *tract. nominat. quæst.* 15. *num.* 56. & ideò, inquit, non curo, vbi sit Collator, dummodo beneficia in regno sita sint, tendant ergò retia sua nominati, id est, nominationes suas etiam extra

18.

19.

regnum dummodo tamen beneficia in Regno sita sint. Quo exemplo dici potest, legatum à latere in Germania existentem posse conferre beneficia sita in Germania etiam si collatores essent in Francia, aut Hispania, non enim attenditur persona Prælati ad quem spectat collatio beneficij, sed locus, vbi situm est beneficium, *Mohedanus Decis.* 3. *de præbend.* vbi fuit resolutum beneficium consistens extra Franciam cadere sub concordatis Franciæ, quando collator est Abbas vnius Monasterij de Francia *Gonzalez ad Reg. VIII. Cancell. gloss.* 10. *num.* 30. Hinc fit vt si quis impetrauerit à Cæsare gratiam expectatiuam, seu Preces ad collationem Abbas certi loci, qui ante vacationem alicuius beneficij Abbatiam cum Episcopatu aut alia dignitate permutauit, is beneficium eiusmodi, quod vacabit, post permutationem *p* alio Abbate constituto, acceptare poterit: nimirum, quia huiusmodi preces, & nominationes non tam Prælatis, hoc est, personis, quarum nomina, & conditiones ignorantur, & quorum nullus est respectus, dum nomine proprio non appellantur, quasi ipsis Prælaturis fiunt, quæ non intermoriuntur, & ex personis substantiam omnino non capiunt. *Cynus in l. vnica, C. si commu. res pign. data fu. Wames. cons.* 259. *volum.*
20. 1. Ex quibus efficio, quòd Preces Imper. non capiant beneficia extra Imperium sita: cùm Indultum ad ea non extendatur, etiamsi beneficiarijs annexa, essent in Imperio, nam postquam principale est extra Imperium, illius accessorium non debetur Precistis in vim Cæsareæ nominationis, *Rom. cons.* 361. *incip. In casu,* vbi concludit Legatum Franciæ posse conferre beneficia in Francia sita, etiamsi collatores essent in Hispania, *adde Chassan. ad consuet. Burg. Rub. des cens.* §.
21. 1. *glos. retinue, num.* 6. Et vsque adeò non debentur beneficia sita extra Imperium Precistis, vt etiamsi illorum collatio iure deuoluto, ad Episcopum vel Archiepiscopum in Imperio existentem perueniret, nihilomagis eiusmodi beneficia illis affecta essent, *Chassan. in Catal. considerat.* 32. *parte* 10. qui tamen relinquit cogitandum, quia prima caussa inspicitur, *Clem.* 1. *de supplend. negl. Prælator.* Ego tamen non deberi puto, tum quia ipsum Indultum est limitatum ad beneficia in Imperio existentia, ergò limitatum habet effectum, vt non possint Preces alia afficere, iuxta vulgarem iuris doctrinam, Limitata caussa limitatum producit effectum *l. in agris, ff. de acq. rer. Dom. l.*

age,

ræ, *vbi Baldus & Sali. in l. si de certa. C. de transf.*& quæ limitata sunt, non debent extendi, *Bald. in l. modus, C. de seruit. & aqua*, tum quia priuilegium suos non egreditur terminos, *Bart. in l. post dotem, col. pen. ff. solut. mat. Alex. consf.9. vers. themate vol.*3. Hinc fit, vt legatus non possit conferre beneficia extra prouinciam vacantia, etiam deuoluta ad Prælatum suæ Prouinciæ, *Brunell. tract. de potest. Legati, conclus.* 19. *declar.*2. *Philippus Probus tract. Iuris Regal.quæst.*14. *nu.* 6. Cæterùm, quemadmodū Preces non capiunt beneficia extra Imperium existentia, ita etiam operæ esset pretium, vt illæ non dentur nisi Germanis, & Incolis Germaniæ; nam vt scribit Panorm. *in cap. ad decorem, de Instit.* valdè honestum & fructuosum est, vt quisque in patria sua beneficium accipiat, sic quod vnus stipendia, aut beneficia alterius non occuparet, quia per hoc non daretur materia depauperandi beneficia, vt ille loquitur, cùm faciliùs Patriotæ, aut conterranei, quàm exteri ad residentiam inducantur, quia patria vnicuique est dulcissima, *l. qui habebat, ff. de leg.*3. *l.* 1. *ad fi. ff. de off. præf. vrb. Accedat*, quod exteri in fundationibus, erectionibus, & donationibus piorum locorum Imperij, manus adiutrices non porrexerunt, aut aliquid erogauerunt, ideò rationi congruit, vt nihil in ijs percipiant, aut saltem si admittātur, incolæ & patriotæ exteris non postponantur, vt etiam ostendit Philip. Probus *tract. iuris regalium quæst.* 35. *per tot.* Hinc Baldus prodidit *in cap. cum terra col.* 2. *de Electio.* quod statutum valet, quo disponitur non valere beneficiorum collationes nisi compatriotis, & ita seruatur in multis Brabantiæ, Hispaniæ, Galliæ, & Belgij prouincijs, 9 licet in hac patria Leodiensi omnes admittantur, quia vt paradisus est omnibus nationibus communis: 9 ita patria ista quæ iam à 600. & amplius annis Clericorum paradisus dicitur, omnes ex æquo admittit, secuta illud Apostoli: IN VERITATE COMPERI, QVIA NON EST APVD DEVM PERSONARVM ACCEPTIO, SED IN OMNI GENTE, QVI FACIT IVSTITIAM ACCEPTVS EST ILLI. *Actor.* 10.

22.

Exteri tamen à consilijs Principum arceantur, ijs de caussis, quas lib. 3. politic. Aphoris. protuli, exemplisque firmaui, etsi hæc ipsa ætas aliorum exemplis minus egeat, vt quæ proh dolor, a paucis annis nimio iam plura produxerit. 23.

SVPER SINGVLIS BENEFICIIS ECCLESIASTICIS) Hic

 designantur

designantur beneficia, quæ Precibus afficiuntur: quæ autem non afficiuntur, ex illis facilè intelligis: cognito enim vno contrariorum, cognoscitur & alterum, *l. 1. ff. de his qui sunt sui vel alieni iuris.* Nihilominus compendij causa sigillatim illa referam.

24. I. BENEFICIA Iurispatronatus Laici, vt infra noto, verbo præsentationem.

II. OFFICIA quæ cadunt in Laicum, vt infra dicam in verbo *officia.*

III. Non comprehenduntur hospitalia, *Clem. per litteras, de præbend.* quia non sunt beneficia Ecclesiastica, licet sint religiosa, *Clem. quia, de religiosis Dom. Rebuff. tract. nominat. quæst.* 15. *num.* 12. nisi tamen sint in titulum & in perpetuum, quia tunc Precibus & nominationibus afficerentur, cùm sint beneficia, *Selua de benef. 2. part quæst.* 11. *num.* 13. *in fi. Gomes. ad Reg. de Triennali, quæst.* 7. vel nisi essent vnita alicui beneficio Ecclesiastico, *Sel. quæst.* 4. *num.* 9. & idem dicendum in leprosarijs, & matricularijs, *Philip Probus tract. Regalium qu.* 9. *num.* 10. vt & de eleëmosynarijs, *Rebuff. d. q.* 15. *num.* 16.

IV. Non veniunt sub Precibus, & alijs expectatiuis manualia beneficia & ad nutum amouibilia, *Staphil. de litt. grat. tit. noua forma expect. num.* 29. *Wames. cons.* 231. *nun.* 9. *de præbend.*

V. Beneficia seruitoria, in quibus est annexum onus canendi in choro, vel canendi missam &c. *Staphil. de litt. grat. tit. de lit. grat.* §. *quinta forma expectat. num.* 6.

VI. Non comprehenduntur sub precibus beneficia, quæ dantur scholaribus ratione studij in aliqua vniuersitate: cum non sint perpetua, vt sunt beneficia Ecclesiastica, *cap. præcepta.* 55. *distinct.* nisi tamen dentur in titulum, *Rebuff. d. q.* 15. *num.* 22.

VIII. Non cadunt sub Precibus beneficia vacantia ex causa permutationis, vel resignationis simplicis, *textus in cap. licet, in tua, & ibi Boet. Epo. de rer. permut. in* 6. *Geminia. cons.* 104. *Staphil. de lit. grat. de varijs mod. vacat. num.* 20. *Rebuff. d. q.* 15. *num.* 64. *Flam. Paris. de Resignat. benef. lib.* 1. *quæst.* 4. *num.* 28. quod intellige si fiat resignatio in manibus Papæ: si enim fieret in manibus Ordinarij aliqua ex caussa, r constit. 58. Pij V. quæ incipit. Quanta Ecclesiæ &c.
r expressis, liberè, ac simpliciter, hoc est, non ad fauorem alicuius, tunc beneficia caderent sub Precibus, licet fortè aliàs beneficium fe-

ret re-

ret reseruatum, modò ipsa resignatio potuerit fieri in manibus Ordinarij, vt puta si facienda sit ratione incompatiblitatis duorum Canonicatuum. *Alex. Monet. tract. de Opt. can. cap. 3. quæst. 5. num. 127. sub fin. pag.* 269, asseritur & alia ratio, quòd vera non dicatur vacatio, nisi ea quæ euenit per mortem naturalem. *Bald. in l. qui sit. ff. sol. matr. gloss. ad pragm. sanct. §. Item quod omnia gloss. verbi, faciendæ, tit. de collatio.* & ideò fit, quod beneficia vacantia etiam per simplicem resignationem in fauorem tertij non veniant sub Nominationibus, aut Precibus Cæsareis. *Arnulphus Ruzeus tract. regal. quæst.* 44. Limita nisi permutatio fieret in fraudem, v. g. si senex in infirmitate permutet cum nepote pingue beneficium, cum tenui, talem enim permutationem nullam declarauit Pius IV. *in constit. publicata anno* 1564. *Januarij* 27. & Senatus Parisieñ. ad Paponem *lib. 2. arrest. tit. 7 arrest.* 1. quâ de re plura scripsi in tractat. permut. *part.* 3. *cap.* 1. *per tot.*

XI. Nec beneficia creata post PRECES CÆSAREAS, *Wamess. cons.* 242. *num.* 4. *de præbend.* Si enim PAPA concedat alicui, vt conferat primum beneficium vacaturum, non poterit conferre beneficium de nouo creatum. *Collecta. in cap. in nostra Col. de Rescript. Rebuff. d. quæst.* 15. *num.* 44. In oppositum tamen facit, quod satis sit, quod beneficia reperiantur tempore vacationis in eo statu, quo sunt alia beneficia Cæsari iure Precum affecta: ratio est, quia in beneficialibus inspiciendus est status præsens, *cap. cum de beneficio, de prabend. in* 6. *cap. eum cui, eodem, Abb. in cap. dilectus. de præbend.* Magis tamen placet prior sententia, tum quia non erat intentio Cæsaris, *cap. Mandatū de rescript. cap. cum in illis, de præbend. in* 6. Tum quia fundatores a fundationibus beneficiorum arcerentur, si simul atque creata essent deberentur: præterquam quod non erant beneficia tempore datæ Precum, ideoque non entis nullæ sunt qualitates, & qualitas adiuncta verbo debet intelligi secundum tempus verbi, *l. in delictis, §. 1. ff. de noxal.* Accedit quod concessio Precum sit odiosa, & restringenda, vt pote in odium ordinarium, *Cassad. decis.* 8. *de concess. præbend.* qua de re latius infra, vers. XVI. quæritur.

X. Quæritur quid in beneficijs tempore datæ Precum suppressis? verbi gratia, si in Indulto Papæ sex Canonicatus, & præbendæ primo vacaturæ intra sexennium, sint affectæ; seu applicatæ Fabricæ, aut mensæ Episcopali, ad dictum, aut ad aliud tempus, annexæ, an

Preces

Preces capiant primam vacaturam? Ita videtur, sed Precista habebit expectare donec tempus Indulti finitum sit, vt assequatur præbendam, *per not. Barb. in cap. cùm accessissent, num.* 89. *vers. circa istud, de constitut.* licet enim sit suppressa præbenda, non tamen canonicatus.

XI. Non compræhenduntur sub Præcibus beneficia spectantia ad collationem duorum, si vni tantùm Preces decretæ sint, *cap. cum in illis*, §. *si de præbend. in* 6. *Rota decis. fin.* 271. *Nota glo. in antiq. Rebuff. de nominat. quæst.* 15. *num.* 45.

XII. Sed an comprehendantur beneficia monocularia? vt pote si alicui competat vnius dumtaxat beneficij collatio, an tali casu vnicū istud, seu monoculum beneficium comprehendatur sub Precibus? dicam infra in glos. verb. *saltem quatuor*, eiusmodi monocularia non comprehendi.

XIII. Quæritur, an matricularia & inferiora huiusmodi beneficia comprehendantur sub dispositione Precum? videntur comprehendi: quia beneficiorum appellatione veniunt maiora & minora. *Selua de benef. part.* 2. *quæst.* 3. *cap. cùm ad hoc, de Clericis non residen.* quod intelligo dummodo dentur in titulum. *Arnulph. tract. iuris regal. priuileg.* 15. *num.* 5. *Phipp. Probus eodem tract. quæst.* 9.

XIV. Non comprehenduntur beneficia sita extra Germaniam, vt supra ostendi.

XV. Non comprehenduntur Vicariæ temporales; licet in perpetuis secus sit, *Clem. vna, de off. Vicar.*

XVI. Sub Precibus non comprehenduntur pensiones, quia cum persona habentis extinguntur, nisi sint datæ in Titulum. *Gomes. ad reg. de Annali quæst.* 20.

XVII. Precibus non afficiuntur beneficia de mensa, qualia sunt quæ perpetuò incorporata sunt mensæ Episcopali, aut capitulari, seu Abbatiali, vt noto ad Reg. VIII. Cancell. *glos.* 11. *n.* 16.

XVIII. Nec beneficia exempta, quę nec cadunt sub expectatis, *Gomes. ad Reg. de infirmis quæst.* 5.

t XIX. Nec beneficia commendata, secundum opinionem Gaspar. de Perusio *tract. de reseruat.* quam refert Gomes. *ad Reg. de Triennali quæst.* 5.

(CVM CVRA) Hoc exprimitur, quia aliàs non veniret beneficium curatum, *cap. cùm in illis, de præbend. in* 6. vbi quando mandatur

datur prouideri beneficio, non comprehenditur curatum : quod limita, nisi illud esset præbendæ annexum, *arg. cap. super eo, de præbend. in 6. Staphil. de litt. grat. tit. de nona forma expect.* & etiam in materia fauorabili non venit beneficium curatum, nisi exprimatur, vt si Papa det potestatem conferendi beneficia, non veniret curatum, nisi expressum sit, *Card. in cap. In nostra. quæst.* 4. *de Rescript.* Porrò, vt dicatur beneficiũ * curatum, seu Ecclesia Parochialis, inter alia substantialia hæc requirit GONZALES *ad Reg.* VIII. *glos.* 65. potestatem fori pœnitentialis, id est, potestatem ligandi, & soluendi, quæ non cadit nisi in Sacerdotem, *cap. In nouo,* 21. *distinct.* idque ex necessitate, ratione oneris ipsi imposita *glos. in Clem. dudum, verbo, Impediant, de sepult. ibi Abb. & Anchor. Rota in vna Ciuitaten. Decimarum* 6. *Feb.* 1480. *coram Ill.mo Mantica.* Secundo requiritur vt beneficium curatum sit perpetuum, *Ioan. And. in cap. deliberatione, num.* 1. *verbo Prælationis, de off. leg. in* 6. Tertio; vt sit certa parochia, & locus certis finibus, & limitibus constitutus, ac designatus, in quo populus alicui Ecclesiæ deputatus degit, *cap. Ecclesias* 14. *quæst.* 1. *in pr. Concil. Trid. sess.* 24. *de Reform. cap.* 13. *sub fin. ibi, Parochialis Ecclesiæ certos fines &c.* Nam talis Ecclesiæ rector dicitur populum regere, *cap.* 1. *de capell. monach.* Nam alioquî Archidiaconi Abbates, & similes habent curam animarum, & non dicuntur curati. *Anast. Germon. tract. de Indult. Card. §. ac beneficia num.* 43. *& seqq.* Quartò requiritur, vt Rector Ecclesiæ curatæ exerceat curam nomine suo, non alieno, *c. extirpandæ, §. qui vero, de præbend.* Quintò vt Rector Ecclesiæ parochialis sit vnicus & non plures; *cap. in apibus,* 7. *quæst.* 1. *cap. sicut vna,* 22. *quæst.* 2. sed vnum tantummodo habeat Sacerdotem. *Oldrad. cons.* 67. *incip. quæst. talis est num.* 1. *Staphil. de litt. grat. tit. de statu, qualitate benef.* Ex his efficitur, quod quamuis fons baptismalis deficeret, non propterea desineret cura, quia ex actu baptizandi non infertur cura, cùm baptisma etiam á muliere & laico exerceri possit, *cap. ad lumina.* 30. *quæst.* 1. Idemque dicendum quoad sepulturam & actum sepeliendi, vt & quoad perceptionem decimarum, quæ singula latius explicata habes apud Gonzales *ad d. Reg. gloss.* 6. *num.* 34. *& seqq.* Ad rem nostram quod attinet aduerte, quòd qui obtinẽt beneficia curata vigore Precum, non aliter institui debere quàm præcesserit examen, & fuerit ab ijsdem locorum Ordinarijs reperti idonei, *Concil. Trid. sess.* 7. *c.* 13. *& sess.* 18.

& seß. 18. *cap.* 18. Nam periculoſum inexpertis committere curam animarum, *cap cum ſit, de ætate & qualitat. fac. quod not. in cap. ſi ſorte, de electionibus in* 6. *Guimer. ad Pragmat. ſanctio. tit. de collat. folio* 94. *col.* 4.

SECVLARIBVS VEL ORD. HVIVSMODI REGVLARI-
26. BVS) Secularia ergo beneficia, & regularia Precibus ſunt affecta; de ſecularibus dubitari non poterat, etſi pleraque ex iſtis etiam Precibus non comprehendantur, vt oſtendimus ſupra, in verbo *ſuper ſingulis beneficijs.* & iſta ſecularia beneficia ſunt in multiplici differentia. Nam præter ſummas illas dignitates Cardinalatus, Patriarchatus, Primariatus, Archiepiſcopatus, Epiſcopatus. Abbatias ſeculares, & alias minoris notæ dignitates, vt Decanatus, Archidiaconatus, Archipresbyteratus, Primiceriatus ſiue Cantoria, Sacriſtia, Theſauraria, Præpoſitura, Prioratus ſecularis, officium & perſonatus, Eccleſia parochialis, Vicariæ perpetuæ, ſunt beneficia ſecularia ſine adminiſtratione, vt Canonicatus ſecularis, Præſtimonia, Capellaniæ, altaria, Hoſpitalia: quæ autem ex illis ſub Nominationibus primarijs comprehendantur, textus Indulti ſatis indicat, & nos oſtendimus loco præcitato. Verùm de Regularibus poterat dubitari an Preces illa caperent: cùm videamus huiuſmodi beneficia per gratias expectatiuas acceptari non poſſe, ſed regularibus eſſe affecta, *cap. cum de beneficio, de Præbend. in* 6. Ideò in generali reſeruatione beneficiorum, non cenſentur reſeruata beneficia regularia, niſi ſpecialiter ex-
27. primantur, *Gaſpar de Peruſio de Reſeruat. cap.* 2. *num.* 12. *Æneas de Falcon. Tract. de Reſeruat. quæſt.* 4. *num.* 29 *Gomeſ. tract de Expectatiuis num* 94. *verſ. & ex iſtis poteſt inferri.* Regulare autem beneficium dicitur, quod regularibus conferri conſueuit, vel ex ipſa fundatione, ſi illa lex per fundatorem data eſt, vel ſi de origine fundationis non conſtat, ex longæua poſſeſſione & inde cauſata præſcriptione quadraginta vel plurium annorum, *Rota deciſ* 487. *Nota quod impetranti, quæ eſt* 22. *tit. de Probatio.* quod latiſſimè à Felyno *in cap. in noſtra, num.* 42. *&* 46. *de Reſcript.* & Philippo Probo *in cap. de beneficio, de Præbend. in* 6. tractatum eſt. & deciſum. Licet itaque huiuſmodi beneficia regularia regularibus conferantur, vt dictum eſt, non propterea deſinent comprehendi ſub Precibus, dummodo acceptentur à capaci, vt ex Rebuffo *tract. Nominat quæſt.* 15. *num.* 21.
ſcripſit

scripsit Gonzales *ad Reg.* VIII. *Cancell. glos.* 8. *num.* 26 *&* 27. Regularia autem beneficia bifariam dicuntur: alia enim sunt quæ administrationem habent, vt Abbatia regularis, *cap. quanto in fi. de off. ord. cap. cum singula de præbend. in* 6. Prioratus conuentuales, *Clem. ne in agro.* §. *ceterum, de statu Monach.* alia sunt beneficia simplicia, vt Prioratus simplex, Monachatus & Canonicatus Regularis, Si enim simplici onere grauantur, *cap. quod Dei timorem, cap. fin. de statu Monach.* de quibus præter Ioan. Seluam *tract. de Benef. part.* 1. *quæst.* 2. *num.* 78. vide Gonzales *ad Reg.* VIII. *glos.* 8. *num.* 112. *& seqq.* Sed hæc à re nostra longius videri possunt abesse, & rarenter vsu venire, idcirco missa illa faciamus, & ad textus nostri explicationem redeamus.

28 IN SINGVLIS CATHEDRALIBVS ETIAM METROPOLITANIS) Idcirco includuntur beneficia Ecclesiarum Cathedralium & Metropolitanarum, quia regulariter in dispositione generali non comprehenduntur beneficia dictarum Ecclesiarum nisi sit de ijs specifica facta mentio, *cap quamuis* §. *quamquam de præbend. in* 6. Dicitur autem Ecclesia Cathedralis Episcopalis, quæ ob honorem Cathedræ Cathedralis appellatur, quia ibi Cathedra Episcopalis, & sedes sita est, *Archidiaconus in cap statutum. col.* 1 *de Rescript in* 6. *Hostien. & alij in cap. ne pro defectu, de electio.* Metropolitana vero Ecclesia dicitur Archiepiscopalis *l. vna, & ibi DD. C. de Metro. Beryto. lib.* 11. *cap. vt litigantes de off. ordin.* & exprimitur hic Metropolitana, quia in materia odiosa appellatione Cathedralis non venit Metropolitana, licet sit Cathedralis. Vnde illegitimus dispensatus vt possit etiam in Cathedrali habere beneficia, non poterit habere in Metropolilana. *Ioan. Monach. & alij in cap. quamuis* 1. *in fin. de præb. in* 6. *Rebuff tract. de collat.* §. 1. *in pr.* Porrò priuilegia Archiepiscoporum, quæ sunt viginti quatuor; qui volet videre, consulat Ruzæum *tract. de præeminentia*, quem citat. Rebuff. *ad concordata Rub. de collatio. verbo Archiepiscopalis.*

29 DIGNITATES) Ideò exprimuntur, quia in materia ambitiosa, & restringibili appellatione beneficij non veniunt dignitates, *c. quamuis, de præbend. in* 6. Imò si concedatur mandatum ad beneficia curata, & quæcumque alia non includeretur dignitas curata. *Clem. ne in agro,* §. *cæterum, de statu monachor. Rebuff. in praxi tit. de dispensat.* ratione

ratione ætatis verſ. aut Dignitates, & in Concordata in forma mandati Apoſtolici, in gloſ. verbi, aut dignitate. Facultas enim conferendi derogans poteſtati Ordinarij eſt odioſa, & propterea reſtringenda, *vt ſupra diximus & notat. gloſ. Imò Petrus de Anchora c. 2. de off. ordin. in 6.* Hinc neceſſaria fuit expreſſio dignitatum in hoc Indulto, vt Preciſtis afficerentur. In patria tamen & Dioceſi Leodienſ. Preces non
30. capiunt dignitates eas, quæ ex conſuetudine, * ac potius Indulto
x Eugenij IV. & Sixti IV. debentur Canonicis præbendatis Eccleſiæ Cathedralis Leodienſis, *Selua tract. de benef. 3. part. quæſt. 49. Ioan. Benedict in cap. Raynutius verbo, ſi abſque, 2. num. 10. in Subſtit. fideicom. de teſtamen.* Extra caſum tamen conſuetudinis vel Indulti deberentur Preciſtis, quod intellige, dummodo dignitates ipſæ in Cathedralibus, & Metropolitanis poſt Pontificales maiores, aut in Collegiatis principales non exiſtant, vt ſtatim in Indulto ſubijcitur.

31. PERSONATVS) Perſonatus eſt honor & præeminentia in Eccleſia abſque adminiſtratione *Coraſ. de benef. part. 4. cap. 3. num. 7. Flam. Pariſ de Reſignat. benef cap. 1. num. 91.* licet propriè non ſit dignitas, *conſ. 105. incip. in Eccleſia, col. 2.* niſi ex fundatione, ſtatuto vel conſuetudine talis habeatur. *Wameſ. conſ. 257. num. 5* Hinc ſtatutum loquens de perſonatu non complectitur dignitatem. Idem in litteris ad beneficia, vt ſi quis impetret perſonatum, non poſſit ſibi prouideri de dignitate cum adminiſtratione vel Iuriſdictione *arg. cap. quamuis, de præb. in 6. Staphil. de litt. grat. tit. de modo, & forma impet. num. 5.*

32. ADMINISTRATIONES) Intellige Eccleſiaſticas, quæ erectæ ſunt authoritate Epiſcopi, & in titulos creatæ, quippe quæ cadunt ſub Precibus, Nominationibus, & reſeruationibus etiam Apoſtolicis, cùm ſint Eccleſiaſtica beneficia, *gloſ in Clem fin. verbo beneficiorum, de decimis. Silua de beneficio part. 1. quæſt. 3. num. 29. Rebuff. in praxi tit. ſeculare beneficium quotuplex num. 15. Gomeſ. ad reg. de Infirmis quæſt. 23.* & hæc dictio largè ſumpta comprehendit Prioratus, qui nominatis, & Graduatis, ſi tempore præſtituto vacent, debentur, *text. in Clem. 1. & ibi Card de Reſcript. & in cap. 2. de ætate & qualitate,* dummodo non ſint conuentuales, niſi alioqui commendatus, ſeu nominatus eſſet qualificatus, *Staphil. de litt. grat. tit. de Octaua forma expectat. num. 7* Aduerte tamen, quod ſi eiuſmodi adminiſtra-

tiones essent de iure patronatus laicali, vel mixto, non caderent sub Precibus seu reseruationibus Apostolicis, per ea quæ infra dicam, verbo *Præsentationem.*

Officia) Intellige etiam Ecclesiastica, quæ sunt verè & propriè beneficia, prout sunt thesauraria, Sacristia, Primiceriatus, Archipresbyteratus, Cantoria, quæ officia sunt in aliqua præeminentia, & honore, licet in hoc attendenda sit consuetudo, quia illa censenda est dignitas, quæ ex consuetudine talis habetur, *Panorm. in cap. de multa, de præbend. Rebuff. tract. de pacif. possess. num.* 86. *& in tractatu nominat. quæst.* 15. *num.* 12. Et hæc officia sunt verè Ecclesiastica, *cap.* 1. *cùm vero, de concess. præbend. c. cùm accessissent, vers. quocirca, de constitut. Clem.* 1. *verbo officia, de regular. Pauinus tract. de off. & potest cap. sede vacante* 2. *prælut. num.* 8. *vers. Tertio modo, Hoieda. de incompatibil. benef.* 1. *parte num.* 3. *cap.* 8. *& cap.* 16. *num.* 1. *Rebuff. d. loco*, vbi tradit differentiam inter dignitatem, Personatum, & Officium. In his igitur officijs cadunt Preces; nam ex quo hîc agitur de Clericis, præsumitur mandari de officio Ecclesiastico, *Feli. in c. In nostra, coll.* 22. *de Rescript.* 33.

Per Electionem) Propriè hîc dicuntur beneficia electiua, quando in ijs proceditur per electionem, quæ requirit confirmationem superioris, *per glos. in Clem. quia contingit verbo Electionem de rel. dom. Feli. in c. in nostra, coll.* 32. *de Rescript. Anast. Germon. tract. de Indult. card. §. ac beneficia, nu.* 23. nam sunt alia beneficia, quæ dantur per viam electionis, nec tamen exquirunt confirmationem, & dicuntur potius collatiua, *Rebuff tract. Nominat. quæst.* 15. *num.* 32. licet ista dici potius debeant mixta beneficia, vt quæ participent de electione, & collatione; nam mixtũ est quod ex duobus sapit extremis. *L. Imperium, ibi DD. ff de iurisd. omnium Iud.* Prioris igitur generis beneficia electiua cadunt sub Precibus Cæsareis, vt in textu hic, quæ etiam necessario hic exprimi debuerunt, cum clausula *ad collationem prouisionem præsentationem, institutionem, seu quamuis aliam dispositionem communiter vel diuisim spectantia*, non includat beneficia electiua, *Clemen.* 1. *de præbend. Anast. Germon. tract. de Indult. Card. §. ac beneficia num.* 2. Hinc etiam Cardinalium Indulta habentia clausulam *ad collationem &c.* capiunt beneficia electiua, quamuis expressa mentio de illis non fiat, *Put. decis.* 160. *num.* 2. *lib.* 3. *Achilles de Graßis, decis.* 10. *de priuileg Gonzales ad reg. VIII. Cancellariæ glos.* 19. *nu.* 3. 34.

35. 19.*num.* 3. Verùm in hac Ciuitate & Diocœsi Leodiensi Preces non
z afficiunt beneficia & dignitates z. Electiuas ob constitutiones Pij II. de data 1558. Sixti IV. de anno 1479. quæ confirmant aliam constitutionem Eugenij IV. de data 1432. quoad liberam electionem dignitatum, & beneficiorum in Ciuitate, & Diocœsi Leodiensi existentium, vt & Iulij III. de anno 1544. quibus accedunt Priuilegia & Indulta Maximiliani Imperatoris de anno 1518. & Caroli V. de data anni 1554. successiuè edita, & promulgata, confirmantia dictas Pij, Eugenij & Sixti constitutiones: & sic per clausulam derogatoriam concordatorum, quibus etiam in hac patria facultas relinquitur eligendi, huic Indulto insertam, non potest censeri sublatum ius electionis ante dicta concordata, per dictas Pontificum Constitutiones concessum: nam vincula plura sunt vno fortiora, & existentibus pluribus impedimentis vno sublato, aliud remanet, *L. si Domus tua.* 20. *ff. de seruit. vrb. præd. Nauar. cons.* 16. & 17. *de Rescript. Gonzales ad Reg. VIII. Cancell. Glos.* 12. *num.* 94. & 95.

36. DVMMODO) Hæc dictio modum inducit, non conditionem ita vt si quis vigore Precum acceptaret dignitatem maiorem post Pontificalem, hæc acceptatio ipso iure non caderet, sed resoluenda esset, *IVames. cons.* 279. *num.* 5. *in fin. vol.* 1. *plura de hac voce vide Baldum in cap. dudum* 2. *coll.* 6. *num.* 27. *de electio*, & *de ista clausula:* DVMMODO DIGNITATES IPSÆ IN CATHEDRALIBVS, &c. vide Fely. *in cap. In Nostra, num.* 15. *de Rescript.* Gomes. *tract. de Expectatiuis ante num.* 62.

37. POST PONTIFICALES MAIORES) Quomodo cognoscatur ista maioritas, tradit Card. *in cons.* 30. *col.* 3. *vers. Idem est dare.* & Alphons. Sotto *ad Reg.* 3. *Cancell. vbi vide si lubet, quæ ibi noto*, Mandos. *ad d.* 3. *Reg. Cancell. quæst.* 4. *per tot.* Aduerte autem quòd dignitas maior post Pontificalem non venit in gratia ad dignitates, vt præter Ægidium Bellam. *decis.* 698. scripsit Gonzales *ad Reg. Cancell. VIII. gloss.* 9. §. 1. *num.* 20. Hinc in facultate, quam daret Papa conferendi etiam reseruata qualiacumque, adhuc non veniret dignitas maior post Pontificalem, *Gomes. tract. de grat. de grat. Expect. nu.* 45. vbi scribit, quod si Papa dat litteras expectatiuas, litteræ ad illas non extenduntur, quæ post Pontificales, maiores censentur, quod & probat Anast. Germon. *tract. de Indult. Card.* §. *ac irritum, num.* 50. Ex quibus videtur quòd necessaria non fuerit dignitatum harum hoc loco

loco exceptio; Verumtamen ambiguitatis tollendæ caussa hic expressæ fuerunt. Nam in litteris Apostolicis omnia clara esse debent, *cap. quàm graui, de crim. falsi.*

AVT COLLEGIATIS PRINCIPALES) Quæ principalis dicatur in collegiata, vide Alphonsum Sotto *ad Reg.* 3. *Cancell. & si lubitum est, ea quæ ibi scripsi,* alijque supra memorati consulantur.

COLLATIONEM, PROVISIONEM) Ista verba solent apponi in omnibus litteris expectatiuis, *iuxta cap. cum in illis, de præbend. in* 6. aliàs litteræ, essent de falso suspectæ, *Staphil. de litt. grat. & iust. in* 4. *form.* Licet sint qui putent appellatione collationis contineri præsentationem, electionem, institutionem, & confirmationem, *Ioan. And. in cap. Ex tenore, de concess. præbend. Clem. vnica, ibi DD. de concess. præbend.* cui opinioni aduersatur *cap. in illis* §. *cùm autem de præbend. in* 6. verùm prima opinio habet locum, quando verbum collatio profertur à lege, in qua non datur ambitio. Secus enim in rescriptis Principis, quæ tanquam ambitiosa sunt restringenda, *cap. quamuis de præbend. in* 6 *glos. de Clem. vnica Gonzales ad regulam de alternatiua glos.* 16.

PROVISIONEM) Hæc vox latius patet quàm collatio, de qua in superiori glossemate, cùm contineat omnes modos, per quos prouidetur Ecclesiæ, videlicet nominationem, postulationem, electionem, præsentationem confirmationem, institutionem & collationem, *gloss. in Clem. fin. verbo, prouisioni, de electio. Clem. auditor, de Rescript.* quæ licet loquatur de prouisione, procedit tamen in præsentatione seu institutione, *Rota decis.* 212. *in fin. no. Bellam. decis.* 621. sic etiam verbum, DISPOSITIONIS, de qua hic infra, ibi, QVAMVIS ALIAM DISPOSITIONEM, latissimum est, *cap. cum in illis,* §. *illis vero, ibi DD. de præbend. in 6. Clem. vnica, ibi glos. verbo, dispositionem de supplend. neglig. Prælator. Gemini. cons.* 65. *incip. circa primum in principio, vers. verbum dispositiones,* maximè propter dictionem generalem additam dicto verbo, ET ALIAM, *Geminia. cons.* 15. *incip. super primo, num.* 3. 38.

PRÆSENTATIONEM) Hîc dubitari potest, an quia ius istud nominandi Cæsari concessum, latissimè pateat, vt pote ob illius in Ecclesiam benemerita, & fauorem personarum, comprehendi videantur beneficia Iuris patronatus? quæ quæstio hac distinctione decidi potest: aut loquimur de Jure patronatus Laico, aut mixto, aut 39.

Eccle-

Ecclesiastico: si de Laico loquimur, ius istud nominandi, seu Preces porrigendi ad illud non extendetur. Imprimis, quia noster textus *supra initio*, §. 2. loquitur de personis in qualibet dignitate Ecclesiastica constitutis, ergo secus est in profana, *Rebuff. tract. Nominat. quæst.* 8. *num.* 34 *& seq.* Nam licet Pontificia Indulta, etiam quibus prægnantissimæ & derogatoriarum derogatoriæ clausulæ insertæ sint, non censeatur derogatum ordinationi, & iuri fundatoris, adeoque virtute nominationum acceptari possunt beneficia, quæ pertinent ad ius patronatus alicuius, *cap.* 2. *de præbend. in* 6. *cap. cum dilectus de iurepatron.* id tamen generaliter verum non est, sed obtinet tantùm in fundationibus, & iure patronatus Laicorum, non etiam Ecclesiasticorum, videlicet, quando ex bonis Ecclesiæ beneficium fundatur, dotatur, aut à Laico dotatur Ecclesiæ, *iuxta gloss. in Clem.* 2. *verbo præsentare, de iure patronat. cap. dilectus* 6. *vbi gloss. de off. Legat. Rochus de Curte de iure patron. verb. ius, quæst.* 7. *Rebuff. de nominat. q.* 8. Nam in hoc iure patronatus Ecclesiastico, obtinent nominationes, & regulæ reseruatoriæ Cancellariæ, & in eo conueniunt omnes *Wames. cons.* 252. *num.* 11. *vol* 1. *Ill.mus Card.lis Seraphinus, decis.* 1420. *num.* 2. *Mandos. ad Reg.* 1. *Cancellariæ, quæst.* 10. *num.* 5. *DD. in d. cap. cum dilectus.* Ratio diuersitatis est, quod non facilè sedes Apostolica velit alteri ius suum auferre, vel illi in aliquo derogare, ne forte Laici à suis fundationibus pijs, quarum occasione plerumque ius patronatus habent, deterreantur. *Feli. in tract. quando litteræ Apostolicæ derog. iuri patronatus, limit.* 3. *Wames. cons.* 255. *num.* 13. *vol.* 1. & ideo generalis dispositio non trahitur ad beneficia patronata Laicorum, *Lapus alleg.* 96. *incip. beneficia. vacantia. Rochus de Curte de Iurepatron. verbo Honorificum, num.* 22. quod secus in iure patronatus Ecclesiastico, quia in eo cessat prædicta ratio, & facilè præiudicatur d. iuri. *Æneas de Falcon. de reseruat, quæst.* 4. *principali effectu* 14. *Cassad. decis.* 4. *num.* 2. *de iure patron. Couarr. cap.* 36. *pract. quæstio. num.* 5. Nec refert quòd summus Pontifex in suo Indulto permittit Cæsari nominationem beneficiorum ad præsentationem quorumcumque collatorum: quia per hoc non censetur derogasse iuri patronatus Laico, etsi derogasset, eiusmodi derogatio non afficeret ius patronatus illustriũ personarum, quę habent plerumque collationem quatuor, & amplius beneficiorum, vt hic disponitur, nam in his specifica & determinata esse debet Papæ derogatio, vt diximus ad Reg. Cancell. 40.

de

de derog iuris patron. num. 17. Nam generalis diſpoſitio non extenditur ad caſus priuilegiatos aut ſpeciali nota dignos, vt notat *Eraſm. à Chokier frater meus in ſuo tract. de Iuriſd. Ordinarij in exemtos.* Verùm, quid in tertia iuris patronatus ſpecie? videlicet mixto, hoc eſt, partim Laïco, partim mixto, an cadat ſub diſpoſitione huius Indulti? videtur opinio negatiua probabilior: nam in fauorabilibus potius eſt attendenda qualitas Laïcalis, [aa] ne Laïcus propter Clericum perdat ſuum priuilegium, hoc enim æquum eſt, quod in re indiuidua non patiatur quis præiudicium ratione ſocietatis, quæ illi cum altero communis eſt, *Rebuff. tract. nominat. q. 15. num.* 6. & idcirco poteſt Papa conferre beneficium iuris patronatus Laïci, & Eccleſiaſtici ſimul: quod non poſſet, ſi eſſet ius patronatus merè Laïcum. *Rochus de Iure pat. in verbo, Ius num. 23. citat Rotam deciſ. 21. incip. Papa, de conceſſ. præbend. in antiq. Philip. Probus tract. iuris Regaliorum q.* 12. *n.* 19. Itaque caſus Iuriſpatronatus mixti non veniret ſub diſpoſitione huius Indulti, quod limita, primò, quando Laïcus patronus habet maiorem, vel ſaltem æqualem partem vocum in dicto Iurepatronatus mixto; nam ſi pars vocum patroni, Eccleſiaſtici eſſet maior, & præponderaret vocibus Laïcorum veluti ſi ius patronatus ad vnum Laïcum, & ad duos Clericos ſpectaret, vel ſi ad Decanum alicuius Eccleſiæ, & ad Priorem Monaſterij, & ad Dominum laicum certi loci, tunc attendetur maior pars prædominans: cùm ſemper à potentiori fiat dominatio. *Gonzales ad Reg. VIII. Cancel. gloſ.* 18. *num.* 15. *L. quæritur. ff. de ſtatu hominum. Iaſon in L. in pr. num.* 21. *de verbor. oblig. Gambarus de off. & poteſt. Legati lib.* 3. *num:* 368. *verſ. fallit tamen, Couar. d. c.* 36. *num.* 5. Limita ſecundò, quando Iuſpatronatus mixtum, imò etiam Laicum ſolùm competit ex fundatione, conſtructione, ſeu dotatione vel donatione facta ab habente illud ex aliquo ex prędictis titulis. Nam reliqui patronatus competentes ex præſcriptione, conſuetudine vel priuilegio, aut vſurpatione, alioue quocunque modo, non prodeſſent ad reſeruationem Pontificiam. *Gonzales d. gloſſ.* 18. *num.* 18. & ex conſequenti ad Indultum iſtud, quo datur Cæſari facultas nominandi &c. quia Ceſsionarius iure cedentis vti debet, iuribus vulgaribus.

COMMVNITER VEL DIVISIM) Et ſic Preces iſtæ Primariæ nón tantùm afficiunt beneficia, quorum collatio ſpectat ad Capitula,

ſed etiam ad ſingulos de Capitulo, qui ſunt Ordinarij. *c. fin. de præb. in 6. Wameſ. Conſ. 220. num 3.* vbi ſcribit, quòd expectatiua ad collationem Capituli conceſſa, extenditur ad Turnarij collationem, *Rota deciſ. 4. & 16. de conceſſ. præbend.* Quod extende etiamſi non conferat vice Capituli, ſed vt antiquior Canonicus, vel ſi collatio ſpectet ad plures, aut ad duos ſeniores Sacerdotes, aut Diaconos, &c. quia ratione Canonicatus de Capitulo ſunt, *Abb. in cap. per illorum, de præbend. in gloſſ. vlt. per cap. eam te, de Reſcript. in 6.* licet aliud ſit, ſi Canonicus conferat iure ſpeciali, vt pote ratione dignitatis, aut aliâ, non tamen vice Capituli; tum enim Preces Capitulo directæ, etiam cum clauſula iſta: CONIVNCTIM VEL DIVISIM, non aſtringunt illum ſingularem Canonicum, *Gloſſ. & DD. in d. c. fi. Rota deciſ. 49. in Diœceſi de conceſſ. præbend. in antiq. Gonzales ad d. Reg. 8. gloſſ. 9. §. 1. num. 18.* quia non intendit Papa grauare alteram dignitatem extra Capitulum, *c. cùm in illis, §. ſi verò, de præb. in 6.* Hinc fit, vt ſoleant dirigi Preces & nominationes Decano, & Capitulo, ſingulisque Canonicis & Perſonis Eccleſiæ, & dignitatibus, aut etiam Præpoſito & Capitulo: quod intellige quando iſtæ perſonæ ſunt Capituli capita, *d. c. eam te, & cap. ex parte Decani de reſcript.* Aduerte tamen quod ſi collatio ſpectet communiter ad Epiſcopum ſeu Prælatum & Capitulum, Preceſque Cæſareæ inſinuentur ſoli Prælato afficient etiam Capitulum cui non fuit facta inſinuatio. *Rebuff tract. num. q. 14 num. 80. & de priuileg. 106. num. 34. Guimer. ad Pragm. ſanct. tit. de collat. §. ſtatuit, verbo ſpectat.*

SINGVLIS PERSONIS) Sed an cæci, ſurdi, muti, aut aliqua parte corporis vitiati, ſint capaces iſtis Primarijs Precibus? videntur eſſe quia vbi lex non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus, *l. de pretio ff. de public. in rem act.* Hic caſus tamen diſtinctionem recipit: Nam aut agitur de acceptando beneficio, quod habet aliquem ordinē annexum actu, vel in proxima potentia, veluti intra annum, aut de beneficio, quod non habet ordinē annexū: priori articulo, dubiū non eſt, quin ſint incapaces Precibus tales perſonæ: quia inhabilis ad ordines, inhabilis quoq; eſt ad beneficiū, & qui repellitur ab ordine ſuſcipiendo, etiam repellitur à beneficio obtinendo. *Maiol. tract. de irregul. lib. 1. cap. 10.* Cæcus autem repellitur ab ordine ſuſcipiendo & beneficio obtinendo, *Maiol. d. c. 10.* Idem de Surdo, *Maiol. Lib. 1. cap. 25.* Similiter de Muto, *Maiol. d. lib. 1. cap. 26.* Secundo autem

caſu

casu videtur illos esse capaces, dummodo non sint beneficia curam animarum requirentia, accedente Pontificis dispensatione, neque enim alius super irregularitate, quæ ex corporis vitio nascitur, dispensat; *Couar. in Relect. cap. si furiosus, 1. parte in initio.* Cæterùm si corpore vitiati sint dispensati simpliciter ad ordines, non videntur dispensati ad beneficium, nisi fortassis simplex: dispensatusque ad beneficium simplex non erit dispensatus ad beneficium curatum, aut requirens personalem residentiam, *Burgas. tract. de irregul. parte 2. tit. de Interpret. exten. & restrict. dispens. Couar. de sponsal. & matrim. 2. part. cap. 7. § 8. num. 6.* Ex quo fit, vt Præcistæ corpore vitiati, beneficia vigore Precum citra dispensationem acceptare non possint. Neque obstare Indulti textum simpliciter, & indefinitè loqui, ibi PERSONIS SINGVLIS, quia restringendæ sunt ad habiles, *arg. text. cum gloss. in l. in prouinciali, §. final. cum l. seq. ff. de nou. operis nuntiat.* vbi dicitur omnes ciues admitti ad nuntiandum nouum opus in publico, quia Reip. interest, & tamen ad idoneos restringitur, *vt ibi per gloss. Cagnol. ad Reg. Seruus Reip. ff. de reg. iur.*

bb IN VNO BENEFICIO) Neque enim Papa intendit eundem collatorem pluribus beneficijs grauare, nisi aliud exprimat, *cap. mandatum, de rescript.* & ideò si nominatus ad primam præbendam, negligit illam petere, extincta erit illius gratia, *cap. si Clericus. cum ibi, not. de præbend. in 6. Staphil. de lit. grat. tit. de sexta forma expectat.* Et locus erit secundæ expectatiuæ. Ideo executor secundi impetrantis poterit monere primum, vt faciat sibi prouideri, præfigendo eidem tempus competens, quo elapso poterit secundo prouidere, quod tamen limitatur duobus modis: 1. Nisi in literis princ. adsit clausula, QVAM DVXERIT ACCEPTANDAM, quia tunc licet per negligentiam omittat primam acceptare, poterit nihilominus petere secundam nulli alij debitam, *Rot. decis. 37. incip. not. quod ibi.* Nec isto casu locum habet dispositio dicti cap. si Clericus. Secundò quando neglexit petere debitam, dum adhuc res est integra: tunc enim potest illam vacantem adhuc petere & acceptare. *Ægid. decis. 738. incip. Canonicus fac. text. in cap. si tibi absenti de præbend. in 6.* Sed quid si acceptatio fuerit inualida? variare poterit, & aliam acceptare, *DD. in cap. ne captanda, de concess. præbend.* eligens enim malè iterum poterit eligere, *Mohedanus decis. d. præbend.* quâ de re paulò post dabitur

42. bb

43.

nobis vberior scribendi seges. Sed an vocandi sint Collatores, quando Precesistæ conceduntur? Rebuff. *tract. nominat. quæst.* 13. postposita opinione affirmatiua, negatiuam tuetur, quia quando Papa concedit beneficia Ecclesiastica, vel scribit, vt alicui conferantur, nullus citatur, *cap. cum secundum Apostolum, de præbend. not. in cap. dudum de præsumpt. & c. cùm olim, de re iud. Albert. in d. l. nam ita, col. vlt.* Sic ergo dicendum quando conceduntur Preces & nominationes ab Vniuersitatibus, vel Cæsare vt nulli collatores sint vocandi.

cc SALTEM QUATUOR BENEFICIA) cc Monocularia igitur be-
44. neficia sub his precibus non comprehenduntur: quod & generaliter receptum est illa non cadere sub generalibus & indeterminatis gratijs expectatiuis, neque enim verisimile Pontificem voluisse priuare
45. ordinarium Collatorem vnico lumine, *Gloss. in verbo incerta, in Clem. 1. de præbend. Gemin. cons.* 36. *incip. quod collatio facta. Steph. Bertrand. cons.* 194. *vol.* 3. *part.* 2. *Wames. cons.* 204. *nu.* 6. *de præbend. & cons.* 255. *num.* 17. §. 3. *in pr. Guimer. ad pragm. sanct. tit. de collat. pag.* 91.

Cui autem incubat onus probandi Collatorē habere quatuor bene-
46. ficia sub collatione sua, vid. Rebuff. *tract. de mand. Apostolicis in gloss. declarantes.* Vbi scribit esse excipientis hoc probare, id est: eius qui negat, *per l. quoties, § qui dolo, ff. de probat.* aliud autem est in Mandatario, qui tenetur probare Collatorem, cui est directum mandatum, habere quatuor, aut decem beneficiorum collationes: quia fundat se in numero, ergò illum probare debet, *arg. l. eum ff. de neg.*
47. *gest.* Sed in casu nostri textus quæritur primò: quid si habenti quatuor beneficia directæ fuerint Preces, & postea vnum illorum fuerit vnitum, quid iuris? nocebitne Precistæ? Nequaquam, quia tempus
48. datæ in hoc inspici debet, *cap. si eo tempore, de Rescript. in 6. Imol. in Clem.* 1. *in fin. de præbend.* Quæritur secundò? si in istis quatuor vnum vel plura spectent etiam ad collationem alterius, tamen etiam ad illius, *l. quæsitum, §. Celsus, ff. de fundo instruct. leg. Latissimè Iason, l. serui electione, §. Labeo, num.* 1. 4. 20. 21. 22. *ff. de leg.* 1.

Priuilegia autem sunt strictissimè intelligenda, vt quanto fieri potest, minus præiudicent ordinariæ potestati, quæ est fauorabilis, & quæ nititur iure communi. *Archid. latè in cap. frater,* 16. *quæst.* 1. *num.* 5. *cap. cùm in illis, numer.* 2. 3. *de præbend. in* 6. *Cardinal. Tuschus tract. conclus. iuris conclus.* 731. *num.* 6. Quæritur tertiò: quod si vnum tantum in Imperio habeat, plura extra Imperium? videt

videtur etiam talem Collatorem posse grauari, quia sicut grauamen respicit totum patrimonium, *l. fideicommissum*, §. 1 *ff. de Iudic.* ita vt hoc grauamen beneficiorum respicit omnia beneficia, & sic illud beneficium in Imperio non censebitur monoculum. Verùm contrarium dicendum est: quia Indultum expressè requirit, vt habeat qua- 49
tuor saltem beneficia in Imperio. Aliud tamen si ordinarius Collator haberet collationem vnius beneficij in Imperio, & præsentationem aliorum plurium in eodem Imperio, nec enim dicetur esse beneficium monoculum; aut si Collator haberet collationem solus in vno, & in alijs beneficijs tribus conferre posset cum alijs Collatoribus socijs, tunc enim mandatum de prouidendo, vel Collatio vigore Precum facta subsistet, nam meum etiam dici non potest, quod cum alijs commune est vt prædixi *Iason in d. l. serui electione.* §. *Labeo*, *nu.* 29. *ff de leg.* 1. *per not. Menoch. lib.* 2. *cent.* 2. *casu* 201. *nu.* 95. & 96. quod & notaui ad Reg. VIII. Cancellariæ. *glos.* IIII. Non obstat, quod hoc admisso Collatores Ordinarij videantur immodicè grauari, vt vix vnquam suo iure conferendi in vita vti liceat: quia cum ipsi ius illud conferendi ex indulgentia S. Pontificis habeant, conqueri non debent si Pontifex eandem facultatem in illis semel in vita Cæsaris restringat, præsertim cum Pontifex per eiusmodi cōcessionem dd omnem potestatem à se non abdicârit, sed potius maiorem sibi dd
reseruauerit, ita quod posset in collatione cum quouis ordinario concurrere, imò præuenire, *cap.* 2. *de præbend.*

POSTQVAM ILLIS IPSIS CANONICE PROVISVM) Ecce vides quod vltra Cæsaris nominationem opus sit noua Ordinarij institutione, ee seu collatione, vt latiùs supra ostendimus ini- ee
tio Sectionis II. *in scholijs verbi,* QVOD SI PER TE. *vers. vndecimo quæritur.*

ADDITIONES.

S*Ed etiam nominati per eum cui,* quæ facultas denominandi transit ad successorem in dignitate & Archiepiscopatu, nisi constet de reuocatione, 59
quia delegatio facta dignitati non expresso nomine proprio transit ad successorem, nec requiritur noua commissio etiam re integra, *Panormitanus in cap. quia Abbas num.* 4. *de officio & potestate Iudicis delegati, vide eundem num.* 3. & 8. &

Fridericum de Senis Consil. 259. num. 18. de præbendis. maximè nomine proprio non expresso *Wamesi. Consil. 259. num. 18. de præbend.* ad instar priuilegij quod semel concessum dignitati transit ad successorem *Grat discept. forens. cap 538. num. 41.*
b *Priuilegium* non videtur concessum simpliciter personæ particulari, seu
51. nomini vti Ferdinando Regi Romanorum, sed Imperio siue Regno, ac dignitati cui dictum priuilegium precum primariarum ex longeua consuetudine competere dicit *Specul* & iuxta formulam concessionis precum primariarum in fine & vt tradit *Nicol. de Milis in suo repertorio, vers.* priuilegium *num. 39.* vbi tres priuilegiorum species principales deducit adeò vt præfato priuilegio nec
52. tacitè nec expresse renuntiare poest in præiudicium successorum ex quo saperet alienationem quam Imperator facere non posset. *Adrianus Gylmannus tom. 2. simphoremat. part. 1. vot. VIII. num. 9. & seqq.* non magis quàm Clericus qui non potest renuntiare concernentibus priuilegium ordinis Clericalis iuxta notata *in cap. si diligenti & cap si significasti de foro competenti, & ibi Melchior Kling.*
53. Quando & quomodo priuilegium censeri debeat reale respectu dignitatis, vel personale respectu personæ concessum, *Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 103.* quem sequitur *Iacob Cancer. variarum resolut. part. 3. cap. 3. de priuileg. num. 324.* & priuilegium aliquid faciendi consistens in facultate & ad arbitrium priuilegiati non perditur per non vsum, nec tali facultati præscribitur, *Andreas Gaill. lib. 2. obseruat. 60. num. 9. & obseruat. 18. num. 5.* & in dubio priuilegium potiùs
54. reale quàm personale iudicatur, dum verba gratiæ non restringuntur ad personam sed ad dignitatem. *Bursatus consilio 30. num. 5 & 6.*
c *Variare possit*, & ratio est quia in Rege Romanorum & summo Pontifice (à quo Rex Romanorum in puncto precum primariarum ius suummetitur)
55. constans voluntas esse debet, ne dicatur hodie concedit cras tollit iuxta prouerbium Italicum *Chi da & subito toglie, il serpe li viene al cuore. Gonzal. ad Reg. VIII. Cancell. Gloss. 5. §. 6. num. 44.* debentque habere pedes plumbeos non plumeos, qui Magnatum, Regum & Principum dispositiones ab omni malitia remouere debent, quorum authoritate nemo decipiendus venit, *l. 1. C. de his qui veniam ætatis impetrarunt*, cum sint fontes Iustitiæ *Clem. vnic. de probationibus*, ne iniuriæ oriri dicantur vnde Iura nasci debent. *l. meminerit C. vnde vi*, quibus conuenit illud semel locutus est Deus &c. quod scripsi scripsi, & illud quæ
56. processerunt è labijs meis non faciam irrita, per DD citatos *per Gonzal. ad Reg. VIII. Cancell Gloss. 9. §. 2 num 32.* nec ipse Papa consequēter intendit ius quæsitū tollere, non obstante clausula, quacumque collatione, quæ intelligitur de collatione inualida, non autem de valida. *Rebuff. in praxi beneficiali ad Reg. Cancell. de non tollendo ius quæsitum Gloss. 3.* & signanter *Gloss. 6. num. 34. & 35.* & per præsentationem ius acquiritur præsentato *Seraph. decis. 1274.* etsi concedatur patronis laicis vt possint variare ante institutiones relaxatas & alium siue plures præsentare, eiusmodi tamen præsentatio non fit priuatiue, sed cumulatiue,
57. quod Ecclesiasticis non permittitur *Wames. Consil 225. num 4 & Cons 344. num. 9.*
58. rationem ponit *Garcias in suo tractatu de beneficijs part. 5. c. 9. num. 214. & seqq.* nam

prima

prima collatio ritè facta præfertur secundæ, *Andreas Gaill. lib. 2. obseruat. 55. nu. 9. per cap. tibi qui de scriptis in 6. & ibi Io. de Vanquel.*

Et sic quod Princeps donauit prima concessio, seu donatio Principis posteriori preualet *L. prædia C. de locat. prædio. Ciuil. lib. 11.* etiamsi secunda donatio motu proprio facta foret *dict. l. prædia, & ita concludere DD. refert, Andreas Gaill. lib. 2 obseruat. 55. num. 1. & 2. Mandos. ad Reg. Cancell. 11. de reseruat. quæst. 13 num. 7. & 8. Adrianus Gylmannus in fasciculo supplicat. tom. 1. part. 3. vot. VIII. num. 18* ne fraudum aut circumuentionum author dicatur, & si quæ secunda concessio consequatur censeri debet importunitate, aut circumuentione interuenisse, adeo vt contrarij probatio non admittatur, *Andreas Gaill. dict. obseruat. 55 num. 2. in fine per l. si quæ loca C. de fundis & saltibus rei domin. & dict. l. prædia.* d 59.

[e] *Litteras expeditas* quamuis scriptura non sit de essentia gratiæ quæ solo verbo perficitur, *Mandos. ad Reg. 9. de reseruat. quæst 11 num. 2.* tamen de stylo Curiæ Romanæ qui stylus facit ius *Far. part 2 decis. 376 num. 1.* Expeditio litterarum in gratia beneficiali requiritur, adeo quod ante earum expeditionem gratia dicatur informis & imperfecta: attento quod censeatur habere tacitam conditionē, si litteræ expediantur, *Flamin. de resignat. lib. 10. quæst. 1. num 4.5.6. & seqq.* vide *Glossemata mea ad Reg. Cancell. de non iudicando iuxta formā supplicationis* & eiusmodi gratia censetur existere in vtero, donec per litterarum expeditionem in mundum producatur, maximè quoad eius executionem, vide tradita *per Garciam in Praxi beneficiali part. 8 cap 4.* qui stylus similiter locum habet in collatione quæ non potest fieri absque scriptura. *Flamin. de resignat. lib. 8. quæst. 2. num 2.* vide litteram sequentem, quod extendit ad gratiam Principis, *dict. quæst. num. 7.* e 60. 61. 62.

Præfertur is qui habet horam, iuxta *decis. 20. de prebend. apud Guilhelm. Cassadorum*, cuius tenor sequitur. f

Quotidianum est in Curia, quod concurrant plures in prouisione vnius beneficij eadem die à Papa & Ordinario, & quia hora non ponitur in prouisione Papali, si vnus ex prouisis probet horam per testes, eius prouisio præualet, & canonizatur in Rota: Idem si in prouisione Ordinarij sit hora vt præferatur Apostolicæ sine hora, quia licet non sequatur necessario anterioritas in habente aut probante horam, nec probat hoc esse &c. *l. neque natales, C. de probat. cap. in præsentia eo tit l. non ob hoc C. vnde legit.* nec certitudine de prioritate constet, tamen negari non potest quin certius probet, vnde probans de die vincit non probantem, & iudicatur anterior saltem præsumptiuè, quia certior est sua probatio dicit *Cy. in l. de rebus C. de dona ante nup. & Salij. in l. si debitor C. de priuileg. fisci. & dicit Bal. in dict. l. de rebus.* quod probari potest prioritas in hora vel puncto, ergo ex duabus gratijs eiusdem dici præfertur & præsumitur prior illa quæ horam habet in litteris, vel quæ per testes eam probauerit, nam licet gratia ipsa Apostolica debeat probari per litteras, quod examinant *Arch. Io. An. domi & Phil. Franch. in proœm. 6 in fine* & ponit *Bal. in l. humanum C. de legi Abb. in c. in nostra vlt. col de re crip.* & concludit. *Rota 27. in no. eo tit* nihilominùs tempus, qualitas, & circumstantiæ bene 63. 64.

possunt

possunt probari per testes vt dict. *decis. 27. & est Gloss. in verbo, si non appareat in c. duobus de rescrip. in 6.* volens etiam per confessionem partis posse apparere, & facit quod *Barc & Alexan.* tradunt *in leg. certi conditio §. 1. ff. si cert. pet.* quod probatio requirens scripturam potest declarari, quoadunari, & certificari per testes & ibi habes multa multa similia ad hoc *C. si à sede de præbend. in 6. à simili.* quod sicut ibi possessio prouisi ab Ordinario vincit Apostolicum, quamuis non inferat, nec concludat prioritatem, ita hic temporis, diei, vel horæ appositio, ad hæc etiam communis theorica, quam *Soci & Ias. in l. 1. in prin col. 2. ff. solut. mat.* sequuntur tanquam veriorem, dicentes ita fuisse iudicatum in Curia, & ita tenuisse etiam *Marsil. & alios in dict l. de rebus, & Ioan. de Plato in l. 1. C. de Iure fisci lib 10.* quidquid idem *Soci* consulendo oppositum tenet *Cons. 87. in Consilijs vltimo & nouiter impressis*, cuius motiua ex prædictis tolluntur, & ex his, quæ ipsæ *& Ias ponunt in dict. l. 1. & ita 1521* de mense Iunij in vna Viterbien. Capell. coram me fuit, post antiquam & modernam obseruantiam conclusum quod restitueretur ad possessionem, expectatiuus qui habebat horam in instrumento possessionis 22. ab habēte possessionem etiam instrumentalem eadem die sine hora nonobstan. quod continuauerat, & sic poterat præsumi anterior, ex quo stante certiori probatione horæ, & coniectura anterioris possessionis debeat restitui ad illum statum, postquam Rota restituit ad statum spoliatos, non attento quod momento possederint inquit *Alexan. VIII. dist in. quo Iure arg. l. cum sponsus sponsæ §. Fin. de public* & ita pronuntiaui.

Assentiente *Cresc entio decis. 4. de præsump. num 1. in fin*, vbi in confirmationē præcedentium deduxit sequentia.

Licet *idem Socin. in Cons. 161.* videatur velle regulam illam non procedere in prouisionibus factis in Curia, in quibus hora non est solita apponi quod tamen per Dominos non fuit receptum, & ideo hoc non obstante in vna alia Gernunden. Canonicatus coram D. Io. Clerici, tenuerunt Domini Castellanum vrbis propter acceptationē factam in partibus cum certâ horâ fore præferendum vni familiari Reuerendissimi Cardinalis de Medicis, qui eadem die in Curia acceptauerat, licet in cæteris in eorum mandatis de prouidendo essent pares, & ita ex eadem ratione ego pronuntiaui in vna Vrbinat. Canonicatus & Præbendæ, vbi acceptatio in partibus facta cum certa hora concurrebat cum prouisione Papæ in Curia &c.

66. Estque tanti ponderis vt vincat etiam gratiam habentem clausulam anteferri *Gonzal. in proœmio ad Reg. VIII. Cancell. §. 3. num. 105.* & ex oppositione horæ præsumitur instrumentum præcessisse, aliud non habens horam. *Puteus*
67. *decis. 372. num 3. lib. 3.* & transfert onus probandi contrarium in aduersarium
68. *Menoch. de arbitrio iudicum casu 48. num. 26.*

g *Neutra collatio valet* similiter etiam collatio copulatiuè fieri non debet, ne duo in eodem beneficio intitulentur aut beneficij diuisio fiat contra concilium Turonen. *cap. dilecto de præbend. Garcias de beneficijs part 8. cap 2. num. 49.*

h *Intelligi debet cum effectu* habens facultatem nominandi facta nomina-

tione

tione non abdicauit totaliter & omnimodè ius à se, si nominatio non fuerit effectũ sortita, cùm illa non dicatur consumpta neque extincta, non secus quam si nunquam fuisset facta, *Grat. discept. forens. cap. 746. num. 12.* & paria sunt 69.
aliquid factum non fuisse, vel nullum habuisse effectum *Cassad. decis. 10. num. 3. & 4. in fin. de concess. præbend.* & remoto effectu remouetur etiam omnis species actus, & ibi concessio fit pro certa & determinata causa, non consumitur ex actu primo, si adhuc duret causa cessionis, quemadmodum facultas nominandi competens per nominationem nullam non censetur consumpta, *Seraph.* 70.
decis. 589 num. 5. & 10. effectus namque in omnibus consideratur, sine quo nihil factum esse censetur, & si præsentatus, seu nominatus ante institutionem, vel collationem decedat, turnus nominantis, vel præsentantis non dicitur consumptus, sed de nouo nominare seu præsentare poterit *Gonzal ad Reg. 8. cancell. Glos. 45. §. 3 num. 5. & 6. & Puteus per decis. 200. lib. 1.* cuius tenor sequitur: 71.

In vna Paduana Parochialis de aggere magno coram Domino Romano 20. Nouembris 1541. fuit resolutum, quod *c. si electio de elect. in 6.* haberet locum in præsentatione prout dicit *Philip. Franc. in dict. c. electio, & rota decis. 269. in nou. Curt. in tract. iur. patro. in verbo honorificum,* quia tum dicebatur quod per obitum Sebastiani qui fuerat præsentatus, & non institutus, non inducebatur noua vacatio, sed vacabat per mortem primi, prout dicit *Rota decis. penul. in nou. & Sarnen. super regula de infirmis resignantibus, quæst. 6. num. 6.* verum erat tamen quod perinde erat ac si esset noua vacatio, & patroni potuissent de noua præsentare, dicebantur ipsi patroni præsentare per obitum primi.

Et decis. 207. & 277. lib. 2. secus foret si nominatio per subsecutam collationẽ, vel nominationẽ effectuata existeret, quo casu res desisteret esse integra, *Wamel.* 72.
Cons. 223. num. 17. prout Cæsar siue Imperator, qui vtitur authoritate Apostolica delegata, & delegatus ad conferendum beneficium, si nulliter conferat non ob id impeditur quin ipse iterum possit conferre, si primo nulliter contulit quia Princeps seu Papa videtur mãdasse prouisionem effectualem, & beneficia Principum debent interpretari benigne, *Gutierez Canonicar. quæst. lib. 2. c. 2. n. 33.*

Donec preces sint plenum effectum sortitæ. Vide additiones præcedentes littera b. i

Noua opus habeat collatione, priuilegium primariarum precum non tribuit k
potestatem conferendi, sed faciendi vnum recipi *Grat. discept. Forens. cap. 478. nu.* 73.
16. Mandos. ad Reg. cancell. 11 quæst. 12. num 8. ad quem effectum deputantur executores qui compellant ordinarios per censuras Ecclesiasticas, ad relaxandas opportunas prouisiones, vt habetur in forma concessionis precum ordinaria, *Nominamus & deputamus authoritate Apostolica Executores N. & N. &c. vt ad parendum per censuras Ecclesiasticas compellant. &c.*

Ius habet instituendi nisi illis ex priuilegio, vel indulto Apostolico com- l
petat, *Ioan. de Selua de beneficijs part. 2. quæst. 23. num. 22. Bursatus Cons. 126. num.* 74.
38. & num. 45. vers. seu ad laicum ex simili priuilegio, quod priuilegium, 75.
etiam fœminæ competere posse dicit, idem *Ioan. de Selua dict. num. circa finem*

Nicol Boier decis 3.

m *Seu donatio*, est communis omnium DD. opinio Principem non posse rem
76. vni datam, eandem postea alij dare, vt prædictum est littera D. *Adrianus Gyl-
mannus in suo tract. intitulato Fasciculus supplicat. pro processibus super varijs Imperij Ro-
mani constitutionibus &c. tom. 1. part. 3. vot. VIII. num. 19. Andreas Gaill. lib. 2.
obseruat. 55.*

n *Si Precista efficiatur miles*, quærit *Hieronimus Gigas in suo tract. de pensioni-
77. bus, quæst. 55.* an pensio extinguatur si pensionarius fiat miles, concludit *num. 3.*
per militiam pensionem extingui, quando reseruata fuit illi qui beneficium
dimisit, vel iura sua cessit, *Ioan. Baptist. Caccialup. dict. tract de pensionibus quæst. 15.
num. 2.* non extingueretur autem si esset assignata pro officio, vel seruitio tem-
porali iam impenso, vel impendendo *dict. num. 2.*

o *An Cæsareæ preces sint iuris fauorabilis vel odiosi*, videntur iuris fauora-
bilis, & extendendæ ad instar priuilegiorum Louaniensium, quia Cæsar non
78. tam iure priuilegij, quàm gratiæ, videtur gratia dictarum precum, siue nomi-
nationum potiri, & frui, intuitu scilicet aduocatiæ, & protectionis vniuersa-
lis sanctæ Ecclesiæ Romanæ, & *Wames. cons. 252. num. 1. de prabend.* infert vt
sequitur. Nam quamuis Nominationes huiusmodi studiorum causa concessæ
latissimè pateant quia non Iure priuilegij sed gratiæ censeantur, ac propter fa-
uorem studiorum extendendæ magis quàm restringendæ, cap. super gratia de
officio delegati in 6. similiter priuilegia Cæsarea respectu & intuitu suæ ad-
uocatiæ non restringendæ, sed ampliandæ videntur, intellige tamen citra
præiudicium iuris tertio quæsiti, & iuxta tenorem facultatis Apostolicæ.

Alio Abbate constituto, nam appellatione Prælati, vel dignitatis venit &
continuatur ipsa prælatura & dignitas, sic vt cedente vel decedente Abbate,
siue Prælato successor perficere debet quia dignitas nunquam moritur *cap.
quoniam Abbas de officio & potestate Iudicis delegati*, cum iurisdictio sit penes loca
& dignitates, non penes personas, *Innocen. dict. cap quoniam.*

p *Licet in hac patria Leodiens.* cuius Clerus præ cæteris Europæ nationibus
79. tanto nobilior & spectabilior existit, quoniam ab annis octingentis & amplius
continuò floruit in fide Apostolica Romana, & etiam nunc floret, vnde legi
timè dicta est: SANCTÆ ROMANÆ ECCLESIÆ FILIA, dum salutaribus istis
scitis studet auitam, pietatem, & religionem sartam tectamque conseruare
de qua etiam exteræ nationes attestantur nullum esse in Christiano orbe locum

q *Quo plura emineant templa sacrata Deo.*

80. Quod ante annos quadringentos vidit eruditissimus Franciscus Petrarcha,
dum Ciuitatem hanc pertransiens, illud elogium ei reliquit.

Vidi Leodium insignem Clero locum.

*Erasmus à Chokier frater meus de Iurisdict. ordinaria in exemptos tom. 1. pars. 2.
quæst. 47. num. 13.*

r *Constitutio* 58. *Pij quinti*, quæ incipit quanta Ecclesiæ quæ hic adijcitur
81. desumpta ex *Bullario constitutionum Pij IIII. & Pij V. ac Gregorij XIII. pagina
mihi*

mihi 94. coll 2.

Quanta Ecclesiæ Dei incommoda omni tempore attulerit, & nunc quotidie magis afferat ministrorum in eam ingressio vitiosa iam latè perspiciant & cum mœrore expectant Præsules omnes, & Pastores quando hæc pernicies cęterarum omnium maxima tam multas orbis Ecclesias impiè violauerit, quia vero hoc malum cùm in cæteris frequens, tum maximè in Beneficiorum, & officiorum Ecclesiasticorum dimissione admittitur, nemini molestum esse debet quod pridem de reprimendis quotidianis fraudibus, quæ hac in re frequentiores internoscuntur, certam aliquam rationem tandem inituri officij nostri partes in prohibenda omnibus, interim resignationum huiusmodi receptione paulò seuerius interposuerimus, omnesque beneficiorum interim resignandorum dispositiones quæ fierent in irritum reuocauerimus, ac etiam decreuerimus nullum per eas ius in illis, neque titulum vel coloratum tam in petitorio, quam in possessorio ipsis prouisis tribuere, quin etiam eos ad illa deinceps obtinenda perpetuo inhabiles fore, Collatores vero alias in illorum dispositione, etiam tanquam deuolutionis iure sese interponere non posse, sed de eis vt vere vacantibus, siue per Romanum Pontificem, siue alios Collatorum eorundem superiores vti præuentum esset libere prouideri, nunc autem intendentes institutum hoc nostrum quod sanctuarium Domini cupimus illibatum auctore Domino prosequi, ac simul quantum in Nobis est cauere ne resignationes ipsæ dehinc pro cuiuscumque arbitrio, nullisque vel certe leuibus causis passim & temerè admitantur, prohibitionem & alia prædicta, ac cætera omnia nostris super his litteris contenta eatenus relaxamus, vt posthac Episcopi & alij facultatem habentes eorum dumtaxat resignationes recipere & admittere possint, qui aut senio confecti, aut valetudinarij, aut corpore impediti vel vitiati, aut crimini obnoxij, censurisque Ecclesiasticis irretiti aut nequeunt, aut non debent Ecclesiæ vel beneficio inseruire, seu qui vnum aliud, seu plura beneficia obtinuerint, vel quos ad aliud contigerit promoueri, religionem quoque ingressuri, vel matrimonium contracturi, si statim postea id re ipsa exequantur, denique cum quis ex alijs casibus acciderit qui constitutione fœlicis recordationis Innocentij Papæ III. de dimittendis Cathedralibus Ecclesijs, edita continentur, qui etiam ob Capitales inimicitias nequeunt, vel non audent in loco beneficij residere securi, sed nec horum vllus sacro ordini mancipatus, nisi religionem ingressurus valeat vllo modo beneficium vel officium Ecclesiasticum resignare, nisi sit ei aliunde quo in vita possit commodè sustentari, adhæc beneficiorum & officiorum permutationes admittere, quæ canonicis sanctionibus, & Apostolicis constitutionibus permittuntur, caueant autem Episcopi & alij prædicti, itemque omnes Electores, Presentatores, & Patroni tam Ecclesiastici quam laici quicumque sint, ne verbo quidem aut nutu vel signo futuri in eiusmodi beneficijs & officijs successores, ab ipsis resignantibus aut alijs eorum significatione, vel hortatu designentur, aut de his assumendis promissio, inter eos vel etiam intentio qualiscumque intercedat. Cęterum pręcipimus

cipimus atque interdicimus ne ipsi Episcopi aut alij Collatores de beneficijs officijs resignandis prædictis, aut dimittentium consanguineis affinibus vel familiaribus etiam per fallacem circuitum multiplicatarum in extraneos collationum audeant prouidere, quod si secus ac etiam quid quid præter vel contra formam prædictorum fuerit à quocumque temere attentatum, id totum ex nunc vires & effectum decernimus non habere, qui vero contrafecerint, vt in eo quo deliquerint puniantur à beneficiorum & officiorum collatione, nec non electione, præsentatione, confirmatione, & institutione, prout cuique competierit, tamdiu suspensi remaneant donec remissionem à Romano Pontifice meruerint obtinere, & qui talia beneficia seu officia receperint eos prædictis pœnis volumus subiacere, & nihilominus in eos qui sic suspensi conferre, eligere, præsentare, confirmare vel instituere, ausi fuerint excommunicationis quoad personas, quo vero ad Capitula & Conuentus à diuinis suspẽsionis sententias, ipso facto promulgamus, quibus etiam nullus alius quam ipse Romanus Pontifex, siue absolutionis, siue relaxationis gratiam (excepto mortis articulo) valeat impertiri prohibitione, & litteris nostris prædictis, nihilominus in cæteris omnibus perpetuo valituris, nonobstantibus quibuscumque priuilegijs, indulgẽtijs, & litteris Apostolicis generalibus et specialibus, quibuscũque Episcopis & alijs superioribus ac inferioribus Ecclesiarum Prælatis, necnon Ecclesijs, Monasterijs, Capitulis, Cõuentibus, Collegijs, & Vniuersitatibus, eorumque & alijs personis etiam Regia & Imperiali Majestate prædictis, sub quacũque verborum forma & cõceptione concessis, per quæ effectus præsentiũ impediri posset, quomodocũque vel differi, etiamsi de ijs ipsorumque totis tenoribus ad verbum ac de proprijs nominibus eorum necnõ Monasterijs, Ecclesijs, locis, ordinibus, & dignitaibus quibus necnon causis propter quas illa concessa sunt specialẽ & expressam præsentibus fieri oporteret mentionẽ Cæterum iubemus easdem præsentes ad valuas Basilicæ princicipijs Apostolorũ de vrbe, & in acie campi floræ publicari, & earum exempla affigi: volumusque eas sic publicatas omnes & singulos perinde afficere & obligare, ac si illis ipsis fuissẽt singulariter intimatæ exẽplis quoque prædictis etiam impressis, manuque Notarij publici & sigillo Prælati Ecclesiastici, vel eius Curiæ obsignatis, eandem prorsus fidem adhiberi, quæ ipsis præsentibus si forent exhibitæ vel ostensæ, nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ relaxationis, præcepti interdicti, decreti, promulgationis, iussionis & volontatis infringere vel ei ausu temerario contraire, si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ 1568. Kal. Aprilis Pont. nostri anno tertio.

{ *Beneficia creata post preces Cæsareas.* An beneficium ad effectum vt cadat
82. sub gratia expectantis sufficiat quod ante gratiam fuerit fundatum, licet consensus & authoritas Episcopi superueniat post eam obtentam, videatur *decis. 11.* in antiquis de iure Patronatus.

XIX. Neque beneficia commendata, neque Coadiutoriæ cum futura successione, attento quod Cæsar omne ius suum quod habet metiatur ex facultati- 83.
bus à sancta sede per Indultum sibi tributis quibus restringitur ad terminos vacationis, quæ vacatio non datur in Coadiutoria expedita cum futura successione, attentis clausulis ex nunc provt, ex tunc *Seraph. decis. 1149 num. 2.* & alijs derogatoriarum derogatorijs, quarum notula ad facilitandum Domini lectoris animum' iuxta stylum Curiæ Romanæ, cuius obseruantia debet seruari in omnibus alijs Curijs maximè cum agitur de interpretatione litterarũ Apostolicarum, *Farin. part. 1 decis. 196 num 2*)

Sequitur *Canonicatum & Præbendam &c. quamprimũ illi per cessum vel, decessum ipsius N etiam apud sedem Apostolicã seu etiam inaliquo ex mensibus in quibus beneficiorum Ecclesiasticorum dispositio nobis, & sedi Apostolicæ per cõstitutiones Apostolicas, aut Cancellariæ Regulas editas, vel edendas, seu litteras alternatiuarum, aut quæuis alia priuilegia, & Indulta hactenus concessa & imposterum concedenda competant, reseruata existat vacare contigerint &c cum plenitudine iuris Canonici, & omnibus iuribus, & pertinentijs suis tibi ex nunc, prout ex tunc &c. Apostolica authoritate prædicta cõferimus & de illis etiam prouidemus, ac illos tibi collatos, & de illis prouisum tibi esse, ac ex nunc plenũ tibi ius in illis & ad illos vere, & non ficte acquisitum existere, teq; beneficio regularum nostrarum de non tollendo iure quæsito, ac de annali, & triẽnali possessoribus gaudere, & Canonicatũ & Præbenda in primo dictos, & de cætero, & ex persona ipsius N. ad hoc vt de illis alteri, quã tibi prouidere possit, minime vacare posse, ac ex nũc omnes singulas & collationes, prouisiones & quasuis alias dispositiones, de primo dictis Canonicatu & Prebẽda, quouis modo vacaturis in alterius quã tui fauorem etiam per nos & Sedẽ prædictã, & cum quibusuis clausulis & decretis faciendas, tanquam præter mentem & intentionẽ nostram factas nullas & inualidas nulliusq; roboris vel momenti fore, nullumq; per eas ius cuiquam acquiri, vel coloratum titulum possidenti tribui ac easdem præsentes sub quibusuis reuocationibus &c. etiam motu proprio & ex certa scientia &c. minime comprehendi &c.* Quibus non obstant concordata Germaniæ, signanter vbi accessit Ordinarij Concessus, etiamsi coadiutoriæ
officium exercere non cœpisset, vt tradit *Far. part. 2. decis. 570. num. 2.* per ver- 84.
ba sequentia, *affectio vita est manifesta ex gratia sanctissimi, Coadiutoriæ & futuræ successionis eidem Petro etiam specialiter in hunc casum in quo coadiutus decessit antequam*
ipse litteras intimasset, vel coadiutoris officium exercere cœpisset concessa, ex qua manus ap- 85.
positione beneficium ita remansit affectum, vt nullus inferior e circa illud potuerit amplius 86.
intromittere, neque in similibus coadiutorijs quæ in forma expeditæ existunt re-
quiritur noua collatio *Garcias part. 4 cap. 5. num 75.* ex quo Coadiutor iam sit 87.
designatus Canonicus, licet effectus differatur, ad illud tempus quo fuerit factus locus successioni, per cessum, vel decessum seu quamcumque aliam dimissionem, nec dubitandum est quin Papa possit eiusmodi coadiutores deputare, *Garcias dict. cap n 19. 2021.* quæ attento consensu dicitur fauorabilis *Mandos. ad Regul. cancel. 11. quæst. 6. nu 2.* neque mouet *cap. 7. Concil. Trident sess. 25. de reformat.* si ei per Sedem Apostolicam fuerit derogatum, nec necessario est specifica Concilij Trident derogatio, sed sufficit generalis per clausulam nonobstantiarum

Emanuel Roderic quæst. Regul. tom. 3. quæst. 39. reprehendens illos qui in aliam iuerint ſententiam cum in dicto Concilio fuerit excepta authoritas ſanctæ Sedis, & ita reſoluit ſacr. Congregatio Cardinalium Concilij Trident. interpretum *ad cap. 21. ſeſſ. 25.* non opus eſſe ſpeciali derogatione in conceſsionibus ſanctiſsimi D. noſtri Papæ aduerſus concilium factis , & ſecuta eſt Rota coram Pamphil. in cauſa ſancti Angeli penſionis 16. Decembris 1594. & in alia ferentina penſionis 25. Ianuarij 1602. coram Domino Ortembergo *num. 3.* & in vna alia Bonien. Prioratus 9. Iunij 1609. coram R. P. D. Manzanedo *Far. part. 2 deciſ. 179 num. 6.* & Pius V. anno 1570. per ſuum motum proprium declarauit neque ſpeciali neque generali derogatione Concil. Trident. opus eſſe in quibuſuis conceſsionibus Apoſtolicis propria manu Papæ ſignatis , cuius motus proprij tenor exſtat apud *Garciam Tractatu de beneficijs part. 4. cap. 5. num. 33.* vt ſequitur.

Motu proprio &c. Cum plerumque contingat dubitari in cauſis Rotæ, auditorio noſtro & alibi pendentibus ſuper prouiſionibus & commendis, vnionibus & alijs diſpoſitionibus, ac alijs gratijs Apoſtolicis quæ contraueniunt decretis Concilij Trident. ſit opus ſpeciali derogatione eiuſdem Concilij , Nos quæcumque dubia deſuper mota & mouenda ſubmouere volentes, ac quorumcumque decretorum Concilij huiuſmodi tenores præſentibus pro expreſſis habentes motu ſimili &c. ex certa noſtra ſcientia , & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione declaramus neque ſpeciali neque generali derogatione eiuſdem Concilij opus fuiſſe & eſſe in quibuſuis Collationibus, prouiſionibus commendis, vnionibus, &c. & alijs diſpoſitionibus de quibuſuis beneficijs Eccleſiaſticis, cum cura & ſine cura ſecularibus, & quorumuis ordinum Regularibus , etiam Monaſterijs Conuentualibus, & Conſiſtorialibus, ac curam animarum habentibus, quæ quomodolibet vacarunt , & vacabunt , ac etiam gratiam & iuſtitiam concernentibus & alijs gratijs ac conceſſionibus Apoſtolicis per nos ac fœlicis recordation. Pium Papam quartum Prædeceſſorem, necnon quoſcumque Romanos Pontifices ſucceſſores noſtros, noſtra tamen Prędeceſſoris & ſucceſſorũ prędictorum propria manu ſignatis, ac ſedem Apoſtolicam quibuſuis Perſonis, Collegijs, & alijs pijs locis, & alias quomodolibet factis & faciendis , ac conceſſis & concedendis, & ita per quoſcumque Iudices &c. & cauſarum Palatij Apoſtolici auditores , ac ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales in quibuſuis cauſis etiam per appellationem pendentibus iudicari & diffiniri debere ſublata &c. irritum quoque decernimus , volentes præſentis noſtri motus proprij ſcedulam in Cancellaria Apoſtolica publicari & in illius libro quinternio nuncupato deſcribi nonobſtantibus quibuſuis conſtitutonibus & ordinationibus Apoſtolicis ſtylo palatij cæteriſque contrarijs quibuſcumque , placet motu proprio.

38. Similiter priuilegium ſiue indultum conceſſum facultati artium Louanien. per Paulum Papam V. non afficit dictas Coadiutorias cum futura ſucceſsione vt decidit *Rota in vna Leod en. 1. Iulij 1652. coram R. P. D. Cierro quæ*

bit ad.

his adijcitur.

Licet sanct. mem. Paulus V. Indultum seu priuilegium concesserit vniuersitati studiorum Louanien. vt certis statutis mensibus conferre posset omnia beneficia in Ciuitate, & Patria & tota Diœcesi Leodien. per obitum vacantia excipit tamen (sunt verba priuilegij) beneficia Ecclesiastica consistorialia, seu libris Cameræ taxata Monasterio &c. necnon quæcumque beneficia apud sedem Apostolicam vacantia, & alias, &c. reseruatione, vel affectione Sedis Apostolicæ dispositioni reseruata &c. summario informantis *num. 18.* vnde cum dubitari contigerit an Balduino Deyck resignatario Canonicatus controuersi obstent priuilegia Louanien. Domini negatiuè responderunt, ea moti ratione in verbis supradicti priuilegij explicitè exceptuta fuerint, vt dictum est, quæcumque beneficia Sedis Apostolicæ dispositioni reseruata, dum enim in proposito, antequam euenisset casus vacationis per obitum, sanctissimus D. noster anno 1645. ob infirmitatem qua continuo detinebatur Lambertus Pisset antiquus Possessor dicti Canonicatus, illi constituit in Coadiutorem cum futura successione Guilhelmum Stekelinck, & sic in eo manus apposuit, exinde dictus Canonicatus remansit affectus, ac reseruatus Sedi Apostolicæ, & consequenter non cadit sub dicto priuilegio; nullusque inferior illum conferre potuit, sed eius collatio ad eandem Sedem Apostolicam pertinebat, *Decius in cap vt nostrum num 3 de appell Alchor Cons. 58. nu. 4. Rebuff. cons. 84. nu. 1. per tot Gonzal ad regul. n en. Glos. 52. nu. 15 & 49. Paris. de resign. lib. 10. quæst. 6. sub nu 59. vers. quare si Ordinarius, Rot. decis. 25. num. 3. & 4. de concess. prabend. in antiquis, & decis. 616. nu 3. part 4. diuers.* & in tridentina Parochialis 5. Decembris 1646. coram me §. respectu vero, ac in puncto quod per coadiutoriã inducatur affectio, & respondit Rota coram Bon. Memor. Bieretto *decis. 36. nu. 2.* repetita in recent, *decis. 570.* pariter *n. 2 part. 1.* non obstat quod in eodem priuilegio statutũ fuerit quod dicta vniuersitas gauderet concordatis Germaniæ, quia in gratia prędictę coadiutoræ, illis expresse derogatũ fuit dicto summario *nu. 2.* ideoque suffragari non possunt, constito enim de voluntate Pontificis dubitari nequit quin potuerit dictis concordatis derogare, vt in terminis late in prædicta materia firmauit Rota in Leodien. Canonicatus 15. Martij 1610. coram Bon Memor. Card. sacreto in rec. *decis. 266. num. 9 part 3.* & in Argentinen. coadiutoriæ 26. Aprilis 1632. coram Reuerendissimo D. Terracinen. pariter in recen. *decis. 114. num. 1. 2. 3. cum seqq. p. 6. & ita &c.* 89.

Seu Ecclesia parochialis adde *Far. part 1. dec s. 226. & 272. & part. 2. decis. 228. & decis. 348.* v

Ac potius ex Indulto Eugenij IV. & Sixti IV. quorum Pontificum constitutiones pro maiori corroboratione cõfirmauit & ampliauit Vrbanus VIII. x
vt videbit D. Lector ex dictæ sequentis Bullæ & constitutionis (prædictarum constitutionum confirmatoriæ) serie. 90.

VRBANVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI Ad perpetuam rei memoriã Clerum Leodiensem ob eius amplitudinẽ, & sinceram erga Sedem Apostolicã 91.

deuotio

deuotionem paterno affectu complectentes, de eius priuilegijs non conseruandis tantum, sed etiam ampliandis libentissimè cogitamus, exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Capituli & Canonicorum maioris Ecclesiæ Leodien. petitio continebat, quod alias fœlicis recordationis Sixto PP. V. Prædecessori nostro pro parte Capitulorum dictæ maioris Ecclesiæ, & Secularium ac Collegiatarum Ecclesiarum Ciuitatis & Diœcesis Leodien. & quarumdam particularium personarum exposito, quod cum ipsa Capitula prætexu litterarum piæ memoriæ Eugenij Papæ IIII. etiam Prædecessoris nostri, quas vim concordatorum inter ipsas Ecclesias & Sedem præfatam habere prætendebant, ac quibus inter alia caueri dicebatur expressè electiones ad dignitatem maiorem post Pontificalem in maiori, & principales in collegiatis Ecclesijs huiusmodi electiuas per tempora à iure statuta expectari, illasque approbari, & confirmari vel infirmari debere prout Iustitia & æquitas suaderet, atque etiam prætexu litterarum recolendæ mem. Pij. secundi & Sixti IIII. ac forsan aliorum Romanorum Pontificum etiam Prædecessorum nostrorum, quibus inter alia idem ipsis etiam de nouo indultum & concessum dicebatur quibus etiam litteris prætacti Sixti IV. Prædecessoris antiqua consuetudo approbata prætendebatur, quod tam maioris, quam etiam fere omnium aliarum Ecclesiarum præfatarum Ciuitatis & Diœcesis huiusmodi maior & Principales dignitates prætactæ, alijs quam Canonicis actu præbendatis ipsius Ecclesiæ maioris conferri aut commendari nequirent, quodque ab ijsdem dignitatibus omnes aliæ præter certas in dictis prætensis concordatis, indultis & priuilegijs expressas reseruationes erant exclusæ occurrentibus pro tempore vacationibus tam maioris quam Principaliũ dignitatum, huiusmodi personarum idonearum ad illas electiones ad se legitime pertinere prætenderent ac postea inter prouisos de illis authoritate Apostolica, & electos à præfatis Capitulis ad easdem dignitates variæ sæpe lites & controuersiæ orirentur, prout ortæ tunc erant, seu periculum erat ne inter prouisos à Sede prætacta de aliquibus ex dictis dignitatibus & ad illas electos orirentur, idem Sixtus V. Prædecessor supplicationibus sibi pro parte dictorum Capitulorum desuper tunc porrectis, inclinatus per suas sub. Dat. Romæ apud sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, nona Maij Pontificatus sui anno primo expeditas litteras, concordata, seu indulta, & Prædecessorum præfatorum litteras moderans, & amplians loco illorum in perpetuum eisdem Capitulis omnium tam maioris, quam aliarum Ecclesiarum Ciuitatis & Diœcesis prætactarum, & illorum singulis vt occurrentibus vacationibus Præposituraru, & Abbatiarum Secularium nuncupatarum, earundem Ecclesiarum tam scilicet maioris post Pontificalem quam Pontificalium dignitatum Collegiatarum Ecclesiarum huiusmodi, nisi illæ pro tempore vacantes per reseruationes in corpore Iuri clausas, aut ex personis inibi nominatim expressis dispositioni Apostolicæ reseruatæ forent ad liberam

electionem

electionem personarum idonearum ad dignitates huiusmodi procedere libere, & licitè valerent concessit, & indulsit, necnon quod electio ipsa intra viginta dies à die vacationis huiusmodi computandos omnino fieri, & confirmatio intra sex menses à die Electionis numerandos à Romano Pontifice pro tempore existente à quo confirmari, vel infirmari deberet, prout æquitas & ratio suaderet, petenda esset decreuit, prouiso tamen quod sic confirmati Ordinarijs ipsis debita præstarent iuramenta, obsequia, & alia ad quæ de Iure, vel consuetudine tenerentur, insuper ne ad Præposituram maioris Ecclesię pręfatæ, quæ inibi dignitas post Pontificalem maior, vel ad sanctorum Petri, Martini, Pauli, Sanctæ Crucis, Sancti Ioannis, Dyonisij & Bartolomæi, Ciuitatis Leodieñ. necnon Tongreñ. Hueñ. Fosseñ. Beatæ Mariæ Traiecteñ. Eickeñ. Viseteñ. Ammanieñ. Cinaceñ. Dionanteñ. & Thudineñ. locorum, seu Oppidorum dictæ Diœcesis, ac Beatæ Mariæ Namurceñ Ecclesiarum, Præposituras seu Abbatias seculares, quæ in Collegiatis Ecclesijs huiusmodi principales sunt dignitates, aliæ Personæ preterquam Canonici eiusdem maioris Ecclesiæ actu præbendati, & personaliter in ea residentes, etiamsi dignitatem aliam in ipsa maiori aut alijs Ecclesijs prædictis obtinerent eligi possent, aut deberent, & nequis eorum plures quam vnam ex Præposituris, seu Abbatijs secularibus, vel dignitatibus eiusmodi insimul retinere posset perpetuo inhibuit, & interdixit, decernens alias quam præfatas in corpore iuris clausas, & ratione personarum sic nominatim expressarum ab ipso Sixto V. vel eius Prædecessoribus, vel Successoribus pro tempore factas, & faciendas speciales & generales, de vacantibus vel vacaturis beneficijs Ecclesiasticis. & dignitatibus huiusmodi, reseruationes etiam der cancellariæ Apostolicæ Regulas vel alias quascumque Constitutiones, vel ordinationes Apostolicas etiam perpetuas vel temporales, etiamsi in eis dignitates electiuæ nominatim & in specie reseruatæ, ac gratiæ & Indulta huiusmodi in specie expressa forent, ad dignitates pręfatas minimè extendi, sed quoties illæ emanarent. toties ipsa Capitula in suum pristinum ius restituta, & reintegrata censeri debere decreuit, & alias prout in dictis Sixti V. Prædecessoris litteris quam vim contractus inter ipsum, & Sedem pręfatam cum dictis Capitulis initi habere voluit plenius continetur. cum autem sicut eadem petitio subiungebat, eadem capitula in possessione, seu quasi iuris eligendi ad maiorem post Pontificalem & Principales dignitates Ecclesiarum huiusmodi iuxta formam dictarum litterarum existant, certumque sit non parum ornamenti ipsis Ecclesijs accedere dum ad prætactas dignitates personæ ex gremio Capituli dictæ maioris Ecclesiæ (quæ inter insigniores Christiani Orbis Ecclesias merito connumeratur & in qua nullus nisi doctrina, aut generis nobilitate conspicuus admitti potest) assumuntur maximeque verendum sit ne secus plerumque accidat, si liberum sit, aut permittatur dignitates ipsas obtinentibus. illas in sibi beneuisarum personarum fauorem resignare, aut si ad illas, alij quam ex dicto gremio assumantur, quare pro parte Capituli & Canonicorum maioris Eccles æ huiusmodi, & qui ab ipsis pro eorum Iuribus

 tuendis

tuendis & defendendis ad nos & sedem eandem missi sunt dilectorum filiorum Lamberti de Lamotte Prodecani, & Ernesti de Kerckem, ac Zegheri à Groesbeeck eiusdem maioris Ecclesiæ Canonicorum nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus in præmissis opportunè prouidere, eosque amplioribus fauoribus & gratijs prosequi de benignitate Apostolica dignaremur: Nos igitur earundem Ecclesiarum decori, & ornamento securius consulere volentes ipsiusque Capituli & Canonicorum dictæ maioris Ecclesiæ singulares personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à Iure vel ab homine quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existant ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes dictasque Sixti V. Prædecessoris litteras, illarumque totos & integros tenores præsentibus pro plenè & sufficienter expressis habentes, illasque & in ijs contenta quæcumque, salua tamen infrascripta ampliatione & extensione, approbantes & confirmãtes, omnesque & singulos tam iuris quàm facti, & quosuis alios defectus, si qui desuper quomodolibet interuenerint in eisdem supplentes easque modo infrascripto illis alias, & quoad reliqua omnia in suo robore permansuris, ampliantes & extendentes eisdem Capitulo & Canonicis dictæ maioris Ecclesiæ vt de cætero Præpositura maior post Pontificalem maioris, & SS. Petri, Martini, Pauli, Sanctæ Crucis, Sancti Ioannis, Dionisij, Bartolomæi Ciuitatis Leodieñ. necnon Tongreñ. Hucñ. Fosseñ. Beatæ Mariæ Traiecteñ. Eickeñ. Viseteñ. Amanieñ, Cinaceñ Dionanteñ & Tudineñ. locorum seu Oppidorum dictæ Diœcesis, & Beatæ Mariæ Namurceñ. Collegiatarum Ecclesiarum, Præpositurae, seu Abbatiæ seculares dignitates inibi Pontificales, in aliorum præterquam Canonicorum eiusdem maioris Ecclesiæ actu Præbendatorum, & personaliter in ea residentium fauorem, & nisi etiam ad hoc Capitulorum huiusmodi ius, seu priuilegium eligendi habentium, seu maioris partis eorum accedat assensus, etiam causa permutationis vel concordiæ etiam in nostris vel Romani Pontificis pro tempore existentis, vel cuiusuis alterius ad id facultatem habentis, manibus, nunc & pro tempore illas obtinentibus resignari, seu iurium in illis vel ad illas competeñ. cessiones fieri vel in illarum regimine & administratione aliorum quam Canonicorum dictæ maioris Ecclesiæ actu Præbendarum & Residentium, ac de simili consensu Coadiutorum deputationes imposterum peti, vel impetrari, seu in illas consensus præstari, & quæcumque resignationes & cessiones dictis Præposituris seu Abbatijs aliter quam in fauorem dictorum Canonicorum actu Præbendarum & personaliter residentium ac de consensu prætacto faciendæ etiam Apostolica & quauis alia authoritate admitti, aut alij in Coadiutores perpetuos & irreuocabiles in regimine & administratione dictarum dignitatum, illas nunc pro tempore obtineñ. etiam de eorum consensu, & ad eorum instantiam deputari nequeant, adueniente vero casu cessionis simplicis seu ex decreto Apostolico dimissionis in manibus nostris, seu alterius Romani Põtificis pro tempore existẽtis de prætactis

tactis Præposituris, seu Abbatijs secularibus Canonicis dictæ maioris Ecclesiæ dumtaxat ac de Capituli ad quod ad Præposituram, seu Abbatiam secularem, de qua cessionem simplicem , seu etiam ex decreto Apostolico dimissionem pro tempore fieri contigerit electio spectat, consensu (& non alias) de illis prouideri debeat Apostolicâ authoritate, tenore præsentium perpetuò concedimus, & indulgemus, ac quascumque Coadiutorum etiam de consensu obtinentium, vel motu proprio, de cætero deputationes etiam cum futura successione, nec non resignationes, cessiones, ac dimissiones huiusmodi illarumque admissiones, & in illarum consequētiam, etiam ex prætextu, seu ex eo quod vacatio ex resignatione, seu dimissione in manibus Romani Pontificis facta & per eum admissa oriens sub reseruatione in corpore iuris clausa comprehendatur, aut comprehensa ac propterea ab indulto dicti Sixti V. Prædecessoris quod ad tales resignationes ac dimissiones & vacationes ex ijs orientes, & quosuis dictarum dignitatum vacationum modos etiam ex quibus generales reseruationes in corporis iuris clausæ vbicumque & quandocumque resultent, authoritate & tenore præfatis extendimus, excepta dici, videri, censeri, aut interpretari possit, vel etiam debeat at quorumuis aliorum quàm maioris Ecclesiæ Canonicorum actu Præbendatorum & personaliter residentium fauorem, & de consensu Capitulorum ad illas eligendi Ius habentium huiusmodi, etiam per nos & sedem præfatam, etiam motu simili & de Apostolicæ potestatis plenitudine etiam consistorialiter, ac cum præsentium derogatione, & cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs & alijs efficatioribus & insolitis clausulis irritantibusque & alijs decretis de dignitatibus præfatis facien. collationes, prouisiones, commendas, commissiones, concessiones, aut quasuis alias dispositiones, tanquam præter mentem & intentionem nostram, ac in præiudicium dictorum Capitulorum & Prebendatorum eorumque iurium & priuilegiorum factas, nullas & inualidas, nulliusque roboris & momenti fore, nullumque per eas cuiquam ius (aut etiam coloratum) legitimū possidendi tribui: Præsentes verò litteras de subreptionis vel obreptionis vitio, etiam ex coquod interesse forsan habentes seu habere prætendentes, ad id vocati & auditi non fuerint, & causæ propter quas emanârint, iustificatæ & verificatæ non fuerint, notari non posse, minusque sub quibusuis similium vel dissimilium gratiarū reuocationis, suspensionibus, aut alijs contrarijs dispositionibus comprehendi, sed semper ab illis excipi perpetuoque validas & efficaces existere, & quoties illas reuocari, suspendi, aut contra eas aliquid disponi contigerit, toties in pristinum & validissimum, ac eum in quo antea quomodolibet erant statum restitutas, repositas, & plenariè reintegratas, seu de nouo, & sub quacumque posteriori data per dicta Capitula quandocumque eligenda concessas esse & fore, sicque ab omnibus censeri, & ita per quoscumque Iudices ordinarios vel delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici auditores, ac sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales etiam de latere Legatos & Nuncios iudicari & diffiniri debere, ac irritum & inane quidquid secus super his à quoquam quauis authoritate scienter

 vel ig-

vel ignoranter contigerit attentari, eisdem authoritate & tenore decernimus nonobstantibus præmissis, & quatenus opus sit similis memoriæ Benedicti Papæ XII. pariter Prædecessoris nostri, quæ incipit ad regimen, alijsque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, dictarũque Ecclesiarum iuramento, cõfirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, vsibus & naturalibus Priuilegijs, quoque Indultis & litteris Apostolicis illis eorumque Capitulis, Præsulibus, & alijs Superioribus & personis sub quibuscũque tenoribus & formis, etiam cum quibusuis clausulis & decretis in contrarium forsan quomodolibet concessis & approbatis, & innouatis, quibus omnibus etsi de illis eorumque totis tenoribus, & formis specialis, specifica, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio ad hoc habenda foret, tenores huiusmodi pro plenè & sufficienter expressis habentes hac vice dumtaxat illis alias in suo robore permansuris harum serie specialiter & experessè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque, per presentes autem non intendimus, illis ad quorum fauorem Præposituræ seu Abbatiæ seculares, præfatæ vel earum aliqua resignatæ, vel coadiutoriæ cum futura successione ad Præposituras vel Abbatias seculares prætactas, vel earum aliquam, seu aliquas Apostolica authoritate iam concessæ reperiuntur præiudicare, easdemque præsentes quominus resignationes iam admissæ, seu coadiutorię iam concessę suum debitũ consequantur effectum vllo modo in aliquo volumus non obstare, nulli ergo omnino hominum liceat hac paginam nostræ absolutionis, approbationis, confirmationis, supplectionis, ampliationis, extensionis, concessionis, indulti decretorum & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire, si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum & eius se nouerit incursurum. Datũ Romæ apud sanctum Petrũ Anno incarnationis Dominicæ 1626. kal. Aprilis Pontificatus nostri anno tertio.

Electiuas ob constitutiones, per constitutionem Sixti Papæ Præpositis electis conceditur ad sex menses libera facultas exercendi omnimodam iurisdictionem, necnon fructus percipiendi & exigendi &c. data Cautione in manibus Sanctissimi seu eius Nuntij de fideliter administrãdo prout ex eius constitutione videre est, cuius tenor sequitur.

91.

92. Ad perpetuam rei memoriam, ea quæ executionem Iurisdictionis Ecclesiasticæ impedire, ac ad bonorum Ecclesiasticorum dispositionem tendere perhibentur necesse est pro nostri Pastoralis officij debito è medio remouere, Cùm itaque initio Pontificatus nostri quędam concordia inter Sedem Apostolicam, ac dilectos Filium Clerum Ecclesiæ Leodien. vt videlicet Capitulis permittatur electio ad Præposituras huiusmodi pro tempore vacantes, ad Sedem vero prædictam pertineat dictarum electionum cõfirmatio inita, & contracta extiterit, prout in litteris Apostolicis, Sub Datum Romæ apud sanctũ Petrum nonis Maij, Pontificatus nostri anno primo, expeditis latius contineri dicitur, & in concordia huiusmodi, caueatur expresse quod pro tempore electi ante confirmationem Apostolicam nullo modo in administratione Præpositu-

iarum

tarum prædictarum, earumque fructuum & bonorum se ingerere possint, compertumque fuerit re ipsa sicut nuper accepimus, prohibitionem prædictam valde esse damnosam, pro eoquod omnes Præposituræ huiusmodi habent annexam iurisdictionem temporalem etiam priuatiuæ quoad alios, & contingit nonnunquam labi multos menses antequam confirmationes Apostolicæ desuper expediantur, vnde euenit quod cessante iurisdictione Præpositi, nemo sit qui interea iurisdictionem ministret, aut bonorum prouentuum & redditùum dictarum Præpositurarum curam gerat, cupientes itaque huiusmodi incommodis obuiare per presentes perpetuò statuimus, ordinamus, & permittimus, quod præpositi ad dictas Præposituras pro tempore electi à die electionis suæ ad sex menses immediatè sequentes computandos, iurisdictionem prædictam exercere, necnon bona, res, fructus, reditus & prouentus Præpositurarum exigere, percipere, leuare, & administrare liberè & licitè possint, præstita tamen prius cautione idonea in manibus nostri & Sedis Apostolici Nuntij pro tempore in illis partibus existentis, de fideliter administrando, necnon quatenus eorum Electiones intra dictos sex menses non fuerint confirmatæ, de reddendo fideli computu administrationis huiusmodi, ac de restituendo redditus, fructus, & prouentus quoscumque per eosdem Præpositos vt præfertur exactos & perceptos in manibus dicti Nuntij, nonobstantibus dicta concordia quoad illius partem, cæterisque in contrarium facientibus. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die IX. Nouembris 1588. Pontificatus nostri anno quarto.

Ne Laicus propter Clericum perdat priuilegium. vide quæ notaui *ad Regu*. aa
VIII. *Cancel. gloss. 1 nu. 3.* quid de iure patronatus competentis cõfraternitatibus,
Rochus de Curt. de iure patronat. verbo ius quæst. 2. in terti. quæst. accessoria num. 25. 94.
distinguit inter personas Ecclesiæ adscriptas, & habitum religiosum gerentes,
& alias non habentes dictas qualitates, quæ coram Iudice laico conueniri possunt, quem sequitur *Couar. pract. quæst. cap. 36. ver. 2. quæritur num. 8.*

In vno beneficio, & iuxta *Grat. discept. Forens. cap. 478. num. 15* priuilegium bb
primariarum precum operatur vt collator non possit nisi semel grauari *Boier. decis. 32.*

Monocularia igitur beneficia, vbi mandatur de dignitate aliqua vel bene- dd
ficio in certa Ecclesia prouideri alicui, si in eadem Ecclesia sit tantum vna dig-
nitas vel vnum beneficium, de illa dignitate aut beneficio non poterit ei, pro 95.
quo scribitur fieri prouisio, si mandatum dirigatur cum clausula, quod is ad quem scribitur habeat dispositionem aliquorum beneficiorum, quia relatiuum aliquorum, siue aliqua est relatiuum supponens diuersitatem, & sic pluralitatem, *Ioannes de Vanguel in suo breuiarie Clementinarum Clem. 1 conclus. vltim. de præb. n. 1.*

Omnem potestatem à se non abdicauit. Gonzal. ad Reg. VIII. Cancell. in cc
proœmio §. 2. num. 18. & seq.

68 *Seu collatione*, per nominationes Regum quas benignas & beneuolas preces vocant, non datur collatio, sed conceditur potestas faciendi recipi.
69 *Mandos. ad Reg. Cancell. 11. quaest. 13. num. 8. Boier. decis. 32. num. 8. Grat. discept. Forens. dicto cap. 478. num. 16.*

SVMMARIVM SECTIONIS III.

1. *Dictio & clausula simul & successiuè.*
2. *Cæsar potest sub eodem diplomate & vnico contextu vnum denominare ad plura beneficia.*
3. *In vno & eodem actu, siue in vna & eadem charta testamenta coniugum valide expediri possunt & subsistunt.*
4. *Acceptatione vnius beneficij cæteræ nominationes cessant & consumuntur.*
5. *Clausula ita tamen quod quamprimum persona sic nominata de aliquo beneficio prouisa fuerit, eius nominatio quoad alios Collatores & Collatrices ipso iure expiret, prima prouisione, siue collatione effectuata.*
6. *Ordinarius non potest nisi semel grauari.*
7. Et 27. *Dignitas cum Canonicatu in eadem Ecclesia pro vnico beneficio computatur in hac primariarum Precum gratia vt decidit Rota.*
8. *Possessor pacificus incompatibilium ipso iure priuatur beneficijs.*
9. *Pacifica Possessio quæ dicatur.*
10. *Verbum incontinenti quomodo interpretetur.*
11. *Effectus possessionis consistit in perceptione fructuum.*
12. *Beneficium sine fructibus non est beneficium.*
13. *Ad effectum vt per assecutionem vnius beneficij vacet primum requiritur perceptio fructuum, saltem maioris partis, ne interim Beneficiatus mendicare cogatur contra Concilium Tridentinum.*
14. *Stallum in choro & vox in Capitulo non habentur pro fructibus Canonicatus ad effectum incompatibilitatis.*
15. *Lis mota in assequendo possessionem secundi beneficij excludit vacationem primi.*
16. *Incompatibilitas duobus modis consideratur.*
17. *Episcopus non dispensat quoad incompatibilia.*
18. *Ecclesiarum vicinitas, & fructuum tenuitas non excusant ab incompatibilitate.*
19. *Decretum quod solet apponi in prouisione Apostolica quoad incompatibilia.*

20. Incom-

20. *Incompatibilitas simplicium beneficiorum quando inducatur.*
21. *Cessat incompatibilitas accedente dispensatione Papæ.*
22. *Dispensatus absque causa non est tutus quoad Deum.*
23. *Vacant in Curia beneficia eorum qui promouentur ad Ecclesiarum & Monasteriorum regimina.*
24. *Vt vacent beneficia promoti quatuor concurrere debent.*
25. *De stylo Curiæ moderno Papa beneficia promoti statim & ante confirmationem seu possessionis adeptionem conferre solet.*
26. *Possessor incompatibilium non gaudet beneficio Reg. de triennali possessore.*
27. *Et 7. Decisio Rotæ in vna Canonicatus & Scholastriæ Tongren.*

Sectio III.

TA quòd Cel.tudo Tua vnam & eandem personam supradictis Collatoribus, & Collatricibus simul, [a] *vel successiue nominare posit* [b] *Ita tamen quòd quàmprimùm persona sic nominata, de aliquo beneficio prouisa fuerit, eius nominatio quoad alios Collatores, vel Collatrices facta ipso iure expiret & quoad easdem Preces, Canonicatum,* [c] *& præbendam ac dignitatem, seu personatum, administrationem, vel officium in vna Ecclesia pro vnico dumtaxat beneficio computari debere declaramus.*

SCHOLIA IN SECTIONEM III.

SIMVL VEL SVCCESSIVE) Illa dicuntur fieri simul, quæ fiunt etiam vnum post aliud sine interuallo, *not. gloss. in l. quærebatur, ff. de milit. testam. fac. tex. cum glo. in l. si Stichum, §. si quis ita, ff. de nouat.* Successiuè verò quæ fiunt distinctis ex interuallo temporibus, *arg. Inst. de Success. edict & ff. & C. eod. tit.* Itaque Cæsar poterit vnico contextu quempiam nominare ad plura beneficia, etiam in diuersis Ecclesijs constituta, totque censebuntur esse nominationes, quot erunt beneficia, atque quis nominatur, licet vnico diplomate comprehensa *l. scire debemus ff. de verb. oblig. l. Titia §. vlt. ff. de verb. oblig.* sufficietque diuersis nominationibus eadem charta comprehensis vnica solemnitas, *l. si quis ex argentareis, §. si intium ff. de edendo l. 4. ff. de diuo-*

a 1.
2.

3. *de duobus reis*. Sicut de pluribus in eadem charta testantibus scripsit plenè Peckius *de testam. coniug. lib. cap.* 19. Licet secus sit, si successiuè Cæsar quempiam nominaret ad diuersas Ecclesias, tunc enim quęlibet nominatio quodlibet solemne nominationis diploma requireret, *d. l. scire debemus, l. si quis eum §. 1. ff. de vulg & pupillari, substit*
4. *Ang. §. igitur, Instit. de testam. vbi etiam Io. Faber*. Verùm acceptatione vnius beneficij, cæteræ nominationes consumuntur, vti liquet ex textu huius Indulti: ex quo etiam vides quòd Preces Cæsaris sese extendant ad quoslibet Collatores vnius vel plurium Ecclesiarum, v. g. ad Decanum vel alium Prælatum eiusdem Capituli, & tot eiusdem Ecclesiæ grauari possunt, quod in ea reperiuntur, modo tamen quatuor beneficiorum collationem habeant, vt alibi dicemus.

ITA TAMEN QVOD) Dubitatum fuit in Rota de sensu & interpretatione huius clausulæ restrictiuæ: Aliqui enim sic eam interpretabantur, quod vni personæ, quæ vigore primariarum precum semel aliquod beneficium assecuta fuisset, non posset iterum aliud beneficium vigore aliarum precum consequi: Verùm re diligentius
b examinata & discussa, tandem in eam sententiam itum est [b] teste Illmo. Card. Seraphino, *decis.* 738. quod dicta clausula fit intelligenda de alijs Precibus, quas eodem tempore quis ad diuersas Ecclesias à Cæsarea Majestate impetrasset: quod fieri solet, non vt omnia illa
5. beneficia impetranti concedantur, sed vt citiùs, & certiùs pluribus concessis eueniat alicuius vacatio; qua eneniente & subsecuta collatione, omnes aliæ gratiæ cessant, ne præter intentionem concedentis quis plura beneficia consequatur, cui rei per hanc clausulam prouisum est, sed non ideo sublatam esse facultatem iterum alias preces concedendi eidem personæ post prioris gratiæ cousumptionem. Neque hæc facultas cuiqnam parit præiudicum? non quidem S. Sedi Apost. cùm eius non intersit, cui fiat collatio; Non etiam Ordinarijs Collatoribus, quia semel tantum ratione vnius beneficij grauari possunt; Non Ecclesijs, quia semel quoque quælibet Ecclesia grauari
6. potest; Non Iuris dispositioni, ratione pluralitatis beneficiorum quia
c data incomparabilitate [c] per assecutionem vnius, vacat alterum: & in summa nulla subest ratio, cur eidem personæ non possit Cæs. Maiestas huiusmodi Nominationem iterato concedere. His igitur rationibus consideratis secundum posteriorem intellectum decidit sacrum Rotæ auditorium, *in vna Meten. Canonicatus* 14. *Martij* 1586.

Cui de-

Cui decisioni consonant ea quæ scribit D. Wames. *cons.* 261. *n.* 1. *vol.* 1. Et Cassad. *decis.* 1. *n.* 1. *de concess. præbend.* Quæ Rotæ interpretatio omnino sequenda est, cùm sit exploratum, decisiones Rotales maximi apud omnes esse ponderis, & maioris authoritatis quàm cōmunem Doctorum opinionē, *Imo. & Barb in cap. olim, Col.* 11. *vt lit. contest. Hierom. Cuchalon. ad Reg. iura sanguinis, de Reg. iuris. Vestrius in praxi, lib.* 6. *cap.* 1.

CANONICATVM ET PRÆBENDAM) Pontifex hic statuit Canonicatum, & Præbendam, ac dignitatem, seu Personatum administrationem vel officium in vna Ecclesia [c] pro vnico dumtaxat beneficio computari debere. Rescripta enim Pontificum & priuilegia gratiæ in quantum à iure communi recedunt, iuris sunt odiosi & restringenda; Ideoque de ijs necessariò hic disponere debuit Pontifex. *Io. Baptista Leonel. de surrept. Rescript. quæst.* 3. *art.* 7. *Tiraquel. de retract. Consang.* §. 1. *glo.* 9. *n.* 180. *Fely. cap. Caussam quæ, de Rescrip.*

ADDITIONES.

S*Vccessiuè vero*, vt vno tempore seu ex certa vacatione Canonicatus & Præbenda alio tempore, & alia vacatione dignitas acceptari posśit, per sic nominatnm *Wames. cons* 261. *num.* 1. *de prabend* a

Teste Illustrissimo Card. Seraphino decis. 728. quem sequitur *Gratianus discept. Forens. cap.* 478. b

Per assecutionem vnius, vacat alterum, requiritur tamen vt obtinens aliud c
incompatibile, consequatur possesśionem pacificam secundi beneficij incom- 8.
patibilis cum fructuum perceptione, & est communis DD. opinio ab omnibus recepta, & pacifica possesśio dicitur, cùm postquam quis est illam adeptus & 9.
in ea non turbatur incontinenti de facto au de iure mediante lite, vt colligitur 10.
ex Gloß. in cap. commissa §. *annis vers. pacificam de elect. in* 6. Quomodo autem illud verbum incontinenti interpretetur relinquitur arbitrio Iudicis *Flam. Paris. de resignat. lib.* 3. *quæst* 1. *num.* 129. *& seqq.* fusè *Nicol. Garc. de benef. part.* 11. *cap.* 5. *num.* 110. *& seqq post Cassad. decis.* 9. *num.* 2. *de causa poss. & propriet.*

Dixi cum perceptione fructuum, quia verba debent intelligi de possesśione fructuosa & vtili, & de possessoribus effectualibus qui fructus percipiunt, 11.
l. bona fidei ff. de acquiren rer. dom. Burs. Cons. 341. *num.* 21. *& Cons* 153 *Rotæ decis.* 1. *num.* 1. *de restit. spoliat in nouis*, aliaque faciunt quæ veri possessores facere solent, signanter quod beneficium sine fructibus non dicatur beneficium, sed

vulgariter appellatur de pertica ventosũ & fictum, nam ſicut corpus ſine anima non dicitur homo, ſed cadauer, ita beneficium ſine fructibus beneficiũ dici non poteſt, ex quo non benefaciat, vt habet etymologia nominis, *Ludo. Gom. ad Reg. Cancell. de Annali poſſeſſ. quaſt. 47.*

Quid ſi perceptio fuctuum ſuſpendatur ad certum & limitatum tempus v. g. ſi reſeruati exiſtant fabricæ vel alteri pio loco ſuſpenditur vacationis effectus quia non debet reputari vacans, quamdiu alius percipit fructus ſecundi beneficij, iuxta *Gloſſ. fin. in cap. ſi tibi conceſſo, & ibi Io. de Vanguel concluſ. 1. de præbend. in 6.* ne contra mentem ſacri Concil. Trident. cum Ordinis dedecore mendicare, aut ſordidum aliquem quæſtum exercere cogatur, *ſeſſ. 21. de reformatione cap. 2.* & in terminis *Seraph. deciſ. 953. num. 1. 2.* vt ſequitur.

Domini ſine difficultate cenſuerunt eſſe procedendum ad vlteriorem executionem ſententiæ latæ in Rota, nam de eius Iuſtitia conſtat, etenim ad effectum, vt per aſſecutionem vnius incompatibilis vacet primum, requiritur perceptio fructuum ex æquitate, *cap. ſi tibi conceſſ. de præbend. in 6. & ibi per DD.* ne interim Beneficiatus cogatur mendicare, vt bene declarat *additio ad deciſ. Rota 3. de præbend. in nou.* quæ requirit, vt adminiſtratio bonorum Eccleſiæ, vel maioris partis ipſorum, vt faciunt not. *per vital. in Clem. gratia nu. 52. de reſcript.* maximè attenta qualitate huius Canonicatus de Bento, qni nullos habet fructus, niſi ſecuta diſmembratione factâ vigore Bullæ Adriani, & ſic verſamur in proprijs terminis, *cap. ſi tibi.* quod loquitur quando fructus erant alteri reſeruati ad certum tempus, nec Stallum in Choro, & vox in Capitulo habetur pro
14. fructu ad hunc effectum cum ex his nemo ſe ſuſtentare valeat, neque obſtat quod aſſecuta poſſeſſione vacet primum, nec poſſet dimitti ſecundum, vt notat *Gemin. & Franc. in dicto cap. ſi tibi,* quia hoc non ſuffragatur Franciſco ex quo
15. ante aſſecutionem fuctuum fuerit mota lis, quæ impedit vacationem primi *Clem. ſi plures de præbend.* vltra quod ex fide data apparet ſtatim in ipſamet prouiſione, & illius poſſeſſione fuiſſe motam litem, quæ excludit vacationem ob aſſecutionem *iuxta Gloſ. in cap. commiſſa, cum ibi notat de electo in 6.*

16. Incompatibilitas autem duobus modis conſideratur, vno modo dicuntur illa incompatibilia, quæ ſimul licitè, & ſine peccato, abſque diſpenſatione retineri non poſſunt, & hoc modo plura ſimplicia in titulum dicuntur incompatibilia, dummodo alterum per ſe ſufficiat, iuxta D. Hieronymum dum inquit.

Tibi dico ô Sacerdos, de altari viuere non luxuriari permittitur, aliàs eſt genus negotiationis, & turpiſsimum auaritiæ vitium.

Alio modo illa dicuntur incompatibilia, per quorum vnius aſſecutionem aliud vacat *Io. Staph. de gratijs expectat titulo de qualitate & ſtat. benef. num. 10. & 12. C de mutat x de præbẽd. extrauag Execrabilis eodem tit.* vbi diſponitur quod quicumque habens beneficium curatum, vel dignitatem, ſi recipit ſecundum tale, vacabit primum ipſo iure, *Far. part. 2. deciſ. 492. num. 1. in poſth.* & ſi vtrumque

retine-

retinere pergat, erit vtroque ipso iure priuatus absque alia monitione, *Gonzal. ad Reg.* VIII. *Cancell. Gloss. 51. num. 38. vt pluries decisum fuit in Rota,* & ita quoque solnit *Sacra Congregatio* quæ resolutio, quia fræquens eius vsus interuenire potest hic inseritur.

Illustrissimi & Reuerendiss. Domini, cùm Dominus Arnoldus Pellenrock obtineret Ecclesiam de Richel Leodieñ. Diœcesis, quæ duorum dumtaxat habet administrationem Sacramentorum, primi videlicet & vltimi, idque ex concessione Ecclesiæ Matricis, postea obtinuit ab Ordinario Canonicatum & Præbendam in Collegiata Ecclesia Visetensi, quæ distat à prætacta Ecclesia de Richel quadrantis horæ spatio, & cùm per aliquod annos beneficium vtrumque pacificè possedisset, Vicarius seu Episcopus Leodieñ. dictum Arnoldum dispensauit super retentione vtriusque, attenta prætacta exigua distantia, & exiguitate fructuum, modo idem Arnoldus recurrit ad hanc Sacram Congregationem & querit 1. præsupposita exiguitate distantiæ & tenuitate fructuum dictorum Beneficiorum, an illi obstet dispositio Concil. Trident. *in cap. 4. sess. 7. de reformat. & cap. 17. sess. 24.* ita vt deinceps illa retinere non possit? 2. præsupposito obstare quoad incompatibilitatem, an sit ipso iure priuatus sine alia admonitione? an vero primò tantum priuandus veniat?

Sacra Congregatio Cardinalium Concil. Trident. Interpretum, ad primum respondit huic Præsbytero Canonicatum & Parochialem assecuto obstare decreta ipsius Concilij & propterea vtrumque retinere non posse, Episcopique dispensationem ad id non suffragari, ad secundum si vtrumque retinere perrexerit esse vtroque iure priuatum absque alia monitione. 17. 18.

Sic quod neque Ecclesiarum vacuitas, nec fructuum tenuitas modo excusant ab incompatibilitate, vti vberius scripsi *ad Reg. Cancell. 52. de dispensatione, ad duas Parocihales & dignitates.*

Et hodie in gratia facta de aliquo beneficio habenti aliud incompatibile, seu ius ad aliud apponitur decretum, *Quod ipse Orator infra duos menses à die habitæ possessionis secundi, seu qua per eum steterit quominus illam assequatur, primum dimittere, seu iuri competenti cedere in manibus Romani Pontificis omnino teneatur, alioquin ambo vacent eo ipso, ita vt de illis per Sedem Apostolicam dumtaxat disponi possit ac irritum, &c.* Per quam clausulam tacitè dispensatur, vt per illos duos menses possit retineri primum cum secundo, & ideò ratione illius Bullæ pluris taxatur &c. *Grac. de benef. part. 11. cap. 5. num. 55.* nec potest excusare vacationem primi ex eo quod non expediuerit Bullas, sine quibus non potest capere possessionem, si per eum stat quominus expediat iuxta decis. Rotæ in vna Leodieñ. Canonicatus 9. Decembris 1589. coram Domino Pamphilio, intellige tamen cum grano salis si possessio secundi fuerit pacifica cum fructuum perceptione, ita vt sit certus de assecutione secundi, ne detur casus quod careat vtroque. *Garc. dict. loco num. 105. & seqq. Cassad. decis. 9. num. 2 in fine de causa possess. & propriet.* prout à *me dictum est ad Reg. Cancell. 51. de dispensationibus quoad incompatibilia.*

Nota tamen simplicium beneficiorum incomparabilitatem non induci nisi 19.

dicta beneficia requirant continuam & præcisam residentiam, *Far. decis. 578. part. 1. in posth.* quæ nimirum ex fundatione, vel consuetudine arcent possessorem ad residentiam sub pœna priuationis tituli, vt fuit similiter resolutum coram R P. D. Orano Leodiensi auditore Rotæ celeberrimo, die 11. Decembris, 1591.

20. Aduerte prædicta esse vera, nisi super incompatibilitate Papa dispensauerit, vt in supra citata *Reg. Cancell. 52. de dispensatione ad duas Parochiales.*

Qua interim dispensatione nonobstante, quis non est tutus quoad Deum nisi subsit causa dispensandi, vnde D. Bernardus in epistola ad Robertum cognatum suum:

21. *Non tibi frustra quis blandiatur de dispensatione Apostolica, cuius conscientiam Diuina Sententia tenet ligatam.*

Datur & alius vacationis modus per promotionem ad Ecclesiarum, vel Mo-
22 nasteriorum regimina, de quo notaui *ad Reg. Cancell. 25. de beneficijs vacaturis per promotionem, & Flamin. de resignat. benef lib. 3. quæst. 6. num. 3. Garc. de benef. part. 11. cap. 15. Gonzal. ad Reg. VIII. Cancel. Gloss. 15. §. 2. num. 13. & Gloss. 51. num. 35.*

23. Quatuor tamen de iure concurrere debent iuxta eundem *Flamin. de resignat. benef. d. lib. 3. quæst. 1. num 77.* scilicet prouisio, confirmatio, consecratio, & adeptio possessionis, de stylo tamen Curiæ tentum est, vt simul ac per Papam
24. aliquis promotus est ad Episcopatum, beneficia eius possint conferri tanquam vacantia, non expectata consecratione, quamuis verè vacare non dicantur nisi adepta possessione, *Flamin, d loco num. 78.*

25. An autem possessor triennalis duorum beneficiorum curatorum gaudeat beneficio, *Reg. Cancel. de triennali possessore Consule Lud. Gomes. ad. d. Reg. de triennali possess. quæst. 10.* vbi negatiuè respondet.

d *Pro vnico dumtaxat beneficio computari debere*, & ita Resoluit Rota in v-
26. na Scholastriæ Tongreñ. 4. Iulij 1646. terminis sequentibus.

27. Impetratis per Ioannem à sacra Cæsarea Majestate primarijs precibus, directis Præposito Decano & Capitulo Ecclesiæ Collegiatæ Beatæ Mariæ Oppidi Tongreñ. existentis in Leodieñ. Diœcesi pro assecutione Canonicatus cum Præbenda, officio vel dignitate pro vnico beneficio computandis, quem infra mensem à die notæ sibi vacationis acceptasset iuxta tenorem Indulti quo fuerat à Fel. Rec. Vrbano VIII. eidem Cæsareæ Majestati concessa facultas nominandi personas sibi benevisas ad quæcumque beneficia primo vacatura intra limites Imperij constituta, quamuis Apostolicæ Sed. reseruata fuissent vel affecta, easdem preces Præposito Ecclesiæ Tongreñ. exhibuit Ioannes, vt Canonicatum & Scholastriam intra legitimum tempus acceptatos sibi conferret vacantes per obitum Christophori de antecedenti mense Septembris subsecutum, cùm vero solius Canonicatus Collationem obtinuisset, super adiudicatione Scholastriæ introducta in hoc tribunali mihique cõmissa causa contra Emundum prouisum apostolicum prius in partibus personaliter apprehensum propo-

proposui dubium, an Scholastria Ioanni debeat adiudicari, & adiudicandam esse Domini responderunt virtute primariarum precum, quæ eidem præstant titulum validum pro adiudicatione Scholastriæ cõtrouersæ necessarium, postquam se probat Clericali militiæ adscriptum, ex testimonialibus litteris sui Ordinarij, & ostendit Oppidum Tongreñ. intra limites Imperij constitutum, ex alia resolutione *Rotali in vna Leodien. Canonicatus 21. Maij* 1607. *coram Marcomontio* vt tenuit Rota in Germania precum 4. Maij 1618. coram Bon. mem. Coccino relata per *Ioannem à Chokier in Scholijs ad primar. prec. sect. 4. fol. 63* & in alia Leodieñ Canonicatus 16. Nouembris 1622. inter impressas 614. nu. 1. coram Caualer. & coram Crescent. decis. 3. de Præbendis, hinc tollitur obiectio quod huius Scholastriæ prouisio ad Sedem Apostolicam pertineret, dum vacauit in mense Septembri ex concordatis Germaniæ eidem sedi reseruato, in eo enim Indulto non solum derogatur Concordatis Germaniæ vt Imperiales preces suum valeant effectum sortiri, sed omnes tolluntur reseruationes, ijs tantum exceptis quæ in *Extrauagan. ad regimen de prebend* censentur (quibus vacatio præsens non probatur obnoxia) vt aduertit *idem Ioan. à Chokier ad primar. prec. sect. 4. litt. H. fol. 73. Rota coram Caualer. dict. decis. 614. num. 4. & in Cameracen. Canonicatus 11. Martij 1644. in vers. neque vis aliqua coram. R. P. D. meo Ghisierio* & adest clausula anteferri quæ Prælationẽ tribuit Ioan. contra Emundum ab Apostolica Sede prouisum *cap. quodam 40. de prebend. & dignitat. lib. 6. & cap. quoniam & cap. auctoritate 7. de concess. prebend eodem lib. 6* & notant Doct. *in cap. mandatum, & in cap. causam de rescript.* vbi inter cæteros *Felin. nu. 26. Oldrad. cons. 136. num. 2. lap. allegat. 79 num. 1. Card. cons. 136. num. 5.* & alij relati per *Mandos in tract. de sign. grat. tit. de prouis. § 1. clausula etiam anteferri, Rot. decis. 54. de conces. prebend. in antiq. & decis. 9. de rer. permut. in nou. & c.*

Et ex ea Indulti parte qua Præcistæ permittitur vt possit acceptare Canonicatum & dignitatem siue simul, siue successiuè, siue ex vnius, siue ex plurium persona vacarent tunc enim vnicum reputatur beneficium vt in ipso Indulto disponitur, & aduertit idem *Ioan. à Chokier sect. 3. in fin litt. C. Rota decis. 491. num. 1 part. 3. diuers.*

Et ex his censuerunt DD. adiudicandam esse Ioanni scholastriam controuersiam, nec attendendas exceptiones prædictas, dum maxime non iustificantur ex actis, & à Procuratore exhibentur, de cuius mandato non constat & ita act. Romæ.

SVMMARIVM SECTIONIS IV.

1. *Executores debent esse in dignitate constituti.*
2. *Expectantes debent intra vnius mensis spatium à tempore acceptationis per Executores sibi prouideri facere.*
3. *Executor an admittere debeat exceptiones contra personam vel rescriptum.*

 4. *Ex-*

4. *Executor ante præsentationem litterarum conferre non potest.*
5. *Gratia an expiret morte concedentis re adhuc integra.*
6. *Nominationes non tam personis Prælatorum, quàm ipsis Prælaturis, siue dignitati fiunt.*
7. *Res quando dicatur integra.*
8. *Per fulminationem processus res non dicitur amplius integra.*
9. *An preces expirent morte Cæsaris.*
10. *Successor in Imperio non vtitur priuilegio antecessoris, si is non fuerit vsus priuilegio.*
11. *Casus in vna Beatæ Mariæ in Capitolio Vrbis Colonien.*
12. *Preces an morte Cæsaris expirent re integra.*
13. *Mandatum morte legati expirat re integra.*
14. *Priuilegium Cæs. re integra expirat quia personale est respectu Cæsaris regnantis.*
15. *Executor subexecutorem substituere potest.*
16. *Precista potest per procuratorẽ acceptare etiamsi præsens in loco existat.*
17. *Facta acceptatione per Precistam intra mensem an executor possit post mensem prouidere.*
18. *An Procurator possit esse laicus.*
19. *Precista an possit constituere Procuratorem laicum.*
20. *Ratihabitio retrotrahitur.*
21. *Precistis an sint affecta beneficia in vtroque mense.*
22. *Clausula duxerit acceptandam, quid operetur.*
23. *Preces primariæ an habeant locum in mensibus Ordinariorum.*
24. *An preces afficiant Beneficia in Diœcesi Leodien. in mensibus Ordinariorum.*
25. *Leodien. duplici priuilegio muniti sunt.*
26. *Preces an habeant locum in quacumque vacatione.*
27. *Precista an per substitutum optare possit.*
28. *Ratihabitio Precistæ quando valeat.*
29. *A quo tempore mensis datus incipiat currere.*
30. *An Precista possit acceptare post mensem si res sit adhuc integra, & de clausula nonobstantiarum huius Indulti, &c. & diligentijs per acceptantes desuper faciendis.*
31. *Quid si Precista negligat petere primam an possit postea secũdam nulli adhuc debitam petere.*
32. *Variatio reprobatur.*

33. Variationi quando locus sit.
34. Casus precum Ecclesiæ Paderbornen.
35. Error nominis an noceat Precistæ.
36. Ordinarius si neglecto Precista alteri alteri conferat, an postea Precistæ requirenti possit conferre.
37. Si concurrant cum Precista duo prouisi vnus à Papa alter à Vicario Ordinarij quid iuris?
38. An mensis datus ad acceptãdum currat contra minorem vel impeditum?
39. Acceptatio quid.
40. Insinuatione precum ante mensem an sit opus.
41. Et quid si fiat Vicario absente Ordinario.
42. An extra Diœcesim facta subsistat.
43. Dictio alias quid importet.
44. Beneficia vacantia ex causa resignationis non cadunt sub precibus.
45. Precista non impeditur vti precibus ob alia beneficia quæ possidet.
46. Beneficia difformia quæ?
47. Indultum precum relaxat statuta Ecclesiarum in certis casibus.
48. Cæsaris nominationes non prosunt incapacibus nisi cum eis fueris dispensatum.
49. Precista si non fuerit in ætate sufficienti quid iuris.
50. Illegitimi an capaces precum?
51. De qua deuolutione hic loquatur textus.
52. Preces non afficiunt beneficia litigiosa.
53. Lis iniusta vel calumniosa an inducat vitium litigiosi.
54. Precistæ potiori iure gaudent quam nominati ab vniuersitatibus.
55. Priuilegium Ordinariorum Diœcesis Leodien.
56. Marcha argenti.
57. Quid iuris si collatores conferre nolint Precistis.
58. Quid si latitent.
59. An Decanus & Capitulum possit impedire Precistam quo minus recipiatur.
60. Titulus coloratus sufficit ad tollendam omnem intrusionem.
61. Preces tribuunt titulum coloratum.
62. Casus precum Ecclesiæ S. Adel. Aquen.
63. Capitulum habet tantum installationis ministerum.
64. Casus execrabilitatis an comprehendatur sub Reg. de triennali.
65. An triennalis cogatur ad ostensionem sui tituli.

66. *Litteræ Apostolicæ habent executionem paratam.*
67. *Subreptionem quæ indicant.*
68. *An cumulari possit titulus precum cum titulo Ordinarij.*
69. *Electa vna via, an ad aliam redire liceat.*
70. *Electa via inutili non tollitur vtilis.*
71. *Executor an conferre possit ex causa resignationis.*
72. *Executor potest contradictores sine causa excommunicare.*
73. *Secus contradictores de iure.*
74. *Executor an poßit procedere contra exemptos.*
75. *Executor merus non cognoscit de meritis causæ.*
76. *Executores dati in nominationibus factis per Cæsarem non solum sunt ad compellendum, sed ad prouidendum.*
77. *Executores plures quando sunt dati secundus adiri non potest, non data negligentia primi.*
78. *A sententia Executoris litterarum Apostolicarum non datur appellatio ad effectum suspensiuum.*
79. *Litteræ Apostolicæ habent paratam executionem.*
80. *Gratia expectatiua non fulminata an habeat effectum.*
81. *Decretum cum appositione mensis ita ligat, vt prouisio Ordinarij facta intra mensem non valeat.*
82. *Et* 105. *Posseßio relaxata intra terminum ad appellandum nulla est.*
83. *Impedimentum debet esse tale quod remoueri non poßit.*
84. *Impedimentum non debet esse affectatum.*
85. *Impedimentum allegans probare debet.*
86. *Impeditus protestari debet contra dantes causam.*
87. *Impeditus debet probare impedimentum fuiße causam non faciendi.*
88. *Tantum temporis impedito restitui debet, quantum per impedimentum fuit ablatum.*
89. *Acceptatione existente inualida variare permittitur.*
90. *Acceptans cum protestatione, si videt alium melius ius habere potest aliud acceptare.*
91. *Posseßio pacifica quæ?*
92. *Clausulæ quæ solent apponi in dispensatione ad incompatibilia.*
93. *Error in nomine non vitiat si constet de corpore.*
94. *Laicus potest esse procurator tam ad acceptandum beneficium, quàm ad capiendum posseßionem.*

95. *Ec-*

95. *Ecclesia matrix non acquirit Iuspatronatus Ecclesiæ fundatæ intra suos limites, nisi de suo aliquid contulerit.*
96. *Priuilegium Pij II. super duabus markis.*
97. *Confirmatio priuilegij Pij II. per Carolum V.*
98. *Valor markæ.*
99. *Possessio sine titulo vera esse potest.*
100. *Precista habet coloratum titulum.*
101. *Episcopus seu visitator in visitatione potest compellere Beneficiatos ad docendum de titulo suorum beneficiorum.*
102. *Executoris potestas versatur cõtra cõtradictores de facto nõ de iure.*
103. *Executiue procedi non potest, alio existente in possessione & similem titulum reproducente.*
104. *Executor quales admittere debeat exceptiones.*
105. *& 82. Possessio quæ fuit nulliter data potest confirmari dum constat, quod si non esset data de nouo esset concedenda.*
106. *Preces primariæ non tollunt Coadiutorias cum futura successione, de consensu expeditas.*
107. *Clausula ex nunc*
108. *Coadiutoriæ cum futura successione de consensu sunt fauorabiles.*
109. *Coadiutor debet se conformare tenori prouisionis Coadiutoriæ, siue litterarum desuper expeditarum.*
110. *Dispositio beneficiorum est iuris positiui.*

Sectio IV.

Vodque [a] *quicunque in quibusuis dignitatibus constituti, seu Ecclesiarum Cathedralium Canonici, singuli videlicet in illis quos pro singulis personis prædictis Precum & Nominationum huiusmodi & ad hoc vt illæ sortiantur effectum etiam præsentium executores deputaueris, per se* [b] *vel alium, seu alios beneficia prædicta, cum* [c] *in quibusuis etiam ordinarijs Collatoribus per constitutiones nostras, aut litteras* [d] *alternatiuas, aliaque priuilegia & Indulta quæcunque quomodolibet concessis, & in posterum concedendis, aut alijs quibuscunque mensibus* [e] *vacauerint, & quæ personæ, pro quibus Preces & Nominationes huiusmodi factæ fuerint, quatenus huiusmodi Preces seu Nominationes ad illa se extendant, infra mensem postquam ipsis vacatio huiusmodi beneficiorum innotuerit, duxerint* [g] *acceptanda, etiamsi ipsa beneficia dispositioni Apostolicæ, aliàs* [h] *quam per Constitutionem fæl. record.*

Benedicti Papæ XII. prædecessor s nostri quæ incipit ad Regimen, generaliter reseruata existant, & ex diuersis personis [i] *vacauerint, &* [k] *personæ Nominatæ prædictæ tempore assecutionis beneficij ad quod nominatæ fuerint, aliud beneficium in eadem Ecclesia obtineant, & secundum statuta, ac consuetudines Ecclesiarum, in quibus beneficia huiusmodi constituta fuerint, vel indulta Ecclesijs concessa, capaces, videlicet in ætate legitima constitutæ, aut de legitimo* [m] *matrimonio procreatæ non sint; Dummodoquo ad huiusmodi qualitates alias cum eis canonicè dispensatum, & beneficia in eadem Ecclesia obtinenda talia sint, quæ sine dispensatione Apostolica insimul obtineri possint, ac consueuerint, ac ipsorum vacantium beneficiorum collatio non fuerit iuxta Lateranen. statuta Concilij ad sedem prætactam legitimè deuoluta neque super illis inter aliquos* [o] *lis pendeat indecisa cum omnibus iuribus & pertinentijs suis personis* [q] *ipsis, & iam duo, vel tria, seu plura quarumcumq; qualitatum, & cuiuscunque* [r] *annui valoris Ecclesiastica beneficia obtinentibus, & expectantibus conferre,* [s] *& assignare, nec non omnia, & singula, quæ ad hoc vt Precum seu Nominationum ac collationum & acceptationum huiusmodi succedant effectus oportuna fuerint facere, authoritate nostra per censuram* [t] *Ecclesiasticam exequi possint, & valeant, super quibus ipsis plenam & liberam authoritate prædicta tenore præsentium potestatem concedimus, & etiam facultatem, ac personis* [u] *prætactis, pro quibus huiusmodi Primarias Preces porrigi, seu Nominationes huiusmodi fieri contigerit, quod ipsæ expectatiuis ac nominationibus, seu specialium reseruationum de quibusuis beneficijs pro ijs factarum gratijs & mandatis de prouidendo, ipsis ab eisdem si quæ ipsis concessa sint, vna cum gratia Precum, & Nominationum Primariarum earundem vti possint, nec aliqua gratiarum huiusmodi consumpta, reliquæ earundem cassæ censeantur, vel irritæ, indulgemus.*

SCHOLIA IN SECTIONEM IV.

QVODQVE QVICVNQVE) Tametsi Nominatio per Laicum ex concessione Papæ facta censeatur per Papam facta, cùm is facere intelligatur, cuius authoritate, & mandato actus explicatur, *cap. Mulieres; in fi. de sent. excommunicat.* Nihilominus quia Ordinarij non facilè parebant Indulto, quod Cæsari nouiter creato dare solent Pontifices, idcirco eidem Pontifices executores dant, qui compellant Ordi-

Ordinarium ad conferendum, vt haberetur in cap. cum nostris, 6. de Concess. præb. cap. litteris c. constitutus. cap. ex insinuatione. cap. eam, de rescript. Et isti executores debent esse in dignitate constituti, vt hic habetur quod etiam est iuri conforme, *vt textus est in cap. statutum. in pr. de Rescrip. in* 6. Debent autem prouidere Nominatis seu Precistis infra mensem, postquam ipsis vacatio huiusmodi beneficiorum innotuerit, & illa acceptauerint, seu duxerint acceptanda, vt hic habetur, extatque desuper Reg. Cancell. quæ habet, quod quicunque vigore gratiarum expectiuarum acceptauerint quæcunque beneficia, debent intra vnius mensis spatium à tempore huiusmodi acceptationis computandum de huiusmodi beneficijs, sic acceptatis per suos executores vel sub executores facere sibi prouideri, alioqui &c. quod ipsum etiam hoc indulto Pontificio statutum est: Estque iuri conforme. *Geminia in cap.* 1. §. *ex parte, num.* 3. *de concess. præbend.* ubi dicit quod executor datus ad prouidendum de beneficio, quod Impetrans duxerit acceptandum, non potest conferre, antequam ille acceptet. Vbi autem acceptauerit, Executor conferet, etiam illo ad quem spectat collatio non vacato, non monito, cùm is sit merus Executor, *Specul. lib.* 2. *tit. de actione, seu petitione super petitionibus nu.* 3.
21. *&* 22. vbi scribit Executorem ad prouidendum [a] non debere ad- a
mittere exceptiones contra rescriptum, aut personam ante prouisionem factas, cùm sit merus Executor. Quod hactenus verum est, dummodo fuerunt ipsi præsentatæ litteræ: nam ante præsentationem litterarum suæ facultatis Executor gratiæ Apost. non potest conferre 4.
vel prouidere, *c. cum in iure peritus de off. deleg. Crescent. decis.* 2. *de off. deleg.* Sed an hæc acceptatio possit fieri in absentia Executoris? posse respondet *Gemina c.* 1. *§. è contra, n* 9. *de tit. & in c.* 2. *n.* 8. *d. tit.* vbi dicit posse etiam fieri acceptationem per procuratorem. Cæterum dubitatur 1. an isti Executores post obitum Papæ vel Cæsaris possint gratiam exequi, seu nominatis conferre, & assignare beneficia his quibus contigerit Preces dari? Quæstio dependet ab illa vulgari, an gratia etiam re integra expiret morte concedẽntis? & resoluit Pontifex *in c. si super* 9 *de off. D eleg. in* 6. *& in c. si cui nullã de præb. in* 6. non expirare. Ideoque Executor mortuo Papa gratiam exequetur, *d. c. si super gratia* 9 *de off. & potestate Iudicis delegati, in* 6. *Rot. decis.*

 285. *in*

285. *in No. Milis in verbo Gratia facta Rebuff. in Concord. Rub. de Mand. Apost. §. 1. verbo ſui Pontificatus, verſ. Nota. tamen.* Cuius concluſionis ampliationes, & limitationes vide apud Gabrielium, *tract. com. concl. tit. de præb. concl.* 1. Mandoſ. *ad Reg.* 10 *Cancell. qu. 2. n.* 2. Guiterrez *lib. pract. quæſt. qu. 24. n. 2. & quæſt. 25. num. 2. & ſequentib. Et lib. 2. canon. quæst. cap.* 17. *num.* 3. Gonzalez *ad reg.* VIII. *Cancell. glo. 12. nu.* 42. *& ſequent.* Primò extende, vt capitulum ſede vacante debeat conferre beneficia, quibus Epiſcopus vel Prælatus deberet, *VVameſ.*
6. *conſ. 259. num. 9. & ſequent. de præbend. vol.* 1. Secundò extende, etiãſi talis Prælatus dignitatem ſuam cum alio commutaret: cùm Nominationes iſtæ non tam perſonis, quarum nomina plerumque ignorantur quàm ipſis prælaturis fiant, quæ nunquam intermoriuntur, *cap. litteris, de reſcrip. VVameſ. d. conſ. num.* 19. Verùm non obſtantibus præmiſſis dicimus Executores re adhuc integra exequi non poſſe poſt obitum Cæſaris Præces conceſſas: aliud enim eſt querere, an gratia expiret morte Pontificis re integra, aliud an gratia Precum expiret morte Imperatoris? Priori caſu, expirat re integra adeo vt Executores illam etiam poſsint exequi poſt obitum Papæ, *cap. ſi ſuper, de off. deleg. in 6. ibi Francus in pr. Rota deciſ. 349. in No. Si Papa & deciſ. 285 ſi Epiſcopus, Lapus allegat. 17. an datio Executoribus Mandoſ. ad Reg.* 10. *Cancell. quæst. 2. num. 4.* Res autem dicitur integra ante prouiſionem:
7. ideoque mortuo mandante expirat mandatum, *§ rectè inſtit. Mandat.* Ex quo ſequitur per Reg. X. Cancellariæ Reuocatoriam expectatiuarum, quæ fit in craſtinum aſſumptionis S. Pontificis non eſſe reuocatas dictas expectatiuas per mortem concedentis, quando aliqua ipſarum non eſt ſortita aliquem effectum, & ideò ſolent omnes indifferenter reuocari, quando nouæ expectatiuæ conceduntur: nam vt di-
b 8. cit Dominic. poſt Lap. *in cap. ſi cui, de præbend. in 6.* [b] propter fulminationem proceſſus, quam fecit Executor, præſentata ſibi bulla expectatiua non dicitur amplius res integra: & proinde talis gratia non reuocatur ipſo facto per obitum concedentis, niſi per ſucceſſorem expreſsè reuocetur, *cap. penult. & fin. de præbend. in* 6. Secundo caſu, in quo maior difficultas verſatur, quæritur an gratia expiret morte Imperatoris? Nam pro affirmatiua facit quod priuilegium illud quod
9. habet Cæſar, eſt perſonale atqui priuilegium perſonale ſequitur per-

ſonam

ſonam, & extinguitur cum perſona, *L. in omnibus ff. de reg. iur. c. Priuilegium. de Reg. iur. in 6.* Hinc etiam fit, vt ſi Cæſar in vita ſua nominationibus ſuis primarijs non fuerit vſus, illius in Imperio ſucceſſor duplici nominatione vti non poſſit, *Alber. Brun. tract. de interit. & perempt. concl.* 15. quia deficiente Imperatore qui fuit cauſa Pre- 10.
cum, deficiunt etiam gratiæ nominationum, quæ ſunt illius effectus, *Cap. cum ceſſante, de appellat. Tiraq. tract. ceſſante cauſa.* Sed cùm videam hanc quæſtionem mòdo agitari in Collegiata Eccleſia B. Mariæ virginis in Capitolio vrbis Colonienſis, lubet illam paullo exquiſitiori Minerua diſcutere. Caſus autem talis: Dominus VVidenfeldt primarias obtinuerat nominationes à Cæſare Matthia ad primam 11.
vacaturam in dicta Eccleſia B. Mariæ, quas Dominæ Abbatiſſæ, & Capitulo per ſuos Procuratores inſinuari curauit, quæ etiam pro inſinuatis receptæ ſunt: verùm, priuſquam contingeret alicuius præbendæ vacatio, è viuis exceſsit Cæſar Matthias Preces eiuſmodi concedens, idque Martij die 20. anni 1619. Paulò poſt, hoc eſt, in Aprili contigit aliquam Præbendam vacare, cuius collationem ſibi per procuratores ſuos ab Abbatiſſa & Capitulo fieri dictus Preciſta petijt: id quod ei abnuit dicta Domina Abbatiſſa, eò quòd per mortem Cæſaris Preces euanuiſſent, & tandem collatis ſuffragijs eorundem, præbendam, vti in ſuo menſe vacantem, cuidam Putz contulerunt: quærebatur vtrius potiora eſſent iure? Si res mei arbitrij eſſet, prætulerim Dominum Putz, tum ex dictis, tum ex rationibus ſequentibus. 12.

Prima eſt, quod ius illud nominandi, ſeu Preces Primarias concedendi Cæſar habet ex priuilegio Pontificio contra iuris communis diſpoſitionem, quia beneficia omnia in omnibus menſibus iure communi ſpectant ad collationem ordinarij, *Caputaq. deciſ.* 214 *num.* 6. *part.* 1. *Caſſad. deciſ.* 3. *num.* 4. *& deciſ.* 4. *num.* 1. *&* 2. *de priuileg. Gonzalez ad Reg.* VIII. *Cancell. gloſ.* 11. *num.* 38. *& ſeqq.* Priuilegia autem contra ius commune non extenduntur de perſona in perſonam, etiam ex identitate rationis, *Ant. de But. in cap. ſane, de Priuileg. Bald in L.* 1. *in princ. ff. de leg. Geminia in cap. ne aliqui in* 4. *not. de Priuil. in* 6. *Decius conſ.* 32. *&* 11. *col.* 1. *& conſ.* 516. *col. fi. Card. Tuſchus qui illos allegat. tom.* 6. *practic. concluſ.* 173. *num.* 7.

Secunda, quia mandatum factum per legatum de prouidendo cer- 13.

tæ personæ de certo beneficio tunc vacante, moriente legato ante mandati executionem, ipso iure expirat, *per text. in cap præsenti, de off. leg. in 6. & cap si cui nulla 2. resp. de præbend. in 6.* Idemque dicendum in alio habente certam potestatem beneficia certa authoritate Apostolica conferendi, re integra moriente, scribit Bellamera *decis.643. per tot.* Multo ergo magis expirauit gratia precum per obitum Cæsaris re integra, & nulla adhuc existente præbenda vacante. In qua opinione sunt etiam Gigas *de Pensio. quæst. 91. num. 4. versic. & tenendo istam,* Mandos. *ad Reg. 10. Cancell. quæst. 2. num. 4.* Tertia, quia concessio non perfecta extinguitur morte concedentis, quando non est deuentum ad actum aliquem tendentem in effectum concessionis, vt si per Precistam non sit acceptatum beneficium & gratia Precistam non sit acceptatum beneficium, & gratio Precum non sit præsentata Executor bus, vel Ordinarijs, nec fulminatus processus, vt supra dictum est. Quarta: Priuilegia demum sunt perpetua, nec expirant morte concedentis, si in vita fuerint sortita effectum, alioquin enim priuilegium seu gratia prædecessoris in futuris nondum consummatis, nec inceptis nihil operatur, *per not. Cyn. in L. fin. C. in quibus causis, Restaurus Castaldus tract. de Imperatore, quæst. 115. num. 1.* Quinta & postrema, Quod priuilegium Cæsar, seu Precum concessio
14. personalis est respectu Cæsaris, ideoque eo mortuo censentur Preces expirasse, re præsertim, vt dixi, integra, cùm ex ijs non fuerit ius aliquod quæsitum Precistæ, nec ad rem, nec in re, ex quo huiusmodi expectatiua non sit super certo corpore beneficij *cap. 1. §. fin. ibi DD. conceß. Præbend. in 6.* vt in præsenti casu accidit, quo Cæsar Matthias iussit prouideri Præcistæ de proximis vacaturis Canonicatu, & Præbenda, qui dictas suas Preces ne quidem intimauerat Abbatissæ & Capitulo dictæ Ecclesiæ B. Mariæ, sicque res erat planè integra, vt mirandum non sit, si morte Cæsaris interueniente, huiusmodi Preces expirarint dictis iuribus, quibus adde not. DD. *in cap. si delectus, vbi Abb. n. 6. de præb. Rota in vna commenda Meliten. coram R. P. D. Dunezeto 32. Iunij 1614.*

Verùm enimverò, dum hæc sub acumen calami committo, accurrunt ecce aliæ rationes, quæ alijs cedere non videntur: quarum prima est, quòd commissio data Cæsari non reguletur ad instar mandati, quod

ti, quod re integra expirat, ſed adinſtar gratiæ ſeu priuilegij perſonæ Cæſaris facti quod perpetuò durat, nec morte re etiam integra expirat per rationes & authoritates latiùs à Franciſco Burſato *conſ.* 29. *n.* 5. allatas. Secundò: Quia per nominationem Cæſaris res deſijt eſſe integra, quia aliquid cœptum, licet nec dum conſummatum fuit, *arg. l.* 1. §. *cœpiſſe. ff. de Pollicit. Fely. cap. licet vndique, nu* 1. *de off deleg. Burſatus dicto num.* 8. Tertio Præciſta per acceptationẽ gratiæ quantumuis generalem facit vt res deſignat eſſe integra, *Pariſ. conſ.* 145. *n.* 14. *vol.* 1. *Oldrad. conſ.* 229. *Mohed. deciſ* 354. Cui iuris diſpoſitioni videtur etiam allucere obſeruantia, quæ eſt optima legum interpres, *L. ſemper in ſtipulationibus ibi DD. de Reg. iur.* maximè cùm legiſlator eam tolerat, nam omnis actus iuſtificatur propter ſcientiam & patientiam ſuperiorum *Gonzalez ad Reg.* VIII. *Cancell.* §. 2. *nu.* 87. Et in dubio Principis gratia cenſeri debet realis & perpetua, *Burſat. conſ.* 30. *num* 4.

PER SE VEL ALIVM) Dummodo iſte alius habeat qualitates requiſitas in d. cap ſtatutum. *Rota deciſ.* 99. *Nota quod Executor, in antiq.* quod & probat Staphil. *de litt. grat. in* 9. *form. Execut.* Nec 15.
mirum illos poſſe ſubexecutores deputare, cùm habeant Iuriſdictionem delegatam à Principe, *L. à Iudice, C. de Iudic.* At, quid ſi vita excedat executor, vel ſubexecutor, antequam contulerit, quis exequetur? Recurrendum ad Papam: vt poſt Anch. *in cap. cum dilectus, col. vl. de Iurepat.* ſcribit Rebuff. *in forma litt. execut. Mand. Apoſt.* niſi tamen ſub nomine dignitatis alicui commiſſum eſſet: tunc enim quia dignitas non moritur *c. ſi gratiosè, de Reſcrip. in* 6. is qui ad eandem ſubrogabitur dignitatem, exequi poſſet, *cap. quoniam, de off. deleg.* Et quemadmodum executor per ſe, vel alium expectantibus conferre & aſſignare poteſt, ita etiam præciſta per ſe, vel procuratorem acceptare (etiam exiſtenti in eodem loco ipſo principali, *Moh. deciſ.* 3. *de conceſſ. præbend.* intra (menſem poteſt dummodo tamen habeat il- 16.
le procurator ſpeciale mandatum, *Staphil. de litt. grat. tit. de vi & effect. clauſ.* §. *ſexto quæritur,* quem vide, quia diſcutit quæſtionem non inelegantem, an facta acceptatione infra menſem per Preciſtam & ſic tempore congruo, poſſit Executor prouidere poſt menſem? & 17.
ſecutus gloſſæ opinionem in *Clem. ibi alleg.* reſoluit non poſſe cùm

Execu-

18. Executor non poſsit eſſe melioris conditionis, quàm ipſe Papa, cui currit tempus ad conferendum, *vt prob. in c. Statutum de præb. in 6.*

Sed an Procurator, qui acceptat intra menſem, poſſit eſſe laicus, & quid ſi reticuerit alia Præciſtæ beneficia? Reſpondi nuper ſubſiſtere eiuſmodi acceptationem, & talis erat facti contingentia: RABANVS de Lippia Adoleſcens nobilis impetratas à Cæſare Matthia (laudatæ memoriæ) Preces Capitulo S. Mauritij inſinuauit, quas & Capitulum acceptauit.

Cùm poſt aliquot ab inſinuatis precibus annos beneficium vacaret in menſe Ordinarij, miſit qui ſuo nomine poſſeſſionem vacantis præbendæ peteret, ſciens Seren. Elect. Cæſarearum Precum Executorem deciſionem Rotalem habere, qua pronuntiatur primum quodque beneficium, quocumque menſe vacans Cæſareo Preciſtæ conferendum.

Qui ad poſſeſſionem acceptandam miſſus fuerat Notarius homo ſecularis, ſubſtitutionis quidem ſuæ documentum exhibuit, primariam autem Preciſtæ conſtitutionem non produxit, nec quod incuria omiſſa eſſet, habuit in promptu. Teſtantur tamen duo viri nobiles adeoque Capitulum Hildeſimenſe vniuerſum primariam conſtitutionem ab ſe viſam eſſe, eiuſque vigore ſe conſtituentis procuratores tanquam idoneos admiſiſſe

Preciſta à Capitulo Mauritiano per Notarium poſſeſsionem petens, reticuit ſe in Eccleſia Cathedrali Hildeſimenſi præbendam habere quæ perſonalem exigit reſidentiam.

Nunc quæritur 1. An poſſeſsionis, adeoque totus Procuratoris actus, nullus ſit, vel quia ſecularis, vel quia non habuerit in promptu Preciſtæ conſtitutionem quam ab ſe viſam duo Canonici Cathedrales teſtantur? 2. An Cæſaris Preces habeant locum in quocumque menſe? 3. An ratihabitio conſtituentis quæ ſuperuenit diebus quatuordecim poſt petitionem poſſeſsionis, actum ſaluare poſsit, cùm non intra menſem ad acceptandum præfinitum edita ſit?. 4. an obſtet de alibi habita præbenda? 5. An Preciſta poſsit reſilire à dicta acceptatione & alium Canonicatum in d. Eccleſia vacantem vigore eiuſdem nominationis acceptare?

Pro breui & ſuccincta reſolutione propoſitæ quæſtionis dicitur ad primum illius caput, non obſtare intentioni Preciſtæ, quòd procurator

rator constitutus ab eo fuerit Laicus; nam licet Laicis de rebus spiritualibus nulla sit attributa facultas, *c. Ecclesia Sanctæ Mariæ, de constit. cap. decernimus, de Iudic.* nihilominus communi DD. calculo receptum est, procuratorem laicum posse adhiberi in negotijs spiritualibus, *Abbas in cap. dilectus de fide instrum. Io. And. Bal. Anto. de But. in cap. Messana de Electio Fely. in d cap. dilectus, nu. 42. Io. And. Abb. in cap. accedens, de Præbend. Rota decis. 104. & 148. Io. And. & Francus in cap. quod alicui, de Reg. iur. in 6. Geminia & Francus in cap. 1. de Procur. Couar. & var. resolut. lib. 3. c. 16.* Hinc potest pro clerico acceptare beneficium, vt procurator, *Io. And. & alij in cap. Accedens de Præbend. Rota, decis. 11. tit. de rerum permutat. in antiq.* maximè cùm possessionis acceptatio in nudo facti ministerio consistat, quod rectè etiam per Laicum expeditur, *Selua de beneficio part. 3. questio 55.* Neque officit quod originale mandatum constitutionis ad acceptandum procurator ille laicus non ostenderit: quia per substitutionem de sua persona factam, satis apparet de mandato: statur asserenti, seu attestanti de mandato, & commissione sibi factis, *Tho. Grammaticus voto 15. num. 1. not. Bald. in L. Iudices C. de fide instrum.* præterquam quod mandatū procuræ possit probari per testes, *Vantius de nullit. tit. de nullit. ex defectu inhab. seu de mandat. num. 70.* quales sunt duo isti Canonici Ecclesiæ Cathedralis, qui ab se visam constitutionem attestantur.

Nec etiam refert quòd dictam constitutionem non exhibuerit in tempore, vt puta intra mensis spatium datum Præcistis ad acceptādum, tum primò quia substitutus acceptauit nominationem in tempore, tum quia accessit principalis ratihabitio, quæ licet intra mensem non interuenerit, nihilo secus subsistit, quia ratihabitio per fictionem trahitur retro, & fingit ratificantē fuisse præsentem loco & tēpore actus ratificati: verba sunt Iasonis, *in L. Si is, qui pro tempore, nu. 129. ff. de Vsucap.* hinc fit, vt mandatum à procuratore receptum licet non producatur tempore, quo fit processus, eo tamen quandocumque exhibito processus detegatur validus, *Vantius de nullit. d. tit. num. 117.* præterquam quod conditio purificata possit & debeat retrotrahi, *Decius ad leg. contractus, num 17. in fi. de reg. iur.* 20.

Denique, licet clausula hęc in Indulto precum, PERSONÆ QVÆ INTRA MENSEM &c. importent conditionē, *vt intra dictum tempus acceptēt* &c. nihilominus illa sēper resolui potest re integra, hoc est, beneficio adhuc va-

O

huc vacante, *Stpabil. de litt. grat. tit. de Vi, & effectu clauſ. verſ. Quinto non eſt omittendum.* Ex qua reſolutione ſatis videtur tertium propoſitę quæſtionis caput explanatum.

Quo verò ad ſecundum caput videtur iam eſſe extra omnem diſputationis aleam, Preciſtis eſſe affecta beneficia in vtroque menſe
21. vacantia, multis de cauſis, ſed potiſsimum iſtis 1. Quòd in textu Indulti conceſsionis Precum expreſsè diſponatur de menſibus quibuſcumque etiam ordinarijs, in quibus Executores per Imperatorem Nominati conferre poterunt beneficia in dictis menſibus vacantia. Neque obſtare concordata, quia priuilegium illud concedendi Primarias Preces multis ſæculis antiquius eſt Concordatis initis inter Fredericum Principeſque nationis Germanicæ, & S. Sedem. Vnde non eſt veriſimile eundem Fredericum voluiſſe, aut potuiſſe renunciare iuri precum Imperialium antiquiſsimo, cùm iuris ſit explorati per generalem diſpoſitionem nunquam tolli peculiare priuilegium, *glo. in L. Decurionibus, C. de Silentia lib.* 12. *Gonzalez ad Regul.* VIII. *Cancell. glo.* 9. §. 2. *num.* 6. & 7. *Caſſad. deciſ.* 6. ſuper Reg. maximè Imperatori, vt in ſpecie Precum reſpondit Pariſ. *conſ.* 50. *num.* 30. *vol.* 4. Quid, quod dictis Concordatis nominatim, & ſolenniter derogatum ſit? vt patet ex Indulto in clauſ. Non obſtantiarum, ibi, NEC NON CONCORDATIS NATIONIS GERMANICÆ, ſic quod nullus videatur in eo relictus dubitandi locus &c. & ſi eſſet, maiori argumentorum falce tolli poſſet, ſed de iſtis poſtea, Deo dante, latius in glo. verbi CUM IN QUIBUSVIS &c.

Tertij capitis reſolutio pendet ex ijs, quæ dicta ſunt ſupra ad primum dubium, verſic. *nec etiam refert.*

Ad quartum, videretur de iure reſoluendũ Preciſtæ obſtare aliam præbendam, quam poſsidet, quo minus poſsit aliam acceptare vigore ſuarum precum, *per not. Staphil. de litt. grat. tit. Gratia ſemel extincta non amplius reuiuiſcit*, verùm conſiderata clauſula noſtro Indulto inſerta, in §. 4. ibi, ETIAM DUO VEL TRIA, VEL PLURA QUARUMCUMQUE QUALITATIS, ET CUIUSCUMQUE VALORIS BENEFICIA OBTINENTIBUS, videtur non illi obſtare alteram præbendam quam poſsidet in Eccleſia de Hildeſheim.
22. Ad quintum, quod licet clauſula Indulti DUXERIT ACCEPTANDUM, hoc operetur vt neglecto beneficio primo vacante, ſecundum nulli tamen alteri debitum, poſsit acceptare, *Stapil. de litt. grat.*

tit. quib

tit. quib. mod. litt. ad benef. Exp. §. Tertio expirant, vers. Primo nisi. &c. Imo si male acceptauerit primum, posit illo dimisso aliud acceptare, *Staphil. d. loco*, tamen cùm Precista matura iudicij lance validè acceptauerit beneficium per obitum N. vacans, non potuit alium Canonicatum vacantem in mense Ordinarij vigore earundem Nominationum afficere, aut curare sibi prouideri. *Text. in cap. 1. § è contra ibi Geminia, Francus & alij, de concess. præbend.* & ratio est, quia gratia eius fuit semel extincta, quæ proindè amplius reuiuiscere non potuit, *per gloss. in cap. Gratia de Rescript. in 6.* nam in inutili acceptatione beneficij non est pœnitentiæ aut variationi locus, *Tyraquel. in L. Boues, §. hoc sermone, limit. 1. num. 31. de verb. sig.* maximè cùm is qui inutiliter acceptauit, fuit in culpa, *Tyraq. d. loco.* Nam, qui scienter eligunt indignum, amittunt facultatem verum eligendi, *C. Bonæ, 2. de elect.* Quâ de re vide plura supra in verbo: *Quid quicumque*, & infra in gloss. verbi *Infra mensem.* Accedit, quod debetur ex primâ acceptatione, non debetur ex secundâ: *Per not. Gomes. ad Reg. de publicandis, Vers. Nec obstet.* Cùm autem Precista primum Canonicatum acceptauerit per obitum N. vacantem, cùm ipse habuerit recursum ad Executorem institeritque pro collatione & possessione, satis videtur declarasse prædictum Canonicatum elegisse, *Text. in Clem. 1. §. quinetiam, ibi Cardinal. & gloss. de concess. prebendæ, Francus in cap. 1. §. ex parte d. tit. in 6.* Quod si replicetur, datum fuisse Præcistæ impedimentum à Turnario collatore, qui alteri dictum Canonicatum contulit, ad ipsius exclusionem, respondebimus, hoc illi non patrocinari, cùm habuerit iuris remedium ad manum, vt potè Executorem à sua Cæsareâ Majest. datum, à quo poterat Collator cogi per censuras Ecclesiasticas, vt sibi de dicto Canonicatu prouiderent. *Rebuff ad Concordata Galliæ, tit. de collatio. §. 1. vers. Impedimento legitimo cessante.* Neque enim impedimentum excusat, cùm potest remoueri. *Bartol. in L. Quibus diebus. ff. De condit. & demonstrat. Flam. Paris. de resignat. benef. lib. 11. quæst. 13. num. 28.* Ex quo sequitur dictas Preces expirasse per acceptionem primi Canonicatus: præsertim cùm iam res non sit integra, vt potè Canonicatu iam alteri collato: quâ de re latius infra adhuc dicam, *in Gloss. Verbi* INFRA MENSEM.

CUM IN QUIBUSVIS ETIAM ORDINARIIS) Tametsi non obscurè ex verbis textus nostri Indulti beneficia vacantia in

mensibus Ordinariorum includantur in concessione Precum, ortæ tamen sunt variæ varijs in locis per Germaniam difficultates, an
23. Beneficia in dictis mensibus vacantia, Precistis affecta essent. Nam pro Negatiua immane quantum argumentorum protulerint illius assertores, atque inprimis pro stabilienda sua opinione proferunt in medium textum hunc Concordatorum inclitæ Nationis Germanicæ cum S. Sede; *Idem S. D. N. per quamcumque aliam reseruationem, gratiam, expectatiuam, aut quamuis aliam dispositionem, sub quâcumque verborum forma per eum, aut eius authoritate factam, vel faciendam: Non impediet quo minus de illis cùm vacabunt de mensibus Februarij, Aprilis, Iunij, Augusti, Octobris, Decembris, liberè disponatur per illos, ad quos collatio, prouisio, præsentatio, electio, seu quæuis alia dispositio pertinebit, Reseruatione aliáve quâuis dispositione authoritate eiusdem D. N. PP. factis, vel faciendis, nonobstantibus quibuscunque, &c.*

Ex quo Concordatorum textu hoc argumentum sumunt: Quicquid habet iuris Imperator ad concedendas Preces Primarias, illud habet à Papâ, sed Papa iuxta præinsertū textum Cōcordatorum non habet ius conferendi beneficia in mēsibus ordinarijs, ergo neque Imperator: Neque enim quis plus iuris transferre in alium potest, quàm ipse habet, vt in simili dicitur, quod non potest plus esse in causato quàm in causante. *Philip. Probus tract. Iuris regalium, quæst.* 12. *num* 5.

Ad hoc argumentum respondeo, & quidem ad maiorem, Imperatores Romanos à multis iam retro seculis ex priuilegio, & inueterata cōsuetudine à summis etiam Pontificibus laudata & roborata, idque etiam antequam Cōcordata Nationis Germanicæ cum S. Sede facta essent, ius habuisse Preces Primarias ad omnes Collatores & Collatrices, qui de Beneficijs quocumque modo disponendi ius habent per vniuersum Rom. Imperium dirigendi pro personis idoneis, vt Beneficium vnum vacans vel proximè vacaturum, in quocumque mense id contigerit, infra mensem à die notæ vacationis acceptandum, personæ nominatæ conferatur, quemadmodū nedum ex ipso, Precum textu & narrationis constat, sed & diuersis DD. opinionibus qui dicti priuilegij mentionem faciunt: veluti Speculator, qui circa annum Christi 1271. floruit vidisse se scribit, *in tit. de præbend. §, Restat. num. 7. & ibi Io. Ana.* Priuilegium bullatum, quod Imperator in quâlibet Ecclesiâ Alemanniæ possit facere recipi vnum &c. Similiter Jo.

liter Io. Monach. *in cap. 2. de præbend.* qui circa annum 1300. floruit & Restaurus Castaldus, Anton. Corsetus, alijque non pauci, qui de auorum memoriâ scripserunt, dicti Priuil gij non infrequentem mentionem faciunt. Quocirca cum tempore huiusmodi inueteratæ consuetudinis, diu ante dicta Concordata S. Pontificis potestas restricta non fuerit ad certos menses, is procul dubio hanc Imperatorum consuetudinem potuit in omnibus mensibus indistinctè roborare & confirmare prout confirmasse censendus est. cùm de aliquâ restrictione non appareat. Quò fit vt ista consuetudo pluſculis seculis continuata, & à S. Sede approbata, postea per Concordata inter eandem S. Sedem, & inclytam Nationem Germanicam subsecuta minimè limitari potuerit, aut Ius Imperatori quæsitum auferri: quod ius Imperator non habet simpliciter post Concordata, sed diu ante illa originem habuit, atque inde ad minorem respondeo, dato non concesso illam veram esse (cùm illius contrarium Rota sæpiùs iudicauerit, videlicet Papam sibi per Concordata manus non ligasse, sed in mensibus Ordinariorum cum illis concurrere, illosque præuenire posse, prout etiam in specie in Indulto Cæsareo alternatiuis prouisionibus Ordinariorum derogatur) id non intelligendum esse de Iure, quod Imperium, & Imperatores Pontificibus concedentibus ante dicta Concordata habuerunt, nec illud priuilegium seu confirmationem consuetudinis antiquioris præcedentis, per subsequentia Concordata sublatum, & restrictum esse. Vnde manifestè apparet, aliud in Imperatore & Imperio esse, quorum ius antiquius est ipsis Concordatis, nec illis post Concordata demùm à Papâ concessum, sed antea illud obtinuisse eo tempore, quo Papa potuit in omnibus mensibus indistinctè Beneficia conferre. Atque secundum hanc resolutionem paucis ante annis non pauci Iurisconsulti nostrates responderunt, & in primis Eximius Vir D. Gaspar à Rupe, I. V. D. & Scabinus Leodiensium neque non Sere.mi Principis Electoris Colonieñ. à consilijs intimis.

Succedat alia solutio, quòd per dicta Concordata nequaquam censeatur derogatum prædictæ antiquæ consuetudini conferendi Preces Primarias personis idoneis: quia illa nihil aliud continent, vt refert Simonett. *tract de reseruatio. quæst.* 1. *num.* 4. quàm extrauagantis Execrablis, & ad regimen, moderationem cum peculari retentione

reseruationum à iure cōmuni duntaxat præscriptarum, & insuper restituitur ordinarijs facultas conferendi beneficia, quæ antea per dictas reseruationes erat ipsis ablata, vt præter Simonettam *dicto loco* respondit D. VVamef. *Consil.* 255. *num* 5. *& cons.* 262. *in fi.* Abb. *in cap super eo, de off delegati, & in cap. final de pœn & remis.* Lud. Ro. *consil.* 237. Crescent. *decis.* 10. *de Priuilegijs* atque ita interpretandus est præinsertus dictorum Concordatorum textus: per quem nullo modo sublatum censeri debet priuilegium Imperatori concessum Preces Primarias conferendi in toto Imperio: cùm illius nulla planè fiat mētio, vt debuit fieri, nam alias per generalem dispositionem nunquam tollitur peculiare priuilegium alicui concessum, nisi illius specialis fiat mentio, *per gloss. quam ad hoc citant omnes in l.* 3. *C. de silentiarijs, lib.* 12 *Simonett. tr. de reseruatio. quæst.* 99. *&* 87. *n.* 2. vbi dicit illud maximè procedere, quando tale priuilegium concessum est ob remunerationem, vt hic ob benemerita Cæsaris, vt habetur initio Indulti Atque ita fuit resolutum in vna Leodiensi Canonicatus *de anno* 1596. *coram Ill.mo Blanchetto*, teste Gonzalez *ad Reg. VIII. glo.* 9. §. 2. *num.* 7.

Accedit priuilegij reuocationem nequaquam præsumi nisi de illa apertè constet ad cuius probationem plena exactaque fides facienda est: *Menoch. lib* 6. *de præsumpt num* 7. vbi dicit reuocationem priuilegij & concessionis factæ à Principe non præsumi, ne se ipsum correxisse, & voluntatem mutasse præsumatur, *vt respondit Dec. in consil.* 168. *col.* 2. *Alciat. respond* 19. *num.* 4. *Crauet. consil.* 21. *in fi. & Paris. consil.* 61. *in fin. lib.* 2. *& consil.* 50 *n.* 30 *vol.* 4. Vbi scribit in specie Precum Imperialium, etiamsi Reges aut Reginæ in generali Pontificis constitutione nominentur, non venire Imperatorem nisi specificè exprimatur.

Sed nec illud silentio inuoluendum est, non videri Imperatorem Fredericum per concordata inita cum S. Sede voluisse insigni huic priuilegio, adeoque Iuri successoribus suis illius ratione competenti præiudicare: Iuris enim proprij renunciatio non præsumitur, sed ita capienda est interpretatio, vt illa excludatur *per not Tyraquel. in leg. si vnquam, in præfatione, num.* 128. *cum sequent. C. de reuocan. donat. Mcasardus de probationibus, conclus.* 1263. vbi scribit renunciationem dici quandam lapidationem, nec illam vnquam presumi,

sumi, adde Anastas. Germon. *tract. de Indultis Cardin.* §. *Volumus autem.*

Rursus, obijciunt contrariæ sententiæ authores argumentum istud: Papa in Priuilegio dato facultati artium Louaniensi, vult quod facultatis Nominationes præferantur precibus Imperialibus. Sed nominationes facultatis artium Louanien. non admittuntur in mense ordinario, obstantibus Concordatis Nationis Germanicæ, ergò multo minùs Preces Imperiales. Vel istud: Papa præfert Nominationes Louaniensium Precibus Imperialibus: sed Nominationes Louanien. non habent locum in mense ordinario propter Concordata Nationis Germanicæ, ergò neque Preces Imperiales.

Respondetur regulariter in Indulto Imperatoris expresse & nominatim derogari quibuscumque Nominationibus; ceterum quod Nominationes non admittantur in mensibus ordinarijs, inde est quia Papa id non voluit, sed contrarium in Indulto facultatis nominandi expresse statuit, idque optima ratione, cùm Concordata sint antiquiora dicto Indulto; Papa enim quoad eius fieri potest non censetur velle derogare Iuri Ordinariorum, cum quibus licet concurrat in collatione, tamen non debet contra rationem alijs potestatem conferēdi auferre, *Simonett. de reseruat. quæst. 5 num. 5.*

Insuper obijciunt, Iuri quæsito per litteras seu concessiones Apostolicas tam de iure communi, quàm per Regulam Cancellariæ 15. non derogatur: ergo neque Preces Imperiales quæ à Papa procedunt & omnem suam authoritatem habent, debent, nec possunt impedire aut extrudere eum qui habuerit Nominationem seu Collationem Capituli vel alterius Ordinarij, acceperitque possessionem antequam ipsæ Preces fuerint debito modo insinuatæ.

Argumentum istud non impugnat Preces Imperiales quo minus in mense Ordinariorum admitti debeant, sed saltem potestatem Ordinarij non esse ligatam, antequam debitè insinuatæ fuerint, quod forte facilius admitti poterit, pro vt etiam valet collatio Ordinarij, atnequam ipsi mandatum de prouidendo alicui à Pontifice cōcessum insinuetur. *Gloss. 2. in cap. fin. de præb. cap. si capitulum. cap. si soli, de concess. præbend. in 6.* licet secus esset si Pontifex re ipsa iam Canonicum aliquem creasset, & mandasset illi prouideri de prima præbenda vacatura, tunc enim etiam ignorantis Ordinarij manus ligatæ forēt,

Cap. si

Cap. si postquam, præbend. in 6. Quod in Precibus non fit, sed tantùm prouisio in futurum mandatur nullo iure de præsenti Precistæ collatio.

Verùm enimvero, illud multarum resolutionum instar esse videtur, quod ex ipso Precum Imperialium textu disertè constare dicitur Preces Imperiales dirigi ad Ordinarios quocumque mense vacauerint, & prædecessorum Imperatorum precibus hactenus reuerenter paritum esse, testantur plurimorum exempla tùm Leodij, tum passim in Germania etiam ijs in Collegijs quæ prætensam reformatam, vt vocant, religionem excolunt, vt certè Ordinarij Germaniæ, qui Orthodoxam profitentur religionem, multo magis admittere debeāt in suis mensibus Primarias istas Preces, multis retro seculis alioquin à suis decessoribus receptas: quas etiam in suis ditionibus admisisse Seren. Electorem Coloniensem Principem, & Episcopum nostrum omni laude dignissimum, omnibus pernotum est. Cùm itaque obseruantia æui nostri & antiqui differentiam mensium in Precibus Imperialibus non admiserit, illa nunc non debet induci, vera enim interpretatio sumitur à practica, seu ab eo quod fieri consuetum est, *L. Minimè ff. de leg. cap. dilectus de consuetudine*, ac ideò dixit Baldus, *per textum in l. illud de excis. Tutor*, quod ab antiqua practica recedendum non est, *Restaurus Castaldus de Imp. quæst. 24. num. 2.* Imò licet ius illud Imperatorum non foret satis fundatum, tamen ab Imperij membris, & subditis Preces non debent sperni, maximè cùm ad Preces Archiepiscopales hactenus collationes in mēsibus Ordinariorum denegatæ non sint, vt sine insigni iniuria id contra Imperatorem, & antiquo iure Imperij, & Pontificis vtentem tentari vix posse videatur. Est enim iuris explorati possessionem immemorialem iuuare possessionem donatam *Bald. in l. ius eius, C. de Probat. Philip. Probus tr. Iur. Reg. quæst.* 51. Sanè si contra expressam Indulti Pontificii, & Precum Imperialium dispositionem soli menses Pontifici reseruati Precibus iucluderentur, nihil opus aut necesse foret Capitula aut alios Ordinarios pro Collatione adire, sed illa directè ab ipso Pontifice, vel executoribus à S. Sede deputatis dari fierive posse, nec facto Ordinariorum in casu hoc aliquo modo opus foret, eoque casu Archiepiscopis, & alijs Principibus, qui Indulta specialia habent conferendi benefi-

beneficia in mensibus Pontificijs vacantia, per eiusmodi Preces iniuria aliqua fieri videretur, quod ipsis solis conferretur per illas Preces facultas vtendi in suis indultis vacantia in mensibus Apostolicis conferendi, & reliquis inferioribus plena libertas post supradictam inueteratam consuetudinem Precum Imperialium per Concordata autoritate & interuentu Imperatoris certis mensibus obtenta idem faciendi remaneret.

Denique & postremò sacrum Rotæ Auditorium (quo nullum est toto in orbe præstantius, propter multiplicem virorum prudentiam de causis sepenumerò disputantium concursum, quorum mutuæ, & frequentes disputationes & inter agendum actiones eminentem illis pariunt scientiam rerumque omnium experientiam, teste Ludouico Gomes. *in præm. Reg. Cancell. quæst. 2. vers. 4.*) proponente R. P. D. Coccino 4. *Maij.* 1618. viro ab eruditione, singularique prudentia & animi (quod rarum est in eiusmodi dotibus) modestia commendatissimo, resoluit, in mensibus etiam Ordinarij Primarias Preces locum habere, neque illis obstare Concordata nationis Germanicæ. Vt autem illius notitia tam omnibus Ordinarijs, quàm etiã Precistis, quibus potissimũ hæc scribuntur, innotescat, libuit decisionem ipsam de verbo ad verbum hic attexere. *Sanct.*^mus^ *D. N. Sacræ Cæsareæ Majestati concessit Indultum, vt vocant, Primariarum Precum, per quod eidem datur facultas, vt nominare possit ad prima beneficia vacatura, dummodo in generali vacatione quatuor beneficia contineantur: vnde dubitaui an in dicto Indulto comprehendantur vacationes in mensibus Ordinariorum, ita vt nominati possint beneficia in dictis mensibus vacantia acceptare: & Domini affirmatiuè responderunt, quo ad loca, quæ comprehenduntur in dicto Indulto, de quibus Crescent.* decis. 3. de præbend. *Sarnen.* decis. 8 in manuscript. *Ratio resolutionis fuit, quia in dicto Indulto* in versic. hinc est. *S.*^mus^ *indulsit, quod si Imperator quibusuis Collatoribus seu Collatricibus quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum, &c. Preces porrexit pro aliqua persona ad beneficium aliquod nominata, dicti Collatores vel Collatrices dictis Precibus parere cogantur, & propterea cùm Indultum loquatur de quibusuis Collatoribus &c. comprehendit tam Ordinarios quam extraordinarios* glos. in Clem. 1. vers. quodcumque, de vita & honest. cler. Crescent. decis. 20. num. 2. de præb. & *beneficia vacantia in mensibus ordinarijs quia nihil est aliud parere Precibus ad fauorem personarum nominatarum, quàm facere collationem dictis personis ab Imper. no-*

per nominatis, vt in indiuiduo dixerunt: *Specul.* de præbend. & dignit. §. restat num. 7. & ibi Io. And. littera C. & in cap. is cui, n. 1. eod. tit. in 6. *Vlterius hoc euidentissimè probatur*, *quia in eodem Indulto* in vers. quod quicumque &c. *disponitur vt quicumque executores per Imperatorem nominati possint conferre beneficia, etiam Collatoribus Ordinarijs, per concessiones Apostolicas aut litteras alternatiuè aliaq; priuilegia quæcumq; illis competentia aut alijs quibuscumque mensibus vacauerint. Quibus verbis nihil clarius dici potuisse videtur, ad ostendendum quod huiusmodi Indultum comprehendit etiam beneficia vacantia in mensibus Ordinariorum, cùm aliàs dicta facultas frustrà Executoribus ab Imperatore nominandis concederetur: Quod etiam magis confirmatur ex verbis immediate sequentibus, vbi talis facultas extenditur, etiamsi beneficia fuerint Sedi Apostolicæ reseruata præterquam per Extrauag. ad Regimen, cuius dictionis*, etiam, *natura est exprimere casum magis dubitabilem, & implicare minus dubitabilem.* Doctor in l. quod si patris, C. vnde liber. *Igitur signum est, quod minus erat dubium comprehendi beneficia non reseruata, & quæ sunt de collatione Ordinariorum, & sic in mensibus Ordinarijs vacantia.*

Non obstant Concordata Germaniæ, cùm illis nominatim & expressè prout requiritur fuerit derogatum. Et ita conclusum 4. *Maij.* 1618.

Atque hæc quidem indubitata sunt in Germania, neque etiam Germani, vt existimo (nisi quis fortè fluctus in sympulo excitare volet) reluctaturi sunt: Sed vtrum vsquequaque exploratum sit in
24. Diœcesi ista Leodiensi; mihi hic aqua hæret, propter inferiores Collatores, qui nituntur constitutione Eugenij IV. de data anni 1432. quam speciali sua constitutione confirmauit Pius II. anno 1458. & postea Sixtus IV. anno 1479. quæ quidem constitutio pluribus annis præcedit Concordata nationis Germanicæ; Ea enim constitutione id ipsum statuitur, idque motu proprio, quod postea in Concordatis inter inclytam Nationem Germanicam, & S. Sedem pactum conuentumque est, nimirum liberam relinqui collationem Episcopo Leodiensi, alijs Collatoribus, eorumque successoribus Canonicatuum, Beneficiorum &c. quæ perpetuis futuris temporibus in Februarij, Aprilis, Iunij, Augusti, Octobris, & Decembris, vacare contigerit, dummodo illa dispositioni Apostolicæ per modos reseruationum in litteris Eugenij expressos, generaliter reseruata non sint decernentes irritum, & inane &c. Ex quo inferunt, cum duobus his
25. priuilegijs muniti sint Leodicẽ. vtpotè Eugenianæ constitutionis, &

Concor-

Concordatorum, Indultum Cæsareum, quod facultatem Cæsari nominandi, sed nominationes Primarias concedendi ad beneficia in toto Imperio existentia impertitur, minus illos afficere, cùm Pontifex in illo, etiamsi Concordatis derogârit, non tamen derogauit dictę Constitutioni Eugenianæ, est enim iuris non incerti, vt duobus impedimentis existentibus vno sublato remaneat aliud, *cap. Pastoralis, de priuilegijs, cap. ex tuarum, de Auct. & vsu pallij, Gonzalez ad Reg. VIII. Cancel. glo 13. in pr. num.* 93. præsertim vbi adest clausula irritans, vt in dictis constitutionibus, quæ clausula irritat omnes & quascumque alias constitutiones quorumcumque tenorum, & quascumque derogatorias clausulas continentes &c. Sed quid ad resolutionem Rotæ suæ præscriptam? quid ad clausulam derogatoriam constitutionum quarumcumque quandocumque editarum & edendarum? quæ habetur inter clausulas huius Indulti derogatorias; quid quod Papa potest reuocare priuilegium per Sedem Apostolicam concessum, etiamsi priuilegium habeat clausulam derogatoriam? *Cardin. Tuschus Tom. 6. pract. conclus. conclus.* 751. *num.* 58. Itaque cogitandum, sed ex vsu Reip. esset, si S.D.N. super eo consuleretur per apertionem oris vt loquimur. Est enim Principis sua priuilegia interpretari, vt notat Decius & alij *in L. Neratius, ff. de Reg. iur.* Gabriel, *cons.* 182. *num.* 14. *& seq.* Card. Tuschus *tract pract. conclus. tom. 6. conclus.* 737. maximè cùm non desint exempla antiqua & recentia vtrãlibet sententiam confirmantia, licet alioqui non exemplis, sed legibus iudicandum sit. *L. nemo, C. de senten. & interloc. om. iud.*

AVT PER LITTERAS ALTERNATIVAS) Puta per Reg. VIII. Cancell. & reseruatione mensium Apost. de alternatiua, per quam dantur Episcopis illam acceptantibus, & residentibus sex mẽses ad conferendum benecifia in suis Ecclesijs vacantia, & sic Papa derogat litteris alternatiuis, alioquin beneficia vacantia in mensibus Ordinariorum non fuissent affecta Precistis, quod multi asserere voluerunt, sed frustra, vt patet, & latius ostendi suprà *in glos. cum in quibusuis.*

VACAVERINT) An Preces habeant locum in quacumque vacatione, seu in beneficijs quouis modo vacantibus? & an in beneficijs reseruatis? Pro elucidatione prioris dubij sciendum, præter communem vacationis modum, qui est per obitum, aliam esse de iure & de facto, *vt in cap. 2. de concess. præbend.* aliam de facto solùm, & non de

iure, quia nimirum beneficium non est liberum, eò quòd Collatarius non sit adeptus possessionem, & dependet ab ipsius voluntate, *cap. si tibi, de præbend in 6.* aliam denique esse vacationem de iure tantùm, vt quia incumbit possessioni coloratæ, de quo est casus in cap. cùm in nostris de concess. præbend. Ex quo patebit resolutio dictorum dubiorum, nimirum vt beneficia vacantia de iure, & de facto Precistis sint affecta, exceptis tamen ijs, ex quibus resultat reseruatio, Extrauag. ad Regimen. Nam verbum *vacare* adaptatur cuicunque vacationi *L. si quis sic stipuletur ff. sol. matr. glo. in cap. si propter, de Rescript. in 6. Bald. in cap. ex parte 1. ibi textus. col 2. de off. delegat.* Itaque beneficia ipso iure vacantia, videlicet per contractum matrimonij, ingressum religionis, per Promotionem, alijsque modis quos complexus sum Glos. VIII. ad Reg. VIII. Cancellariæ, Precibus Cæsareis sunt affecta.

c INTRA MENSEM) Disponitur hic, vt [c] Precistæ intra mensem à die vacationis beneficiorum acceptent, & merito: Nam diutina Ecclesiarum vacatio, dispendiosa est, *cap. quam sit, de electio.* Itaque debet intra mensem per se vel procuratorem ad id speciale mandatum habentem acceptare. Sed an per laicum? an per substitutum?
27. dixi suprà *in glos. per se vel alium.* In quo tamen adhuc aduerte, elucidando d. glossam, substitutum à procuratore censeri procuratorem, *cap. 1. §. 1. cap. is qui, & cap. si duo, de Procurat. in 6.* & censetur à Domino constitutus, quando à Domino habet speciale mandatum; alioqui non *Rota decis. 146. incip. substitutus, de Procurat in No. & decis.*
28. *464. etiam in no. per textum, in Litem eorum, §. si Decisiones ff. quod cuiusque vni. nom. & decis. 414. & 454. etiam in No.* Itaque si Procurator non haberet potestatem substituendi à Domino, non valeret acceptatio ab illo instituto facta. Sed quid si substitutus, aut alius non habens mandatum speciale ad acceptandum, acceptet? an tum sufficiat Precistæ ratihabitio? sufficiet; dummodo sit facta ratihabitio intra tempus ad acceptandum, *Couar. var. resol. lib. 3. cap. 11. n. 5.* Nam in his quæ mandatum speciale exigunt ratihabitio locum obtinet & admittenda est, *text. in c. vlt. de Jur. Alex. cons. 78. lib. 5. Fely in cap. sicut 2. de Simonia Ias. in l. si quis mihi bona, §. iussum ff. de acq. hæred. Rebuff. tract. Nominat. quæst. 14. num. 176. quem etiam vide n. 177.* vbi insuper quærit, an inhabilis possit constitui procurator ad substituendum habilem, quam quæstionem diuersis soluit distinctionibus

ctionibus, & *num.* 178. & 184. vbi quærit quid de coniuncta per-
sona, & de Procuratore dato ad acceptandum & resignandum, si po-
stea collatum fuit nominato beneficium, an talis constitutus procu-
rator posit resignare, vel permutare? eum consule, nolo enim sce-
das istas subitarias inuentis aliorum replere. Itaque regredior vnde
diuerti, & quæro, à quo tempore mensis iste datus ad acceptandum
incipiat currere? & videtur quod à tempore publicæ vacationis in lo-
co vel Ecclesia beneficij vacantis, *per Text. in Clem.* 1. *de concess.* 29.
præbend. Bellam conclus. 574. quod tamen intellige, nisi Precistæ pro- d
baretur absentia, [d] vel similis causa, quæ iustam ignorantiæ causam
præberet, qua de re videatur Mascard. *de probat. conclus.* 1100. & 880.
Menoch lib. 6 *præsumpt.* 23. & *de arbitrar. Iud. casu* 186. Alex. Moneta
de Opt. Can. cap. 6. *conclus.* 2. *per totum.* Sed an Precista posit accep- 30.
tare beneficium post mensem à tempore vacationis, si res adhuc sit
integra, hoc est, si beneficium adhuc vacauerit, & necdum sit alteri
collatum? Staphil. de litt. grat. *tit. de vi & effectu, vers.* 5. *non est omit-
tendum* videtur tenere affirmatiuam, sed satis vacillante manu, quam
confirmo hac ratione: Per Cæsareas Preces non agitur de nouo iu-
re quærendo, sed de quæsito per Nominationem conseruando: Ideo-
que acceptatio inualida dispositionem facultatemque acceptādi non
consumit, *L. Matrimonij causa ff. Qui & à quibus.* Verùm, res iam vi-
detur extra controuersiam propter clausulam non obstantiarum hu-
ius Indulti ibi: *& diligentijs per acceptantes desuper faciendis &c.* aliàs
essemus in conflictu opinionum, per not. Staphil. *d. tit.* & Io. Nicol.
Gemontij *tract. de grat. expectat. cap.* 6. *num.* 14. & *seq.* Nihilominus
si non essent istæ clausulæ derogatoriæ existimarim Precistam exci-
dere à suis Precibus. qui intra mensem per se vel alium non acceptat,
quia qui non acceptat intra tempus, non dicitur obseruare formam.
*Bald. in auth. quæ supplicatio in fin. C. de Precib. Imper. offer. text. in L.
scire* §. *consequens ff. de excus. tut. Modern. Parisiens. ad consuet. Paris.* §.
13. *glo.* 10. *num.* 4. & per consequens actus est nullus, *Rebuff. tract. no-
minat. quæstio* 16 *num.* 6. atque ita secundus Impetrans præferretur
primo Impetranti, præsertim quando est in notabili negligentia ad
præsentationem sui iuris *Ruzæus tract. iuris Regaliorum priuileg.* 4. di-
citur autem quis constitutus in notabili negligentia, quando primus
Imperans permittit, vt præbenda vacans conferatur secundo Impe-
tranti, ita quod proceditur ad executionem illius collationis *cap. tibi,*

qui de Rescript. in 6. cap. si Clericus, verbo negligenter petere distulerit, *de præbend. in 6. Ruzæus tract. iuris Regaliorum priuilegio* 4. vel quando est tempus specialiter constitutum, vt hic, *textus in Clem. vna, verbo intra mensem, de concess. præbend. Fely. in cap. Sin autem de Rescript.* quia quando quis tenetur ad factum limitato tempore, si non facit, probatur negligentia. *L. 3. §. si ad diem, ff. de re militari, L. 2. §. sed si quis, ff. si quis cautio.* & Impetranti incumbit onus probandi acceptationē in tempore factam, quia, vbi certum & limitatum vel aliàs qualitas est fundamentum intentionis, siue actoris, siue rei, oportet quod illud tempus, & illa qualitas probetur per eum, qui se in illa fundat, *Bart. in L. non solum, §. sed vt probari, ff. de oper. No. nunciat.* Ex quo igitur in Indulto datur pro forma mensis spatium ad acceptandum videtur quod post illud acceptare non possit, *arg. L. cum prætor ff. de Iudic.* & dato quod post mēsem, inquit Staph. *d. tit.* re adhuc integra, posset acceptare, tamen Executor ipsi prouidere non posset, obstante forma mandati, & pro parte inclinat Rota *dicta decisione* 34. *Nota quod vbi Impetrans, in antiq.* Jn quo tamen ego subsisto. Videatur Staphileus, *dicto tit. de vi & effect. claus.*

31. Dubitatur vlterius in eleganti, sed sinuosa quæstione, an si Precista sit negligens in acceptando primam vacātem, possit nihilominus petere secundam nulli adhuc debitam? lucis caussa, finge Petrum Precistam purè, & simpliciter intra mensem acceptasse, & ab illa acceptatione expresse vel tacitè resilijsse, præbendamque aliam ex noua vacatione in vim earundem Precum acceptasse, an potuit? Articulus iste acriter nuper fuit discussus in vna Precum Paderbornen. & Hildesien. sed quia talis est vt ex Indulti verbis, aut illius dispositione decidi nequeat, recurremus ad iuris nostri dispositionem, quàm si pensiculatè attendamus, non dubiè propositam quæstionem pro negatiua resoluemus. Ecce in primis iure ciuili statutum est variationem impermissam esse, de quo est textus *in L. Is qui Stichum, ff. de*
32. *procur.* vbi se is qui Stichum vel Daniam vtrum eorum ipse vellet, stipulatus, & ipse aut procurator ipsius, cuius factum rarum habuerit alterum petijt, stipulatio consumpta est, id est alterum petere non potest, *& in L. serui electione, in princ. ff. de leg.* 1. vbi serui electione legata semel dumtaxat optare possumus: cui legi consonat textus *in L. apud Anfidium, ff. de Opt. legata*, vbi si ita legatum sit, vestimenta sumat quæ velit, deinde antequam ea sumeret, alia se velle dixisset, mutare

tare voluntatem eum non posse: quia omne ius legati prima testatione consumpsit: textus etiam *in L si is à quo, §. vlt. ff. vt in poss. leg.* vbi si semel satisdatum fuerit, caueri rursus non est necesse, etiamsi fortè dicatur egenos fideiussores esse datos, &c.

Hinc fit vt omnis dispositio in dubio restringuatur ad primum actum, *text. in L. eum, qui Calendis, ff. de verb. oblig. & in L. si duo. §. 1. de verb. signif.* Ex quo etiam sequitur, vt qui semel intentionem suam saltem facto declarauit, non liceat ei amplius variare, *L Paulus. ff. rem ratam haberi.* Atque hæc quidem ex iure ciuili deducta confirmantur sacris PONTIFICVM sanctionibus, & in primis text. *in cap. si Clericus in princ. de præbend in* 6. vbi si simpliciter mandatum fuerit à sancto PONTIFICE alium prouideri de beneficio, vacaturo intelligitur de primo, ita vt si pro quo mandatum fuerit, negligens fuerit in primo beneficio petendo, consumpta extinctaque sit ea gratia vt ex eo text. notant Dominic. Franc. & alij, alludit text. & glos. *in cap. gratia in verb. eligas. de Rescript. in* 6. vbi dicitur, si quis semel vuum beneficium elegerit consumpta erit electio, nec poterit aliud eligere, *per cap. vlt. d. tit. & cap.* 1. *de postulat. & ibidem Archidiac. in d. cap. gratia, col. 2. versic. sed quid si vnum elegerit.* Ex eodem fonte procedit, quod imbibit glossa, *in cap. quia cunctis, in verb. causa. de concess præbend. in* 6. Rescriptum de prouidendo alicui de dignitate vacante quam is duxerit acceptandam, intelligitur de prima, non etiam de secunda, nisi ex causa tanquam scilicet consumpta sit ea acceptatio prima per eum facta, *d cap. quia in cunctis & L. apud Iulianus ff. de Opt. Legata, Tiraquel. ad legem Boues, §. hoc sermone num. 55. de verb significatif.* Insuper adducitur textus *in Clem.* 1. *de renuntiat.* vbi electione semel facta liberum non est eligentibus variare, vt nec ijs qui in Ecclesia ius & facultatem nominandi habent, si semel nominauerint, variandi potestas non conceditur, *glos. in cap. cum, vos de off. ordinarij. Coras. de off. Electio. part. 4. cap 6. num. 10.* Similer si absenti beneficium sit collatum, ex illius acceptatione ius illi quæsitum est, *glo. in cap si tibi absenti, de præbend.* adeo vt præiudicium tertij variare, voluntatemque mutare non possit: Nam quoties ex voluntatis mutatione alteri impedimentum vel detrimentum affertur, variatio reprobatur, & eo casu obtinet Reg. iuris: Quod semel placuit, amplius displicere non potest *cap. mutare, de Reg. iuris in* 6.

in 6. Maxime Ecclesiasticis, quos debet esse cõstantes, & non Protheo mutabiliores. Ex quibus omnibus abundè firmatam atque stabilitam
33. esse existimo negatiuam quam proposui, sustinuique opinionem. Quam tamen limito inprimis cum Tiraquello *in d. l boues*. vt non procedat, quando non valuit primus actus, quia tunc reiterandus est
e nam dispositio loquens de actu, *e* intelligitur de primo qui valuit, *text. in l. qui per salutem. ff. de Iureiur. Fely. in cap. 2. de Treuga & pace.* Secundo, nisi acceptans non posit consequi id quod acceptauit, *Hostien. cap. quia in cunctis*, §. *pen. de concess. præbend. in* 6. *arg. l.* 2. *de*
f *Opt. legata, l. maritus*, §. *fi. ff. de Adult.* Tertio, nisi acceptans *f* protestetur in sua acceptatione, quod non intendit acceptare nisi quatenus de iure sibi debeatur, & in quantum posit pacificè adipisci possessionem. *glo. pragm. sanctio* §. *ita tamen quod, verbo, nominatorum, de collat. arg. l. fi. debitor. ff. quib. mod pig. sol. Arnulph. Ruzæus tract. iuris Regalium priuileg.* 21. quam protestationem si interposuisset Precista ille Hildesiensis, melius sibi haud dubiè consuluisset. Itaque prudentior fuit ille Precista Paderbonen̄. cui sua Cæs. Maiestas Pri-
34. marias Preces concesserat ap primam vacaturam præbendam in Ecclesia Paderbonen̄. Ac quia casus iste, quem mihi communicauit magnæ cùm eruditionis, tum prudentiæ vir Arnold. Aldenhouius Ser.mi Principis Electoris Coleniensis à consilijs intimis, elegans est, & aliquando adhuc vsuuenire potest, illum ita vti accidit in medium producam: Cæsar Matthias accepto Indulto Pontifico concesit primarias preces Ioanni ad primam vacaturam in Cathedrali Paderbonen. quas idem Ioannes insinuauit in tempore Capitulo occurrente demum in mense ordinario vacatione præbendæ, idem Ioannes illam acceptauit, verum hac lege; si Preces locum obtinerent in mense ordinario, petijtque sibi eiusdem præbendæ possessionem tradi, deque fructibus responderi. Non obstante ista Precistæ acceptatione accidit Capitulum ad nominationem Turnarij conferre Petro, cui dictato per Ioannem iudicio, moritur interea alius Canonicus dictæ Ecclesiæ, etiam in mense Ordinario, cuius præbendam dictus Ioannes iam informatus Preces etiam ordinarios menses capere, acceptat, & quidem simpliciter. Itaque dubitatur vtra acceptatio esset præferenda, & an variatio Ioannis huic prouisio nocere debeat quoad primam? Ra-
g tio dubitandi est, *g* quod per assecutionem incompatibilis vacet pri-
mum

mum, *c. de multa de præbend.* videturque tacitè renunciare acceptationi primæ. *glo. in Clem. gratiæ, verbo renunciare, de Rescript.* Decidendi ratio, quod incompatibilitas beneficii non eſt cauſa, cur habenti tale, alterum conferri non poſſit; cùm etiam jure veteri, quo dignitatum & curatorum accumulatio cum majore odio, & præciſius prohibetur incompatibilitas, *d. cap. de multa, Extrauag. Execrabilis,* nullum faciat impedimentum in acquiſitione, ſed duntaxat in retentione, ut nimirum poſt acquiſitum incompatibile, aliud ejuſdem aut diverſi generis incompatibile acquiriri quidem poſſit, ſed ita ut acquiſito poſteriore cum effectu, id eſt, pacificè, priùs ipſo jure vacet, *Wameſ. conſ. 244. nu. 7. vol. 1.* At verò in facto præſentis quæſtionis, cum D. Joannes dumtaxat acceptaverit primum cum poteſtatione & conditione, ſi & in quantum Preces in menſibus ordinariorum valerent, profectò nihil re ipſa aſſecutus eſt, ſaltem ut ex acceptatione ſecundæ præbendæ induci poſſit *h* incompatibilitas, ex qua eliciatur h renunciatio primæ: quod enim pendet, inquit, JC. non eſt pro eo quaſi ſit, *L. Is damnum dat, §. quod pendet, de reg. iur.* Itaque cum non poſſit Joannes effectu ſecundæ acceptationis gaudere, maximè in præjudicium Petri proviſi de ſecunda, nulla videtur ratio ſuadere, ut effectu prioris acceptationis fruſtretur: Reſtrictio enim ad primum actum locum non habet, quando quis in primo actu ſuo nulla ſua culpa fuit deceptus, tunc enim ad alium accedere aut redire poteſt. *Tyraquel. ad d. l Boves, §. hoc ſermone, ff. de verb. ſignif.* Atqui in præſenti caſu, nulla poteſt imputari culpa Domino Joanni, propter errorem juris dubii, an Preces deberent & poſſent locum obtinere in menſibus Ordinariorum, de quo adhuc ſub Judices lis eſt: nam error juris valde dubii æquiparatur errori facti, qui excuſat, ut reſolvit meo tempore Rota *coram R. P. D. Coccino in una Viſeten. Canonicatus ſuper incompatibitate Mercurij, 16. Novemb. 1611 per Fely in c. de quarta de Præſcript. nu. 27. Capyc. deciſ. 10. n 20. Covar. c. poſſeſſor, parte 2. §. 7. n. 9. verſ. Tertia concluſio de Reg. iur. in 6.* Neque moveat quòd Pontifex in ſuo Indulto reliquerit in arbitratu Preciſtæ, acceptandi quandocunque, & quodcunque maluerit, aut duxerit acceptandum: quia ex eo non infertur Preciſtæ dari facultatem variandi, præſertim re nō integra, ut in præſenti caſu ex collatione D. Petro facta: nam clauſula quod duxerit acceptandum aliud non tribuit Præciſtæ,

niſi ut poſſit acceptare primum ſi velit; ſin aliter, ſecundum poſſit expectare, illudque acceptare, ſi nec iſtud, tertium, & ſic de cæteris: quod ſi ſemel unum acceptârit, ex eo non datur ei variandi facultas, juxta concluſionem per nos propoſitam, & probatam: licet illam paulò ante tribus limitarim modis, quibus aliam addo limitationem, nimirum niſi Preciſta errore ductus elegerit ſeu acceptârit beneficiũ alteri collatum, vel debitum: tunc enim poterit aliud eligere & acceptare, *gloſ. in cap. quia in cunctis, in fi. verb. cauſſa, de conceſſ. præbend. in 6. Tyraquell. in d.* §. *hoc ſermone, limitatione* 21. ubi multam DD. claſſem ſuo more producit, electa enim via inutili non tollitur alia utilis, *L. mater decedens, ubi DD. de Inoff teſtam. L. Claudius ff. de acq. hæred.* Hinc Gigas eodem ſenſu ſcripſit per acceptationem invalidam non conſumi gratiam, *trac. de Penſio. quæſt.* 29. *num.* 10. *Rom. conſ.* 329. *ubi latè.* quod intellige, niſi prudens, ſciénſque acceptet, ut probat prolixè Tyraquel. *d.* §. *hoc ſermone.*

Affinis quæſtio proponi hîc poteſt, nimirum ſi Preciſta acceptavit beneficium, & requiſivit ſibi conferri, dicens vacare per obitum Petri, & tamen vacabat per obitum Joannis, an valeat acceptatio? & videtur quod non, quia non valet impetratio, ſi hoc modo fiat: videlicet quidam impetravit beneficium vacans per obitum Joannis, &
35. vacabat per obitum Petri, etiamſi apponeretur clauſula, & quovis alio modo vacet, tamen non deberetur Impetranti, quando vacat per aliam perſonam quàm expreſſam: nam expreſſo uno modo vacandi non venit alius, *cap. ſuſceptum, de Reſcriptis in 6.* Nihilominus contraria opinio videtur verior, videlicet acceptationem Preciſtæ, quando conſtat de corpore beneficii valere. 1, Quia eligens jus ſibi falſa opinione competens, illud quod ſibi competit, non amittit, *L. mater,* §. *nec eam ff. de inoff. teſtam. l. legitimam, ff. de petit. hæred. l.* 2. *C. de fideicom.* 2. quia falſa demonſtratio quando conſtat de corpore non vitiat, *l. demonſtratio, ff. de Condit. & demonſtrat. l. ſi quis in fundi vocabulo, ff. de leg.* 1. *Rebuff. tract. nominat. quæſt.* 14. nam quando in corpus quod traditur cõſentimus, in cauſſis verò diſſentimus, nihil eſt cauſſæ cur inefficax ſit traditio, *L. cùm in corpus, ff. de acq. rer. dom. gloſ. in* §. *Item quod ad dictas verbo, Nominatorum, de collat. in Pragm. ſanctio. Rota deciſ.* 133. *error, in no, & deciſ.* 407. *Si expectans, etiam in No.* Non obſtant ſupra adducta, inquit Rebuff. quia loquuntur in provi-

provisione, secus in acceptatione, quæ non est nisi quædã voluntatis declaratio, & tendit ad executionem gratiæ, ut prædictum est. Ideo non mirum si erretur in modo vacationis, quod non impediatur acceptatio, dummodo sequatur postea vera, & effectualis provisio quæ dat jus, *cap. si tibi, de præbend. in 6.* *Rota decis.* 219. *licet impetrans, in no. Rebuf. quæst.* 17. *num.* 25. *&* *seqq.* ubi etiam *num.* 27. quærit an teneatur Nominatus probare titulum sui prædecessoris, & resolvit negativè & rectè, vide quæ hac de re notavi *in tract. de permut. benef. part.* 3. *quæst.* 11. Plura de acceptatione facienda intra mensem vide quæ suprà notavi *in glos. verbo, intra mensem.*

Ampliùs dubitatur, si Ordinarius alteri conferat non Precistæ, tempore debito, an postea eidem Precistæ requirenti possit cõferre? 36. dubitationem movet, quod in beneficialibus prohibita sit variatio, *Clem.* 1. *de renunciat. quod & alibi diximus.* Nihilominus contrarium verius videtur, *per c. fin. de Jure pat.* quod ad hoc laudat Rebuff. *tract. nominat. quæst.* 16. *nu.* 13. nec obstat dicta ratio dubitandi, quia melius est se ipsum corrigere, quàm ab alio corrigi, §. 1. *Auth. de nupt.* Deinde non præstat impedimentum quod de jure non sortitur effectum, *Reg. non præstat, de Reg. in 6.* atqui prima collatio non tenuit, obstante decreto irritanti huic Indulto inserto, Ergo, &c.

Sed quid si negligente aut recusante Ordinario conferre Precistæ, hic recurrat ad Vicarium, qui ignarus collationis ab Ordinario alteri 37. factæ, eandem conferat Precistæ, & alius interim impetrat à Papa? quis istorum præferendus? Et videtur quod Apostolicus: quia Papa potest prævenire Ordinarios, & conferre, *cap.* 2. *de præbend.* Nihilominus præferenda Vicarii collatio si confert uti Executor Apostolicus vigore Precum, ideóque poterit supplere moram Ordinarii: Nam licet Vicarius non possit expedire ea quæ sunt meræ gratiæ, potest tamen expedire ea quæ sunt Justitiæ, & necessitatis, *Guil. de monte Lauduno in Clemen. una, de off. Vicar. & DD. in cap. fin. d. tit.* 6.

Rursus an tempus istud unius mensis currat contra minorem, vel contra impeditum? probabile est illud tempus non currere durante 38. minori ætate, vel impedimento, *L.* 1. *de annal. except. L. ob commissa, C. de Adult. L. scire oportet,* §. *sufficit ff. de excus. tut.* ex quibus illa regula fit, quod impedito non currit tempus, quam inter alios probat

Q 2 *Tiraquel.*

Tiraquel. de retraicte lign. §. 3. *glos.* 4. *& retract. convent.* §. 2. *glos.* 1. *num.* 78. dummodo tamen illud impedimentum non sit affectatum, *Tiraquel. d. tract. de retraict. lign.* §. 35. *glos.* 4. *num.* 29. *Alexander Moneta de Opt. Can. cap.* 2. *quæst.* 5. ubi scribit multo magis non currere tempus minoribus, durante justo impedimento: sic etiam absentibus justa de causa tempus non currit, *text. in L.* 1. *ff. Ex quibus causis maiores.* Dubitationem tamen movet, quod in beneficialibus, & aliis spiritualibus minor censeatur major, *cap. ex parte, de restitut. spol. cap. si annum, de Judicijs in* 6. & censendus sui juris est, sicut filius familias in castrensi peculio, *L.* 2. *ff. ad Macedo.* Sed istud solvitur hoc modo: verum illud esse in his quæ sunt mere spiritualia, *ut post glos. Abb. Anch. & alios in cap. ex parte, de restitut. spol. Sfort. tract. de restit. in integr. quæst.* 6. *articulo* 1. ut sunt matrimonium, ingressus religionis, votum, & similia: nam in aliis, quæ non sunt mere spiritualia, sed spiritualibus solùm annexa, prout est materia beneficialis, datur minori enormiter læso in integrum restitutio *Lud. Gomes. ad Reg. Cancell. de Triennali poss. quæstio.* 15. *& Covar. L.* 1. *var. resol. cap.* 4. *num.* 2. *& sequent. Flam. Paris. tract. de benef. lib.* 5. *quæst.* 7. ubi etiam probant id procedere etiamsi de lucro captando agatur, ut puta de beneficio acquirendo, cujus obtinendi jus, vel spem proximam quis habebat, *Alex. Moneta d. cap.* 6. *num.* 49. *cui adde Guimer. ad pragm. sanctio. tit. pacif. possess. verbo, in glossa verbi Impedimenti,* ubi dicit, quod contra pupillum ipso jure non currit temporis præscriptio, secus si sit major 14. annis, quia tunc curret ipso jure, sed restituendus est, cùm sit læsus, & certet de damno vitando, quo casu fit restitutio, etiam re non integra, & adversus tertium, *L. in caussæ,* §. *interdum ff. de minor.* Quod notandum est.

g DUXERINT ACCEPTANDA.) De hac clausula dixi suprà *in glos.*
39. *verbi, Intra mensem.* Porrò adverte, acceptationem nihil aliud esse,
quàm declarationem voluntatis, quæ à [k] quocumque etiam laico
k fieri potest, dummodo speciale mandatum habeat, ut dicto loco
ostendimus, & probat Couar. *lib.* 3. *var. resol. cap.* 16. Gonzalez *ad Reg. VIII. Cancell. glos.* 38. *num.* 24. *& seq.* sed ista acceptatio tendit ad executionem gratiæ, *Gominia. in cap. susceptum* 2. *de Rescript. in* 6. *Ruzæus tract. Regal. quæst.* 1. *num.* 18. Sed utrum opus sit insinuatione gratiæ Præcum ante mensem? Ita videtur: nam aliàs

Ordinarii

Ordinarii manus non essent ligatæ, possetque conferre occurrente vacatione. Et non sufficit si fiat insinuatio per æquipollens, *Germon. tract. de Indult. Card. in inscript. nu.* 37. Quæritur porrò an sufficiat, 40.
si, Ordinario absente, fiat Vicario? ita videtur, adeò ut si postea Ordinarius conferat alteri, non valebit, licet dicat se ignorare insinua- 41.
tionem factam Vicario, *Rota decis.* 43. *nota utrum, in antiq. Rebuff. de nomina quæst.* 14. *num.* 60. Quid si Vicarius non sit in Diœcesi? valebit nihilominus insinuatio, quia quæ sunt voluntariæ Jurisdictio- 42.
nis, possunt etiam extra territorium exerceri. *L.* 2. *ff. de off. Proconf.* Denique adverte, si Preces dirigantur Capitulo, illas insinuandas in Capitulo, Canonicis capitulariter congregatis, *ut notat Rebuff. d. quæst.* 14. *num.* 74.

[h] ALIAS QUAM PER CONSTITUTIONEM AD REGIMEN.) Dictio *Alias* multis modis accipitur, sed in subjecta materia inter- 43.
pretatur pro aliter, seu alio modo, vel alio casu, *ut L.* 2. §. *mulier, ff. de testam.* videlicet quod Indultum nostrum reservat omnia beneficia, eáque Precistis afficit quocumque modo vacatura, aliter seu alio casu, vel modo, quàm per extravagantem ad Regimen, *Gonzalez ad Reg. VIII. Cancell. glos.* 14, *in fi.* Itaque adverte, quòd hic excipiantur tantùm reservationes, de quibus in extravag. ad regimen, de præbend. per quam reservantur beneficia Capellanorum Papæ, & aliorum Officialium Rom. Curiæ, eorumque qui decedunt in Rom. Curia, vel locis à dicta Curia non ultra duas Diætas distantibus, & eorum beneficia quæ vacant per assecutionem aliorum. Aliæ porrò reservationes Precistis obnoxiæ erunt: nam qui unum excipit, aliud videtur concedere, *cap. Nonne, de Præsumptio.* Et exceptio aliquorum casuũ firmat Regulam in contrarium quoad casus non exceptos. *Auth. de non alien.* §. *ut autem, col.* 1. *Dec. in L.* 1. *num.* 21. *&* 27. *ff. de Reg. Iur. Alexand. cons.* 35. *num.* 10. *lib.* 4. *& cons.* 143. *num.* 2. *vol.* 7. *Couar. lib.* 2. *var. cap.* 5. *num* 6. *Fely. cap. quoniam frequenter, num.* 1. *& seqq. ut lite non contest.* Et si voluisset Papa Preces Imperiales non afficere alias reservationes, utique declarasset, & sibi retinuisset, sicut unam sibi retinuit, *cap. ad audientiam, de decim. Rebuff. tract. de Regia ad Prælat. Nominat. faciend. in Rub.* §. 1. *verbo, vacantibus.* Porrò quot sint reservationum species, distinctè ostendi ad Reg. 1. Cancell. Apost. *post num.* 23. & quemadmodum beneficia

reservata aliàs, quàm per constitutionem ad Regimen sunt affecta Precistis, ita etiam Regalistis in Gallia, ut notat Ruzæus *tract. Regaliorum 7. privileg.* Plura hac de re vide quæ suprà scripsi sec. 11. *verbo super singulis beneficiis.*

[i] VACAVERINT) Quot modis dicatur beneficium vacare, consule Rebuff. *tract. de nominat. ad prælat. §. monasteriis, verbo, vacantibus*, ubi enumerat unum & triginta modos vacationum, de quibus etiam
44. ago ad Reg. Cancell. Cæterùm adverte quòd in hac vacatione, de qua hic, non intelligitur ea, quæ fit ex caussa resignationis: Privilegium enim loquens de beneficiis vacantibus, non habet locum in his, quæ vacant per resignationem in favorem, *Flam. Paris. de Resignat. benef. lib. 10. quæst. 7. num. 18 & 23.* Sic Reg. VIII. Cancell. quæ concedit Episcopis residentibus collationem alternativam, excipit beneficia vacantia ex causa resignationis sive illa sit pura, sive conditionalis, ne reservatio quam ibi facit minus onerosa Ordinariis videretur, quæ ratio etiam militat in dispositione nostri Indulti, *Gonzalez ad Reg. VIII. Cancell. glo. 14. num. 80.*

[k] ET PERSONÆ NOMINATÆ) Ecce Papa extendit gratiam suam,
45. etiamsi Precista habeat alia beneficia, in eadem Ecclesia, dummodo tamen talia sint, quæ sine dispensatione Apostolica in simul obtineri
46. possint, ut statim subjicitur. Ast, quæ sunt illa? nimirum difformia, ut sunt Dignitates, & Canonicatus; beneficium curatum & simplex; Canonicatus & Capellania, beneficium curatum seu simplex cum Capellania: hæc enim de jure sunt compatibilia, nisi aliàs ratione residentiæ, seu servitii sint sibi repugnantia. *Abb. cons. 96. dub. 2 part. 2. Domin. in cap. cum in Ecclesia, de Præbend. in 6 num. 7. Navar. cons. 21 de præbend. & cons. 24. d. tit. num. 4 & 6.* ubi docet quod de jure communi duo beneficia difformia ejusdem Ecclesiæ sibi alioqui non repugnantia, propter onera utrique eodem tempore incumbentia, nunquam sunt incompatibilia etiam quoad retentionem, quia non facit ea incompatibilia necessitas residendi: Nam cùm consistant in eadem Ecclesia, potest quis in utroque residere, ut in dignitate & canonicatu, &c. *Lessius de Justit. & iure lib. 2. cap. 34. num. 144. Garcias de benef. part. 11. cap. 5. §. 2. num. 235. Mohed. decis. 15 de præb.* Licet postea Garcias num. 243. aliter S. Congregationem resolvisse scribat, quem etiam vide num. 259. ubi quærit, quæ beneficia dicantur

tur esse sub eodem tecto, & resolvit, quòd beneficium situm in Capella, claustro, cœmiterio seu ambitu contiguo Ecclesiæ, censetur esse in eadem Ecclesia: si verò non essent Ecclesiæ contiguæ, sed extra septa illius, beneficium ibi situm non censeretur esse in Ecclesia principali, *facit decis. Rotæ 6 de concess. præbend. in No* ubi continetur quòd habens gratiam in certa Ecclesia potest acceptare beneficium vacans in cæmiterio, ambitu, vel capellis contiguis istius Ecclesiæ, quia pars illius Ecclesiæ sunt. Nam si suburbia sunt de continentibus ædificiis urbis, multo fortius ambitus, Capellæ, & cœmiterium ipsius Ecclesiæ contiguum; secus autem erit si capella seu beneficium sit extra septa Monasterii seu Ecclesiæ situatum, licet Capellanus, vel Rector istius Capellæ teneatur ad aliquod ministerium in Ecclesia majori, puta interesse divinis, vel similia; consideratur enim potiùs corpus beneficii, & locus, ubi est situatum, quàm servitium seu ministerium, quod alibi facere tenetur, *arg. l. cum quidã, ff. de fundo instructo.* Confert alia decis. Rotæ 15. *&* 16. *de Jurepatro in antiq.* ubi fuit resolutum, quod si Abbas sit patronus unius Ecclesiæ, & in ea novæ Capellæ ædificentur, [l] erit similiter patronus illarum quia contentum sequitur naturam continentis, *Abb. in cap. ad Audientiam ibi, de Ecclesiis ædificand. num.* 11. *Gonzalez ad Reg. VIII. Cancell. glos.* 10. 1

[l] Ac Secundum Statuta) Hæc clausula posita fuit, ut nimirum censeantur sublata statuta contraria Ecclesiarum, ut puta actu sacerdotium requirentia, aut certam ætatem, vel aliquid simile, ita 47.
quod expectans vel aliàs Impetrans Apostolicus possit hujusmodi beneficia acceptare, licet non sit in tali ætate, qua intra annum possit promoveri in sacerdotem, *Rota decis. 466. incip. Nota quod statuta, in antiq.* Nam clausula prædicta, Non obstantibus, &c. tollit inhabilitates, quæ surgunt à statuto Ecclesiæ, non autem quæ à jure communi surgerent, *Guiter. Rep. L. nemo pot. num. 172. ff. de leg.* 1. Verùm istud restringit hic Pontifex, dummodo quoad istos defectus sit dispensatus: Nam licet Pontifex det potestatem Executoribus conferendi beneficia Precistis incapacibus, tamen vult cum eis legitimè esse dispensatum. Neque enim ex concessione potestatis con- 48.
ferendi, concessa videri debet potestas dispensandi, aut conferendi defectum ætatis patientibus: hæc enim potestas specialem concessionem

nem requirit, *cap. authoritate, de Privileg. in 6. Cal. conſ. 3. de off. Vicar. Wameſ. conſ. 32. nu. 4. vol. 1.*

Sed quid ſi Preces conceſſæ fuerint ante tonſuram clericalem? an valeant? *Vide Imo. & alios in cap. 2. de Inſtitut. Fred. cap. ſi eo tempore, de Reſcrip. in 6. Fred. conſ. 290. quia in præſenti, col. 5. verſ. videatis, Fely. in cap. cum adeo, num. 2. de reſcript. Paul. Pariſ. conſ. 125. vol. 4.*

Dictæ quæſtioni reſpondet *Nicol. Garc. de benefic. p. 7. cap. 1. n. 31. & ſeqq.* poſt diverſas *Rotæ deciſ.* adjecta diſtinctione, & differentia inter, præſentationem actualem coram ſuperiore deductam, pro habenda, & aſſequenda proviſione, & inter præſentationem factam per litteras, ſeu inſtrumentum, de eo qui de tempore factæ ſcripturæ, & inſtrumenti nominationis non erat clericus, quæ ſubſiſtit ſi de tempore factæ præſentationi, coram Ordinario jam erat clericus, quia tunc vere fit præſentatio, cum nominatio, ſeu ſcriptura inſtrumenti præſentationis præſentatur Ordinario; *De Auctoritatibus, citatorum*, unanimiter concludentium; quod præſentatio intelligatur tantum quando fit ſuperiori, alioquin magis dicitur nominatio, & ſic licet Patronus præſentandum nominet, & tradat nominato inſtrumentum præſentationis, interim priuſquam ſit præſentatum ſuperiori, non habet jus in re, nec ad rem, nec ullum jus acquirit ante actualem præſentationem & aptè *Flam. de reſignat lib. 4. quæſt. 2. n. 5.* juxta concluſ. *Rotæ in una Imolem iuriſpatronatus coram* R. *D. P. Orano* 19. *Novembris*, 1584. limitavit non procedere, quando præſentatur proximè clericandus, nam tali caſu præſentatus non eſt penitus indignus, cum ante inſtitutionem ſit tonſuratus.

Uti in ſimili hic juncta facti ſpecie reſolvit S. Congreg. Interpret. Conc. Trid. *Seſſ. 7. c. 10. de reformat.* pag. 107. ædit. Antuerpien. 1633.

Vicarius capituli ſede vacante infra annum poteſt concedere dimiſſorias, ad primam tonſuram, ei qui eſt præſentatus à patronis laïcis ad beneficium Eccleſiaſticum, juriſpatronatus ipſorum, ut illud obtinere valeat.

Et dum *Flam. de reſignat. lib. 4. quæſt. 9. n. 24.* dicit collationem factam non habenti ætatem requiſitam, (quaſi non habili, & non

non qualificato) non subsistere, non loquitur de nominatione simplici, per quam uti dictum est, nullũ jus acquiritur nominato, sed de collatione, plus siquidem est conferre quam præsentare, *Paulus de Citad. in tract. de iurepatronat. causa* 5. acquirendi jus patronatus n. 5.

Preces autem Cæsareæ nullam inducunt collationem nec provisionem, sed dumtaxat Cæsar simpliciter & nude nominat personas (& quasi motu proprio, nec ad petitionem, & ad cujusquam instantiam) quibus vacatione adveniente, per Executores vel alios collatores ibidem denominatos (prout in textu & tenore precum) conferri, & provideri intendit.

Quid si tempore nominationis non erat in ætate sufficienti, sed tempore acceptationis, & collationis erat, subsistetne collatio, etiamsi 49.
quæ hic requiritur dispensatio non intervenerit? subsistet, si Lucio credimus, in Placitis Curiæ Parisien. *lib.* 1 *placitor. tit.* 4. *Placito* 1. ratio est, quia in beneficialibus attenditur status præsens, *cap. cum de beneficio, de præbend. in* 6. Et sufficit quod is reperiatur habilis tempore Collationis factæ, *text. in cap. si eo tempore, de Rescript. in* 6. *Abb. in cap. dilectus, il.* 1. *de Præbend. Fa. cap. Is, cui, de præbend. in* 6.

Aut de legitimo Matrimonio) Et sic vides illegitimos, nisi sit cum eis dispensatum, Precibus frui non debere. Et meritò. 50.
Nam cum Cæsar surrogatus sit in locum Papæ, *Philipp. Probus in tract. Regal. quæst.* 17. *num.* 2. & ideò eodem jure, quo Papa uti debet, *cap. is qui in ius, de Reg. iuris*, maximè in spiritualibus, in quibus pleno jure surrogatur Papæ, *cap. per venerabilem*, §. *insuper, qui filii sint legitimi.* Deinde Cæsar amator est castitatis, & legitimi thori, *L. ita nobis pudor, C. de adult. & in Auth. de lenonib.* & ideò non videtur è mente ejus esse, ut illegitimi ejusmodi Precibus gaudeant, juxta illud: non erit filius ancillæ, cum filio liberæ, *cap. satis, de sepult. cap. acccedens, de pug. canon.* Rursus interest Cæsaris ne filius sit paternæ incontinentiæ imitator juxta illud:

Sæpè solet similis filius esse patri, *cap.* 1. *dist.* 52. *cap. fin. ubi DD. de filiis Presbyter. in* 6. Præterea licet Cæsar possit restituere quoad natalia, *C. de Natalibus restit.* non tamen ut sit ad beneficia habilis; ne circa idem plura specialia concurrant, *L.* 1. *C. de dotis promiss. Arnulphus privileg.* 10. nimirum laicum conferre beneficia, & restituere

ad ea obtinenda. Ex quo infertur, Restitutionem Natalium fieri à PONTIFICE, & habetur talis illegitimus tanquam si ab initio fuisset legitimatus, *L. Imperiali*, *§. si nullo*, *C. de Nupt.* proinde non requiritur ut collationem sequatur dispensatio, sed sufficit si præcedat, *Abb. in cap. innotuit, col. 2. de Electio.* ubi dicit, quod sufficit dipẽsatio illius qui habet potestatem tollendi irregularitatẽ, vel incapacitatem ad hoc, ut collatio subsequens validetur.

51. AD SEDEM APOSTOLICAM LEGITIME DEVOLUTA:) De hac devolutione præter textum in cap. cum in nostris, de concess. præb. cap. unico, ut Ecclesiast. benef. vide Rebuff. *in praxi tit. de devolutionibus*, ubi exactè materiam devolutionis persequitur, & novissimè NICOL. Garcias *tract. de benef. parte* 10. *c.* 3. Ad rem verò nostram quod attinet, notandum est Preces non capere beneficia ad Sedem Apost. devoluta, ut hic habetur; secus ergò si sint devoluta ad immediatè superiorem: quando enim collatio spectat ad inferiores, tunc devolutio fit ad immediatè superiorem, qui superior non solum beneficium ad se devolutum conferre potest, sed etiam in possessionem inducere, *text. in cap. ex parte Hastensis, ubi Abb. de Concess. Præb.* Finge ergò Abbatem, Præpositum, vel alium alicujus diœcesis in Germania Prælatum, ex privilegio, consuetudine, vel aliter jus conferendi beneficia habentem, occurrente illorum vacatione, ea intra sex menses non conferre, aut conferendo peccasse in materia, vel forma, adeò quod juris ministerio devolutio facta sit ad Episcopum (ad quem nimirum devoluuntur beneficia, quando collatio spectat ad inferiores, nisi tamen consuetudo, vel privilegium sint in contrarium, ut in Exemptis, *Clem. una, ibi Card. de supplend. neglig. Prælat. Clem. si de beneficio, de præbend.*) an ejusmodi beneficia sic devoluta precibus erunt affecta? Ita videtur; cùm exceptio firmet Regulam in casibus non exceptis, *L. nam quod liquidè, §. fi. de Penu. Leg. Cagnol. ad Reg.* 1. *n.* 31. *& seq. de Reg. iuris.* Papa autem hic voluit non comprehendi beneficia ad S. Sedem devoluta, in aliis ergo secus erit: quod intellige nisi Papa prævenerit immediatè superiorem: quia Papa potest concurrere cum Episcopo, Archiepiscopo, aut Capitulo ad quod facta est devolutio, *Abb. in cap. quia diversitate, de concess. Præb. Garcias de benef.* 10. *c.* 4. *n.* 30.

NEQUE

NEQUE SUPER ILLIS INTER ALIQUOS LIS PENDEAT INDECISA) Sic nota, Preces Imperiales non capere litigiosa beneficia, nec 52.
etiam Precistam teneri illa acceptate, *Philip. Probus tract. iur. Regal. quæst.* 27. *num.* 10. si tamen sciens illud esse litigiosum, requirat, ut acceptet: tunc prosequi tenebitur, ut notat idem Probus, *tract. de Pensio, part.* 2. *quæst.* 4. atque hoc est generale in Expectativis, ut illæ non capiant beneficia litigiosa, ut tenet Bonifacius de Vitalinis Rotæ auditor, *in Clem.* 1. *col.* 2. *ut lite pen. Rota decis.* 28. *de concess. Præb. in Antiq.* quod fallit si quis impetraret gratiam à Papa in forma juris, puta si constiterit Titium fuisse homicidam: Nam si lite pendente Titius moritur, poterit Precista tale beneficium acceptare, *Gomes. ad Reg. de Trien. quæst.* 40. & sic adverte quod hic dicitur Preces non capere beneficia litigiosa, verum esse quando post litem inceptam illæ concessæ sunt, secus si ante, *Gomes. ad d. Reg. qu.* 41.

Sed quid si lis sit notoriè frivola? Certè, par est Precibus esse locum, cum lis injusta, vel calũniosa nõ inducat vitium litigiosi, *L.* 1. *ff. de liti-* 53.
gios. Gomes. ad Reg. de Annal. quæst. 45. *Mandos. ad Reg. de surrogan. Collitig. quæst.* 11. *num.* 6. ut & si lis fuerit super possessionem tantùm: cùm vitium litigiosi in beneficiis non inducatur, si lis tantùm sit super possessionem illorum, *Wames. cons.* 251. *nu.* 9. *de Præb. Mandos. ad d. Reg. quæst.* 13. *num.* 4. ubi multos allegat; denique si mota sit lis contra Triennalem: quia non dicetur beneficium litigiosum, *Rebuff. ad Reg. de Triennali, glos.* 5. *&* *in addit. ad d. Reg. vers. sextus casus.*

CUM OMNIBUS JURIBUS ET PERTINENTIIS) Quorum appellatione veniunt, quæ à lege, consuetudine, vel statuto deputata sunt, *Rebuff. in forma Mand. Apost. in gloss. verbi Pertinentiis.*

PERSONIS IPSIS ETIAM DUO VEL TRIA) Atque ita Precistæ majori favore dignantur, quàm nominati ab Universitatibus: quia 54.
isti debent exprimere beneficia, quæ obtinent, etiamsi unum minimum haberent, & hoc, ut Universitates instruantur, an Impetrantes Nominationes habeant duas præbendas, aut dignitatem cum præbenda, aut beneficia alia usque ad certam summam: Nam his casibus non debent universitates Nominationes concedere, nec Collatores eisdẽ providere; Ut latè ostendit Rebuft. *in tr. nominat. quæst.* 9. Precistæ autem non tenentur hoc exprimere; quia etiamsi habeant

duo, vel tria, vel plura, quorumcumque qualitatis & valoris, possunt nominari, & vigore Precum hujusmodi Nominationis in quocumque mense vacans beneficium acceptare, ut antè ostendimus: etiam non obstante alia gratia expectativa, vel mandato de providendo, ut postea subjicitur.

CUJUSCUMQUE ANNUI VALORIS) Limita hoc in Civitate, &
55. Diœcesi Leodien. in beneficiis, quæ excedunt duas argenti Marchas. Beneficiorum enim quorum fructus non excedunt dictas duas argenti Marchas, libera relinquitur collatio Ordinariis, nec illa sub quibusvis gratiis contineri ex constitutione Eugeniana de data anni
m 1432. quæ confirmata est per Sixtum anno 1479. [m] & Pium II. anno
56. 1458. atque etiam postea per Maximilianum I. & Carolum V. Impp.
n manifestum est. Porrò argenti [n] Marcha valet ducatos sex de Camera, teste Gomesio *ad Reg. de Valore*. Wamess. *cons. 237. num. 20. de Prabend.* Ducatus autem de Camera valet unum scutum auri in auro cum uno Julio. Julius porrò æstimatur denario antiquo Romano seu Regali Hispanico, ut ostendi in tractatu de re nummaria ante aliquot menses in lucem edito.

57. CONFERRE, ET ASSIGNARE) Quid si Collatores nolint? Procedent Executores contra eos per censuras, ut hic subjicitur, aut Precista recurret ad superiorem immediatum, aut Papam, qui semper potest adiri jure concursus, qua de re vide, quæ latè scribit Pet.
58. Rebuff. *ad concord. Franciæ, §. si quis verò, verbo disposuerit, & seqq.* Quid si Collator latitet, aut aliàs obstet quò minus fiat ipsi inhibitio, aut insinuatio? perindè erit ac si facta fuisset: sicut pro citato habetur, qui se occultat, vel impedit ne possit citari, *c. quoniam frequenter, §. porrò, ut lite contest. cap. 1. de foro compet. Guimer. ad Pragmat. sanctio. tit. de collatio.*

59. Quæritur ulterius an Decanus, & capitulum possit impedire precistam, denegando illi possessionem, si constet de justitia, & defectu tituli? Et videtur prima fronte posse: quia in beneficialibus admittitur exceptio defectus tituli, *Abb. in cap. litteris, de restitut. spol.* Secundò, quia beneficium Ecclesiasticum, sine Canonica institutione obtineri non potest, *c. beneficium, de regulis iur. in 6.* Tertiò, quia præjudicium publicum vertitur: nam retinens beneficium cum defectu tituli, peccat mortaliter, *cap. dudum 2. de Elect.*

c. nemo

c. nemo & c. nullus 11. *quæst.* 3. & talis non est admittendus, ne detur vitiosus ingressus, contra text. *in cap.* 1. *de eo, qui mitt. in possess. caus. rei seru.* Contrarium tamen verosimilius est. Nam licet beneficium non possit effici Clerici, nisi prævia institutione Canonica, & legitimo titulo, dictis juribus, possessio tamen potest transferri sine titulo, *Abb. in cap. in litteris, de Restit. spol.* & quod dictum est beneficium sine Canonica institutione obtineri non posse, hoc verum est respectu juris, non respectu possessionis, *o* quæ plus facti, o
quàm juris habet, *L.* 1. §. *adipiscimur, &* §. *si vir, & L. possessionem. ff. de acq. hæred. Mandos. ad Reg. de Annal. quæst.* 25. *nu.* 2. Hinc fit ut exceptiones, quæ concernunt titulum, non impediant immissionem in possessionem. *Abb. in cap. cum olim. nu.* 15. *de causa possess. & propt. & in cap. post cessionem, nu.* 6. *&* 13. *de concess. præbend. Gonzalez. ad Reg. VIII. Cancell. glos.* 15. §. 2. *nu.* 85. *ubi multos allegat, & ita dicit servare Rotam.* Sed hic Precista habet 60.
titulum coloratum, qui sufficit ad tollendam omnem intrusionem, *Rota decis.* 279. *alias* 261. titulum dico coloratum ex concessione Precum ipsi facta per Cæsarem, satis validum, ut Decanus, & Capi- 61.
tulum adstringantur ad illius receptionem, cùm illud non habeat, nisi nudum installationis ministerium: secus tamen esset si haberet liberam collationem, quia tunc posset ei competere causæ cognitio, possetq; se opponere & appellare, & interea conferre, *Pet. de Anchor & Dominic. in c.* 2. *ut lite pendente, Arnulphus Ruzæus tr. iur. Regal. privileg.* 6. Hoc cessante tenetur recipere Precistam, salvo jure cujuslibet, quia non spectat ad Capitulum cognoscere de viribus tituli, *Philipp. Probus tr. regal. quæst.* 36. sed est Executoris, qui jus tertii non tollit, seu illi non derogat, *L.* 2. §. *meritò, &* §. *si quis à Principe, ff. ne quid in loco publico.* Et secundum hanc conclusionem nuper consultus respondi pro Domino Hermanno 62.
Kinckio contra Capitulum S. Adalberti Oppidi Aquisgranensis. Proponebatur enim mihi in facto, eundem Dominum Hermannum Kinckium Rectorem & possessorem Ecclesiæ Parochialis S. Petri dicti Oppidi fuisse vigore Primariarum Precum Cæsaris assecutum possessionem Canonicatus & præbendæ S. Adalberti prædicti Oppidi anno 1616. Julii 3. citra tamen cõmodum fructuum, qui juxta illius Ecclesiæ statuta pro biennio integro partim debentur fabricæ,

partim hæredibus defuncti: in eaq; possessione mansit integro triennio; quo elapso movetur illi dubium, an ejus Cæsarea provisio subsisteret propter incompatibilitatem, licet alioqui dicta Ecclesia Parochialis sit ita Ecclesiæ S. Adalberti vicina, ut commodè utrique deservire possit. Nihilominus ut rē cōstitueret in vado, recurrit ad Sanctiss. à quo obtinet gratiam super nova provisione cum retentione Parochialis, idq; anno 1619. 15. Kal. Octob. cum clausula: *Dummodo Canonicatus & prebenda, ac Parochialis Ecclesia huiusmodi debitis propterea non fraudētur obsequiis, & animarū cura in dicta Parochiali Ecclesia nullatenus negligatur, & idē Hermannus eidē Ecclesiæ deservire, & apud illā personaliter residere, nec quicquam ex illius servitio debito prætermittere debeat, ac pro illis diebus & horis quibus d. Ecclesiæ S. Adelberti ratione Canonicatus & præbenda non inservierit, distributiones non lucretur.* Vigore hujus novæ provisionis, & dispensationis Apostolicæ, idem Dominus Hermannus triennio post adeptā possessionem, finitisq; annis carentiæ, petit se admitti ad residentiam, & de fructibus sibi responderi, aliasq; ut moris est: Capitulum recusat allegatq; prædictam gratiam Apostolicam tam circa provisionem, quā Ecclesiæ Parochialis retentionem, esse subreptitiam, nec eidem Domino Hermanno suffragari: Inprimis quia subticuit verum valorem. Secundò quia narravit commodè utrique se deservire posse, quod falsum est, ut prætendunt, propter onera curæ incumbentia, quæ sunt incompatibilia cum oneribus d. Ecclesiæ S. Adalberti. Tertiò, quia utrumque retinuit per triennium, & ultra, sine dispensatione legitima, ideoq; fuit privatus, ut prætendunt, utroque ipso jure, juxta resolutiones Ill.ium Cardinaliū, Interpr. sacri Conc. Trid. relatas per Wames. *cons.* 233. cujus privationis taciturnitas propter vitium ambitionis, & execrabilitatis, reddit gratiam simplicis provisionis subreptitiam.

Quærebatur modò an Capitulum esset fundatum, hoc est, an Dominum Hermannum posset impedire, quòminus admittatur ad primam residentiam cum plenitudine juris Canonicalis, possitq; ei objicere incompatibilitatem Canonicatus continuam residentiam requirentis, cum Parochiali curam animarum habente, & personalem residentiam requirente? Respondi, non videri fundatum, nec præmissa Domino Hermanno posse objicere. Rationes autem quæ me moverunt sunt illæ, quas præmisi, nimirum quòd Dominus Hermannus habeat

habeat titulũ coloratum, neque esse Capituli, discutere exceptiones, quæ concernunt titulũ, sed esse Judicis Executoris; corã quo si tertius illas opponat, is videbit an relevantes sint, vel non: Capitulum enim habet nudum ministerium installationis, nec titulus provisi habetur in consideratione in nudo ministerio facti, & possessionis, ut pulchrè re- 63.
solverunt Arnulphus Ruzæus *tract. iur. Regal. privileg. 6. per tot.* & Philipp. Probus *eodem tract. quæst. 36. etiam per tot.*

Imò, etiam si in casu præsentis quæstionis discutiendus esset titulus Domini Hermanni, luce clarius appareret coloratus, qui sufficit ut tueri se possit Reg. de triennali. Illi enim soli discoloratum habere dicuntur titulum ad effectum illius REGULÆ, qui habent titulum per simoniam, vel titulum de reservato beneficio, reservatione in corpore juris clausa: quia isti duo casus dumtaxat excipiuntur, ut non juvent triennales, ut patet Regulã intuenti. Itaque tãtum abest, ut tẽpus illud triennii, quo cõtinuavit possessionẽ Canonicatus sibi datã cũ Ecclesia Parochiali, officere ipsi possit, quin illi prosit adversus quoscunque: Nam licet ex sententia quorundã casus Execrabilitatis non includatur Regulæ de Triẽnali, ita ut cõstito de ea, possessio Triẽnalis nõ relevet, cõtra quam tamen sentit Gomes. *ad Reg. de Triennali, qu. 10. vers.* Præ- 64.
terea non ex eo Regula, ubi in fortioribus terminis resolvit possessorẽ duarũ Parochialiũ juvari Regula de Triennali, tamẽ clarũ est, & extra omnẽ controversiã positũ, quando Execrabilis habet titulũ licet invalidũ (ut prætenditur in præsenti casu) vigore cujus possedit per trienniũ, is potest juvari beneficio dictæ Regulæ: quia sufficit habuisse titulũ ab eo, qui habuit potestatẽ conferendi, ut in præsenti casu. Unde licet aliqua de caussa invalidus fuerit, dat tamẽ in dubio colorẽ possidẽdi, *iuxta tradita in cap. in nostris, de concess. præbend* & ille titulus sufficit quoad dictã Regulã, & quoad effectũ, ne spoliari possit. Ita Gom. *add. Reg. vers. secund. est casus*, ubi in vers. seq. *incip. sed advertendũ*, subjicit nullũ præter Ordinariũ superiorẽ posse talẽ possessorẽ cõpellere post triennalẽ possessionẽ ad ostendendũ titulũ beneficii, vel pro-
visionis suæ, *ut not. DD in cap. licet Hely. de Simon. & Mascard. latè* 65.
de Probat. tom. 3. conclus. 879. Ex his igitur apparet quã debili fundamẽto nitatur dictũ Capitulũ, dũ prætextu non expresßi veri valoris, aut triennalis possesßionis duorũ incõpatibiliũ, conatur arcere D. Hermãnũ à residentia, & fructuum perceptione Canonicatus, & præbendæ S. Adalberti

S. Adalberti, præſertim cùm nullum habeat contradictorem nec juris,
nec facti, habeatque diſpenſationem à S.mo ut reſideat in utraque Ec-
cleſia, cum reſtrictiva de qua ante. Nec eſt quod Capitulum de ſub-
reptione dictæ diſpenſationis objiciat, tum quia Triennalis eſt, ut dixi,
tum quia Capituli non eſt de eo cognoſcere, ut cui nudum dumtaxat
inſtallationis miniſterium competat, ut prædixi, illaque ſunt longioris
66. indaginis, tum quia litteræ Apoſtolicæ habent executionem paratam,
niſi concurrant aliæ ſimiles litteræ, *Mohed. deciſ.* 13. *ut lite pend.* tum
denique quia ſubreptionis non doloſæ, non eſt habenda ratio, qualis
hic fuit, Ill.mus *Card. Seraphinus deciſ.* 1009. *num* 6. tum quia illa ſub-
reptionem imprimere dicuntur, quæ ſi fuiſſent expreſſa, vel non tacita
retraxiſſent Principem à gratia cōcedenda, vel ſaltem non ita de facili
inclinaſſent illum ad concedendum, *cap. ſuper litteris, cap. poſtulaſti,*
de Reſcript. Staphil. de litt. grat. tit. de modo, & forma impetrandi,
67. *verſ. Præterea eſt dare, Ill.mus Seraphinus deciſ.* 653.

Atqui in hoc caſu talis fuit ſuppreſſa qualitas, quæ ſi fuiſſet expreſſa, Papa nihilominus veriſimiliter gratiam conceſſiſſet: quippe quod valor unius beneficii per errorem ſuppreſſi & etiamnum litigioſi, contra hæreticum potentem vix excedat 12. Imperiales, de quo fidem facit idem Dominus Hermannus. Eccleſiæ verò Parochialis eſt etiam exiguus valor, nimirum 40. Imperialium in certis, licet Ampl.mus Senatus jam pridem acceſſionem laudabilem fecerit ex mulctis hæreticorum à S. C. M. Commiſſariis, Paſtoribus deputatis, (& ſic minimè ſufficiens ad congruam vitæ ſuſtentationem Domini Hermanni eximii alioqui Theologi) atque optimè de Eccleſia Aquen. meriti, ut qui totis decem annis in dicto, ſuo Paſtoratu ea in urbe inter hæreticos tumultuantes exiſtens Eccleſiaſticū munus laudabiliter obivit, nulla tamen alia dote inſtructus, quàm dictæ ſuæ exiguæ Parochiæ, ut certè in oculis omnium eſſe, tantum abeſt, ut arceri à reſidentia deberet Canonicatus, cui commodè cum dicta Eccleſia Parochiali deſervire poteſt, quo caſu jura nullam inducunt Incompatibilitatem, *DD. inc. de multa, de Præbend. Collect. in c. unico de rer. permut.*

Quod cùm ita ſit, ſequitur Capitulum S. Adalberti teneri admittere Dominum Hermannum ad reſidentiam, illique de fructibus reſpōdere, quos etiam ei reſtituere tenetur pro tempore, quo eandem reſidentiam illi denegavit, *per not. Ill. Card. Seraphini deciſ.* 1015. *num.* 1.

Verùm

Verùm, prætermissa hac, quæ nos aliquantisper detinuit difficultate, aliam aggredior, quam vidi non ita pridem Leodij agitari, 68
nimirum andetur cumulatio titulorum, videlicet prouisionis Ordinarij & Precum Primariarum? Nominato enim per Cæsarem dabatur obstaculum, quód præbendæ vacatio contigisset in mense Ordinario; quem mensem Precibus non subiacere plerique adstruebant. Itaque Nominatus nouam accipit prouisionem ab Ordinario, quam insinuat Capitulo: Querebatur an postpositis Precibus Cæsareis, quas antea Capitulo insinuauerat, posset vti collatione sibi ab Ordinario facta, & Capitulum cogere, vt se reciperet? Ratio dubitandi est, quòd electa vna via, non liceat redire ad aliam, *cap. vt qui* 66
tuas, de electio. in 6. L. quod in hæredem, §. eligere, ff. de tribut. actio. Nemoque vti potest titulo duplicato, *L. cum res, C. de contrah. emptio. cap. inter dilectos, de fide instrum.* Nihilominus tamen præualuit contraria sententia, scilicet licere Præcistæ, si videat Preces suas effectum sortiri non posse ob impedimenta iuris, vel facti, recurrere ad prouisionem Ordinarij: Ratio est, quia electa via inutili non tollitur alia vtilis, *L. mater decedens, ibi DD. ff. de Inoff. testam. L.*
Claudius. ff. de acq. hæred. Tiraquel. in L. boues, §. hoc sermone, nu. 15. 7
& 16. ff. de verb. signif. proponensque actionem ineptam, si ab ea repellatur, potest proponere aptam, *Tiraquel. ibid. nu. 16.* Quæ etiam opinio geminatis arrestis stabilita est ab Amplissimo Senatu Parisiensi, teste Ægidio le Maistre eiusdem Curiæ Præside, *in tract. de Regal. cap. 9.* idque authoritate *cap. post electionem, vers. tam ratione primæ quàm secundæ confessionis, de concess. præbend. & glos. not. in cap. nullus pluribus, de Reg. iur. in 6.* Confert id quod scribit Mohedanus *decis. 7.* Ratio secunda est, quód habens duas gratias, pro beneficio habendo, si vtendo secunda succumbat, potest vti prima, quia istæ gratiæ non sunt contrariæ, licet sint diuersæ, & tendentes ad eundem effectum, etiam si sint sub diuersis datis, vt reiecta opinione Io. Andr. scribit Fely. *in cap. In nostra, nu. 2. de Rescript,* Limita 1. nisi ante secundam prouisionem esset alteri ius quæsitum, *Card. cons. 33. in fi. Lud. Rom. cons. 413. Cap. alleg. vlt. in fin.* vbi quærit quomodo potest quis petere possessionem beneficij ex duplici titulo. Limita 2. nisi habens collationem beneficij à superiore, impetret postea aliam ab inferiore; potest enim superior tunc eum priuare beneficio, quia

est quædam ingratitudo, & clusio erga superiorem, ob quam inducitur caussa priuandi eum, *Abb. in cap cum olim, col. 9. de Re iud.* Limita 3. nisi iste duplex titulus tenderet ad diuersos, seu contrarios effectus in eadem persona, *Lud. Rom. cons.* 350. *incip. casu propositæ, Fely. d. cap. In nostra.*

Verùm quæstionis est, an quia datur istis Executoribus facultas
71 conferendi, vt hic, censeatur etiam concessa potestas conferendi beneficia vacantia ex causa resignationis? seu an posiint recipere resignationem alicuius, volentis in eorum manibus resignare, vt ea recepta prouideant. Quæstionem hanc breuiter discutit Flam. Paris. *lib.* 7. *de resignat. quæst.* 22. eamque resoluit negatiuè, quia necesse est vt expresse committatur receptio Resignationis, *cap. dudum, in pr. cum ibi notat. de Prædend. in* 6. *Coras. de Benef. part.* 1. *cap.* 8. *nu.* 17. Sed quia si conferant ante receptas litteras? Collatio erit nulla: quia si non habent exercitium potestatis ante præsentationem, ergó non valet actus etiam si habeat in habitu, *Lud. Rom. cons.* 354. *Fely. in cap. suscitatus, nu.* 13. *de Rescript.*

Per Censvram Ecclesiasticam) De hac Executorum potestate textus est notabilis & ibi glos. in *cap. cum nostris,* 6. *de conceß. præbend.* Nauar. *in cap. si quando in* 7. *caussa nullitatis, nu.* 2. *&* 3. Potuerunt itaque ex communicare contradicentes, quod intellige con-
P contradicentes *p* sine caussa, & de facto: nam tunc possunt excommunicari, & eo ipso cadunt à iure quod in illo beneficio forsan ha-
72 bent, vt statuit Inno. VIII. *in const incip. Officii nostri debitum, de data* 1401. 8, *Kalen. Feb.* secundum quam Flam. Paris. dicit se vidisse iudicari, *anno* 1590. *de mense Maii lib.* 8. *de Resig, benef. quæst.* 7. *nu.* 169. Aliud porró dicendum est de contradicentibus de iure,
q *q* allegando iustam causam scilicet priorem, aut aliud simile, quia
73 isti non poterunt excommunicari, si contradicant, aut non pareant litteris Executoris, *Arg. cap. licet, de Præbend. in* 6. *Fely. in cap. causam*
74 *quæ, nu.* 10. *de Rescript. Rebuff. in praxi in tit. de forma nouæ prouisionis.* Sed an posiint procedere contra Exemptos? Hanc quæstionem ex professo tractat Erasmus à Chokier frater meus in suo tract. de Iurisd. Ord. in Exemptos, *part.* 4. *quæst.* 64. ad quem breuitatis caussa lectorem remitto.

Personis Prætactis) Et sic nota Precistis non obstare Expectatiuas.

ctaturas, & alias Nominationes seu speciales reformationes; aut mandata de prouidendo ad alia beneficia, quo minus Preces Primariæ ipsis concessæ suos finem, & effectum consequantur.

ADDITIONES.

Non debere admittere exceptiones, quia tales sunt meri Executores, quibus iubentibus parendum est *Lancellott. de attentatis cap. 12. limit 53. nu. 45.* nec cognitoris partes habent, qui ideò in quæstiones altiorem indaginem requirentes cognitionem suam extendere non debent. *Wames. cons. 86. nu. 3.* cuiusmodi Executores dati in nominationibus factis per Cæsarem non solùm sunt dati ad compellendum; sed ad prouidendum, vt tradit Puteus decis. sequenti 423. lib. 2. 75 76

Fuit resolutum in vna Augustan. concordiæ executores dati in nominatione facta per Cæsarem Dom. Ioan. directa Capitulo & Decano Augustan. in qua hortabatur Capitulum in euentum vacationis beneficiorum, vel beneficij percipień, & acceptań. sibi conferretur, ac de eo prouideretur, ac in possessionem immitteretur, & subiungebat Imperator, cuius authoritate hæc nominatio suum pleniorem assequitur effectum, ideò nominabat Executores authoritate Apostolica sibi concessa, eisdem expresse mandań. & eandem nominationem iuxta traditam sibi ex litteris Apostolicis potestatem demandań. & demandari curand. & cum ea litteris Apostolicis, quas Papa Imperatori super istis nominationibus faciendis indulsit, concessa facultas Imperatori deputandi Executores, qui prouideant, fuit dictum quod illi Executores iuxta litterarum Apostolicarum tenorem poterant prouidere, dato quod Capitulum & Decanus super prouisione non potest requirere, quod ea forma dictæ nominationis illi Executores non erant dati, tantùm ad compellendum quo casu procedebat Text. *in cap. 1. de concess. prabend. in 6.* sed etiam dati ad prouidendum, nec obstant illa verba postea sequentia, quod, si notoriè quod absit, in parendo huic nominationi rebelles præteritis in censuris Ecclesiasti animaduertant, quia fuit dictum quod illa verba respiciebant, quod si post illam prouisionem factam per Executores essent Capitulares, inobedientes in tradenda possessione, quod poterant ad id compelli censuris Ecclesiast. per hoc ergo sequitur, quod non essent tantum Executores ad compellendum, sed etiam ad prouidendum.

Et postquam nominatus à Cesare adiuit vnum ex Executoribus, denominatus, non potest adire alium non data negligentia primi. *Far. part. 1. decis. 273. nu. 1.* à cuius decreto, & sententia non datur appellatio ad effectum suspensiuum, quia litteræ Apostolicæ habent executionem paratam *Seraph decis. 1484. nu. 2. & 4.* 77

Propter fulminationem processus, adde *Wames. cons. 42. nu 11.* quem pro-
b cessum dicit necessarium ad effectum obtinendi effectum nominationis, &
80 ligandi manus illius, ad quem dicta denominatio dirigitur, *& decis. 20. de.*
concess. Præbendarum in nou. cui videtur derogatum per clausulam nonobstanti-
bus&c. insimul insinuatione &c. vt in *Sect. v. §. 1. lit. Ex Grat. discept. forens.*
cap.478.

Precistæ intra mensem à die vacationis beneficiorum acceptent., decre-
c tum cum appositione mensis, ita ligat nedum Ordinarios, verum etiam
81 Nuntios, vt etiamsi acceptans non acceptet infra mensem, facta prouisio non
valeat. *Cassad. decis. 5. de consess. Præbend.* & prouisio Ordinarij facta infra
mensem datum, & concessum expectantibus ad acceptandum etiam illis postea
non acceptantibus. *Flamin de resign. lib. 11. quest. 7. nu 49.* ex defectu potesta-
tis, & propter vim clausulæ decreti irritantis, cuius potestas & effectus est, vt
omne quod in contrarium fit, sit illicitum, & nullum. *Wames. cons. 256. nu. 13.*
& 14. de præbendis, nec reuiuiscit lapso mense, *item vnic. §. secus de concess. præ-*
82 *bend.* sicut immissio facta intra decem dies datos ad appellandum, quamuis
appellatum non fuerit, eiusmodi immissio reuocatur, & non quidem per
viam attentatorum, sed per viam nullitatis, & ita decisum 7. Maij 1577. co-
ram R. P. D. Seraphino, teste *Cas de Grassis. decis. 2. nu. 6. de appellat.* quem se-
quitur *Far, part. 1. decis. 618. v 2.* Nisi executio immissionis directa foret cir-
ca beneficij controuersi possessionis adeptionem, quæ de nouo veniret con-
cedenda. *Far. part. 2. decis. 592. nu. 3. post Lancell. de atient. appell. pend part. 2.*
cap. 12. Ampli 1 nu. 14. & seqq. Si verò contingat vacare beneficium aliquod
post inchoatum mensem v. g. 8. vel 12. die mensis, tot dies suppleri debe-
bunt de mense sequenti, quot præterierunt de præcedenti, & an dies termi-
ni computetur in termino, similiter mensis acceptationis quot dies contineat,
& quando vacatio dicatur venisse ad notitiam, declarat *Put.* per suam *decis.*
442. lib. 2. hic sequentem.

Vacauit Canonicatus & Præb. de anno 1539. 5 Octobris per obitum S.
Georgij de Restis, qui Georgius die 6. eiusdem Octobris cum funerali Pompa,
fuit sepultus, Itaque vacante eo fuit dicta die in loco Nicolaus Ubati habens
gratiam expectatiuam, seu reseruatoriam in Diocesi Vercelleñ. & acceptauit
in Jllerden. 7. Nouembris, quod etiam infra mensem, & pro parte eius dice-
batur, quod cùm menses ad acceptandum darentur à notitia vacationis, &
ita vacatio compluribus debebat esse nota, sed communiter vt dicit *Rom. in*
Clem. 1. § 8. sicut col. 15. num 35. vers. conclude de concess. præbend. Quod vacatio
non poterat esse nota, nisi à die quo facta fuit sepulturæ traditio, & sic sexta,
quando vacatio omnibus communiter innotuit, & cùm dies termini non
computetur regulariter in termino, secundum communem opinionem
Bart. Alexan. & aliorum in l. 1. ff. si quis caut. Et quia omnes etiam conueniunt
quod cum idem terminus est præfixus per dictionem tunc indubitanter dies
termini non computatur in termino, aduerte quod contrarium dicit *Philipp.*

Franc. in cap dilecti num. 3. in vers. mense de elect. Propter dictionem, à qua sunt nominati separationem inducit à qua incipit terminus, vt per *Alex. in dict. l.* 1. Cum alijs per *Farnent. in reg. de infir. quæst.* 37. Ergo mensis acceptationis debet incipere à die 7. & cùm mensis mentio non fiat simpliciter, sed incipiat à notitia vacationis, quæ notitia sit in mense Octobris, mensis datus ad acceptandum intelligatur secundùm qualitatem mensis in quo incipit dilatio, fuit alias dictum quando simpliciter & absolutè de mense fieret mentio acciperetur pro 30. diebus per *Gloss. in cap. cum sit in vers. mensis de elect. lib.* 6. Quem sequitur *ibi franc. & alij.* Et hoc dicit expresè dict. *Gloss.* cùm vult quod mensis currat à die præsentationis factæ, tamen intelligit quod mensis, tot dies habeat, quot habet ille mensis, in quo facta fuit præsentatio, & ibi *Philipp. Prob. & in addit. ad Io. Monachum col. 2. nu. 3. Alex. cons. 114. nu. 5. vel in l. de diuisione in primi., ff solut matr.* vbi ponit communem decisionem in, *l. vbi lex. ff de Reg. iur.* sed aduerte quod tenendo istam partem, quæ vera est, quod ex quo de mense Octobris in mensibus est 31. dierum, tunc est considerandum, ex quo mensis incipiat à die 7. Octobris, an fuerint in die 8. Nouembris prout ita dicit *Probus in dict. cap. cum sit colle 2. nu. 15. & Dn̄.* In dicto l. vbi lex ff. de reg. iuris, & ratio est, quia tot dies debent suppleri de mense sequenti quot deerant de illo mense in quo dilatio incipit, vt dicit *Gloss. in cap. cum sit in vers. mensem,* & in proprijs terminis dicit *Bonifac. in Clem. 1. §. sicut coll. 5. num. 55. de concess. prabend* Vnde cùm de mense Octobris præterijssent dies septem, & de sequenti mense Nouembris tot erunt, ergo septimus dies iam mensis dati ad acceptandum expirauerat.

Debet itàque Precista pendente mensis termino acceptare, alioquin dicto terminio effluxo, iuri sib per nominationem competenti ex illa vacatione renunciare videretur ob temporis lapsum, quia tacitam inducit renuntiationem. *Tiraquel. de Retraict. lignagier. §. 3. Gloss. 4. num. 2 & 3.* Et facultas pro certo tempore concessa vltra illud tempus non competit, *l. statu lib. 11. §. Stichum l. tita, cum testamen. 34. §. vlt ff delib. caus.* Et permissum vsque ad certum tempus, post illud prohibitū censetur, *l. si vnus §. fin l exempla§ fin de pact. Mart. Mager de aduocat. armat. cap 16 num 357 & sqq.* Illud pariter sequeretur quod frustra esset adiectum, certum, & limitatum tempus, cuius adiectio foret illusoria, inutilis, atque superuacanea, contra. *Gloss. gothod. ad l. si quando 109. l. tt. T. de legat. 1.* Vbi inquit ea verborum interprætatio sumenda est, vt nihil frustra adiectum videatur.

Nisi de impedimento legitimo doceretur. *Tiraquel. dict. loc. num. 5. & 6. & §. 12. Gloss 2. num. 2.* Vbi non currit tempus ei, qui impeditur, per moras & tergiuersationes aduersarij. Dixi ex illa vacatione propter clausulam quam duxerit acceptandam, quæ est conseruatoria Iuris ad aliud beneficium, quod depost vacare contingeret, si facultate & Iure sibi competente vti voluerit.

Vel similis causa. Hoc est si impedimentum aliqnod legitimum quod remoueri non possit. *Flamin. de resign. lib. 11. quæst. 13. num. 126. Seraph. decis. 1206.*

85 Non affectatum *Crescent. decis. 10. num. 2.* Interueniat, quod per allegantem probari debet. *Far. part. 2. decis. 156 num. 9.*

86 Debetque contra causam impedimenti dantes protestari. *Nicol Ant. granat. in addit. ad practic. Vestrij cap. vlt. num 24. & 25* Nisi constet de diligentia, & quod impeditus ex parte sua fecerit, quod potuit. *Crescent decis 5. num. 1. & 2.*
87 *de except.* Vel fuerit notorium. *Matthias de afflict. decis. 50. num. 5.* Vlterius probari debet impedimentum dedisse causam dilationis, & remoræ, *Far. decis. 662. num. 8.* Fuisseque continuum, idem, *Farinac. part. 1 decis 493* attento
88 quod similibus impeditis tantùm temporis restitui debet, quantùm per impedimentum ablatum fuerit *Seraph. decis. 997. num. 9. Mandos. ad Reg. 8. Cancell. quæst. 6. num. 2* Et signanter dum eiusmodi impedimentum procedit ex facto partis aduersæ *Seraph. decis. 995. num. 1.*

e *Intelligitur de primo qui valuit*, acceptatio præbendæ nulla, non impe-
89 dit aliam acceptationem, quia licet quis acceptet primo nulliter, tamen non consumit electionem. *Achill. de grassis de concess. præbend. decis. 8. num. 3. & 4. Mohedanus decis. 7. num. 2. de præbend & decis. 14. de concess. præbend.* Prout sequitur.

Forlinieñ Canonicatus & præbend. in causa inter Franciscum Tornello ex vna; & Antonium de Elio ex altera: fuit allegatum gratiam expectatiuam Francisci esse consumptam per solam acceptationem absque prouisione, & hoc per *Cons. Oldrad. 229.* Vbi dicit quod sola acceptatio sufficit, *Ad l. apud Auphidium ff. de opt. lega.* Ex parte tamen Francisci fuit dictum eius gratiam non esse comsumptam, stante alia gratia in fauorem Bernardini, cum decreto suspendente gratias expectatiuas, & omnes acceptationes super hoc 23. Ianuarij 1542. R. P. D. Io. Paulo causam proponente, fuit dubium an gratia Bernardini cum subsecuta illius acceptatione operetur, quod gratia Francisci non fuerit consumpta in Canonicatu Forlinieñ, supposito quod Franciscus illam acceptauerit, fuit tentum quod gratia dicti Francisci per solam acceptationem absque prouisione fuerit consumpta iuxta *Consil Oldradi*, sed stante in medio gratia Bernardini prædicti, quæ fuit magis priuilegiata, & acceptatione Bernardini, cuius gratia tollit gratiam Francisci, prædictus Franciscus potuit iterum acceptare, cùm in gratia Bernardini contineretur decretum irritans ad omnes alias gratias, & licet sola acceptatio consumat gratiam, est verum quando acceptatio est valida & potest sortiri suum effectum, ita tenet. *Rom. consil. 329. col. 1.* Maximè quia acceptatio fuit cum protestatione ad not. per *Glos. in c. cum in multis de rescript. lib. 6. Domi. consi. 71. col. 2. Rota decis. 142. in antiquis.*

f *Nisi acceptans protestetur*, Acceptans Beneficium cum solita protesta-
90 tione, si videt quod alius habet melius ius potest primum beneficium acceptatum relinquere; & aliud acceptare sententiâ non expectatâ super primo beneficio, secundum *Ioan. Andr. in cap. cum. in multis de rescript. in 6.* Etsi sic non sit solitum teneri, vt per *Cassad. decis. 10. de concess. prabend.* Tamen istud esse verum

rum conclusit *Rota in vna Vallen. de Paterna, coram Domino Thoma de Thanis die* 18. *Maij* 1545. Quando notoriè apparet de non iure captandi beneficium primum, & ratio in illo casu: cùm Remigius acceptasset primò vnam Parochialem, Ioann. de Mila, nec verificata narratiua familiaritatis, quia erat in gratia Ioann. cùm regula familiaritatis vitiet gratiam, secundum *Gem. in. cons.* 228. Item quia gratia Ludouici non prouidebat, sed mandabat prouideri, & ideo videlicet ex productione talis gratiæ, non expectatâ aliter sentẽtiâ notoriâ de non Iure Remigij, quoad primum beneficium acceptatum constabat, poterat, illud dimittere & acceptare aliud, non expectatâ declaratoriâ, secundum *Rotam, decis. 5. de concess. prabend. in antiquis.* Hęc *Puteus decis. 277. lib. 2.* Iuxta quam conformiter resoluit, *decis. 207. dict. lib. 2.*

Quod per assecutionem incompatibilis vacet primum, Intellige subsecuta, & effectuata, possessione fructuosâ non sterili (quæ solet dici de solo vento) verum cum effectu perceptionis fructuum argumento. *Leg. bona fidei 48. ff. de acquirend. rerum Dominio & Cap si tibi concesso de prab nd in 6.* Vsque adeò, vt non sufficiat aliqualis fructuum perceptio, si non sit de maiore, vel potiore parte *Wames. cons. 234. num. 2.* Quia modica perceptio fructuum non constituit in possessione, *Cas. de grassis decis. 21. num. 9.* prout. resoluit Rota in vna Placentina coram D. per *Gartiam in suo tract. de beneficijs part. 11. cap. 5.* Seraph. relata *num. 136.* Quæ sequitur. § 9x.

Domini sine difficultate censuerunt esse procedendum ad vlteriorem executionem sententiæ latæ in Rota, nam de eius institia constat, etenim ad effectum vt per assecutionem vnius incompatibilis vacet primum, requiritur perceptio fructuum ex æquitate, *cap si tibi concesso. de præbend. in 6. & ibi per D D.* Nè interim Beneficiatus cogatur mendicare, vt bene declarat additio ad decisionem. *Rota 3. de prabend. in nouis,* Quæ requirit, vt concurrat administratio bonorum Ecclesiæ, vel maioris partis ipsorum, & faciunt notata per *Vital. in dict. Clement. grat-a num. 52. de rescrip.* Maximè attentâ qualitate huius Canonicatus de vẽto, qui nullos habet fructus, nisi secutâ dismẽbratione factâ vigore Bullæ Adriani, & sic versamur in proprijs terminis. *cap. si tibi.* quod loquitur, quãdo fructus erant alteri reseruati ad certũ tẽpus, nec stallũ in Choro, & vox in Capitulo habetur pro fructu ad hunc effectum. cum ex his nemo se sustentare valeat, nec obstat quod assecuta possessione vacet primum, nec possit dimitti secundum ex notat. per *Gemini & Franeum in dicto cap si tibi.* Quia hoc non suffragatur Francisco, ex quo ante assecutionem fructuum fuerit mota lis quæ impediat vacationem primi. *Clem si plures de prabend.* Vltra quod ex fide data apparet statum in ipsamet prouisione, & illius possessione fuisse motam litem, quæ excludit vacationem ob assecutionem iuxta *Gloss. in cap. commissa cum ibi not. de electione in 6.* Idem fuit resolutum in alia Placentina Canonicatus 26. Febr. 1599. coram D. Orano.

Dummodo tamen per ipsum non steterit quominus plenam possessionem cum perceptione fructuum consecutus fuerit. *VVames. dict. cons. 234. num. 9.* iuxta axioma commune.

Quod

Quod nolui, potui, quod volui adimplere, nequiui. *Cap. cum ſuper 23. ℞. de officio & poteſtate Iudicis delegati.*

Incompatibilitas ex qua eliciatur renuntiatio primæ. Niſi interue-
hh niat diſpenſatio, quæ ſolet concedi cum clauſula, dummodo neutra
92 Eccleſia ad congruam Oratoris ſuſtentationem ſufficiat, & ita ſint ſibi vicinæ, vt Orator vtrique commodè per ſeipſum deſeruire valeat.

Si cum Eccleſia Parochiali, & cum decreto quod dictus Orator quamdiu Parochialem Eccleſiam prætactam obtinuerit, apud illam reſidere, nec quicquam ex debito illius ſeruitio, & officio relinquere debeat, & ijs diebus quibus dictæ Eccleſiæ Collegiatæ ratione Canonicatus & Præbendæ non inſeruie-
ii rit, diſtributiones quotidianas amittat, vt notaui *ad Reg. 8. Cancell. Gloſſ. 7. num. 19.*
3 *Rota deciſ.* 219. Quæ eſt 7. de conceſſ. præbend. in nouis.

Licet impetrans gratiam expectatiuam, acceptet beneficium vacans per obitum R. quod tamen vacauit per obitum B. nihilominus valet acceptatio, licet non valeret prouiſio, ſecundùm aliquos. Ratio quia potius debemus hic vacationem conſiderare, quàm, vacationis modum: præſertim ſi acceptauit Beneficium in certo loco conſtitutum, puta Eccleſiam Parochialem talis villæ, vel Præbendam talem, vel ſic nominatam, tunc enim per has qualitates & circumſtantias conſtat de corpore beneficij acceptati, licet ſit erratum in perſonà; conſtat etiam quod beneficium, tunc vacans in tali loco ſiue Eccleſia voluit acceptare, & ibi pro tunc nullum aliud vacauit. *Arg. l. certum ff. ſi cer. pe. de teſti cap licet ex quadam,* faciunt, *nota per Io. Mo. in cap. ſi tibi abſenti de præbend. lib. 6.* Pro quo etiam facit c. tua de ſponſa. Et not. per Inno. in cap. ſignificante de reſcript. nec obſt. cap. ſuſceptum de reſcript. lib. 6. quod non habet locum in acceptatione, quæ eſt quædam declaratio voluntatis, & tendit ad executionem gratiæ, & ideò non mirum ſi erretur in modo vacationis, quod non impediatur acceptatio, dummodò ſequatur poſtea vera, & effectualis prouiſio, quæ dat ius in re *de conceſſ. præbend capit. fin. lib.*
kk *6.* Error in nomine, cognomine, agnomine non vitiat, ſi conſtet de corpo-
94 re, *l. ſi in nomine 4. C. de teſtamen. & ibi* DD.

A quocumque etiam laico, laicus poteſt eſſe procurator non tantum ad agendum, defendendum, permutandum, & Beneficia acceptandum ſed etiam ad capiendam poſſeſſionem. *Wameſ. conſ. 248 num. 11. de præbend. deciſ. 8. num. 5. de procurat. in antiquis Flamin. de reſignationibus lib. 9. quæſt. 3 num. 19. & lib. 10. quæſt. 6. num.* 14. Et ita in Tractatu meo de permutat. benef. part. 3. cap. 27. num. 3. 4. Quia talis procurator non deducit actum de non eſſe ad eſſe, ſed Prælatus conferens beneficium. *Ioann. de Vanquel. in cap. 1. concluſ 1. de procurat. in 6.* Huiuſmodi enim acceptatio cùm res ſpiritualis non ſit, æquè exerceri poteſt per laicum, quàm per Clericum, prout cognitio Iudicij poſſeſſorij ſuper Beneficio Eccleſiaſtico ſpectare poteſt ad Iudicē laicum, ad quē alioqui de ſpiritualibus cauſis nulla pertinere poteſt Iuriſdictio. *Wameſ. conſ. 247. num. 29. de præbend. Guido Papa quæſt. 85. num.* 1. diſtingit *Couarr. pract. quæſt. quæſt. 35. num. 1.*

Quæ vacant per resignationem, attento quod in precibus Cæsaris excipiantur beneficia reservata, quæ continentur in extravag. ad regimen de præb. in qua inter alia reservantur beneficia illa, quæ vacant apud S. Sedem ut resolvit Rota 14. Maii 1627. coram R. P. D. Ubaldo in una Colonieñ. Canonicatus Sanctæ Ursulæ terminis sequentibus. 1

Fuerunt in hac causa factæ duæ decisiones ad favorem D. Georgii Pauli Stravii, quod ei sit concedenda immissio vigore subrogationis gratiosæ, & cum fuerit institum pro causæ expeditione, Domini in relationibus causarum dandam esse censuerunt, nec obstare quod de novo apponebatur quod Alexander esset provisus vigore precum Imperialium, quæ preces capiant etiam beneficia vacantia ex causa resignationis, quia cum in dictis precibus excipiantur beneficia reservata, quæ continentur in extravag. ad regimen de præbend. in qua extravaganti inter alia beneficia reservantur illa quæ vacāt apud S. Sedē, sequitur quod Canonicatus de quo agitur non dicatur comprehensus sub dictis precibus stante resignatione facta in manibus Papæ, per quam dicitur vacare apud Sedem, & intrat etiam reservatio, *Cap. 2. de præbend. in 6.* in quo reservantur beneficia apud Sedem vacantia, *Gloss. in clem. 1. in verbo mori. ut lit. pend. Rota decis. 1. num. 5. vers. ratio de rer. permut. in nov. Paris. de resignat. lib. 9. q. 14. num. 1. Simonett. de reservat. q.* 28. *num.* 1. & fuit tentùm in Cæsaraugustana Parochialis de Soffrenda 13. Novemb. 1620. coram R. P. D. meo Pirovano.

Nec obstat Decisio Cordubeñ Capellaniæ 25. Octobris 1596. coram Corduba: quia loquitur quando beneficium dimittitur propter Decretum de dimittendo, tunc enim si dimittatur in partibus, & licet sit reservatum, in Curia vacare dicatur, non tamen dicitur vacare apud Sedem per resignationem factam in manibus Papæ juxta superiùs allegata.

Pariter Domini dixerunt nonobstare quod Alexander sit provisus ab Ordinario vigore Precum Imperialium, & sit in possessione, & ideò videatur legitimus contradictor, ut colligitur in *Cap. si à Sede de Prebend. in 6.* quia hoc benè procedit ad effectum quod audiatur in hoc judicio possessorio, non autem ad impediendam executionem cum stante notoria reservatione ut suprà non possit ex suo titulo obtinere immissionem, & ideò esset inconveniens ut ipse posset proviso Apostolico hanc immissionem impedire, quam ipse in concursu cum proviso Apostolico obtinere non potest, *Verall. decis. 49. lib. 2. Rot. decis. 711. nu. 2. p. 1. in recent.* & fuit tantum in Castelaneñ. Canonicatus 4. Julii 1625 coram bon. mem. Buretto, ubi aliæ similes decisiones allegantur, & ita fuit decisum.

Erit similiter patronus illarum, Congregatio Concilii Trident censuit quod Ecclesia Matrix, sive Parochialis non acquirit Juspatronatus in Ecclesia fundata juxta suos limites, nisi de suo aliquid contulerit, nec obstat si diceretur, quod oblationes futuræ sint loco dotis, quia ad hoc ut acquiratur Juspatrona- 1 95

 tus,

tus, requiritur, quod dotis aſſignatio fiat, tempore fundationis, & non poſt, etiam limitatur quia Eccleſia ex neceſſitate populi conſtituitur, ut in *cap. ad audientiam*, quo caſu erunt loco dotis, & ſic dotans & Rector Eccleſiæ Matricis erunt ambo Patroni, ut in dict. *cap. ad audientiam*, vide declarat. Cardinalium Sacri Concilii Trident. ſeſſ. 21. cap. 3. pag. 220. & 221. in fine, in impreſſione Antuerpień. anno 1633.

m *Et Pium II.* ex cujus Conſtitutionis tenore deſumitur clauſula ſubſequēs.

96 Volumus inſuper quod nulli Canonicatus, præbendæ, dignitates, perſonatus, officia aut beneficia Eccleſiaſtica Civitatis & Diœceſis prædictarum cujuſcumque qualitatis fuerint. (quæ ſaltem duas marchas argenti, ſecundum communem exiſtimationem non valeant annuatim) ſub gratiis quibuſvis expectativisquibuſcumque perſonis per ſedem prædictam, vel ejus legatos, ſub quavis verborum forma pro tempore conceſſis, quomodolibet comprehendantur, nec poſſint prætextu gratiarum hujuſmodi acceptationes, & proviſiones per quemcumque fieri de eiſdem, ſed Ordinarii, ſeu illi ad quos illorum ſpectat collatio, proviſio, ſeu quævis alia diſpoſitio, liberè de illis diſponere valeant etiam in quocumque menſe vacaverint, decernentes quod præſentibus noſtris litteris conceſſioni, ſtatuto, ordinationi, voluntati, decreto & litteris per quaſcumque alias conſtitutiones, Regulas Cancellariæ, aut litteras Apoſtolicas quorumcumque tenorum, & quaſcumque in ſe derogatorias clauſulas continentes etiam eiſdem præſentibus, cùm illarum de verbo ad verbum inſertione ſpecificè, & expreſsè derogantes non derogetur, nec quomodolibet derogatum cenſeatur, niſi tunc demum cùm Romanus Pontifex per trinas litteras præſentium ſeriem continentes eiſdem Collatoribus ſignificandum duxerit ſuæ mentis eſſe pro ea vice dumtaxat conceſſioni, ſtatuto, ordinationi, hujuſmodi derogare, necnon ex nunc irritum, & inane ſi ſecus ſuper his à quocumque quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, nonobſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, atque noſtris etiam ſi de illis de verbo ad verbum mentio fienda eſſet, cæteriſque contrariis quibuſcumque: nulli ergò omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum conceſſionis, ſtatuti, ordinationis, ratificationis, revalidationis, approbationis, decreti extinctionis, impoſitionis, intentionis, conſtitutionis & voluntatis infringere, vel anſu temerario contraire: ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurium. Datum Romæ apud Sanctam Mariam majorem anno Incarnatio-
97 nis Dominicæ 1458. decimo-tertio Kal. Februarii Pontificatus noſtri anno primo, quam Carolus V. confirmavit per ſuam conſtitutionem de data 27. menſis Julii anno 1521. ut ex clauſula ſequente.

Et ſpecialiter privilegia alternativæ collationis beneficiorum quorumlibet,

in

in ordinariis etiam minutorum, & taxam duarum marcharum argenti puri non excedentium, in Apostolicis mensibus vacantium à Sanctissimis quondam Eugenio, Pio, Sixto, & aliis Romanis Pontificibus præfatæ Ecclesiæ Leodiensi rationabiliter concessa & confirmata, mandatumque pœnale prædictorum privilegiorum ac Germanicæ nationis pactorum manutenentia, ac conservatione à dicto quondam Auo, & antecessore nostro emanatum, ratas, & gratas, rataque & grata habentes, firmaque, & illibata permanere volentes, motu proprio, & ex certa scientia, & auctoritate nostra Romana Cæsarea, ac de ejus plenitudine potestatis, aliisque omnibus viis & modis, quibus efficacius possumus, confirmavimus, laudavimus, & approbavimus & renovavimus, ac de novo quatenus opus est concessimus, dedimus, indulsimus, restituimus & reintegravimus, prout etiam tenore præsentium confirmamus, laudamus, approbamus, atque de novo concedimus renovamus, damus, indulgemus, restituimus ac reintegramus, nec non omnibus & singulis in eisdem privilegiis, & eorumdem tenoribus concessis, perpetuam Imperialis roboris firmitatem, adjicimus, motu, scientia, auctoritate & potestate, quibus supra, omnem defectum tam Juris, quam facti si forsitan intervenisset, supplentes, præfatamque Ecclesiam, & illius membra atque supposita tam in dictis Eugenii, Pii, & Sixti, quam aliorum Romanorum Pontificum privilegiis comprehensa, & eorumdem beneficio perpetuo gaudere, inque eorum usu, & possessione illæsa conservari & manuteneri, & eorum vigore in mensibus ordinariis, seu Apostolicis de beneficiis provisis pro legitimis possessoribus recognosci, eisque de fructibus, & proventibus universis beneficiorum hujusmodi responderi, provisionibus, gratiis, reservationibus, nominationibus, & nominandi facultatibus quibuscumque Collegiis universitatibus, aut personis ad nostri ipsius instantiam quomodolibet factis aut concessis, etiam per placitum nostrum approbatis & receptis, aliisque in contrarium facientibus, nonobstantibus quibuscumque, prout illas in præjudicium Ecclesiæ, & privilegiorum antedictorum nullatenus obstare. &c.

Marcha valet ducatos sex, nota duas argenti marchas, attento quòd in constitutione Pii II. non enuntientur argenti puri conficere decem ducatos de camera, ut opinatur *Wames. cons. 239. num. 5. de præbend.* scribens ad privilegium per prædictum Pium Papam II. Episcopo Leodien. aliisque Civitatis & Diœcesis Leodiensis Prælatis & quibuscumque aliis Ordinariis quorumcumque beneficiorum collatoribus concessum. n 98

Marcha apud peritos linguæ latinæ non invenitur, & aliter capitur de Jure, aliter secundum consuetudinem particularium Provinciarum, & locorum, de quibus bene *Lud. Gomes. ad reg. Cancellariæ, de valore exprimend. quæst. 9.* de qua Marcha meminit Lucius III. Papa in cap. *significavit 13.* & de Marcha argenti agit Innoc. III. in cap. quanto Creatori 16. X. de sensibus, & Alexander *in cap. cum pridem 4. de pactis.*

o *Quæ plus facti quam Iuris*, adde *Mohed. decis. 20. de restit spoliat.* quæ possessio sine titulo vera esse potest, quamvis non justa *Put. lib. 2. decis. 229. nu.3.*
99 quia nihil habet cõmune cum proprietate *idem lib. 1. decis. 171. n. 3.* unde possessor non tenetur docere de titulo suæ possessionis, *Guido Papæ quæst. 629. num. 21.* nisi notoriè constet de nullitate tituli, *Aloysius Riccius variarum resolut. 305. num. 3. vers. quarta conclusio,* sed sufficit coloratus *Oliverius Beltraminus ad decis. Alexandri Lu-*
100 *dovisii decis. 499. num. 11.* quem coloratum titulum habet Precista, ut dictum est num. 60. verum quando Episcopus ex officio inquirit, & visitat, debet posses-
101 sor docere de titulo suo, quem si viderit inutilem, vel possessorem nullum habere titulum, ipse conferre poterit, *Rebuff. in praxi benef. tit. de rescrip. ad benef. nu. 19. 20. & 21.*

Sine causa & de facto. Executoris potestas versatur circà contradictores
p tantùm de facto, non autem de Iure *Seraph. decis. 1045. num. 3. & decis. 1056. n. 4.*
102 & poterit talis executor contra intrusum de facto contradicentem procedere spreta ejus appellatione, nam ab Executore gratiæ non excedente terminos commissionis non datur appellatio saltem quoad effectum suspensivum *Aloysius Riccius variar. resolut. resolut. 297. num. 2.* quia regulariter ab executore non potest
103 appellari nisi modum excedat, quem excedere non præsumitur, nisi doceatur. *Rot. decis. 45. de appellat. in novis,* nota interim executivè procedi non potest alio existente contradictore legitimo in possessione, qui consimilem reproducit titulum *Far. part. 1. decis. 711. num. 1. & 2. & dec. 542. num. 7. p. 2. in posth. & dec. 366. p. 1. ibidem.*

q *Allegando iustam causam scilicet priorem.* Executor admittere debet
104 exceptiones quæ deducuntur ante collationem, *Seraph. decis. 85. num. 1.* vide commentaria mea ad *reg. Cancellariæ 67. de clausula si ita est num. 7.* dummodo non constet clarè & notoriè de non Iure *Rot. decis. 2 num. 1. circa finem de restit. spoliat.* quem sequitur. *Vincent. Caroc. de excep.* adversus prejud. sentent. & damnos. execut. exceptione 125. num. 70., quibus accedit quod tenuta sive
105 possessio quæ fuit nulliter data, potest confirmari quando constat, quod si non esset data, de novo esset danda, & non venit hoc casu revocanda. *Lancellot. de attentat. part. 3. cap. 29. num. 67.* post *Alex. in cons. 67. lib. 6.* & latissimè de materia hujus tenutæ per *Osasc. in decis. Pedemont. 34. ex actis per totam.*

r *Non obstare expectativas.* intellige merè expectativas dum Papa non
106 providit, nec contulit, sed mandat per Executores adveniente vacatione provideri, de quibus *Garcias de benef. part. 6. cap. 1. num. 1. & vide quæ scripsi ad reg. Cancell. 10. de revocat. expect. num. 18. & 20.* quæ regula non compræhendit Coadjutorias cum futura successione à S. Sede expeditas, quia Papa præservat à se provisos *Far. par. 2. decis. 484. num. 2.* & considerata clausula ex nunc adverbium temporis, quod præsens tempus denotat, cujus energia est, ut collatio de præsen-

præsenti censeatur effectuata, proinde talis Coadjutor dicitur fuisse Canonicus ab ipso die concessionis Coadjutoriæ, eique titulus verè, & non fictè dicitur collatus, & jus in beneficio quæsitum à die Coadjutoriæ. *Far. part. 1. decis. 456. n. 11. & 12.* quibus non obstare possunt concordata Germaniæ ubi vigent, postquam Ordinarii consensus advenit, neque dici possunt odiosæ, quasi inducentes votum captandæ mortis, postquam Coadjuti intervenit consensus, quo prævio & mediante tales Coadjutoriæ cum futura successione dicuntur habere vim resignationis, & esse favorabiles, prout bene concludit *Mandos. ad reg. Cancell. 11. de reservat. quæst. 6. num. 2.* & ratione compositionis solutæ, quæ in expeditione gratiæ pendi solet, videntur sapere, & quasi habere vim contractus, *Cassad. decis. unic. nu. 4. circa medium de pactis*, & adveniente cessu, vel decessu Coadjuti, nulla requiritur collatio, seu alia quævis provisio præter possessionem, quæ in nudo Decani & Capituli, vel alterius facti ministerio consistit, qui Coadjutores ea solum facere possunt, quæ illis ex Papæ concessione permittuntur, *Navar. dec. 1. in fin. de Cleri ægrot. vel debilit.* attento quod dispositio beneficiorum sit Juris positivi, *Burs. cons. 126. num. 34. Gigas de pens. quæst. 35. Reg. cùm ampliatio*, de quibus beneficiis Papa uti Dominus in spiritualibus pro suo libitu disponere potest, *Mandos. ad dict. Reg. 11. quæst. 6. num. 1.* Cujus potestatem in controversiam velle trahere, foret disputare contra claves Petri, ac sacrilegium & hæreticum, Bursatus Consilio 178. num. 45.

Et quamvis expectativæ videantur requirere acceptationem intra Mensem, & processum Executoris, aliàs nullum jus tribuere nec in re, nec ad rem; in his tamen Coadjutoriis cum futurâ successione propter clausulam ex nunc, prout ex tunc confertur beneficium, & censetur jus quæsitum, nec requiritur Processus Executoris, nec alia Collatio. *Seraphin. decis. 761. num. 7. & 8.* facitque ut non detur vacatio, *idem Seraphin. decis. 1148. num. 2.* sed solum operatur, ut adveniente vacatione per cessum vel decessum non possit alteri conferri, & ità resolvit *Rota in uno Canonicatus Leodien. 28. Iulii 1602.* uti refert *idem Seraphin. decis. 1447.* plura vide suprà Sect. 2. Littera T.

SUMMA-

SUMMARIUM SECTIONIS V. §. I.

1. *Vis & energia clausulæ nonobstan.*
2. *Per clausulam generalem nonobstan. non censetur derogatum Regulis Cancell.*
3. *Papa per generalia verba non tollit specialia Iura.*
4. *Papa concedit hanc nominandi facultatem ob bene merita in Ecclesiam.*
5. *Gratia expectativa iam abrogata.*
6. *Preces Cæsaris non comprehenduntur sub Concil. Trident.*
7. *De insinuatione nominationis.*
8. *Preces favorabiliores nominationibus Vniversitatum.*
9. *In Gallia abrogatæ expectativæ in forma pauperum, imo ubique.*
10. *Per clausulam generalem non censetur derogatum Reg. Cancell.*
11. *Clausula nonobstan. statutis &c. quid operetur.*
12. *Clausula nonobstan. &c. non derogat ordinationi fundatoris.*
13. *Non derogat consuetudini optandi nisi expressa intercesserit derogatio.*
14. *Neque derogatur statuto singularum personarum.*
15. *Clausula generalis non tollit statuta iurata.*
16. *Nullus præter Papam aut alium Principem non recognoscentem superiorem uti potest clausula nonobstan.*
17. *Clausula generalis non tollit dispositiones per Principem confirmatas.*
18. *Statuta pœnalia non sunt per hoc Indultum abrogata.*
19. *Clausula contrariis quibuscumque.*
20. *Clausula quibuscumque.*
21. *Nominationes universitatum non impediunt effectum precum.*
22. *De vi & energia clausularum derogatoriarum derogatoriis.*
23. *Vincula duo fortiora sunt uno.*
24. *Discrimen clausulæ motus proprii à certa scientia.*
25. *Alia derogatio huius Indulti.*

26. *Man-*

26. *Mandata de providendo hodie sublata.*
27. *Clausula anteferri.*
28. *Clusula non facientes plenam, & expressam de verbo ad verbum &c.*
29. *Clausula mentio specialis*
30. *Clausula nonobstantibus non inducit dispensationem.*
31. *Dispensatio non extenditur de casu ad casum.*
32. *Si duplex extiterit impedimentum, & simplex tantum narratum fuerit, super utroque dispensatum non præsumitur.*
33. *Secus in connexis & inseparabilibus.*
34. *Dispensatus in uno, ad consecutiva eius dispensatus etiam censetur.*
35. *Dispensatus ad duo incompatibilia non intelligitur dispensatus in eadem Ecclesia.*
36. *Regulis Cancellariæ specificè derogandum est.*
37. *Forma certa quando requiritur in revocatione privilegii non censetur ei derogatum, nisi forma fuerit servata.*
38. *Clausula privilegii Societati Iesu per Greg. XIII. concessi.*
39. *Gratia concessa in remunerationem transit in vim contractus.*
40. *Iuramentum de servando statuta Ecclesiæ, non extenditur ad statuta non recepta.*
41. *Iuramentum intelligitur rebus sic stantibus.*
42. *Clausula ex certa scientia nihil operatur quoad ea quæ sunt facti.*
43. *Clausula motu proprio non procedit in præiudicium tertii, nec tollit qualitates intrinsecas.*
44. *Recensetur praxis Romanæ Curiæ circa dispensationem super defectu corporis, quando dispensandus reperitur in Curia.*
45. *Si dispensandus non reperiatur in Curia Papa, committit Episcopo loci.*

Sectio

Sectio V.

De Clausulis Nonobstantiarum.

§. Primus.

NON obstantibus [a] nostris de non utendo gratia [b] expectativa, ac reservatione [c] speciali, vel duabus [d] gratiis in simul, ac de insinuatione, [e] publicatione, & diligentiis per acceptantes desuper faciendis, ac in favorem ordinariorum Collatorum, nec [f] non expectativas in forma pauperum habentium, ac Illustrium & [g] Graduatorum, ac Sedis Apostolicæ prætactæ Officialium, ac certas inibi expressas gratias habentium, nec non quibuscunque in Cancellaria Apostolica, quandocunque publicatis [h] & publicandis, ac aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non aliis Ecclesiarum, (in quibus beneficia huiusmodi forsan fuerint) statutis [k] & consuetudinibus illis, præsertim quibus in Ecclesiis in quibus maiores, & minores huiusmodi præbendæ fuerint, caveri dicitur, quòd nullus inibi maiorem præbendam assequi possit, & valeat, nisi illa de minori gradatim, & per optionem ascendant, [m] Iuramento Confirmatione Apostolica, vel quavis [o] firmitate alia roboratis, [p] contrariis [q] quibuscunq;. Aut si aliquibus super provisione sibi facienda de huiusmodi vel aliis beneficiis Ecclesiasticis speciales, vel generales dictæ sedis, aut Legatorum eius litteræ (etiam nostro vel eas concedentium proprio motu) aut cuiusvis etiam quocunque respectu, & ad cuiuscunque instantiam sint concessæ, vel concedantur in posterum, aut si speciales de huiusmodi beneficiis per nos, vel sedem prætactam, aut quacunque aliæ, aut quamcunque nominandi & reservandi facultatem quibusvis quacunque [r] etiam Ecclesiastica vel mundana dignitate fulgentibus per Sedem prædictam concessarum, vel concedendarum, vigore reservationum, vel earundem facultatum obientæ ad huiusmodi beneficia quarumcumq; personarum Nominationes pro tempore factæ fuerint quas quidem litteras (etiamsi per eas ad inhibitionem, reservationem vel decretum, seu aliàs quomodolibet processum fuerit:) nec non reservationes, facultates & nominationes, cum [t] quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis clausulis, quæ præsentium effectum suspendere, impedire vel perimere, aut aliàs iisdem præsentibus quomodolibet obsistere viderentur, sive ex certa [u] scientia nostra, vel simili motu, sive aliàs sub quibusvis forma & expressione verborum, & quæ fortassis [x] tota-

lis-

lis sui tenoris insertionem, ac illorum quibus concessæ sunt, vel fuerint, nominum, & cognominum individualem expressionem præsentibus faciendam, ad hoc ut illis per easdem præsentes sufficienter derogetur, exigunt vel requirunt; & quæ ipsis præsentibus, perinde ac si eorum tenor de verbo ad verbum insertus foret, pro expressis habeantur, emanarunt, & mandata [y] *de providendo inde secuta cum processibus per ea pro tempore habitis (nisi illi pro quibus emanaverint, ut præfertur, de Venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium numero fuerint:) ad Beneficia quæ Precum & Nominationum Primariarum vigore per personas ipsas pro quibus illa facta fuerint acceptata, & de quibus eis provideri contigerit, minimè extendi, quin imò in ipsorum executione personas ipsas omnibus & quibuscunque earum litterarum, & expectativarum ac reservationum huiusmodi vigore, & cum quibusvis antelationibus prærogativis, etiam illis quas certis nostris familiaribus continuis Commensalibus in Cancellaria Apostolica, ac aliis nostris litteris ad effectum, & aliis in assecutione beneficiorum conferendis, nominatim descriptis, concessimus, & cum similibus derogatoriis Clausulis, quæ nulli quo minus præsentium succedant effectus suffragari debeant expectantibus, etiamsi illarum obtentu in quibusvis Ecclesiis in Canonicos recepti, ac de numero ipsorum familiarium continuorum Commensalium antiquorum fuerint, nec non gratias in communi forma pauperum habentibus ac Officialibus & Ill.*[bus] *ac alias quascunque facultates habentibus & nostris familiaribus continuis Commensalibus antiquis, & descriptis, & inposterum describendis, dictis Cardinalibus dumtaxat exceptis* [z] *anteferri voluimus, sed nullum per hoc expectantibus ipsis, quoad assecutionem beneficiorum aliorum præiudicium generari, seu si dictis Collatoribus, seu Collatricibus, vel quibusvis aliis communiter, aut divisim ab eadem sit Sede Indultum, quoad receptionem vel provisionem alicuius minimè teneantur, & ad id compelli, aut quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint, quodque de huiusmodi, vel aliis beneficiis Ecclesiasticis, ad eorum collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem coniunctim, vel separatim spectantibus, nulli valeat provideri, per litteras Apostolicas non* [aa] *facientes plenam, & expressam de verbo ad verbum de Indulto huiusmodi mentionẽ, & qualib alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel speciali cuiuscumque tenoris*

 existat

existat, perquam præsentibus non expressum, vel totaliter non insertum effectus earum impediri valeat, quomodolibet vel [bb] *differri, & de qua cuiusque toto tenore habenda sit, in nostris litteris mentio* [cc] *specialis, aut si personæ prædictæ præsentes non fuerint ad præstandum de observandis statutis, & consuetudinibus Ecclesiarum, in quibus huiusmodi beneficia fuerint, ut præfertur, solita iuramenta, dummodo in absentia sua per Procuratores idoneos, & cùm ad Ecclesias ipsas accesserint, corporaliter illa præstent.*

SCHOLIA IN § I. SECTIONIS V.

1 NON OBSTANTIBUS NOSTRIS) Idcircò adjiciuntur hæ clausulæ derogatoriæ, quod in concessionibus Juri scripto, vel cõsuetudinario contrariis opus sit clausula derogatoria, alioquin non ex justa causa, sed ad importunitatẽ partium concessæ præsumerẽtur,
a *cap. 1. de constit.* Hinc fit ut hæc clausula generalis [a] *Non obstantibus* &c. requiratur in privilegiis, & rescriptis contra utilitatem publicam concessis, aliàs non valerent, *Milis in repertorio, verbo clausula generalis &c.* ut latius hoc deducit Erasmus à Chokier frater meus *in suo tract. de Jurisdict. ord. in exemptos part. 1. quæst. 11.* Sed & alius effectus istarum clausularum est, ut per eas censeantur sublata, vel saltem dilata statuta contraria Ecclesiarum, ut puta actu sacerdotium requirentia, vel aliud simile, ita quod expectans, vel aliàs impetrans Apostolicus potest hujusmodi beneficia acceptare, licèt non sit in sa-
b cerdotio constitutus, dummodo [b] sit in ea ætate, ut intra annum promoveri possit in sacerdotem, *Staphil. de litt. grat. tit. de vi & effectu*
2 *claus. tit. de clausulis non obstant.* Nihilominus per solam clausulam generalem non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apo-
c stolicis, [c] non censetur derogatum Regulis Cancellariæ, uti nec privilegiis Juri communi insertis, nisi de illis specialiter fiat mentio, *Io. Guiterrez in Repet. l. Nemo potest, num. 174. & 178. Anast. Germ. tract. de Indult. Cardinal. §. ac irritum, num. 9. & seqq.* Hinc providè etiam in his Clausulis nonobstantiarum derogatum est Regulis in Cancellaria Apostolica publicatis, & publicandis. Sed an per hanc derogationem censeatur derogatum Regulis, quæ sunt ubiq; in celebri apud omnes observantia, nimirum de Annali, Triennali, de publicandis, de verisimili notitia, de surrogandis, de infirmis, & similibus,

bus, quæ Judiciales sunt? Vide Gomesium *in quæst. 6. proœmii*, ubi tandem resoluit de stilo Cancell. servari, quod per prædictam clausulam nunquam censentur sublatæ dictæ notabiles Regulæ Judiciales, non factâ mentione expressa in individuo de dictis Regulis, nisi tamen in supplicatione seu Regula poneretur Clausula generalis, [d] Quorum Tenores Habeantur Pro Expressis, nam tali casu dictæ Regulæ comprehenderentur, & illis derogatum censeretur, ut variis Rotæ decis. probat Gomes. *dicta quæst. 6.* Verùm justius dubitari potest, an Regula Cancell. revocatoria Expectativarum, quæ est 11. & fit postridie assumptionis Pontificis, per quas revocantur omnes expectativæ, quæ in aliqua sui parte non sunt sortitæ effectum; esset in his primariis Precibus, hoc est, an sortientur suum effectum etiam post obitum Pontificis, qui Indultum Primariarum Precum Cæsari concessit? nam prædicta Regula, quæ publicatur altero die post assumptionem ad summi Apostolatus apicem, revocat omnes gratias expectativas per prædecessorem concessas. Dubitationem movet, quod verba dictæ Regulæ comprehendant etiam facultates nominandi, & conferendi, verbis generalibus & aptis comprehendere quoscumque, ut patet in verbis, regula, Quorumcunque, Et Quibuscunque Concessas. Nihilominus cùm Indultum Cæsareum habeat clausulam, Nec Non Quibuscunque In Cancell. Apostolica Quandocunque Publicatis Et Publicandis &c. censeo prædictam Regulam cessare, nec afficere Preces Primarias, maximè quod Imperator in facultatibus habeat facultatem nominandi tanquam S. R. E. advocatus, sicque videatur privilegiatus à Jure communi, *cap. dilecto 3. de præbend. cap. Adrianus, & seqq.* 3.
63. distinct. glos. unica, in cap. Imperium in fin. 10. dist. Et Papa per generalia verba non videtur tollere specialia jura, *leg. de curior. C. de silentia lib. 12. Bald. in leg. 1. ante nu. 2. ff. de constit. Princip.* Accedit quòd Imperator utatur consuetudine antiqua, & immemorabili in conferendis istis Precibus, ut patet in principio provisionis Cæsareæ, quæ datur Precistis: Regulæ autem & Constitutiones papæ, quæ strictam accipiunt interpretationem, non tollunt consuetudines antiquas, nisi in individuo faciant de illis mentionem, *Geminia. in c. 2. de præbend. in 6. cap. 1. de constit. in 6.* postremò,

mò, quandoquidem S. Pontifex facultatem hanc nominandi concesserit [e] ob ipsius in Ecclesiam bene merita, non videtur quòd
c successor possit illas revocare: quia quando Princeps alicui benemerito aliquid donat, non debet hujusmodi facultas à donatario auferri sine caussa, ut olim respondit solidæ eruditionis Fran. de Fraipont IC. Leodien. in caussa Joannis de Manio, DD. Scabinorum Leodien. Graphiarii, *per textum in l. Aquilius, & in l. si pater, in fi. ff. de donat. Castren. in l. quæ ex relationibus in 3. not. C. de leg. Alex. conf.* 101. *num.* 1. *lib.* 1. *Selua. de Benef. part.* 3. *quæst.* 14. *num.* 3. *Navar. in cap. Placuit, num.* 16. *de Pœniten. dist.* 6. *Franc. cap. ult. num.* 5. *de Rescript. in* 6. *per ca. decet de Reg. iur. in* 6. & à fortiori multò magis idem dicetur in Papa, qui debet esse constans & immobilis sicut lapis angularis, non aliter atque polus in cœlo, & unam dumtaxat linguam, & unum calamum habere, & non plures, *Rota decis.* 33. *num.* 17. *&* 18. *de Præbend. in antiq. Philipp. Probus in Reg. frustra* 75. *num.* 5. *de Reg. iur. in* 6. *Flam. Paris. de Resignat. benef. lib.* 3. *quæst.* 18. *nu.* 92. *Roland. à Valle consil.* 13. *nu.* 57. *& seqq. vol.* 3. *Gonz. ad Reg. VIII. Cancell. glos.* 9. §. 2. *nu.* 31. *usq;* 35. Nec etiã à tẽpore quo Cæsares sunt in possessione istarũ Primariarũ Precũ, visum est privilegio ipsorũ per aliquem è Pontificibus, qui semper Principibus Catholicis munificentissimos se præbere solent, uspiã derogatum.

GRATIA EXPECTATIVA) Gratiæ Expectativæ jam exoleve-
5. runt, nec solet Papa illas concedere, quia inducunt votum captandæ mortis, gentilibus etiam odiosum, *cap.* 2. *de concess. Præbend.* & per illas immutatur, perturbatur, & decoloratur universus Ecclesiæ status, ut loquitur Rebuff. *in prax.* 1. *tit. de Expectativis.* Ideo meritò sacro Concilii Trid. decreto *cap* 19. *sess.* 24. *de Reform.* Expectativæ omnes sunt sublatæ, etiamsi illæ factæ sint de consensu ordinariorum, ut resoluit Sacra Congregatio Interpretum Concilii. Ac licet Preces, Primariæ sapiant naturam Expectativarum, nihilo magis
6. comprehenduntur sub dicto Concilii decreto, ut resoluit eadem S. Congregatio *in una Cameracens. die* 25. *Januarij* 1576. quam resolutionem etiam puto me præscripsisse.

AC RESERVATIONE) Olim Papa mandabat provideri per Reservationes, ut viris, quà virtute, quà eruditione conspicuis, quibus Ecclesia maximè indiget, provideret. Reservatio autem erat vel genera-

generalis, vel specialis. Generalis est, cum Papa unius provinciæ, seu diœcesis beneficia reservabat, vel quæ indicta erat ex dispositione juris communis, ut de vacantibus in Curia, *de qua in cap. 2. de Prebend. in 6.* vel per obitum venientium ad Curiam *de qua in cap. præsenti d. tit. & in Extravag. ad regimen.* Et de hac Reservatione textus noster non loquitur, unde Preces ejusmodi beneficia, non capient, *ut dixi supra sect. IV. In glos. alias, quam per Constitutionem ad regimen*, sed tantùm de speciali Reservatione, quæ est, cùm Papa reservat aliquod beneficium, aut dignitatem primò vacaturam in tali loco, pro tali, & interdum designat ipsam personam, quæ possidet dictum beneficium, aut dignitatem, & hæc reservatio est potentior generali, quia reservata generaliter per acceptantes acceptari non possunt, *Mandos. ad Reg. 32. quæst. 3. num. 13. Simonetta de reservat quæst. 4.* Specialiter autem reservata poterant: unde Pontifex hoc loco statuit, ut ne quidem specialis reservatio impediret effectū primariarū Precum.

Vel Duabus Gratiis) De hac forma Expectativæ vide Staphil. *de litt. grat. tit. de sexta forma Expectativarum.*

Ac de Insinuatione) Patet ex hoc textu insinuationis & publicationis insinuationem remissam esse, sed eam relinqui arbitrio nominati. Ideò, quæ ex quadam Eugenii Papæ Regula de solemnitate publicationis gratiæ expectativæ consulendo scripserunt Abb. *cons. 99. incip. Illud in præsentiarum, vol. 1.* Philipp. Corn. *cons. 137. licet multas, vol. 3.* Lud. Rom. *cons. 433. incip. Quoad primum*, & alii hujus Indulti dispositionem minimè afficiunt. Hinc perspicuum est Preces Primarias favorabiliores esse Nominationibus Universitatum in quibus talis solennitas requiritur, ut latè notat Rebuff. *in tract. nominat. quæst. 14. per tot.* Quæ quoq; nominationes cedere debent Precistis, ut alibi in hoc opusculo notavi. 7. 8.

Expectativas in forma Pauperum) De qua in cap. si pauper Clericus, de præbend. in 6. Hodie in Francia nulla sunt mandata in forma pauperum, sed Galli abolita esse prætendunt, *ut in tit. de Reformat. sublat.* Cæterùm hæc forma Expectativæ erat, cùm Episcopus aliquem pauperem promoverat ad Ordines sacros nullo patrimonio, aut sacerdotio dotatum, quod tamen Episcopus non potest: Unde si talis esset promotus, is impetrabat à Papa Ordinatori directas, ut sibi provideret, quo honestè & commodè vivere posset, dato 9.

execu-

executore, *cap. si pro Clericis*, *cap. si pauper*, *de Præbend. in 6.* sed quia etiam hæc forma exolevit, ei non insisto: satis sit lectorem remisisse ad Staphil. *de litt. grat. vel de formis Expectat.* §. *nova forma*, Rebuff. *in praxi, tit. de Rescript. in forma communi.*

Ad Graduatorum.) Sed & hæc forma Expectativæ exolevit in aula, etsi olim non infrequens esset: nam Papa mandabat reservari beneficium conferendum Graduato, in quibuscumq; Ecclesiis, exceptis Cathedralibus, cujus fructus non ascendebãt ad certã summã, quã taxabat, de qua propterea nihil ultra subjicio, videantur Rebuff. *in praxi, tit. de Rescripto in forma Pauperũ pro Graduatis, &* Staphil. *tr. de litt. grat. de forma Expectativarum tit de decima forma* &c.

Publicatis et publicandis) Diximus supra per generalem clausulam derogatoriam non censeri derogatum reg. Cancell. ideò necessaria, & expressa fuit hic illarum derogatio, ne per eas sisteretur
10. effectus Primariarum Precum: nam per clausulam generalem *Nonobstantibus constitutionibus* &c. non censetur derogatum nisi constitutionibus ordinariis, non autem extraordinariis, cujusmodi sunt Extravagantes, & Regulæ Cancell. Nam clausula generalis ad extraordinaria non refertur, *l. scio*, §. *medio ff. de annuis leg. Anast. Germ. tract. de Indult. Cardin.* §. *etiam ex eo, num. 32.*

Contitutionibus, et ordinationibus) Sunt qui inter se hæc differre asserãt, ut Alphonsus Sotto *in Proem. Reg. Cancell. & Rebuff. ad constit. Re. in Proem glos. 2.* Ego tamen rem eandẽ esse, & quantamlibet S.mi constitutionem utriusq; vocabulo comprehendi existimo.

Statutis, et consuetudinibus) Vigore hujus Clausulæ, pos-
11. sunt expectantes acceptare beneficium, quod forte ex statuto requirit actu sacerdotium, *de quo est decisio Rotæ 466. in antiq.* quæ sic habet: Nota quod statuta Ecclesiarum actu sacerdotium requirentia per clausulas generales derogatorias in litteris Papalibus positas sublata, aut saltem dilata censeantur, ita quòd Impetrantes possint hujusmodi beneficia acceptare, licet non sint in sacerdotio constituti, dum tamen sint in ætate tali, quod in proximis quatuor temporibus possint ad sacerdotium promoveri, *per not. Io. And. in c. si pro clericis, de Præb. in 6.* Quanquam nulla hic in eo videatur difficultas, cùm Indultum Cæsareum habeat, supra, aliam clausulam, *in sect. 4. ibi* Videlicet in ætate legitima, per quam mandatur Executoribus provideri

per

per Cæsarem Nominatis ad beneficia Ecclesiarum, in quibus esset statutum, quod deberent esse in ætate legitima, aut de legitimo matrimonio, dummodo tamen quo ad hujusmodi qualitates alias cum eis Canonicè dispensatum sit, ut ibi habetur. Licèt autem regulariter per generales istas clausulas censeantur contraria Ecclesiarum statuta sublata, aut saltem dilata, non tollunt tamen, aut derogant ordinationi 12.
fundatoris in suo testamtẽo, *Staph. de litt. grat. tit. de clausulis nonobstantiarũ, arg. cap. cũ dilectus, & ibi DD. de iure pat. de quo alibi scripsi.*

PER OPTIONEM ASCENDAT) Non satis erat derogare statutis, & Consuetudinibus Ecclesiarum, ut supra, sed necessaria erat expressa, & specialis derogatio consuetudinis optandi. *Anast. Germon. tra. de Indul. Cardin.* §. *etiam ex eo, nu. 22. Garcias de benef. part. 5. cap. 1.* 13.
nu. 150. de quo textus est expressus in c. fin. de consuet. Ibi enim Pontifex præmissa consuetudine optandi, decernit, quod cum in Ecclesia in qua est talis consuetudo, mandat sedes Apostolica alicui provideri de præbenda proximè inibi vacatura, poterunt nihilominus antiquiores juxta consuetudinem eandẽ optare, cùm præbenda vacabit, quod confirmatur decis. Rotæ, §. *de consuet. in No. Cassador. decis. 4. nu. 2. & 3. de concess. Preben. Geminia. cons. 104. Staphil. de litt. grat. tit. de effectu clausul. vers. Insuper derogatur Fely. in cap. nonnulli. n. 23. de Rescript.* ubi dicit, quod licèt per clausulam, nonobstantibus, consuetam poni in gratiis, derogatur statutis generalibus omnia beneficia Ecclesiastica respicientibus, tamen non derogatur per eam alicui sta- 14.
tuto singularium, nisi de illo fiat expressa mentio. Ideo dicta consuetudo optandi non habet locum in nominationibus Universitatum, teste Rebuff. *in tract. nominat. quæst. 15. num.* 49 & Joanne Petro Moneta *in suo doctis. tract. de Iure optandi.*

JURAMENTO) Ideo hoc exprimitur, quia statuta jurata non tol- 15.
luntur per generalem derogationem statutorum, *Fely. in cap. constitutus, n. 3. de Rescript. I. Guiterrez in Reper. l. nemo potest, nu. 168. de leg. 1. Anast. Germon. de Indult Cardin.* §. *etiam ex eo nu. 26. Celsus Hugo tract. de clausulis, nu. 23.* ubi scribit quod dispositio contraria non tollit actũ juratũ. *glo. in c. cum non decent, verbo effectus, de electio in 6. Clem. dudũ,* §. *fin. de sepult. Fely. in d. cap. constitutus, de Rescrip. & alii multi, quos adducit Rebuff. in forma mand. Apost. sub fin.* ubi etiam addit, quòd hæc clausula in hoc etiam prosit, ut licèt [f] quis jura- f
verit tempore suæ receptionis in Canonicũ servare statuta, & consue-

tudines laudabiles Ecclesiæ, si tamen postea impetret à Papa aliquas
portiones, & præbendã vel aliud beneficiũ cõtra cõsuetudines Eccle-
siæ, non erit perjurus, & valebit ejusmodi impetratio, *Rota decis. 294.*
g *incip. licet quis in no. quã decis.* g *vide, quia est insignis.* Et nullus præter
16. Papã aut Principẽ non recognoscentẽ superiorẽ uti potest hac clausu-
la, *Ias. l. nemo potest, not. 1. in 2. lect. ff. de leg. 1.* & ibi quoq; Guiterrez
nu. 157. Si tamen derogatio fieret per viã legis, tali casu per simplicem
derogationẽ derogatur Juramẽto nulla facta de eo mẽtione, *Gom. in
Proem. Reg. Cancell. quæst. 5. in fi. Guiterrez ad l. nemo potest. n. 170. ff.
de leg. 1.* aut si Papa scriberet motu proprio cũ dicta clausula, nonob-
stante, *Guiterrez in d. l. nemo potest, num. 171.*

CONFIRMATIONE APOSTOLICA) Opportunè hoc apponitur:
17. quia clausula generalis, nonobstantibus, non tollit dispositiones, per
Principẽ cõfirmatas, *glo. in Clem. dudũ, in fi. in verbo Pacta de sepult.
Fely. in cap. Constitutus, n. 21. versic. considera, tertio, de Rescript.* Et
difficilùis rũpitur conventio confirmata, quã simplex papæ conventio,
ca. 1. de Treuga. Fely. in cap. constit. nu. 21. de Rescrip. porrò, de effectu
Confirmationis, & quotuplex sit. vide Deciũ *in, Rub. tit. de confirm.
util. per tot. glo. in cap. quia diversitatẽ; de concess. Præbend. & in cap.
frater 17. quæst. 4. Abb. in cap. cũ super, de caussa poss. DD. in l. more,
ff. de Iurisd. om. Iud. & alios quos appell. Reb. in formæ Mãd. Apost.*

18. VEL QUAVIS FIRMITATE) Nonnunquã enim statutis, ut pon-
dus illis adjiciatur, pœna apponi solet, per statuentes: quod possunt,
etiamsi careant Jurisdictione, *Asirer. ad decis. Capell. Tholos.* 405.
Ideò per hoc Indultum ejusmodi etiam statutis derogatur.

19. CONTRARIIS:) Idcircò apponitur hæc clausula, quòd aliàs non
valeat gratia, vel Rescriptum consuetudini, statuto, vel privilegio
contrarium, nisi de illis fiat mentio, saltẽ per clausulã hanc generalem
NONOBSTANTIBUS CONTRARIIS, ut hic: quia sicut cõdendo legẽ po-
steriorem, inquit Rebuff. non videtur derogare consuetudini vel sta-
tuto, *cap. 1. de Constit. in 6.* sic faciendo gratiã uni, non videtur tollere
consuetudines, vel statuta contraria, *Perusius in cap. cum aliquibus 1.
notab. de Rescript. n. 6. cap. ult. de consuet. eod. lib. & cap. cum in illis
d. tit. Rebuff. in forma Mand. Apost.* nisi in derogatione per clausulã
nonobstantibus, apponat vocem, contrariis, vel in contrarium facien-
tibus. *Guiter. in Repet. l. nemo potest, num. 161. & 162. de leg. 1.*

QVIBVS

QVIBVSCVNQVE) Ista clausula licet sit generalis, regulatur tamen secundùm naturam gratiæ, vel Rescripti. *Marchesan. tract. de Commiss. part. 2. cap 6. num.* 11. & restringitur secundùm subiectam materiam. *glo. in cap. solita, de Maior.* & ad personas habiles, *l. qui autem in fide Constit. pecu.* Et hæc clausula solet sequi specialiter enumerata; quia non est nouum vt aliquibus specialiter enumeratis generalis clausula subsequatur, quæ omnia comprehendat, *l. si seruus, seruum, §. inquit lex in fi ff. ad l. Aquil. c. qui ad agendum, de Procur in 6. Staphil. de litt. grat. tit. de vi, & effectu, claus. §. secũdo sciẽdũ est.* 20

QVACUNQVE DIGNITATE) Hæc clausula solet comprehendere quoscunque cuiuscunque gradus, status, & dignitatis existant, adeò vt etiam Reges comprehendat, & Cardinales, *Gom es. in proem. Reg. quæst. 4. num. 2. Vers. Nam dicta clausula.*

NOMINATIONES:) Quemadmodum Expectatiuæ ad beneficia non impediunt quo minus Primariæ Preces sibi locum vindicent, vt dictum est. ita etiam Nominationes Vniuersitatum. Nominationum enim Indulta sunt ad instar Expectatiuarum gratiarum, quæ pari passu cum illis ambulant, *Wames. cons. 250. n. 1.* adeoque illis non subijciuntur beneficia Precistarum, vt hic statuitur. 21

CVM QVIBVSVIS ETIAM DEROGATORIARVM DEROGATORIIS CLAVSVLIS) Vt intelligatur vis & energia istius clausulæ, aduertendum nonnunquam Papam concedere Indulta, vel priuilegia, in quibus apponitur Clausula quod per quamcumque dispositionem non cẽseatur derogatum huic Indulto, vel priuilegio si postea Papa non obstante eiusmodi Indulto, vel priuilegio faciat vni aliquam gratiam continentem clausulam derogatoriam clausulæ derogatoriæ primi priuilegij, ista gratia, vel alia similis dicetur continere clausulam prædictam: verbi gratia, si conceditur primo priuilegium cum derogatione iuris communis, & aliarum obstantiarum, & istud priuilegium continet clausulam, quod per quascunque dispositiones contrarias non censeatur derogatum huiusmodi priuilegio, & postmodum superuenit alia concessio contraria primo priuilegio continens clausulas derogatorias clausularum derogatoriarum primi priuilegij, tunc ista secunda dispositio, vel alia similis, dicitur continere clausulam prædictam, quia derogat derogationibus prioris concessionis. Idemque esset si in prima concessione diceretur, quod derogatur non solum quibuscunque dispensationibus in 22

contrarium facientibus,ſed etiã clauſulis derogatorijs aliarum clauſularum derogatoriarum in illis appoſitis , contra tenorem & clauſulas derogatorias primæ conceſsionis; nam tali caſu prima conceſſio continet clauſulas derogatorias derogatoriarum, vt colligitur ex glo. & D. *in d. l. ſi quis in principio teſtamenti ff de leg.* 3. & ex traditis à Paulo Caſtren. *conſ.* 278. *paßus iſte dubitabilis , ante finem verſ. Item continet aliam derogatoriam.* Dec. *conſ.* 165. *Incip. viſo tenore , num.* 1. Pariſ. *conſ.* 42. *num.* 15. *in fi. lib.* 4. Vnde cùm concurrat duplex vinculum , vnum, clauſulæ derogatoriæ, & aliud derogatoriæ dero-
23 gatoriarum, & duo vincula fortiora ſint vno, *§. affinitatis, Inſtitut de nupt. l. cum Adoptiuis*, *C. de adoptio.* ſequitur quod ad hoc vt ſit derogata prima diſpoſitio talem clauſulam continens, non ſufficit, quod fiat mentio , & derogatio de clauſula derogatoria primæ conceſsionis, ſed etiam fieri debet de clauſulis derogatorijs derogatoriarũm, *vt poſt Bartol. in l. ſi quis , in pr. ff. de leg.* 3. *Put. deciſ.* 109. *vna Zamoren num.* 4. *lib.* 1. *Couar. in Rub. de teſtam. part.* 2. *num.* 20. *verſ. hinc ſcribit , Paulus Gonzalez ad Reg. de reſeruatione menſium , & Alternatiua glo.* 36. *per tot. vbi multas concluſiones cum ſuis limitationibus appoſuit circa clauſulam prædictam.*

24 EX CERTA SCIENTIA VEL SIMILI MOTV) Quid diſtet clauſula ex certa ſcientia, à Clauſula Motus proprij conſule Staphilæũ *de litt. grat. tit. de vi & effectu Clauſularum, §. ſubſequenter*, Anaſt. Germon. *tract. de Indult. Card. §. ſed ex certa*, vbi inter alia ſcribit clauſulam ex certa ſcientia excludere errorem præſumptum, habe-
l reque vim derogatiuã; clauſulam *k* verò motus proprij non tollere
k defectum intentionis, nec ius tertij; plura apud eos videto.

ET QVÆ FORTASSIS TOTALIS SVI TENORIS INSERTIONEN) Hæc inter alias huius Indulti magnæ potentiæ Clauſulas eſt iſta, quod nimirum deroget quibuſcunque litteris Apoſtolicis ; etiamſi tales eſſent quod de illis de verbo ad verbum mentio fieri deberet, idque
25 propter clauſulam in extrema Indulti parte appoſitam , QVORVM TENORES &c. cuius ea eſt vis , vt appoſita in vltima conceſſione , habeat vim ſpecialis, & indiuiduæ expreſſionis ac derogationis, *Caſſad. deciſ.* 10. *num.* 2. *ſuper Reg.* qui atteſtatur ſuo tempore Rotam hanc opinionem ſecutam fuiſſe, canonizando vulgatum conſilium Anth. de Butr. *Idem Caſſad. deciſ.* 38. *num.* 3. *ſuper Reg. Fely. in cap. Accedentes , num.* 5. *verſ. ſecundus caſus eſt. Menoch. de præſumpt. l.* 6. *præſumpt.*

sumpt. l 6. præsumpt. 39. quæst. 46. num. 22. Gomes. in proem Reg. quæst. 6. num. 8. & in Reg. de Trien. quæst. 17. num. 5. vbi dicit hanc opinionem esse æquiorem, & de stilo curiæ magis receptam, quam sequitur Mandos. *ad Reg. 19. quæst. 19. num. 13. Put. decis. 190. in pr. lib. 3.* & Anast. Germon. *de Indult. Card. §. ac irritum, num. 1. & seqq.* vbi postquam contrariæ sententiæ Authores produxit, tandem prædictam communem sequitur, & Gonzalez *ad Reg. de mensibus, & Alternat. glo. 36. num. 29. & 65.* qui limitat prædictam communem opinionem nisi natura, casus, & materia subiecta, & amplissima verba talem Principis voluntatem insinuarent, vt expressa, & indiuiduâ mentione prioris priuilegij opus esset, asserítque sententiam Abbatis, *in cap. cum Instantia, num. 5. sub. fin. vers. conclude ergò, de Censibus,* quod in hac materia debemus semper considerare Clausulas primi & secundi priuilegij, & si appareat, vel non, de intentione Papæ, volentis reuocare prima priuilegia, secundum hoc erit iudicandum pro reuocatione vel non reuocatione primi priuilegij, *Gambar, tract.. de leg. lib. 8. tit. de Potest. leg. in legibus & statutis condendis, num.* 38. 41. & 42. & sic videmus quod Rota admittit modò dictam clausulam QVORVM TENORES &c. pro sufficienti derogatione, modò non, prout diuersitas materiæ, & casus natura suadet. Ac propterea meritò Fredericus *in dicto cons.* 233. *n. fin. ante fi.* dixit quod Curia Romana in similibus casibus, quandoq; vnum, quandoque aliud tenere consueuit, *Gonzalez ad d Reg. n. 67.* Verùm in casu huius Indulti, haud dubium est, quin sit derogatum quibuscunque Indultis, priuilegijs, facultatibus nominandi, Expectatiuis, mandatis de prouidendo, alijsque quibuscunque litteris Apostolicis sub quacunque forma, clausula, & expressione verborum conceptæ fuerint, vt ex illius textu patet. Nam ex quo Papa hic vult haberi pro expresso, fingitur expressum, licet expressum non sit, *Clem. 1. de probat.* potest enim ad validitatem actus à se gesti fingere expressum, quod expressum non est, *Ant. de Butr. cons.* 55. *per cap. 1. de transactio. cap. illa, de Electio.* Si enim aliud diceretur, sequeretur Papam posse sibi auferre per indirectum potestatem reuocandi suammet legem, vel priuilegium: Nam si haberet necesse expressam facere mentionem illius priuilegij, nec recordaretur, aut illud fortè non inueniretur, suis ipse constitutionibus non posset derogare, hoc est, iure suo vti, quod esset absurdum, *Abb.*

ad cap. lum Instantia, col. 2. de censibus, Fred. de Senis cons. 42. Anast. Germon. vbi supra.

ET MANDATA DE PROVIDENDO) Præscripsimus
26 mandata de prouidendo & expectatiuas ad futura beneficia etiam sub nomine Jndulti exoleuisse, etiam S. R. E. Cardinalibus concessæ fuerint, idque ex sacri Concilij Trid, decreto in cap. 1. sess. 24. Vnde inanis est Exceptio quæ subijcitur, *nisi illi pro quibus &c.*

ANTEFERRI VOLUMVS) Per clausulam Anteferri, posterior præfertur priori habenti ius ad rem non in re, *Gemin. in cap. quoniam, num. 7. de concess. præbend. Ruzæus tract. regal. priuileg. 4. num. 6.*
27 Quamuis enim regulare sit, in gratijs ad beneficia, vt qui prior est tempore potior sit iure, *cap. hi qui, cap. eum qui, de præbend. in 6.* fallit tamen vbi de contraria Principis voluntate constat, qui pro sua summa potestate potest posteriorem anteponere priori, *Wames. cons. 263. num. 3. de Præbend. Azorius lib. 6. instit. moral. cap. 32. vers. nono quæritur,* & dum anteponit expresse id declarando, non censetur priorem gratiam penitus abolere, vel reuocare, quin patitur illam manere saluam, vt illius vigore, qui tempore prior fuit, possit acceptare aliud beneficium sub gratia sua comprehensum, *Staphil. de litt. grat. tit. de vi, & efficacia claus. §. deinde sequitur alia.* Quæ quidem Pontificis voluntas, vt tanto certiorem habeat exitum, solet communiter huic clausulæ anteferri, adijci alia clausula vt hic decreti irritantis, quæ in contrarium acta quæcunque annullat, adeoque etiam ignorantes ligat, ne quoquo modo tali voluntati vel dispositioni posit contrauenire, & vbi contrauenerint nihil egisse censeatur, *Clem. 1. & ibi DD. de Electio. Abb. in c. dilectio. de præben. late Gonzalez ad Reg. de mensibus, & Alternatiua. gl. 67.*

Si tamen habens clausulam anteferri, ei renunciet valebit, collatio prius facta, *Io. Monach. in cap. 2. de præbend. in 6.* vbi si Ordinarius conferat beneficium intra mensem quod fuit specialiter impetratum cum clausula decreti & Institutionis, subsistet Collatio si Impetrans sua non vtatur gratia, & si habens clausulam anteferri, ei renunciet, valebit collatio prius facta, quia eo repulsio sublatum est impedimentum quod primum. Hinc si Precista nolit vti suis Precibus seu nominatione, vt pote quia beneficium est tenue, & contemnit illud acceptare, collatio alteri non nominatio facta subsistet: quia priuilegio in suum fauorem introducto licitum est re-

nunciare:

nunciare, *c. si diligenti, de foro competent*, *l. penult. C. de Pactis.* Intelligitur enim beneficium esse Nominato seu Precistæ affectum, si is ipse illud velit, *Rebuff tract. de nominat. quæst.* 18. *num.* 9 *Guimez ad Pragm. Sanctio. tit. de collatio.*

NON FACIENTES PLENAM ET EXPRESSAM DE VERBO AD VERBVM) Circa huius clausulæ intelligentiam vide si lubet ea quæ ante scripsi in verbo, *& quæ fortassis totalis* &c. & not. VVamesij *consil* 33. *vol.* 1. 28

VEL DIFFERRI) Ideo hoc additur, vt tollantur dilatoriæ receptiones de quo videatur Fely. in cap. nonnulli, num. 9 vers. nota 3. de rescriptis, & notandum est quod quædam sunt regulæ suspensiuæ gratiarum expectatiuarum vsque ad fulminationem processum quædam sunt dilatiuæ, vt pote propter aliquod factum personæ requisitum, & in effectu perimunt posteà gratiam facto illo non secuto, quæ est in Regula de non acceptando nisi litteris expeditis, & his Regulis per dictas generales clausulas, etiam non obstantibus Regulis, non censetur derogatum, nisi de illis fiat expressa, & indiuidua mentio, vt hic factum est, Gomes. ad Proem. Reg. Cancell. quæst. 5.

MENTIO SPECIALIS) Hæc clausula, inquit Rebuff. in forma Mand. Apost. tollit subreptionem, & defectum intentionis, quia intendit per hanc Clausulam derogare cuicumque priuilegio, & statuto, etiamsi specialis mentio de eo esset facienda, Card. cons. 136. col. 4. Et sic per hanc clausulam derogatur etiam Regulis Cancellariæ, quamuis de eis expressa mentio fieri debeat. Gomes. in proemio Reg. quæst. 6. in fi. Vbi etiam subijcit per hanc clausulam videri derogatum Indultis Cardinalium, de quo hîc hic non dubitatur, cùm Indultum Cæsari concessum expresè deroget dictis Indultis & priuilegijs quibuscunque. 29

ADDITIONES.

a *Nonobstantibus*, clausula nonobstantibus etsi tollat subreptionem non ta-
30 men inducit dispensationem, nam de dispensatione apparere deb
verbis claris, & non ambiguis, *Gonzal. ad Reg.* VIII. *Cancell. Gloss.* 15. *num.* 32

b *Sit in ea ætate*. Rota *decis.* 1. *num.* 1. *de præbend. in nouis*, nisi accesserit dis-
pensatio cui nominato si plura obstent impedimenta, tot exprimi debent
31 quot sunt obstacula, quia dispensatio concessa circa vnum defectum non ex-
tenditur ad alium defectum. *Math. de afflict. decis.* 320. *num.* 12. *& seq.* Vnde
ot requiruntur dispensationes quot sunt impedimenta. *Ludouisius decis.* 87.
num. 6. *&* 16. 17. & duobus impedimentis existentibus vno sublato, manet
aliud. *Gonzal. ad Reg.* VIII *Cancell. Gloss.* 13. *n.* 93. *& seq.* quia actus habilita-
tionis vltrà concedentis mentem non operatur, *Marchesanu: de commiss. rela-*
32 *xa ionis Iuramenti. cap.* 4. *num.* 37. 38. 39. Vt si duplex consanguinitatis Impedi-
mentum sit, & simplex tantum gradus prohibitionis Papæ narratus fuerit,
super illo tantum defectu non autem super vtroque non exposito dispensatum
esse præsumitur, *Puteus lib.* 3. *decis.* 39 *num.* 3. In connexis tamen & annexis,
siue inseparabilibus dispensatio quoad vnum extenditur ad aliud annexum.
Flamin. de resign. lib. 3 *quæst.* 6. *num. num.* 62 De annexis idem est Iudicium
quod in principali, *Card Mant. de tacit. & ambiguis. Conuent tom.* 2 *lib.* 25. *tit.*
33 9. *num.* 68. Et dispensatus in vno, ad consecutiua eius dispensatus etiam cen-
setur v. g. dispensatus est adolescens sexdecim annorum vt possit habere Ec-
clesiam curatam, intelligitur vt non obligetur dispensatus Sacerdotium re-
cipere intra annum. *Greg. Sayer. in thesaur. Theol. Moral. lib* 7. *cap* 14. *num.* 21.
Possunt interim plura tolli impedimenta sub vnica expeditione dummodò ea
omnia exprimantur quæ superiorem ad aliter atque aliter, seu hoc aut alio
34 modo rescribendum mouere possint, *cap. constitutus cap. super litteris, cap. postu-
lasti, & cap. in nostra vbi Abb. & felin. de rescript*, Hincque apispensatus ad duo
beneficia dequaquam censetur dispensatus vt illa habeat in eadem Ecclesia,
nisi expressè fuerint dictum. *Abb. in cap. de multa num.* 4. *de præbend. & latè*
35 *felin. in cap. postulastis num.* 9. *de rescriptis*, & dispensatio non suffragatur nisi
litteris expeditis. *Put. lib.* 2. *decis.* 254. plura scripsi, *ad Regulam Cancellariæ* 53.
quod nulli suffrageartur dispensatio nisi litteris expeditis. quòd non procedit quando
dispensatio simul cum prouisione conceditur. *Put. dict. lib.* 2. *decis.* 485.

c *Non censetur derogatum*, Regulis Cancell. *Selua de benef. part* 4, *quæst.*
36 46 quem sequitur, *Flam. de resign. lib.* 8. *quæst.* 7. *num.* 176. *& quæst.* 8. *num.* 123.
Puteus lib. 2. *decis.* 515. *num.* 1. *&* 2. Ratio est quod non sint in corpore Iuris
clausæ, & possent ignorari, & ideò de illis debet fieri expressa mentio, *Re-
buff. in praxi beneficiali tit. de declaratione nonæ prouisionis vers nonobstantibus*, &
per ea quæ scripsi, *ad Reg. Cancell. in proemio num.* 31.

Quorum

Quorum tenores, Per clausulam quorũ tenores, omnes constitutiones contrariæ limitatiuæ & modificatiuæ tollũtur. *Bursat. Consil. 178. n. 44.* Et operatur expresionem specificam omnium ad quæ fit relatio, ac si tenor litterarum fuisset insertus, & ita decedit, *Rota in Toletana anatarum 19. Iunij 1589. coram Bon. mem. Orano. refert far. part. 1. decis. 666. num. 2.* Nisi de reuocatione priuilegij certa forma requireretur, vti de reuocatione priuilegij Societati IESV per Greg. XIII. Pontificem maximum concessi, tradit. *Anto. de Amatis decis. 17.* Cuius priuilegij clausula talis est. d 37

Quod ei nunquam etiam cùm derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, & per quas earundem litterarum tunc desuper conficiendarum tenor, ac si de verbo ad verbum in eis insertus foret, pro expresso haberetur quibuscumque personis, seu in eorum fauorem etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine concessas, & factas ac faciendas, & concedendas nullatenùs derogatum censeatur, aut derogari possit, nisi tenor earumdem tunc desuper conficiendarũ litterarum de verbo ad verbum nihil penitus omisso foret in illis insertus, & derogatio pro tempore facta huiusmodi per trinas distinctas litteras eundem tenorem continentes tribus similibus distinctis vicibus eidem Societati intimata, & insinuata foret, & quod aliter earundem litterarum tunc desuper conficiendarum pro tempore factæ derogationes nemini suffragantur. &c. 38

Clausula formam inducens operatur, vt actus in contrarium gestus nullus existat, nullumque producat effectum.

Ob ipsius in Ecclesiam benemerita, Gratia concessa propter benè merita, hoc est propter remunerationem, non est merè gratia, sed actus onerosus, transiens in vim contractus, quæ non potest reuocari absque iustâ causâ. *Aloÿsio Riccj. in praxi variarum resolut. resolut. 357. num. 1. & 3. Bursat. cons. 225. num. 44 & Adrianus Gysman. Symphorem. tom. 4. part. 1. vot. 37. num. 32.* Censet eiusmodi priuilegium ob bene merita concessum, esse irreuocabile, adeò quod gratia, & indulgentia Principis semper & vbique obseruari debeat, etiamsi verba possent vario modo interpretari, cùm non deceat aliquem decipi sub fide Principis. *Bursat. Consi. 177. num. 3.* Vti decreuit Imperator Aurelianus nè cum principali authoritate circumuentus videatur. e 39

Quis iurauerit, Iuramentum de seruando statuta Ecclesiæ tam edita quam edenda non extenditur ad statuta moribus vtentium non recepta, vel per contrariam consuetudinem abrogata, quia statuta non recepta, vel per contrarium vsum abrogata, dici statuta amplius non possunt, *Gaiter. de iurament. confirmat. part. 1 cap. 37. num. 14.* & qui iurauit seruare omnes consuetudines non laudabiles vel etiam laudabiles sed non præscriptas seruare, non tenetur, *Innocen. in cap. dilecti fily, num. 4 de maiorit. & obedien.* 40

Quam decis. vide, Et est decis. 1. de Jureiurãdo in nouis, cuius tenor sequitur.

Licet quis iuret tempore receptionis suæ in Canonicum seruare statuta, & consuetudines laudabiles Ecclesiæ, & postea impetret à Papa aliquas portio-

nes

nes seu Præbendas contrà cōsuetudinem illius Ecclesiæ non censetur periurus & valet huiusmodi impetratio, præsertim si in gratia huiusmodi ponantur clausulæ derogatoriæ, hodie poni consuetæ, videlicet nonobstantibus statutis, & consuetudinibus Ecclesiæ contrarijs, etiam iuramento, & confirmatione sedis Apostolicæ corroboratis, & est tunc indubitatum, *per not. in cap. cum aliquibus de rescript. & de prebend. cap Ei cui lib. VI.* Et tunc non obstaret, *Gloss. Ioan. And. in cap cum non deceat super versic. statutum de electio. lib. VI.* Si verò non ponerentur dictæ clausulæ derogatoriæ, & esset gratia facta motu proprio dicto iuranti, idem quia in quolibet iuramento intelligitur superioris authoritas excepta, *de Iureiuran cap. venientes, & ibi hoc not. per Ioan. Andr. in nouis.* Si verò fieret gratia ad instantiam Iurantis, dicta statuta: tunc posset distingui, aut expressè iurauit seruare statuta, & omnia contenta in eis, & siue causa impetraret, fortè non valeret contra illa iuramenta huiusmodi impetratio, nisi obtinuisset absolutionem ab huiusmodi Iuramento, si verò ex aliqua causa rationabili superuenienti impetrasset, valeret, & teneret huiusmodi Impetratio, quia in quolibet iuramento intelligitur si res in eodem statu permanserit, *de iureiurando cap. quemadmodum*, aut iurauit in genere seruare omnia statuta Ecclesiæ, & tunc ex causa, vel sine causa posset impetrare contra ea, quia non est verisimile quod voluerit se in tantum arctare, quod nunquam contra illa statuta impetraret, Iuramenta enim huiusmodi secundùm intentionem iurantis sunt interpretanda XXII. & c. V. humanæ aures, de iureiuran. *cap. veniens & capit. quintavallis,* pro qua distinctione faciunt quæ lect. & not. *in cap. Clericos eod. titu l. & capit venientes in nouel.* vide Paul. *in capit. 1. de regula in Clementi.*

h *Vt intelligatur vis, & energia istius clausulæ,* vide *Erasmum à Chokier Fratrem meum tom. 2 tractatus sui in Scholia Constit. Concil. Later. exemp. a iurisd. ord. moderant. part. 1. Scholia 219. num. 8. & 9.*

i *Ex certa scientia.* Dicta clausula ex certa scientia talis est virtutis, vt non requirat partis citationem nec causæ cognitionem præcessisse, *Bursat. cons. 30. num. 11. & seqq.* Idemque importat, quod de plenitudine potestatis, *bb. Pano-*
2 *rum. ad cap. adhæc num. 7 de rescript. Lud. Romanus cons 369.* Nihil tamen operatur quoad ea quæ sunt facti, quia præsumitur ea Princeps ignorare. *Put. lib. 3. decis. 70. post. Dec. cons. 292. col. penult.*

k *Clausulā vero motus proprij non tollere defectum intentionis necius tertij,*
43 eiusdem sententiæ est. *Ioannes Aloys. Riccius in praxi variarum, Resolut. resolut. 490* Puta, si beneficium spectabat ad iuspatronatus alicuius laici, de quo Papa si sciuisset nullatenus prouidisset, licet motus proprius Papæ excludat, & tollat qualitates extrinsecas, non tamen intrinsecas, videlicet curam, vel Principalitatem beneficij, de quo prouidetur.

Nec inducit dispensationem natalium, bigamiæ, ætatis, vel alterius irregularitatis, *Rot. decis. 6. & 7. de prabendis in nouis Flamin. de resign lib. 3. quæst. 1. num.*

num. 125. & seqq. Felyn. in cap. constitutus de rescript, Et cùm Papa concedit dispensationem super vitio, siue defectu corporis, vt potest petens dispensationem à vitio corporali reperiatur in curia, debet se conspectui Referendarij 44
præsentare, qui diligenter inspiciat defectum super quo dispensatio requiritur, idque ad finem vt valeat omnes qualitates dicti defectus, minutatim referre Sanctissimo. Cùm proponit supplicationem coram eodem, in signatura gratiæ, nam tunc si placet, dispensat, eamque directè indulget, & non alteri concedendam committit: quod si talis absit eo tempore à curia, & secum 45
directè dispensare non consueuit, verum illi Antistiti delegat facultatem dispensandi in hæc verba.

Mandamus si, & postquam dictus N. coram te personaliter, se exhibuerit oculum, vel membrum ipsum diligenter inspicias, & si (super quo conscientiam tuam oneramus) ex inspectione huiusmodi notabilis deformitas in eodem membro non appareat quod ex hoc posit in populo scandalum generari, ac aliud Canonicum impedimentum, cum eodem N. dispenses, & si secum super præmissis dispensare contingat, vt quæcumque beneficia liberè, & licitè retinere valeat, authoritate Apostolicâ tenore præsentium de speciali dono gratiæ dispensamus. *Aloys. Riccius resolt. 16. & resolut 271. num. 4.*

Sectionis. V. §. Secundus.

NEc non Concordatis nationis Germanicæ, ac eorundem Concordatorũ confirmatione, ac prædictis, & quibuscumque alijs quandocunque editsi & edendis constitutionibus, & Regulis nostris, & dictæ Cancellariæ ad quarum solennitatem, astrictionem formam, vel satisfactionem seu obseruantiam habentes Preces, seu Nominationes huiusmodi minimè teneantur, nec ipsæ Preces sub illis comprehendantur quoquo modo; Nec non quibusuis priuilegijs, Indultis, & litteris Apostolicis, & quibusuis gratijs expectatiuis specialibus, vel generalibus, etiam mentalibus reseruationibus, vnionibus, annexionibus, & incorporationibus, suppreßionibus, & extinctionibus perpetuis & temporalibus, nominationibus ac reseruandi, vniendi, annectendi, incorporandi ac nominatis, & alijs conferendi, commendandi supprimendi, & extinguendi, alijsque circa accessus, & regressus de consensu facultatibus litteris, mandatis & Indultis quibuscunque & cum prouisionibus commendis, & aliis dispositionibus ex tunc, & gratijs quibusuis, personis cuiuscunque dignitatis, status, gradus, vel conditionis existentibus, & quacunque etiam Imperiali, Regali, Reginali, Ducali,

siue Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, vel maiori authoritate, præeminentia, nobilitate, & excellentia, ac etiam Cardinalatus honore fulgentibus, & familiaribus, continuis Commensalibus nostris, etiam descriptis, & antiquis, ac in eorum, & Ecclesiarum, & Cathedralium, & Metropolitanarum, ac Patriarchalium & principalium Monasteriorum, Mensarum, Capitulorum, dignitatum, & aliorum beneficiorum quorumcunque, cum cura, & sine cura secularium & quoruncunque ordinum Regularium, locorum piorum, vniuersitatum, studiorum, & aliorum quorumcunque, aut in illius fauorem, aut eorum, nec non iurium cessorum, vel ablatorum, aut spoliorum, damnorum, etiam per infideles illatorum, & obsequiorum nobis Romanæq́; Ecclesiæ, vel dictæ Sedi, aut pro fide Catholica impensorum, seu quibusuis alijs excogitabilibus, & vrgentissimis, ac insolitis, nec non exprimendis causis, consideratione, contemplatione, instantia, intuitu, ratione, vel respectu, ac motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, ac cum quibusuis antelationibus, prærogatiuis, declarationibus, concessionibus, fauoribus, suspensionibus, & gratijs, ac restitutionibus, modificationibus, exceptionibus, & annulatiuis, irritatiuis, & derogatoriarum [c] derogatorijs, nec non prætactam, & alias quascunque concessas, & concedendas gratias suspendentibus, ac illis derogantibus, nec non mentis, & intentionis, ac perpetuæ, inuiolabilis voluntatis nostræ fuisse, & esse de non reuocando, & suspendendo gratias easdem & illis non derogando quomodolibet attestantibus, & in pristinũ & validissimũ statũ reponẽtibus, restituẽtibus, ac plenariè reintegrantibus, ac per modum pacti & initi contractus ac perpetui statuti nec non gratias ipsas, vt de actu vacantibus expectare, & ex [g] tunc verè & non fictè etiam quod ad possessionem dictorum beneficiorum, ac omnes iuris & facti defectus plenum esse sortitas effectum decernentibus, & declarantibus, alijsque efficacioribus [h] efficacissimis & in solitis clausulis, per nos & Sedem prætactam, aut eius Legatos in genere vel in specie etiam nominatim de dictis beneficiis, & aliis quomodolibet emanatis. Quibus etiamsi in illis, quod illæ non nisi certis modis, & formis inibi expressis & nominatis verbisq́; & signis inibi appositis, & cum diuersarum litterarum Apostolicarum, expeditione & intimatione, etiam diuersis temporibus facienda; ac de consensu eorum, quo interesse concernebatur, aut etiam nullatenus suspendi, moderari, aut iis in aliquo derogari posset; & quatenus suspenderentur, aut illis derogaretur, toties de nouo, & sub quacunque data per illos quorum interesse concernebatur, eligenda, concessa

cessa, & facta sint & esse censeantur, ac expediri possint, ac sic & non aliter per quoscumque Iudices, & personas iudicari debeat, caueatur expresse, omnium [k] illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis, ac modos, & formas huiusmodi pro indiuiduo seruatis habentes, ad effectum præsentium omnino derogamus, & in dictis beneficiis, cum, vt præfertur vacauerint effectum sortiri, aut locum sibi vendicare non posse, nec non decernentes præsentes litteras nullatenus de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentiois nostræ defectu notari aut impugnari posse, nec debere, & sic per quoscunque tam ordinaria quàm delegata, & mixta authoritate fungentes Iudices, personas, vbique iudicari, cognosci atque decidi debere, sublata, eis & eorum cuilibet iudicandi, cognoscendi, vel decidendi facultate, nec non [m] irritum & inane quidquid secus super præmissis omnibus & singulis, vel eorum aliquo quauis authoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus, cæterisq; contrariis quibuscumque.

SVMMARIVM SECTIONIS V.

§. 2.

1. *Authores Concordatorum Germaniæ.*
2. *Pontifex approbat Concordata.*
3. *Beneficia Sedi Apostolicæ reseruata.*
4. *Cap. præsenti 38. de præbend. in 6. non afficit beneficia decedentiũ in proprio domicilio.*
5. *Clausula irritans.*
6. *Concedit liberam electionem.*
7. *Reseruatur Sanctæ Sedi facultas de digniori prouidendi.*
8. *De Monasterijs Monialium non disponit, nisi sint exempta.*
9. *De exemptis per commissionem ad partes.*
10. *De beneficijs vacantibus in mensibus ordinariorum.*
11. *De collationibus beneficiorum vacantium in mense Pontificis.*
12. *Collatio Papæ debet innotescere intra tres menses in loco beneficij.*
13. *Annata quid, & de modis soluendi?*
14. *Si dignitas bis, vel plures intrà annum vacauerit vnica soluerunt annata.*

15. *Concordatis Germaniæ an derogari possit?*
16. *Ordinarij Collatio an subsistat, precista non acceptante.*
17. *Clausula de nostrorum fratrum consilio.*
18. *An summus Pontifex possit ardua expedire, sine Cardinaliũ consilio.*
19. *Summus Pontifex habet liberam dispositionem beneficiorum & absolutam potestatem.*
20. *Papa quare requirat fratrum consilium.*
21. *Papa si negligat conferre intra tres menses, Ordinarius non confert priuatiuè, sed erit præuentioni locus.*
22. *Constitutio Gregorij XIIJ. declaratoria Constitutionis Nicolai V. circa collationes beneficiorum in mensibus Sedi Apostolicæ reseruatis.*
23. *Annatas quis primò introduxerit?*
24. *Pensio an sit beneficium?*
25. *Pensio si excedat XXIV. ducatos solui debet annata.*
26. *Constitutio Clem. VII. in puncto annatarum.*
27. *Annata solui debet à renunciatario.*
28. *Pensio litteris non expeditis an salua conscientia exigi possit?*
29. *An in permutationibus locum habeat annata?*
30. *Annatæ solutionem quis recipiat?*
31. *Annata quibus soluenda, & inter quos distribuenda?*
32. *Quindennia quomodo fuerint introducta, & quare.*
33. *Constitutio Pij V. in puncto quidenniorum.*
34. *Vniuersitas nunquam moritur.*
35. *Beneficium fingitur decimo quinto anno vacare.*
36. *Quindennia surrogata sunt in locum annatarum.*
37. *Pœna non soluentium annatas debitis temporibus.*
38. *Annatæ secundum temporum varietatem interdum mutantur, & alterantur.*
39. *Stylus Curiæ Romanæ modò albus, modò niger,*
40. *Decretum irritans afficit omnia, inficit titulum & operatur nullitatem actus ab initio gesti, ita vt nec effectum nec iuris fomentum habeat.*
41. *Decretum irritans debet iustificari.*
42. *Decretum irritans & aliæ clausulæ accessoriæ nihil operantur non subsistente gratia principali.*
43. *Decretum irritans non afficit personas non comprehensas in dispositione,*

sitione, neq; ignorantes quoad pœnam.

44 *Decretum irritans, aliæq; clausulæ, non impediunt manutentionem, dum disputatur an dispotio locum habeat, necne?*

SCHOLIA IN §. SECVNDVM SECTIONIS V.

NEC NON CONCORDATIS NATIONIS GERMANICÆ) Hic §. pars est proximi superioris. Nam vt majus robur Indultum istud Primariarum Precum haberet, non fuit contentus Pontifex adijcere clausulas derogatorias derogatoriarum, nam per illas non tolluntur concessiones siue Priuilegia quę transierint in vim pacti, *vt not. Mohed. decis.* 23 *de Præben. Crescen decis.* 2. *&* 5 *de Priuileg. Cassad. decis.* 1. *de Pact. Ferrett. cons.* 319. *num.* 2. *lib.* 2. *Roland. à Vall. cons.* 13. *num.* 69. *vol.* 3. sed specialem adiecit clausulam derogatoriam Concordatorum. Verumenimuerò, acriter controuertitur inter iuris ciuilis & Canonici interpretes, an Pontifex possit derogare concordatis nationis Germanicæ, quam quæstionem priusquam in medium producam operæ prætium existimaui textum ipsum Concordatorum hic inserere: quòd frequentissimus sit illorum vsus, atque inuestigatio non vsquequaque aperta.

Textus Concordatorum.

Ad sacram Petri Sedem diuina dispositione sublimati, singulis, quæ pro vniuersalis Ecclesiæ ac vnione, ac pace & tranquillitate profutura conspicimus, Apostolicæ prouidentiæ sollicitudinem libenter intendimus, & ad fœlicem eorum prosecutionem, & consummationem opem, & operam impendimus efficaces. Nuper siquidem Charissimus in Christo filius noster Fridericus Romanorum Rex illustris, & nonnulli alij dilecti filij Ecclesiastici, & seculares Principes inclytæ nationis Germanicæ ex vna, ac dilectus filius noster Ioannes Sancti Angeli Diaconus, Cardinalis in partibus Apostolicæ Sedis de latere Legatus, per nos ad dictas partes missus, sufficienti desuper à nobis & Sede Apostolica, authoritate suffultus,

ex alia partibus, Romanæ Ecclesiæ, & dictæ Nationis nominibus, pro ipsius Ecclesiæ vnione, pace, & tranquillitate, inter Ecclesiam, & nationem prædictam, perpetuo solidandis & conseruandis, diuersa rationabilia, & vtilia, ordinationes,& statuta à partibus ipsis hinc inde approbata, laudata, conclusa, acceptata, & Concordata fecerunt, vt illis pro firmiori eorum substantia, robur Apostolicæ firmitatis adijcere, nec non Authoritatem potiorem, & decretum apponere dignaremur. Nos itaque qui statuta, ordinationes, & concordata prædicta, per nonnullos ex Venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, magnarum maturitatis,authoritatis, & litteraturæ viros diligenter examinari, & discuti fecimus;eaque rationabilia,& salubria tam Ecclesiæ,quàm Nationi præfatæ fore comperimus, de dictorum, & aliorum venerabilium fratrum nostrorum prædictæ Ecclesiæ Cardinalium consilio & assensu, Apostolica authoritate, & ex certa scientia ap-
2 probamus, ratificamus, laudamus, & acceptamus, & præsentis scripti patrocinio communimus,iuxta modum & formam subsequentes. Placet nobis super prouisione Ecclesiarum,& Beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcũque vti iuris scripti reseruatione, & Execrabilis, & ad Regimen constitutionum modificatis, vt sequitur. Ad Regimen Ecclesiæ generalis quanquam immeriti superna dispositione vocati gerimus in nostris desiderijs, vt debemus, quod per nostræ diligentiæ studium ad quarumlibet Ecclesiarum, & Monasteriorum regimina, ac alia beneficia Ecclesiastica iuxta diuinum beneplacitum,& nostræ intentionis affectum viri assumantur idonei,qui præsint & prosint committendis eis Ecclesijs, Monasterijs, & beneficiis prælibatis: Præmissorũ itaque consideratione inducti,& suadentibus nobis alijs rationabilibus causis nonnullorum Prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum vestigijs inhærentes, omnes Patriarchales, Archiepiscopales, Episcopales Ecclesias; & etiam Monasteria, Prioratus,Dignitates, Personatus, & Officia, nec non Canonicatus Præbendas,& Ecclesias, cæteraque Beneficia Ecclesiastica cum cura vel sine cura, secularia, & regularia quæcumque, & qualiacumque fuerint, etiamsi ad illa personæ consueuerint, seu debuerint, per electionem, seu quemuis alium modum assumi, nunc apud Sedem Apostolicam quocunque modo vacantia & in poste-

inposterum vacatura, nec non per depositionem seu priuationem, seu translationem per nos seu authoritate nostra factas; & inantea faciendas vbilibet: Nec non ad quæ aliqui in concordia, vel discordia electi, seu postulati fuerint, quorum electio cassata, seu postulatio repulsa, vel per eos facta renunciatio, & admissa nostra authoritate extiterit, seu quorum electorum vel postulatorum, & inantea eligendorum, vel postulandorum, electionem cassari, seu postulationem repelli, aut renunciationem admitti per nos, aut authoritate nostra continget apud Sedem prædictam, vel alibi vbicumque, & etiam per obitum Cardinalium eiusdem Ecclesiæ Romanæ, aut Officialium dictę Sedis, quamdiu ipsa officia actualiter retinebunt (videlicet Vice Cancellarii, Camerarij, septem Notariorum, Auditoris litterarum contradictarum, & Apostolici Palatij caussarum Auditorum, correctorum, centum & vnius scriptorum litterarum Apostolicarum & viginti quatuor Pœnitentiariæ præfatæ Sedis, & vigintiquinqne Abbreuiatorum, necnon verorum commensalium nostrorum & aliorum vigintiquatuor Capellanorum Sedis eiusdem in Epitaphio descriptorum) & etiam Legatorum seu Collectorum, ac in terris Romanæ Ecclesiæ Rectorum, ac Thesaurariorum deputatorum, seu missorum hactenus, vel deputandorum, aut mittendorum inposterum nunc vacantia, & inanteà vacatura, vbicunque dictos legatos vel collectores, seu Rectores, & Thesaurarios, antequam ad Romanam Curiam rediuerint, seu venerint, rebus eximi contigerit ab humanis; nec non quorumlibet pro quibuscunq; negotijs ad Rom. Curiam venientium, seu etiam recedentium, ab eadem, si in locis à dicta Curia vltra duas diætas legales non distantibus, iam forsan obierint, vel eos inantea ab hac luce transire contigerit, & etiam simili modo quorumcumque Curialium peregrinationis, infirmitatis, seu recreationis, vel alia quacunque causa ad quæuis loca secedentium, si eos antequam ad dictã Curiã redierint in locis vltra duas diętas ab eadem Curia, vt premittitur non remotis (dummodo eorum proprium domicilium non existat ibidem) iam forsan decesserint, vel in posterum 4
eos continget de medio submoueri, & nunc per obitum hujusmodi vacantia, vel inposterum vacatura: Rursus Monasteria, Prioratus, dignitates, Personatus, Decanatus, Administrationes,
Officia,

Officia, Canonicatus, Præbendas, & Ecclesias, cæteraque beneficia Ecclesiastica, secularia, & Regularia, cum cura, vel sine cura, quæcumque, & qualiacunque fuerint, etiamsi ad illa personæ consueuerint, seu debuerint, per electionem, seu quamuis alium modum assumi, quæ promoti per nos, seu authoritate nostra ad Patriarchalium, Archiepiscopalium, Ecclesiarum, necnon Monasteriorum regimina obtinebant tempore promotionum de ipsis factarum nunc quocunque modo vacantia aut in posterum vacatura: Nec non etiam per assecutionem pacificam quorumcunque Prioratuum, Personatuum, Officiorum, Canonicatuum, Præbendarum, Ecclesiarum, aut beneficiorum, aliorum per nos, seu authoritate nostrarum litterarum immediatè collatorum, seu conferendorum in posterum, præterquam si virtute gratiæ Expectatiuæ assecutio fiet, nunc vacantia & inantea vacantia, plena super præmissis omnibus, & singulis, cum fratribus nostris collatione præhabita, & matura deliberatione secuta, Ordinationi & Prouisioni nostræ de ipsorum fratrum consilio, authoritate Apostolica reseruamus. Decernentes ex nunc irritum & inane si secus super præmissis & eorum quolibet, per quoscunque quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Item placet nobis, quod in Metropolitanis & Cathedralibus, etiam immediatè non subiectis Ecclesijs, & in Monasterijs immediatè subiectis Sedi Apostolicæ, fiant electiones canonicæ, quæ ad dictam Sedem deferantur, quas etiam ad tempus fœlic. record. Nicolai Papę III. quæ incipit cupientes, expectabimus, & elapso dicto tempore si non præsentatæ, vel si præsentatæ, minus canonicæ fuerint, prouidebimus, & si Canonicæ fuerint, eas confirmabimus, nisi ex rationabili & euidenti causa, ac de dictorum fratrum consilio, de digniori, & vtiliori persona duxerimus prouidendum, prouiso quòd Confirmati prædicti, & per nos Metropolitanis suis, & alijs præstent debita iuramenta, & alia ad quæ de iure tenentur. Et in Monasterijs dictæ Sedi non immediatè subiectis, & alijs Regularibus Beneficijs, super quibus pro Confirmatione, vel prouisione, ad dictam Sedem non consueuit haberi recursus, electi seu illi quibus prouidendum est pro Confirmatione & prouisione huiusmodi ad Curiam Romanam venire non tenebuntur: Ipsaque regularia beneficia sub Expecta-

Expectatiuis gratijs non cadant. Vbi autem pro Monasterijs ad dictam Curiam venire, seu mittere consueuerint, non aliter confirmabimus, vel prouidebimus quàm superius de Cathedralibus Ecclesijs est expressum. Et de Monasterijs Monialium non disponemus nisi sint exempta, & tunc per Commissionem ad partes. De 8
Cæteris verò dignitatibus, & Beneficijs quibuscunque Secularibus, & Regularibus vacaturis, vltrà reseruationes prædictas (Majoribus dignitatibus post Pontificales in Cathedralibus, & Principalibus in Collegiatis Ecclesijs, exceptis, de quibus jure ordinario prouidetur per illos inferiores, & ad quos alias pertinet) Placet etiam nobis quod per quãcumque aliam reseruationem, gratiam Expectatiuam, aut quamuis aliam dispositionem, sub quacunque verborum forma, per nos vel authoritate nostra factam, vel faciendam, non impediemus nos quo minus de illis, cùm vacabunt de Feburarij, Aprilis, Iunij, Augusti, Octobris & Decembris mensibus, liberè 9 10
disponatur per illos, ad quos eorum collatio, prouisio, præsentatio, electio, seu quæuis alia dispositio pertinebat, reseruatione aliavè quauis dispositione authoritate nostra factis, vel faciendis, no nobstantibus quibuscunque. Quoties verè aliquo vacante beneficio. 11
in Ianuarij, Martij, Maij, Iulij, Septembris & Nouembris mensibus specialiter dispositioni dictæ Sedis [c] non apparuerit intra tres 12 c
menses à die notæ vacationis in loco Beneficij, quod alicui de illo Apostolica authoritate prouisum fuerit, ex tunc & non antea Ordinarius, vel alius, ad quem illius, dispositio pertinebit, de illo liberè disponere poterit. Et ad finem vt hæc Ordinatio collationum Beneficiorum, non reseruatorum, per alternos menses posit per dictam nationem publicari, & omnes qui ea gaudere voluerint tempus congruum habeant eam acceptandi, tunc quoad dictam Sedem à Kalendis Iunij proximè futuris ipsa currere incipiet, & durabit deinceps, nisi in futuro Concilio de consensu dictæ nationis 13
aliter fuerit ordinatum. Placet similiter nobis, quod circa prouisionem dictæ Sedis ordinandam [d] modus annatarum non modo currat. De Ecclesijs Cathedralibus omnibus, & Monasterijs virorum d
dumtaxat vacantibus, & vacaturis soluantur de fructibus primi anni à die vacationis, summę pecuniarum in libris Cameræ Apost. taxatæ, quæ communia seruitia nuncupantur: Et si quæ excessiuè

taxatæ, sint retaxentur, & quod prouideatur in grauatis regionibus, secundùm qualitatem rerum, temporum, & regionum ne nimium prægrauentur: ad quod petentibus dabimus Commissarios in partibus, qui diligenter inquirant & retaxent. Taxæ autem prædictæ pro media parte infra annum à die habitæ possessionis pacificæ totius, vel majoris partis, soluantur: & pro alia media parte infra annum sequentem.
14 Et si infra annum bis vel pluries vacauerint, semel tantùm soluantur, nec debitum hujusmodi in successorem in Ecclesia, vel Monasterio transeat. De cæteris verò Dignitatibus, Personatibus, Officijs, & Beneficijs secularibus, & regularibus quibuscumque; quæ authoritate dictæ Sedis conferentur, vel de quibus prouidebitur (præterquam vigore gratiarum Expectatiuarum, aut causa permutationis) soluantur Annatæ, seu medij fructus iuxta taxam solitam à tempore possessionis infra annum, & debitum huiusmodi similiter in successorem in Beneficio non transeat. Sed de Beneficijs quæ valorem viginti quatuor florenorum auri de Camera non excedunt, nihil soluatur: Duretque hæc obseruantia deinceps nisi eam similiter in futuro Concilio de ipsius nationis consensu contingat immutari. In alijs autem, quæ per fœl. record. Eugenium Papam IV. etiam Prædecessorem nostrum, pro dicta Natione vsque ad tempus futuri generalis Concilij permissa, concessa, indulta, & decreta, ac per nos confirmata fuerunt, in quantum illa Corcordiæ præsenti non obuiant, ista vice nihil volumus esse immutatum. Et per hoc quod in Concordatis huiusmodi sine quibusuis alijs eorum occasione conficiendis litteris propter compendiosiorem descriptionem Alemania specialiter appellatur, Natio ipsa censeri non debet à Germanica natione distincta seu quomodolibet separata. Et prætereà, quia difficile foret præsentes litteras ad singula, in quibus de eis forsan fides facienda fuerit, loco deferri, eadem Apostolica authoritate decernimus, quod ipsarũ transumpto Metropolitanorum dictæ nationis sigillo munito tanquam præsentibus, si exhiberentur, litteris plena fides adhibeatur, & perinde stetur, ac si dictæ præsentes litteræ forent exhibitæ, vel ostensæ Et insuper quoque irritum, ac inane si secus super his à quoquam quauis authoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo omniò hominum liceat hanc paginam nostræ

nostræ approbationis, ratificationis, laudationis, acceptationis, commutationis, reseruationis, constitutionis, & voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnat. Dominicę millesimo quadringentesimo quadragesimo octauo: Decimo-quarto Kalend. Aprilis. Pontific. nostri anno secundo. Sumptum ex Registro Bullarum Nicolai Papę V. lib. 2. secretorum fol. 283. & collat. concordat.

Nunc ad propositam quęstionem, an hisce Concordatis S. Pontifex derogare possit? Decumani sunt inter iuris tum Pontificij, tum ciuilis Doctores controuersiarum fluctus, adeò vt Delio natatore in hac quæstione opus videatur. 15 Nihilominus sub censura peritiorum paucis edicam meum sensum. Quod derogari non possint, dubitationem mouet, primò quod quando constitutio transit in contractum reuocari non potest in præiudicium eorum quibus ius ex ea quęsitum est. *Bart. in l. qui. C. de Excus. num. lib.* 10. *Rom. consl.* 2. *in ip. quæritur, col.* 3 quia nihil est quod ampliore luce pręfulgeat, quam recta fides in Principe, *l. inter claras, C. de Summa Trinit. quare latius scripsi in libris politic. Aphorism.* At qui Concordata habent vim pacti, & robur decreti irritantis, quod ligat etiam ipsum Papam ex multorum sententia, inter quos Hieron Gonzalez *ad Reg. de Alternat.* § 67. Gomes. *ad Reg. Cancell.* Anast. Germon. *de Indult. Cardin.* Secundò, quia etiam Princeps contrahendo obligatur ciuiliter & naturaliter, *Restaurus tract. de Imp. quæst.* 114. id quod latius prosequitur Erasmus à Chokier frater meus *in suo tract. de Jurisd. ordin. in Exempt. part* 3. *quæst.* 1. maximè cum non subdito, *eleganter Iason cons.* 1. *num.* 1. *vol.* 1. *ibi late*, Nam in contractibus Princeps consideratur vt priuatus, qui à principio contrahere potest vel non, sed iam initum obseruare tenetur sicut & priuatus, *text. in lib. sicut, C. de obligat. & act.* Nam si esset in arbitrio Principis contractum factum infringere, nullus cum eo contrahere vellet, & commercio hominum careret contrahendo, quod esset absurdum, vt qui est Princeps omnium, commercio omnium careret, & qui est omnium Pręsul, esset omnium exul, *Bald. in l.*

in l. Princeps, ff. de legib. Rebuff. ad concordata in præfatione Rubr. de collatio. Card. Tuschus pract. conclus. tom. 5 conclus. 690. Tertio, Contractus sunt de iure gentium, cui non potest Princeps derogare, *cap. 1. de probat. & glos. in l. 2. C. de Precibus Imp. offer. l. Ex hoc iure, ff. de iustitia & iure,* & iura gentium sunt immutabilia, *§. sed naturalia. Instit. de Iure naturali gentium, & ciuili.* Concordata autem inter Nicolaum V. Pontificem Max. & Inclytam Nationem Germanicam sunt eiusmodi, ergo Pontifex ijs derogare non potest, vt nec eius successor, quia successor censetur vna, & eadem persona cum suo Prædecessore, *Authent. de iureiur. à morien. præst. col. 4. cap. 1. ibi Prædecessores tuos de Probat. pulchrè, & latè Ias. cons. 1. vol. 1.* maximè propter clausulam decreti irritantis, qua sic ligantur manus Papę vt quidam existimant, quod in contrarium per eum acta nihil valeant, *cap. quodam, & ibi Domin. de Præben. in 6. Wames. cons. 32. num. 12. & seqq. vol. 1.*

His nihilominus nonobstantibus, resoluendum est summum Pontificem posse ex iusta causa derogare Concordatis Nationis Germanicę, vt aliàs multifariam, & nuper geminatis vicibus resoluit Rota *in vna Tungren. Canonicatus pro Domino Quirino Bilstain, anno 1612.* & alias sępius, probatque hanc sententiam Dominus Wames. *cons. 251 vol 1.* Brand. *ad Concord. Germ. quæst. 8.* alijque permulti. Non obstant in contrarium adducta, scilicet Principem non posse reuocare constitutionem à se factam, quę abijt in contractum, quia hoc verum est sine iusta causa, vt multis authoritatibus probat Gabrielius, *tract. com. conclus. conclus. 6. num. 5.* Quę autem dicatur iusta causa, consule Iasonem *cons. 1. num. 6. vol. 1.* & ea quę infra dicentur. Neque etiam officit decretum irritans, quia non ligat Papam, cum non dicat *Per nos & successores nostros,* vt fuit resolutum in vna Meteñ. & Leodieñ. Canonicatus, coram Illmo Cardinale Lancelloto tunc Rotę auditore. Secundò, quia quemadmodum Papa ligare sibi manus non potest, *cap. fin. ibi glos. de Rescript. in 6. cap. innotuit, de Electio.* ita etiam nec Papa Papam ligare potest, *d. cap. fin. Nauar. cons. 2. num. 9. Qui filij sint legitimi.* Ac licet istud limitetur nisi concessum prædecessoris transiuerit in vim pacti vel contractus, vt accidit in concordatis *Mohed. decis. 233.* quem citat Simonetta *tract. de Reseruat. quæst. 99. num. 26.* atta-

men

men successoribus Pontificibus licuit semper ex iusta caussa illis derogare, vt puta ex iusta caussa præterita, vel superuenienti ab ipso ignorata tempore factæ concessionis, *text. in l. hominem. ff. de mandato, quem ad hoc multum ibi notandum monet Bart. & in l. Ambitiosa in pr. 4. col. ff. de decretis ab ordine fac. Ias. d. cons. 1. num. 6. Tiraq. in repet. si vnquam in Præfat. num. 166. cap. quinta vallis, ibi DD. de Iureiur. Card. Tuschus Pract. conclus.* 751 *num.* 46. *Wames. cons* 300. *num.* 4. Nam in omni dispositione & priuilegio tacitè inest clausula REBVS SIC STANTIBUS, *latè Tiraq. in l. si vnquam in Præfat. num.* 162. Clausula enim REBVS SIC STANTIBUS, semper intelligitur in contractibus etiam iuratis, *Guiterez cons.* 12. *num.* 29. Confirmatur, quia in omni promissione prædicta clausula semper intelligitur teste Seneca, *lib.* 4. *de benef. cap.* 34. vbi fidem dictis seruari vult si nihil inciderit quod impediat: demens est enim, qui fidem præstat errori. Idem sentit Bart *in l. fin. §. item quæsitus ff. de cond. indebiti.* Quæ ratio etiam in omnibus priuilegijs, & quibuscunque humanis actibus locum obtinet, *Celsus Hugo tract. de claus. num.* 244. Tertiò, nisi interuenerit aliqua causa inconsiderata de qua à partibus nihil verisimiliter esset agitatum, *c. cum inter P. de renunciat. Vincent. Carocius de iuram. litis decis. quæst.* 59. *in princip. num.* 40. & *seqq.* Intereà aduertendum est, quod nisi in suis concessionibus, Indultis, & gratijs expresè deroget vt hic fecit, nunquam censetur in aliquo velle præiudicare: quia difficilius tollit Papa Constitutiones Prædecessoris, præsertim quæ in contractum abierunt, quàm statuta inferiorum, *Lud. Rom. cons.* 327. *incip. Istæ sunt.* Vnde preclarè B. Leo inquit *in cap. Iustitiæ* 23. *quæst.* 1. Iustitię ac rationis ordo suadet, vt qui à successoribus sua Mandata seruari desiderat, decessoris sui procul dubio voluntatem, ac statuta custodiat: Maximè quando eiusmodi pacta non tam sub nomine decessoris, quàm dignitatis concepta sunt, *cap. quoniam Abbas de off. de leg. Rebuff. ad Concord. Rubr. de collationibus.* Atque hac ratione motus S. D. N. Paulus Papa V. in vna Paderborn. Canonicatus, dum intellexit clausulam Concordatorum derogatoriam prouisioni sæu insertam, eandem declarauit irrepsisse per inaduertentiam. Similiter in gratia Motus proprij concessa Domino Richardo Pauli Strauio, declarauit nec suam nec prædecessoris sui mentem fuisse

derogare Concordatis nationis Germanicæ deputatione Coadiutoriæ Lamberti Gilkens, pro Domino Quirino Bilstain, cum derogatione Concordatorum. Creditur enim Papæ non solùm attestanti de sua, sed etiam de sui Prædecessoris voluntate, *Alex cons 112. col. 1. vol 1. & cons. 15. col. 2. Rota in antiq. decis. 197. infrà Ias. cons. 65. vol. 3 Gabriel tract com conclus lib 1 conclus. 2.* Hinc factum vt idem S D. N. reuocauerit derogationem dictorum Concordatorum prius factam cum extinctione litis, cuius gratiæ motu Proprij totam seriem inserui in Commentarijs ad Reg. VIII. Cancellariæ *gol. 11.*

ET REGVLIS NOSTRIS, AC DICTÆ CANCELLARIÆ) de his clausulis identidem supra egimus, ideoque ex superuacuo esset labore de iisdem rursus tractare.

EXPECTATIVIS SPECIALIBVS &c.) Etiam diximus supra, huiusmodi Expectatiuas ex aula eliminatas: tamen possit S. D. N. si illi placeat, cui nihil iniusti placet, viris de S. Sede benemeritis concedere, nam in omni constitutione semper excipiuntur personæ speciali nota dignæ.

MOTV PROPRIO ET EX CERTA SCIENTIA) Discrimen inter vtramque hanc clausulam supra adnotaui. Qui diuersos illorum effectus videre volet, videat Rebuff. *in forma mand Apost. in glos. verbi Habentes motu proprio, vbi ponit 47. effectus motus proprij,* & Anast. Germon. *de Indult Card §. nos itaq; & §. Sed ex certa.* Staphil. *de litt. grat. tit. de vi & effectu clausul* Mandos *ad Reg. 17. quæst. 8. num. 6. & Reg. 16. quæst. 7.* Wames. *cons. 64. num. 2.*

DEROGATORIARVM DEROGATORIIS &c.) Istæ Clausulæ quæ sequuntur sunt vrgentissimæ, & validissimæ, adeò vt ex quibuslibet causis, & alijs clausulis derogatorijs non censetur derogatum huic Indulto Cęsareo propter illius prægnantissimas clausulas, & quòd sit concessum Cæsari siue illius Agenti tempore præstitæ obedientiæ S. Sedi, quo casu per aliud priuilegium non censetur reuocatum, *Gonzalez ad Reg VIII Cancell. gl. 9. §. 2. num. 35. 36 & 37.* vt priuilegium quod conceditur in remunerationem laborum quia illud est irreuocabile *Romanus cons. 436. incip quod*

Indultum,

Indultum, *Rebuff. in Concord. Rubr. de collatio vers. item quando priuilegium.*

AC PER MODVM PACTI :) Hæc clausula fuit apposita ideo, quod etiam si vltima derogatio alicuius gratiæ quamuis generalis, etiam per viam legis generalis tollat omnes derogationes præcedentes, nihilominus non tollit priuilegia, quæ transierunt in vim pacti, & contractus, & sic sunt obtenta ex titulo oneroso, vt in Concordatis, quia nunquam est præsumendum quod huiusmodi priuilegia violentur, *Crescent. decis. 2. & 5. de priuileg. Mohed. decis. 23. in fi. de Præbend. Gonzalez ad Reg. de Alternat. glos. 36. num 36.*

EX TVNC) Dictio *Ex tunc* extremitatem temporis significat, *Cap. pastoralis, iuncta glo. in verb. ex tunc, quæ exponit post terminum statutum à Iudice & finitum, C. personis vbi glossa fi. exponit ex tunc 1. post terminum elapsum, &c. super eo. vbi etiam Abb ante num. 12. de appel. c. quam sit, iunct. glo. in ver. Ex tunc. &c. cupientes vbi glo. declarat ex tunc id est elapso prædicto mense, de Electio. lib. 6 cap. Insuper, & ibi glo. in ver. Ex tunc, de appel. eo lib. Clem. 2 iunc. glo. in ver. Ex tunc, quæ supplet scilicet anno elapso de ætat. & qual. clem. 1. vbi glos. in ver. Ex tunc declarat, id est lapso termino, de Iurepat cap. licet ante fi. ibi, sciturus, Ex tunc anathematis te vinculo subiacere, de voto.*

ALIISQVE EFFICACIORIBVS, EFFICACISSIMIS, ET INSOLITIS CLAVSVLIS) Quatenus hoc indultum loquitur de fortioribus & efficacissimis clausulis potest poni exemplum, quod adducit Paulus Castrensis *cons. 278. lib. 1.* & in casu consilij *Ias. 121. vol. 4. num. 15.* & Gozad. *cons. 9.* Quatenus verò loquitur de clausulis insolitis, aduerte quod quamuis derogatio clausularum insolitarum sit amplissima, tamen non excedit terminos derogationis specialis, vt resoluit Rota *decis. 468. num. fin. part. 1. diuers.*

AC SI NON ALITER) Atque ita hæc clausula non obstabit quominus Iudex iudicet secundum desiderium Precistæ : nam alioqui citra derogationem hujus clausulæ videretur Iudicem manus ligatas habere, quippe quod clausula *Sublata*, non solùm obstat parti sed etiam Iudici, maximè cum habet clausulam quod de subreptione, & obreptione dari non possit, *Seraph. decis. 1020. & decis.*

351. num. 1.

351. *num.* 1. qualis in hoc Indulto habetur.

OMNIVM ILLORVM TENORES:) Hæc clausula in derogationibus facit in infinitæ derogationes de stylo Rotæ remaneant inefficaces, quæ aliàs essent efficaces, *Goz ad constit. 9. num 27. & seq.* nullius tamen erit roboris quoties Papa si sciuisset defectus non ita rescripsisset, *Seraph. decis.* 981. *num.* 2. Denique aduerte, hanc clausulam eundem producere effectum, ac si specialis, expressa, & indiuidua mentio facta fuerit, quod hactenus verum est si in Rescripto, seu Priuilegio, seu Indulto, derogante, facta sit saltem aliqua mentio Rescripti, Priuilegij, seu Indulti, clausulam derogatoriam ad futura habentis, quæ per contraria derogantur, *Anast. Germon tract. de Indult. Cardin.* §. *ac irritum*, *num.* 14. *Capuaquen. decis.* 121 *part.*

AVT INTENTIONIS DEFECTV) Hæc clausula est ei tam valdè potens, quia operatur vt non sit necessaria mentio iuris tertij. *Seraph. decis* 351 *num.* 31.

IRRITVM AC INANE) Hæc clausula reddit nullum, & infectum, quidquid fuerit attentatum, *cap ad petitionem, de accusatio. Abb in cap. cæterum, de Rescript, & alij quos allegat Celsus Hugo tract. de claus. num.* 127 ligatque ignorantes, dummodo tamen dispositio cui adijcitur, est certa & determinata, *Farinacius decis.* 608. *num.* 13 *parte* 1. *Anast. Germon. de Indult. Card.* §. *alioquin. num* 18. & est tam malignæ & pestiferæ naturæ, quod quidquid in oppositum inuenit, destruat vt fulgur. *Gonzalez ad Reg. de Alternat. glo.* 67. *num* 14. & est potentior reseruatione, & inhibitione, *glos. in cap. si eo tempore* 45. *verbo prouisionem, de Electio in* 6. Sed quid si Precista nolit vti nominatione sua, vel ei renunciet, an Ordinarij collatio facta subsistat non obstante dicta clausula? dicendum subsistere: quia licet in quocunque rescripto apposita sit clausula hæc
e [e] Decreti irritantis, semper tamen intelligitur conditio: si impe-
16 trans vti velit ea gratia, *Io. Mona. h. in cap. Statutum. de præbend. in 6 fa. L. proinde.* §. *fin. si cert. pet.* Vbi licet mortuo testatore dominium rei legatæ, recta via transeat ad Legatarium, tamen si Legatarius repudiat, fingitur non transisse, similiter repudiata nominatione, aut declaratione facta per Precistam, quod nolit vi precibus, seu nominatione sua, fingitur tanquam si non esset nominatus.

Ideoque

Ideoque subsistet Ordinarij collatio, quod intellige dummodo hanc collationem præcesserit dicta nominatio, seu Precistę renunciatio e nam secus esset si sequeretur: neque enim tum prouisus tutus esset sine noua collatione, *cap. pen. de prælend. in 6 Guimer. ad Pragm. sanct. tit. de collatio. verb. Irritum, pag. 67. Rebuff ad Concordata, Rubr. de collatio. § si quis verò, §. Tertiò infertur.* Sed quid si è contrario Nominatus siue Precista semel acceptauerit, & postea renunciet, an Ordinarius nouis Precibus grauari poterit? Nequaquam: quia nominatio iam est sortita effectum, *Rota decis. 22 incip. nota quod vbi Ordinarius, in Antiq. Fely in cap. Innouamus col. 2. not. 5. de Treuga*, quâ de re diximus alibi latiùs.

Aduerte etiam quod hęc clausula censetur etiam repetita in omnibus articulis hujus indulti, vt patet ibi, *Super præmissis omnibsu & singulis &c.*

ADDITIONES.

QVæ *incipit Cupientes*, cap. 16. de elect. in 6.

De dictorum fratrum consilio, An summus Pontifex absque Cardinalium consilio ardua negotia perficere valeat, quâ de re magna videtur a b
altercatio inter DD. *Felyn. in rubri X. de constit. num. 2.* Nam si absque Cardinalium Consilio seu consensu non posset, non haberet liberam potestatem, 17 18
quam tamen liberam Christus per traditionem clauium concessit, *Alciat. in l. placet rationabilis consilij 2. C. de Sacros Eccles.* Et quando Papa dicitur in factis arduis debere requirere, maximè consilium suorum fratrum, illud procedit de honestate, non de necessitate, quia Papa habet liberam potestatem solus, & potest tollere determinationem concilij, *Ioannes de Vanquel. in breuiar. decret. Sexti in cap. ad Apostolica conclus. 1.* Hinc omnibus consilijs semper inest clausula, vt in omnibus salua semper authoritas Sedis Apostolicæ sit, & esse intelligatur. *Concil. Trident. sess. 7. in prin. & sess. 25 cap. 21. de reformat. De qua materia elegantissimè Card. Paleotus de Sacri Consistorij consultation. part. 1 quæst. 3. art. 1. & seqq. & signanter art. 6.* 19 20

Non apparuerit intra tres menses, Notandum tamen interueniente c
eiusmodi temporis lapsu non excludi concurrentiam, quominus lapsis dictis 21
tribus mensibus summus Pontifex conferat beneficium, cuius collationis dies, si prior sit collatione ordinarij, dubium non est quin à Pontifice prouisus, prouisum ab ordinario rectè excludat, vt scripsi ad Reg. 8. Cancellariæ *Gloss. 11 num. 5.*

num. 5. Quæ opinio firmatur in constitutione Gregorij XIII. declaratoria, quod Ordinarij collatores prætextu litterarum Nicolai V pro concordia nationis Germanicæ conferre non possint beneficia post tres menses, si de illis intrà hoc tempus à Sede Apostolica prouisum sit, quæ constitutio habetur in Bullario constitutionum Pij IIII. Pij V. & Gregorij XIII pag. mihi 379. incipit.

22 Quæ in Ecclesiam Dei incommoda inferunt nostra nos expedit animaduersione mouere, cùm itaque per litteras fæl. record. Nicolai Papæ V. nationi Germanicæ pro illius vnitate, & concordia cum Sede Apostolica inter alia concedatur, vt quoties aliquo vacante Beneficio Ecclesiastico, in mensibus Ianuarij, Martij, Maij, Iulij, Septembris, & Nouembris, in quibus vacantium Germaniç Beneficiorum Ecclesiasticorum, dispositio dictæ Sedi specialiter reseruata est, non apparuerit intrà tres menses à die notæ vacationis in loco Beneficij, quod alicui de illo Apostolica authoritate prouisum fuerit ex tunc, & non antea ordinarius, vel alius ad quem illius dispositio pertinet, de illo disponere possit, & sæpè numero contingat vt antequam inquisitio, quam plerumque etiam in concursu plurium, siue in partibus, siue apud dictam Sedem fieri opportet in vitam, mores & doctrinam eorum quibus de dictis Beneficijs per eandem Sedem prouidendum est compleri possit, aut antequam de ipsis prouisionibus, seu de mandatis, quæ ad inquisitiones, & prouisiones huiusmodi faciendas ab eadem Sede impetrantur, vel motu proprio procedunt litteræ Apostolicæ conficiantur, vel etiam antequam mandata ipsa à Iudicibus, ad quos directa sunt recipiantur, vel recepta expediantur, interdum quoque litteris Apostolicis expeditis, & gratiâ purificatâ, seu mandatis prædictis receptis, & inquisitione completâ, antequam omnimoda executio perficiatur, propter diuersa impedimenta, quæ frequenter succedunt tempus trium mensium, ex quo vacatio Beneficij in loco ipsius nota est, expiret, ac proinde Ordinarij locorum, aut alij ad quos talium Beneficiorum dispositio, cessantibus Apostolicis reseruationibus pertinet, lapso tempore prædicto, licet priusquam illud laberetur prouisionis, siue alterius dispositionis de illis à dicta Sede iam gratia facta fuerit (quod ipsum ad tribuendum et quærendum ius satis, superque esse certa iuris interpretatione frequenter declaratum est) illa tamen conferre contendant, qua de causa multis religione, & pietate insignibus, quando ij post ostensum virtutis & doctrinæ suæ specimen, atque inde emensos labores, & sumptus Beneficijs potiri deberent, alij præoccupatores obtento ordinariæ collationis huiusmodi contra aduersantur, nos indignum rati, quod temporis mora quàm ad perscrutandum accuratius talium probitatem industriam & alia requisita intercedere, pro vtilitate Ecclesiæ necesse est locum iniurijs aperiat, attendentesque verba prædicta in loco Beneficij, cum verbis notę vacationis, quæ proximè antecedunt coniungi & ad illa dumtaxat referri, ac voluntatem

concedentis

concedentis, sensumque concessionis, & litterarum prædictarum sic esse, vt dispositio Beneficij intra tres menses à die notæ vacationis à Sede prædicta fieri, deque gratia facta alicubi apparere debeat, quemadmodum re inter vtriusque iuris interpretes iam pridem controuersa summa ratione iudicatum apparet, vix enim est, vt itineribus non modo infestis, aut prohibitis, quod ferè semper contingit, sed etiam expeditis, quis ex tam longinquis regionibus ad dictam Sedem profectus, & in ea ad expediendum negotium, vel paulisper moratus, in easdem se recipere tanta temporis angustia possit quocirca æquitate, & iustitia suadentibus præsentium authoritate declaramus concessionem Nicolai Papæ & litteras prædictas locum omninò non habere, quod ordinarij, aut alij collatores prædicti post lapsum trium mensium ex die notæ vacationis in loco Beneficij disponere possint de vllis Beneficijs prædictis, alias sub concessione, & litteris prædictis comprehensis extra Romanam Curiam in mensibus prædictis quoquo modo vacantibus, vel vacaturis, de quibus intra dictum tempus trium mensium per Romanum Pontificem, ac dictam Sedem qualiscumque gratia, vel dispositio aut concessio facta fuerit, ne tamen cuiquam licitum sit, factam à Sede prædicta dispositionem huiusmodi in longum obtegere, illi quibus deinceps gratiæ huiusmodi concedentur earum concessionum fidem, & testimonium intra tres menses à die notæ vacationis in loco Beneficij huiusmodi, vel dictis collatoribus significare, vel in ipso Beneficij loco publicare quoquo modo teneantur decernentes omnes, & qualcumque dispositiones de dictis Beneficijs ab eisdem Collatoribus post significationem, seu publicationem huiusmodi pro tempore factas, nullas & inualidas, nulliusque roboris, vel momenti fore, sicque in quibusuis causis pendentibus, & futuris iudicare debere, necnon irritum & inane quidquid secus super his, ab eisdem Collatoribus, aut quibuscumque alijs scienter, vel ignoranter contigerit attentari, quod si fortè quisquam Collatorum prædictorum fuerit præsentium violator, eum à Beneficiorum, & Officiorum collatione tamdiu suspendimus, donec ipse veniam petens restitutionis gratiam à Sede predictâ meruerit obtinere. Cæterùm volumus, vt præsentium transumptis, etiam impressis Notarij publici manu, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutę obsignatis, eadem prorsus fides in iudicio & extra illud vbique locorum adhibeatur, quæ adhiberetur ipsis præsentibus si essent exhibitæ vel extensæ. Nulli ergo hominum, liceat hanc paginam nostræ declarationis, decreti, suspensionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire, si quis autem hoc ei attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ millesimo, quingentesimo, septuagesimo sexto, Kalendas Nouembris Pontificatus, nostri anno quinto.

Modus Annatarum, Bonifacius IX. Vt ærario publico consuleret Cardi- 23

 nali-

nalibusque subueniret ad res Ecclesiæ Romanæ piè & sanctè gerendas loco decimæ decimarum ab his qui Beneficia excedentia valorem annum XXIV. ducatorum auri de Camera à Summo Pontifice impetrarent annatam sicut charitatiuum subsidium soluendam statuit. *Ludouicus Gomes ad Reg. de valor. exprimend. in proœm. Gigas de pension. quæst. 26.* Nõ esse verũ quod refert Platina in vitâ Bonifacij IX. annata scilicet institutam à Ioanne XXII. & ampliatam à Bonifacio IX. sed eius vsum antiquissimum, & receptum per Concil. Vienneñ. quod habitum fuit anno 1311. teste Io. Andrea in clem. I. de cens. & in cap. inter cætera de offic Ordin. cùm de illa similiter faciant mentionem Hostieñ. & dictus Io. And. qui præcessere longo tempore Io. XXII. tradit, *Flamin. de confident. Benef. quæst. 9. num. 60. 61. & seqq.*

24 Et quamuis pensio non sit Beneficium, *Card. Mant. de tacit. & ambig. convent. tom 2. lib. 25. tit. 9. num. 35. post Gannu de permut. Beneficiorum part. 12. num. 95. & Petrum de Vbald. dict. tract. memb. 1. num 29 vide tract. meum de permut. benef. part. 2. cap. 18. num. 7.* Attento interim, quod pensio constet ex fructibus Beneficij ex quo extrahitur eius ratione, solutioni annatę obligatur, si pensio excedat XXIV. similes ducat. auri de camera, & ita obseruat Curia Romana. *Gigas de pens. dict. quæst. 26.* Uti confirmauit, *Clemens VII.* Per suam sequentem constitutionem.

25 Cùm sicut nobis innotuit licet ratione fructuum Beneficiorum Ecclesiasticorum valorem annum viginti quatuor ducatorum auri, de auro communi æstimatione non excedentium annatæ Cameræ Apostolicæ non debeantur, nec solui, aut exigi consueuerint, & minus ratione pensionum quantitatem viginti quatuor ducatorum auri similium non excedentium, annatæ aliquæ retroactis temporibus exactæ aut solutæ fuerint, nihilominus à certo tem-
26 pore citrà præsidentes dictæ Cameræ, & alij Officiales Romanæ Curiæ ad quos exactio annatarum pertinet sub prætextu, quod in prouisionibus, & alijs dispositionibus Beneficiorum Ecclesiasticorum, super quorum fructibus, &c valorem viginti quatuor ducatorum excedentibus, aliquæ pensiones annuæ cuiuscumque etiam minoris quantitatis XXIV. ducatorum reseruatæ existunt, illorum medietas deduci, ac defalcari consueuerit, annatas ex pensionibus quantitatem octo ducatorum & XXIV. non excedentibus, aut attingentibus, de facto exegerint, & exigunt, nos qui vnicuique in Iustitia debitores sumus, super ijs congruis remedijs prouidere volentes, ac ratione pensionum, quarum quantitas XXIV. ducatorum auri de Camera non excedit, nullas annatas Cameræ, aut Officialibus prædictis deberi declarantes ex certa nostra scientia, & deliberatione statuimus, quod de cætero ex quibusuis pensionibus quantitatem XXIV. ducatorum huiusmodi non excedentibus, nulla annata quovis prætextu exigatur, nec per illos quibus pensiones ipsæ resignatæ fuerint soluatur, neque solui debeat, sic tamen quod in pensionibus, & alijs dispositionibus Beneficiorum super quorum fructibus

bus similes pensiones annuæ minoris quantitatis XXIV ducatorum, & quantitatem XXIV. ducatorum similium non excedentes resignatæ fuerint, ex talibus pensionibus nihil deduci debeat, districtius inhibentes Cameræ Præsidentibus, ac alijs Officialibus prædictis sub excommunicationis, & à perceptione emolumentorum officiorum suorum ad nostrum, & Apostolicæ Sedis beneplacitum suspensionis in eorum singulos latæ sententiæ pœnis, nè de cætero ratione huiusmodi pensionum quantitatem XXIV. ducatorum non excedentium aliquas annatas quouis prætextu exigere, seu quominus litteræ resignationis illarum expediantur impedire, vel differre quoquo modo præsumant, alioquin litteras ipsas tam per Cancellariam, quàm Cameram Apostolicam per eos ad quos litterarum expeditio pertinet absque manuum illorum appositione liberè expediri posse decernimus, ac ad id eis liberam facultatem concedimus.

Annata soluenda est à renunciatario, licet compositio, quæ soluitur pro pensionis impositione debeat solui ab eo cui reseruatur, saltem si voluerit expedire litteras, ita tradit *Nauarr. de Simon. cons. 25. num* 1. Quæ pensio, 27
an salua conscientia peti, exigi aut solui possit litteris non expeditis? negat *Flamin de confident. Benefic. quæst. 43. num. 13.* Considerato quod partium con- 28
sensus non possit operari vltrà mentem Papæ, qui censetur gratiam facere iuxta stylum Cancellariæ. *Hieron. Gigas de pens. quæst. 34. num. 3. & 4.*

An in permutationibus locū habeat annata; vide tract. meum *de permut. Benefi. part. 2 cap. 8.* Et dum Bulla annatę solutionem requirit, Notarij Cameræ remit- 29
tunt supplicem ad depositarium Pontificis, qui solet semper esse aliquis insignis Bancarius, qui portionem annatæ ad Pontificem spectantem recipit, & 30
de receptione fidem facit soluenti, ita quod si summista non videat participantium manus Bullæ appositas, eandem ad eorum residentiam remittit, *Octauian. vestri. in sua pract. lib. 1. cap. 6. num. 3.* Inde quod annata solui debeat omnibus participantibus in Cancellaria residentibus pro rata eis contin- 31
gente, vt pote Iannizeris, seu sollicitatoribus Apostolicis, Scriptoribus, archiuij Cubicularijs, Scutiferis, &c. Et supradicti Jannizerij tanquam publici sollicitatores, pro fide sui officij solent adijcere hęc verba: *Pro Annata soluit tot.* Idem *Octaui vestri. lib. 1. cap. 4. num. 4. & 8.*

Hujusmodi annatæ similiter solui debent singulis quindecim annis Cameræ Apostolicæ de Beneficijs, Monasterijs, Conuentibus & Collegijs vnitis de 32
cætero non vacaturis, quæ annatæ quindennia nuncupantur. *Seraph. decis. 1401. num. 2. & decis. 1410. n. 1.* Prout tempore Pij V. statutum fuit per constitutionem quæ hic subijcitur.

Apostolicæ Sedis poscit authoritas, vt quæ prouide per Romanum Ponti- 33
ficem statuta fuerunt debitæ executioni demandentur, cùm autem sicut accepimus, vt annatarum communium & aliorum Iurium semel tantùm, vel de 15. in 15. annos ob perpetuas Beneficiorum Ecclesiasticorum vniones persoluen-

dorum, quæ alias fœl. rec. Iulius III. & Paulus. IV. Rom. Pontifices Prædecessores nostri per eorum litteras in forma motus proprij desuper editas ex præterito duntaxat Cameræ Apostolicæ applicauerunt, eò celerius, quò poterit exactio, & executio fiat, plurimum intersit, & necessarium existat, vt tam Julij III. & Pauli IV. Prædecessorum litteras prędictas, quàm alias quascumque constitutiones, statuta, decreta, & declarationes per recol. mem. Pium II. Paulum etiam secundum, Innocentium VIII. Iulium similiter secundum, ac Iulium & Paulum Præfatos, aliosque diuersos Rom. Pont. Prædecessores nostros, contra pro tempore in Camera Apostolica, aut alias ratione annatarum communium, aut aliorum Iurium prædictorum semel tantum aut de 15. in 15. annos soluen. obligatos, aut alios quoscumque Beneficia Ecclesiastica absque eo quod annatas, communia, & quindennia prædicta soluissent pro tempore possidentes editas, & factas per nos innouentur, approbentur, & confirmentur.

Nos igitur singularum litterarum & cuiuslibet motus proprij à prædictis Romanis Pont. Prædecessoribus nostris, vt præfertur, quam etiam forsan à nobis hactenus emanati veriores tenores, ac si de verbo ad verbum hìc inserti essent, pro plenè, & sufficienter expressis & insertis haberi volentes illas & illos, nec non omnia & quæcumque per quoscumque Iudices executores & Commissarios in illis deputatos, & ab eis subdelegatos, ac alios ministros in præmissis, & circa ea quomodolibet gesta, & executa reperiuntur, ac inde secuta quæcumque ex certa scientia, ac de Apostolicę Potestatis plenitudine approbamus, & confirmamus, ac rata, & grata habemus, necnon illis perpetuæ, & irrefragabilis firmitatis robur adijcimus, illaque inconcussè obseruari debere decernimus, & declaramus, omnesque & singulos tam iuris quàm facti, & solemnitatum forsan omissarum, & alios quoscunque defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem, & qui necessario exprimi deberent motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus supplemus, illasque & illa quatenus opus sit innovamus, & insuper quoniam sicut etiam nobis innotuit à nonnullis nimium scrupulosis, & plusquam oporteat sapere contendentibus, hæsitatur an Monasteria, quorum fructus &c. in libris Cameræ Apostolicę taxati reperiuntur, necnon Prioratus quorumvis ordinum, regularia, & regulares, cæteraque Beneficia Ecclesiastica quocumque titulo nuncupata, quorum fructus, reditus, & proventus in distributiones quotidianas convertuntur sub litteris Pauli II. & aliorum Prædecessorum huiusmodi comprehendantur, nos considerantes quod annatarum communium, & aliorum Iurium prædictorum exactio in recognitionem vniversalis Dominij introducta, est antiquissima, quindenniorumque vsus & solutio, ideo adinventi sunt, ne Camera prædicta, ex Monasteriorum, Prioratuum & aliorum Beneficiorum Ecclesiasticorum vnionibus, quæ amplius vacare non sperabatur detrimentum aliquod pateretur, volentes Cameræ nostræ Apostolicæ,

ac

ac Venerabilium Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, necnon dil. filiorum Rom. Curiæ Officialium participantium Iura præseruare, illorumque indemnitati consulere ad omne dubium, omnemque dispu-tandi, & excipiendi occasionem tollendum motu simili &c. Omnia, & singula Monasteria tam sæcularia, quàm quorumuis ordinum regularia, dummodo in libris eiusdem Cameræ taxata reperiantur, reliqua verò Monasteria, Prioratus, Præposituras, Præpositatus tam sæculares, quàm quorumuis ordinum regulares, necnon dignitates, personatus, administrationes, officia, ac aliqua quæcumque Beneficia Ecclesiastica, etiamsi manualia, & de Iure patronatus existant, quorum fructus &c. Summam 24. ducatorum auri de Camera secundum æstim. val. Annum excedunt à quocumque tempore citrà etiam ante Fœl. record Martinum Papam V. similiter Prædecessorem nostrum, & per nos & successores nostros, quibuscumque Cathedralibus etiam Metropolitanis, seu Collegiatis Ecclesijs aut Capitularibus mensis, etiam pro quotidianis distributionibus, aut alijs vsibus, necnon Collegijs, Vniversitatibus, Congregationibus, quorumvis Ordinum Monasterijs, domibus, Hospitalibus, fabricis, ac vtriusque sexus personarum pijs locis, quantumvis privilegiatis & exemptis, sub quibuscumque tenoribus & formis Apost. authoritate vnitâ seu alias quomodolibet, & quovis titulo obtenta, & possessa sub litteris Pauli II. & aliorum Prædecessorum huiusmodi comprehendi & includi, & propter ea omnia, & singula Cathedralium etiam Metropolitanarum Ecclesiarumque Collegiatarum, Capitula, Congregationes, Vniversitates, Collegia, Hospitalia, & pia loca, & quævis alia in quorum favorem, vniones, annexiones, incorporationes, applicationes, & submissiones huiusmodi factæ reperiuntur, quantumcumque, vt præfertur exemptæ, & privilegiatæ existant, etiamsi se subinde in Camera Apostolica non obligauerint, dummodo Monasteria, & Beneficia ipsa possideant ad solutionem communium annatarum, & aliorum iurium prædictorum, eidem Cameræ pro tempore præterito (saluis Collegij & Officialum iuribus quoad futura remanentibus) ratione vnionum, annexionum, incorporationum, applicationum, & submissionum prædictorum singulis 15. annis à die, quâ illæ suum sortitæ fuerint effectum, & alias iuxta tenorem litterarum in forma motus proprij à Iulio III. Prædecessore prædicto super applicatione quindenniorum prædictorum eidem Cameræ facta desuper emanatarium faciendam teneri, & obligatos esse, & ad id per sententias, Censuras & pœnas in singulis Pauli II. & aliorum Prædecessorum nostrorum huiusmodi litteris contentas cogi, & compelli posse, sicque, & non aliter in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Iudices, & Commissarios quavis authoritate Apostolica fungen. etiam Palatij nostri causarum Auditores, necnon Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ac Venerabilem Fratrem nostrum Hieronymum Episcopum Maceraten. præfatæ Cameræ Clericum, cui omnes,

& ſingulas cauſas occaſione præmiſſorum pendentes commiſimus in quavis inſtantia ſublata eis, & eorum cuilibet aliter iudicandi facultate iudicari, & diffiniri debere, irritumque &c. Decernimus, & declaramus, Mandantes eidem Hieronymo Epiſcopo, vt omnes & ſingulas cauſas coram eo inter dilec. filium eiuſdem Cameræ Collectorem ex vnà, & quaſcumque congregationes, Capitula, Collegia, & quaſuis álias perſonas, ex alterà partibus ſuper ſolutione annatarum, communium, & aliorum iurium, quindenniorum eorumdem, vel eorum occaſione nunc & pro tempore pendentes iuxta præſentium tenorem terminet, & decidat, & pro faciliori indigatione vnionum prędictarum, omnia & ſingula Cathedralium etiam Metropolitanarum, & Collegiatarum Eccleſiarum Capitula, Collegia, necnon tam virorum, quàm mulierum ſæculares, & quorumvis ordinum regulares, Congregationes, ſeu Collegia, & pia loca, eorumdemque Prælatos, & Procuratores ad iudicandum & profitendum medio iuramento omnia & ſingula Monaſteria, Prioratus, Præpoſituras, Præpoſitatus, Parochiales Eccleſias & alia quæcumque Beneficia Eccleſiaſtica quæ ipſa Capitula, Congregationes, & alia pia loca prædicta poſſideant, & quo titulo illa poſſideant, illorumque annuos valores ſub privationis, & alijs in litteris in forma motus Proprij Pauli II. Prædeceſſoris huiuſmodi contentis ſententijs, cenſuris, & pœnis in Romana Curia & extra eam moneat, & requirat &c.

Et attento quod Beneficia vnita, & incorporata Capitulo, Collegio, Cōven-
34 tui, ſeu Vniverſitati imposterū verè vacare non poſsint, ex quo Capitulum, ſeu Vniuerſitas non moriatur, inde quod omnibus Canonicis alicuius Eccleſię, vel hominibus alicuius Vniuerſitatis mortuis, & alijs ſubrogatis adhuc eadem Eccleſia, & eadem Vniuerſitas reputatur, *l. proponebant, ff. de indicijs Ioannes Vanquel. in breuiario decretalium Sixti, cap. ſi gratioſæ, concluſ. 3. de reſcript. in 6.* Ne fraudetur Cancellaria introductus fuit ſtylus quod lapſis quindecim annis ſoluantur dicta quindennia ſiue annata, quia fingitur decimo quinto anno vacare
35 Beneficium. *Mandoſ. de priuilegijs ad inſtar Gloſ. 7. num. 29.* Et de eiuſdem Curiæ ſtylo ſoluitur anticipatè, & prima ſolutio ſuccedere dicitur in locum illius Annatæ que regulariter ſoluitur in egreſſu Beneficij. *Aut Maſſ. de annat. in fin.* Vti refert *Petrus Monet. de diſtribut. quotidianis part. 3. quæſt. 9. num. 32. & ſeq.*
36 Ex quo quindennia ſint ſubrogata in locum annatarum. *Seraph. deciſ. 1401. num. 2. & deciſ. 1410. num. 1.*

37 Quas Annatas debitis temporibus non ſoluentes, Conſtitutionibus Pij II.
38 & Innocentij VIII. PP. excommunicationis, & priuationis Beneficiorum pœnis innodantur, cæterùm quidquid ſit id totum pendet à ſtylo, conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, quæ à ſummis Pontificibus quandoque
39 ſecundum temporum varietatem mutantur. *Gigas de penſion. quæſt. 26 num. 2. Flamin de confident. quæſt. 42. num. 30* Hinc ſtylus Curiæ Romanæ modo albus, modo niger dicitur. *Caſſad. deciſ. 7. num 4. de reſcript.* Inde quod quotidie, vt plurimum

plurimùm mutetur, idem *Flamin. Paris. de resignat. lib. 3. quæst. 6. num. 34.* & conformiter *Gomes. ad Reg. cancel. de trien. possess. quæst. 53. in fin.* Proindè dum Rota recedit ab vna opinione quam aliàs fuerat amplexa, id debet inseruire causis tunc pendentibus & futuris, non autem pro reuocatione earum quæ fuerunt ante terminatæ. *Far. in posth. part. 1. decis. 730 num. 2. & 8.* Quæ Rota errare non dicitur auctoritatibus per *Marches. in suo tract. de commiss. Apostol. part. 3. tit. de commiss. iactitationis & iactitationum. num. 23* Rationes & causas huiusce mutationis refero in Epistola limari dedicatoria Tractatus mei ad reg. cancell. S. D. Greg. XV. Pontifici maximo anno 1621.

Decretum irritans inficit titulum & possessionem & operatur nullitatem actus ab initio gesti, ita vt nec effectum, nec iuris fomentum tribuat *Farinac. in posth. part. 2. decis. 224. num. 3. & part. 1. decis. 34. num. 5.* quia inducit formam. *Mohedanus decis. 4. num. 2. de concess. præbend.* quod procedit quando est iustificatum, aliàs detentionem & existentiam facti non tollit. *Lancellot. de attent. part. 3 cap. 24. quæst. 1. num. 8. vt fuit resolutum in vna Parisien. Prioratus 16. Ianuarij, & 16. Februarij 1598. coram R. P. Orano, & in alia Cusentina Capellæ 26. Octobris 1601. coram Ill. Mellino. Far. in posth. part. 2. decis. 224. num. 3. & seqq.* prout & similiter aliæ clausulæ accessoriæ nihil operantur non subsistente gratia principali, *Rhedoan. de rebus Ecclesiæ non alienandis quæst. 22 num. 79. & seqq.* quia eiusmodi decretum irritans sortitur naturam principalis, cui fuit appositum. *Farnen. ad reg. cancel. de trien. poss ss. quæst. 49 num. 11. Crescent. decis. 7. num. 11. & 17 tit. de concess. præbend* quos sequitur *Card Seraphin. decis. 341. num. 4.* nec afficit personas non comprænhensas in dispositione, neque ignorantes quoad pœnam. *Far. in posth parte 2. decis. 563. num. 7. & part. 1. decis. 467. num. 4 Lancell de attent. parte 2. cap. 20. limit. 24. num. 22 & 23.* 40 41 42 43

Quibus præattentis dum disputatur an dispositio decreti irritantis locum habeat necnè, non impedit manutentionem, Idem *Far. in posth. parte 1 decis. 523 num. 3.* 44

SUMMARIUM §. III. SECTIONIS V.

1. *Clausula indignationem Omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apostolorum &c. quas pœnas inducat?*
2. *Non parentes huic Indulto, collatione Beneficiorum priuantur.*
3. *Contrauentionis ordinationi sanctæ Sedis pœna est arbitraria.*
4. *Contradictor iuris non comprehenditur sub clausula, indignationem Omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum nouerit se incursurum.*
5. *Executio cessat existente legitimo contradictore.*

6. *Secundus Resignatarius non potest impedire immissionem primi.*
7. *Clausula nulli ergo hominum.*
8. *Per clausulam indignationem beatorum Petri & Pauli &c. corroborantur rescripta Apostolica.*
9. *Clausula Soubs nostre indignation.*
10. *Clausula contradictores appellatione postposita solet apponi in parte executiua litterarum.*
11. *Clausula contradictores non comprehendit contradictores de iure, sed solùm refertur ad contradictores de facto.*
12. *Contradictor legitimus in beneficialibus dicitur habens parem titulum.*
13. *Collatio ordinarij est fauorabilis.*
14. *Prouisus ab ordinario quando sit legitimus contradictor contra prouisum Apostolicum.*
15. *Gratia in forma dignum v. g. si tibi constiterit quod N. aliunde commodè viuere valeat &c. an subministret titulum sufficientem ad impediendam viam executiuam.*
16. *Prouisio conditionalis nullum ius tribuit prouiso ante purificationem conditionis.*
17. *Puri & purificati idem est iudicium.*
18. *Executor apostolicus cum clausulis denotantibus monitionem vel conditionem ad quid teneatur.*
19. *Conditio in commissione apposita est adimplenda aliàs iudex nulliter procedit.*
20. *An Capitulum possit dici legitimus contradictor?*
21. *Possessio consistit in mero facto.*
22. *Capitulum non cognoscit de viribus & validitate tituli.*
23. *Executor cognoscit de validitate tituli.*
24. *Si prouisus & recipiendus non sit qualificatus capitulum est legitimus opponens.*
25. *Maior pars Capituli non potest lædere minorem partem.*
26. *Papa per clausulas generales derogatorias non intendit derogare particulari statuto.*
27. *An Episcopus possit statuere ne prouisiones Apostolicæ recipiantur absque suo examine.*
28. *Princeps contra factum suum veniens, faciensq; secundam concessionē primæ contrariam prima subsistit & non secundā.*

Sectionis

Sectionis V. §. tertius.

PRopterea, [a] quia difficile foret præsentes litteras ad singula loca deferri, volumus, ac dicta authoritate decernimus, quod illarum transumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus si forent exhibitæ vel ostensæ. [b] Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, concessionis, Indulti, derogationis, decreti & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire: [c] Si quis autem hæc attentare præsumpserit, [d] Indignationem Omnipotentis Dei ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud S. Mariam maiorem, anno Incarnationis Dominicæ millesimo sexcentesimo vicesimo, pridie Non. Iunij, Pontificatus nostri Anno decimo sexto. Subscriptum, M. Datarius, Ioannes Baptista Bolegnetus.

SCHOLIA IN §. III. SECTIONIS V.

[a] NVLLI ERGO HOMINVM) Iam tandem assecuti sumus extremam nostri Indulti partem, in quo licet nonnihil sim immoratus, tamen posteri videbunt (quæ materiæ vbertas est) specilegia me duntaxat collegisse, tantum abest vt integram illius messem explanando descripserim, quo fit vt mihi non obijci possit illud Horatij: a

—— —— Amphora cœpit
Institui, currente Rota cur vrceus exit?

Neque enim breuitati semper inseruiendum est (quæ alioqui mihi in exiguo ocio negotiosa fuit) alioqui præuaricatio est, inquit Plinius, transire dicenda. Præuaricatio est cursim & breuiter attingere, quæ sunt inculcanda, infigenda, repetenda. Nam plerisque longiore tractu vis quædam, & pondus accedit; vtque corpori ferrum, sic oratio animo non actu magis quàm mora imprimitur. Quod igitur superest ex Indulto nostro modò iam exequamur. I.
Dicitur hoc loco eum qui sine iusta & rationabili causa dispositioni huic S.mi Indulti non paruerit, quod [b] Indignationem Dei Omnipotentis, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius incursurum. b

Nam vt habetur in Canone qui resistit 11. quæst. 3. *Qui resistit potestati, ordinationi Dei resistit.* Vnde D. Io. Chrysostomus: *Nemo contemnat Ecclesiastica vincula; non enim homo est qui ligat, sed Christus qui hanc potestatem dedit hominibus, eosque & dominos fecit tanti honoris cap. si nemo* 11. *quæst.* 3. Imò præter indignationem Dei Om-
2, nipotentis, & S. Sedis, quam incurrit Collator & Collatarius, collatio est nulla, *cap. si religiosus, de Electio. in* 6. *text. & ibi glos. de immunit. Eccles. Ias. & alij in l. non dubium de leg. Rebuff. de Nominat. quæst.* 19. & collator meretur priuari beneficijs Ecclesiasticis. *Bald. & Io Baptista in repet. L. cunctos populos, C. de Summa Trin. Fely. in cap. veniens, cap.* 1. *de præscriptio. Socin. cons.* 87. *incip. visis inuestitura col.* 3. *vol.* 3. *Sanson ad Consuet. Turonens. Rub. des amendes art.* 2. nihilominus sequor nonnullorum sententiam, existimantium infractores constitutionis Pontificiæ in qua adest clausula præscripta,
3. subijci pœna arbitraria, vt *ex Bellecino tr. de charit. subsid. quæst* 44. *per tot.* Mart. Landen. *tr. de priuilegijs quæst* 18. ostendit frater meus Erasmus à Chokier *in suo tract. de Iurisd ordin. in exempt. parte* 4. *quæst.* 62. quibus adde Restaurum *de Imperatore quæst.* 110. & alios, quos citat Menochius *de Arb. iudic. lib.* 2. *cent.* 4. *cons.* 165. Quod
4. c hactenus intellige, dummodo ipso facto infringant, [c] eique non contradicant de iure; Nam certum est eum, qui se constitutioni Papæ opponeret, iure, & non de facto, non comprehendi sub hac clausula *iuxta not. DD. in cap. in præsentia,* 4. *not. de probat. Flam. Paris. tract. de benefic. lib.* 8. *quæst,* 7. *num.* 169. Hinc dicit Nicolaus Garcias *tract. de benef. part.* 6. *cap.* 2. *num.* 71. *& seq.* executionem cessare, cùm adest legitimus contradictor, qualis est qui habet con-
5. siderabile aliquod interesse, *Ill.mus Card. Seraphinus decis.* 144. *& decis.* 1257. vbi scribit tum non esse legitimum contradictorem ad impediendam immissionem qui non habet legitimum titulum, qualis est is qui ex posteriori resignatione vellet impedire immissionem prioris resignatarij: Nam Iudices etiam non obstante rescripto Pa-
6, pæ, debent iudicare pro eo, cui primo prouisum est. Vnde si Papa contulerit duobus, & declaret postea quod intendit, & intendebat isti secundo conferre, & non primo, ea declaratione non obstan-
d te [d] iudicabitur pro primo, Atque hîc manum de tabula tollo, quæ alioqui

alioqui his æstiuis ferijs satis mihi assidua. Tu fruere *bone Lector*, & boni consule noua hæc, etsi subitaria scripta.

ADDITIONES.

N*Vlli ergo hominum*: Hæc clausula communiter apponi solet in conces- a 7
sionibus & prouisionibus Apostolicis ad earum obseruantiam, ne quis
contrauenire præsumat. *Arg cap. 2. de maiorit. & obedien.* Verum an sub hac
verborum generalitate comprehendantur Episcopi & alij Prælati. *Ioannes de
Grassis in tract. de rescript. apost. num 89. & seq.*

Indignationem Omnipotentis Dei & SS. Petri & Pauli Apostolorum, 8 b
se nouerit incursurum: Per hanc clausulam corroborantur Apostolica res-
cripta, prout & per aliam nempe nulli ergo hominũ liceat hanc paginam &c.
si quis autem hæc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis
Dei &c secundùm *Rebuffum in tract. de nominat. quæst. 19. num. 6. & 8. Marches.
de commiss. apost. part. 2. tit de commissione aperitionis oris num. 102 & seq.* de alia
clausula *Soubs nostre indignation*, in Principum sæcularium diplomatatibus vsi- 9.
tata, Vide *Fratrem meum Erasmum à Chokier in dicto suo tract. de Iurisdict. ordin.
in Exempt. part 4 quæst. 62. num. 2.*

Eiq. non contradicant de iure. Clausula contradictores appellatione c
postposita compescendo solet semper apponi in parte executiua litterarum, 10
& non comprehendit contradictores de iure, sed solùm refertur ad contra- 11
dictores de facto. *Gloss. in cap. pro illorum verb. contradictores, & ibi Abbas num 9.
de præbend. Zabarell. in clem. quia contingit, § contradictores de Religiosis domibus.
Rebuff in praxi benef. tit. de form. & declarat. nouæ prouis. verb. contradictores. Lan-
cellot. de attent. appell pendent. part 2 cap. 12 limit. 8. num. 45. Gonzal. ad reg 8.
cancel. gloss. 9. §. 1 num. 242. Marches de commiss. apost. part. 1. cap. 8 tit. de com-
missione cum clausula appellatione remota num. 93. & cap. 5. tit. de commissione appel.
in Rom. Cur. num. 194.* Contradictor autem de iure siue legitimus in beneficia- 12
libus dicitur qui habet parem & similem titulum, *Far. parte 1. decis 362. num. 1.
& 2 & parte 2, decis. 641. num. 1. in posth. Marches. de commiss. Apost. part. 1. cap 1.
tit. de commissione appell. ad Exeq. breuium & litterarum apostolicarum, num 69.*
ex eodem fronte, iure & titulo prouenientem, *Far. in anteriorib. decisionib. part.
2. decis. 197. num. 4. Put. lib. 1. decis. 302. & decis. 316.* & sit eiusdem speciei *idem
Marches. d. part. 1. cap. 1 d. tit. de commiss. appell. ab exeq. breu. & litt. apost. num. 70.*
hinc quamuis ordinarij collatio siue prouisio sit fauorabilis, nec egeat aliquâ 13
iustificatione, *Flam. Paris de resignat. beneficior. lib. 12. quæst. 2. num. 6. quæst. 6.
num. 6.* interim tamen non obstante eo, non est legitimus contradictor contra

prouisum

14 prouisum Apostolicum, nisi doceat de intrusiione notaria; *Aloys. Ricc, variar. resolut. resolut. 305, num. 3. vers. quarta conclusio,* vel existat in possessione ac doceat de sub & obreptione, vel talis possessor alleget talem titulum, qui excludat prouisionem Apostolicam, vel illam reddat admodum turbidam, quia tunc Papa per surrogationes gratiosas vel alias prouisiones non intendit facere ordinarijs, vel alijs qui ab ipsis prouisi sunt, aliquod præiudicium, idem *Far. in posth. part. 1. decis. 362, num. 2. & 3.*

Titulus conditionalis videlicet litteræ in formâ dignum, cum clausulâ, si tibi cõstiterit quod dictus N (scilicet resignans,) aliundè commodè viuere valeat,
15 & per diligentem informationem N. (quippè resignatarium) ad hoc idoneum repereris, cùm ante purificationem dictarum conditionum nullum ius
16 acquiratur tali prouiso, & quidquid agitur ante purificationẽ conditionis non subsistit, & nihil operatur, & conditionis defectus operatur defectum consensus & gratiæ, non dicitur par titulus nec legitimus ad impediendam executionem litterarum in formâ gratiosâ concessarum & expeditarum iuxta resolutionem *Rotæ in vna Canonicatus S. Dionysij Leodien. 25. Maij 1626, coram R. D. Philippo Pirrouano.*

Fallit quando eiusmodi titulus conditionalis fuit purificatus præuijs examine & approbatione ab executore litterarum Apostolicarum factis, quo
17 casu talis gratia non potest amplius considerari & haberi vti conditionalis, quia puri & purificati idem est iudicium, *Far. in anterioribus decisionib. part. 2. decis. 197. num. 13.*

Distinguunt tamen DD. inter clausulas denotantes monitionem vt sunt illæ, quæ quamuis in gratia expressæ non forent de iure tamen inesse intelli-
18 guntur, prout est clausula si sit idoneus, si sit sufficiens, si dignus, &c. & clausulas denotantes conditionem v. g. si tibi constiterit per diligentem informationem talem habere vnde viuere valeat, vel habere congruam sustentationem & similes, quo casu executor pro actus validitate tenetur facere aliqua-
19 lem informationem & verificationem narratorum, quia commissio limitata, limitatione non seruatâ, nullum producit effectum, nullamque tribuit iurisdictionem, *Marches. de rescript. vtriusque signaturæ, part. 2. cap. 1, num. 74.*

Insurgit alia satis frequens quæstio: An Capitulum possit dici legitimus contradictor, cùm nihil aliud habeat quàm nudum installationis ministeriũ,
20 immissio enim in possessionem non est actus iurisdictionis propriè, sed nudum ministerium, *Far. in posth. part. 1. decis. 564, num. 2. post Abb. in cap. sicut, num. 17. in fine, Ne Clerici vel Monachi sæcularibus negotijs se immisceant,* admissio autem quam facit Capitulum nihil tribuit iuris, sed in nudo & mero facto consistit, quæ non habet vim institutionis, nec collationis aut cuiusuis prouisionis, sed
21 dumtaxat præsentatum per superiorem siue collatorem habet de facto admittere & recipere ad eius mandatum, *Rota decis. 27. num. 2. circa finem, de Præbend. in nouis cap. eam te,* & ibi *Innoc. de rescript. cap. pro illorum, in fin. de Præbend.*

Wames.

Wamesf. consil. 247. num. 27. dict. tit. 1. nec spectat ad Capitulum de viribus tituli cognoscere, *Philipp Probus tract. regul. quæst. 36.* Sed executoris qui ius tertij non tollit seu illi non derogat, *L. 2. §. merito, & § si quis à Principe. ff. ne quid in loc. public.* Sed nudè Capitulum debet recipere prouisum cum clausula, *Saluo iure cuiuslibet,* his tamen non obstantibus, si prouisus siue nominatus, non reperiatur conformiter & iuxta statutorum dispositionem qualificatus, poterit hoc casu Capitulum pro suo interesse legitimè se opponere. *Seraph. decis. 355* adeò quod minor pars Capituli maiori parti contrarium facienti tanquam operanti factum à iure reprobatum, reclamare seu contradicere & protestari valeat. *Aloys. Ricc. var. resolut. resol. 249.* ne tacendo videatur consentire. *Cap. qui tacet de reg. iuris in 6.* & sic illa quaeretur eodem modo quo maior pars *Ricc. ibidem.* Capituli maior pars non præiudicat minori quando minor pars in aliquo læditur. *Far. in posth. part. 1. decis. 623. num. 1. in fin.* nonobstante generali statutorum derogatione quæ non tollit particularia statuta, quia Papa per clausulas generales non intendit derogare particulari statuto. *Rota decis. 1. num. 3. de præbend. in nouis.* 23 24 25 26

An Episcopus possit statuere nè prouisiones Apostolicæ vel censuræ aliquæ recipiantur aut exequantur in sua Diœcesi, nisi primitus ipse Episcopus consulatur, seu sine præuio suo vel eius ad id commissi examine affirmat, *Henricus Botteus Briaxien. tract. de Synodo Episcopi & Statutis Synodalibus, part 3. conclus. 7. num 185. & seqq.* dummodo tamen id fiat non causa differendi executionem, quia saperet inobedientiam contra Sedem Apostolicam, nec causa lucri aut cupiditatis, nè videatur velle reddere examen venale quod saperet simoniam, & dummodo non contraueniant Constitutionibus Sommorum Pontificum Clementis VII. de impedientibus executionem litterarum Apostolicarum, & Gregorij XIII. contra iurantes & iurare facientes illicita, impossibilia, damnosa, & Ecclesiasticæ libertati ac decretis Sacri Concilij Tridentini aduersantia, quas Pontificum Constitutiones refert *Branden in suo tract. ad Concordata Germaniæ, pag. Mihi 109. & 128.* 27

Iudicabitur pro primo, quotiescumque Princeps venit contra factum proprium & facit concessionem contrariam primæ, prima semper valet & non secunda, *Adrian. Gilmann symphoremat supplicat. processff. super constit. Imperij, tom. 4. voto, 37. num. 20.* & ex duobus à Papâ subrogatis, prior in subrogatione de iure venit præferendus. *Put. decis. 202. num. 1. lib. 1.* etiamsi collatio fiat cum clausula nonobstante prima collatione quæ intelligi debet de inualida & nulla collatione, non de valida. *Rebuffus in praxi benefic. tit. de forma signatura simplicis prouisionis : Versiculo, Aut Prouisione quauis, &c. circa finem.* d 28

Etsi enim Princeps videatur de absoluta potestate posse tollere ius tertij, illa potestas dici potiùs debet iniuriosa & contra legem diuinam, vt bene & elegante-

eleganter per eundem *Rebuffum in ad reg. cancel. de non tollen. ius quæsitũ, n. 34 & 35. & seq.* Et licet suprema sit Principis potestas, eam tamen intra fines iustitiæ conclusam esse oportet, ne tempestatis potius quàm potestatis plenitudine vti dicatur. *Io. Ludouic. Benderus ad constit. Imperij de reuis. concluf. 22. num. 20. Post Zasium cons. 10. num. 7. volum. 2.* Juxta Claudianum Poëtam ad Honorium:

Nec tibi quid liceat, sed quid fecisse decebit,
Occurrat, mentemq́; domet respectus honesti.

Non enim Princeps est honesti, iustique regula solutus, sed honesti, iustique Minister, ac ipsius iuris custos & conseruator. *August. de ciuitate Dei, cap. 20.* cuius verba firmissima esse debent, cùm nihil sit quod magis Principem deceat quàm vt verbis suis fidem præstet, quamobrem *Isocrates* Regem suum monet, *Vt perpetuò in id stadium incumbat, eamq́; reuerentiam præ se ferat, vt verbis suis maior sit fides, quàm aliorum iuramentis.* Quod autem nonnulli parùm pij & prudentes obijciunt, *Id ius esse, quod ei, qui plus potest, vtile est.* Sæuum illud est, & adulantis animi dogma, quanto honestior & Regio animo dignior vox, *Cùm omnia possimus, sola credimus nobis licere laudanda.* Nempe quia id tantùm posse facere dicimur quod iustè & honestè possumus, &c. *Lib. 2. Aphorismorum meorum Politicorum, cap. 2.*

Laus Æterno DEO, semperque Virgini MARIÆ, quibus vt par est, hæc accepta refero, quæ quoque tum saniori iudicio, tum Ecclesiæ Catholicæ censuræ lubens submitto.

FINIS.

INDEX
RERUM ET MATERIARUM, QUÆ IN HOC TRACTATU PRECUM PRIMARIARUM Scholijs Illustratarum continentur, Ordine Alphabetico contextus.

Numerus primus sectionem, secundus numerum marginalem designat.

B.

C

Coad-

Dispos-

F

G

Precistæ

Spurij

FINIS

217

ERRATA SIC CORRIGE.

Pagin. Lin.

2. 19. ab eo qui imperare *adde* po- (test.

4. 2. Congregatio III *pro* Ill.

5. 27. placitum *pro* placetum.

30. incepisse *pro* irrepsisse.

6. 18, principium *pro* principum.

7. 22. Gregorium XIII. *pro* Paulum V.

8. 16. Cathedralis *pro* Cathedrali.

10 16. communicant *pro* cõmunicat

17. 24. Romano I. Pontifice *pro* Romano Pontifice.

27. 4. præstitit *pro* præstat.

circa 5. *adde* quam nuper hoc est.

medium 8. Reuerendi *pro* Reuerendissimi.

15. electionijs *pro* electionis.

30. 36. schisanatico *pro* schismatico.

34. 17. beneficiaq; *pro* beneficiasque.

35. 23. An collatione de stylo communi moderno in requiratur scriptura *pro* an in collatione.

37. 17. conueuerint *pro* consueuerint.

44. 10 conditio es *pro* conditiones.

55. 31. ordinarium *pro* ordinariorum.

59. 25, metropolilana *pro* metropolitana.

62, 17. conditionemi ta *pro* conditionem ita.

61. 29. expremi *pro* exprimi.

63, 23 liceto quatur *pro* licet loquatur.

64. 13, Ecclesiæ *pro* Ecclesia

66 26. istis primarijs precibus *pro* istarum primariarum precum.

68. 36. quod si *pro* quid si

70, 10. poest *pro* potest.

24 suũmetitur *pro* suum metitur.

72. 5, *dele* vnum multa.

35 ex oppositio ne *pro* appositione.

77. 28. concessus *pro* conferus.

82, 36. actu præbendarur *pro* præbendatorum.

84. 14. experesse *pro* expresse

30. erigendi *pro* exigendi.

88. 23. qua eneniente *pro* eueniente.

27. prioris guatię *pro* prioris gratiæ

28. præiudicum *pro* præiudicium,

Pag. Lin.

33. incomparabilitate *pro* in compatibilitate.

89. 23. au *pro* aut.

90. 5. & 6, fuctuum *pro* fructuum.

91. 15. iila *pro* illa.

24. Ecclesiarum vacuitas *pro* vicinitas.

vlt. incomparabilitatem *pro* incompatibilitatem.

92. 31. beneficio *pro* beneficio.

95. 33. ministerum *pro* ministerium.

98. 13 et iam *pro* etiam.

99. 18. non vacato *pro* vocato.

30. asign re *pro* assignare.

101. 22. Iure *pro* Iura.

102. *dele* Præcitam non sit acceptatum beneficium & gratio.

16. effectnm *pro* effectum.

103. 8, defignat *pro* designat.

107. 13. verum eligendi *pro* iterum.

109 vlt. execrablis *pro* execrabilis.

110. 33, iur. *pro* Iuri.

29. specie *pro* specificè.

111. 23. Imperiats *pro* Imperiales.

25. nominationã *pro* nominationẽ.

28. Imperiale *pro* Imperiales.

31. collato *pro* collatio.

32. atne quam *pro* antequam.

33. infinuetur *pro* insinuetur.

115. 2 sed *pro* seu.

26. & reseruatione *pro* de reseruatione.

26. de alternatiua *pro* &.

117. 34 se is *pro* si is.

118. 34. vt præiudicium *adde* in.

119. 1. debet *pro* decet.

18, appr mam *pro* ad primam.

35. prouisio *pro* prouiso.

119. 9. acquiriri *pro* acquiri

121. 13. fit *pro* sit

123. vlt quemaomodum *pro* quemadmodum

126. 13. pręsentationi *pro* pręsentationis

15, de *pro* DD.

128. 11 persequitur *pro* prosequitur

130. 29 Iustitia *lege* iniustitia

181. 13, præbenda *pro* præbendæ

Pag. Lin.
133. 35. Trennalis *pro* Triennalis
134. 11 imprimere *pro* inferre
135. 3. andetur *pro* an detur
136. 21. potuerunt *pro* poterunt
24. Immo. VIII. *pro* Inno. VIII.
137. 1. reformationes *pro* reseruationes
27. Ecclesiasti *pro* Ecclesiasticis.
138. 9. *adde* non valet
139. 24. terminio *pro* termino
140. 14. primo *pro* primum
141. 22. institia *pro* Iustitia
144. 35. incursurium *pro* incursurum
148. 20. *dele* non
149. 3. clusula *pro* clausula
153. 12. esset *pro* cesset
155. 14. vt *pro* quod
159. 18 adeoque *pro* ideoque
162. 4. etiam *pro* etiamsi
32. repulsio *pro* repulso
163. 10. receptiones *pro* exceptiones.
12 processum *pro* processuum
26 *dele* vnum hic
164. 2. deb. *pro* debet
8. ot *pro* tot
26. apispensatus *pro* dispensatus

Pag. Lin.
27. dequaquam *pro* nequaquam
28 fuerint *pro* fuerit
31. suffrageartur *pro* suffragetur
166. 12. siue *pro* sine
169. vlt. plures *pro* pluries
vlt. soluerunt *pro* soluetur
171. 3. dispotio *pro* dispositio
174. 33. haeri *pro* haberi
175. 32. hon *pro* hoc
176. 20. Eugenum *pro* Eugenium
177. 14. possint *pro* possit.
179. 33. sæu *pro* suæ
34. simimiliter *pro* similiter
182. 3. in *pro* vt
14. ei tam *pro* etiam
vlt. nominatui *pro* nominatus
186. 2. & 21. annum *pro* annuum
189. 11. annum *pro* annuum
35. emanatarium *pro* emanatarum
190 9. indigatione *pro* indagatione
31. egressu *pro* ingressu
195. 30. fronte *pro* fonte
196. 11. instrusiione notaria *pro* instrusione notoria
197. 24. sommorum *pro* summorum.

ERRATA JNDICIS.

Litt. C. Clausula anteferri vis & energia *lege* Clausulæ
Clasula *lege* Clausula
Concordatorum Germaniæ textus sec. 5. §. 1. num. 1. *pro* §. 2.

Litt. D. Decretum quod solet apponi in prouisiode *lege* prouisione
Decretum itans *lege* Decretum irritans.
Dignitas maior post pontificalē quæ sit & qui cognoscatur & an comprehendantur *lege* comprehendatur

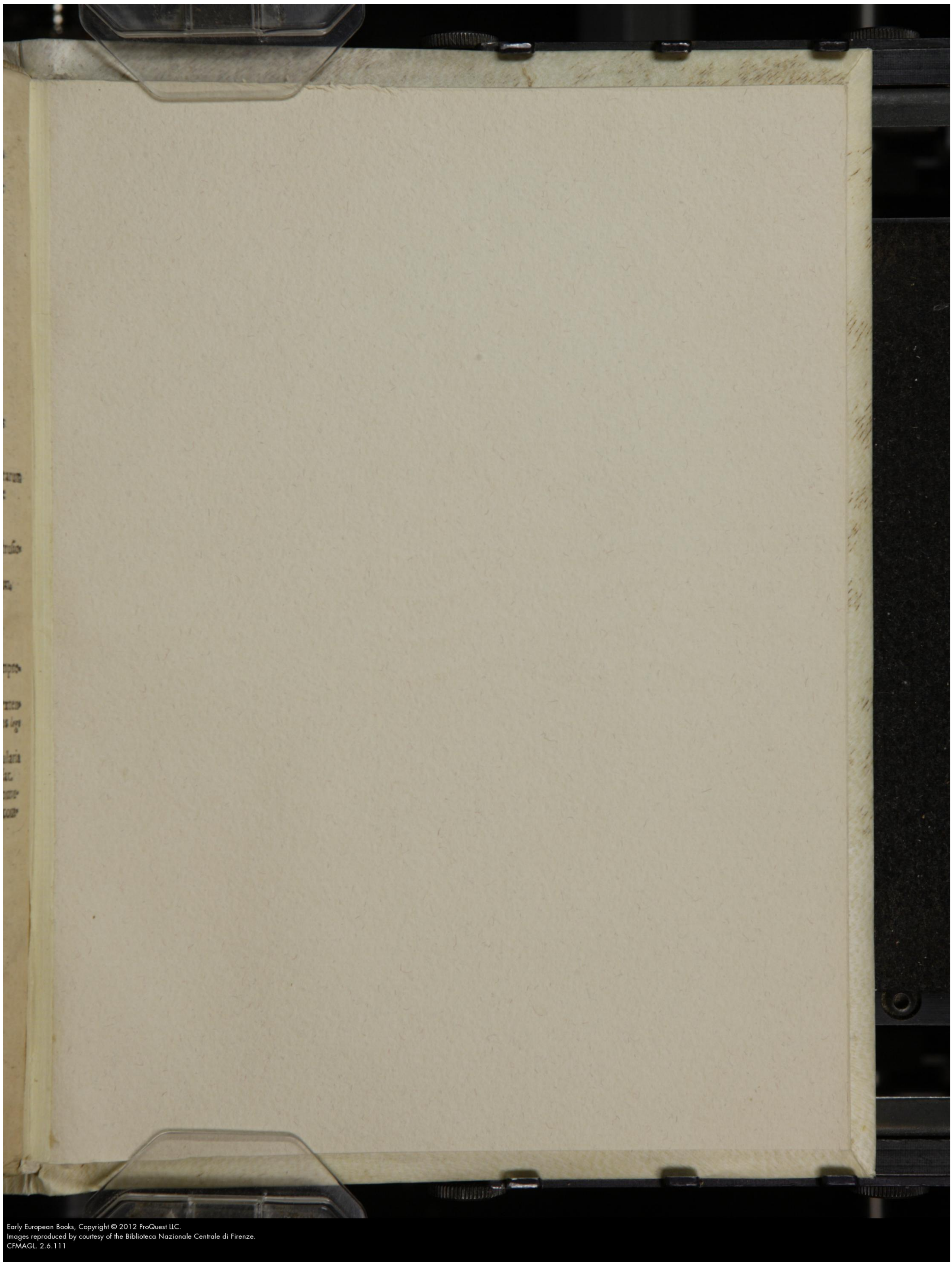
Litt. G. Generalis dispositio non extenditur ad casu priuilegiatos *lege* casus

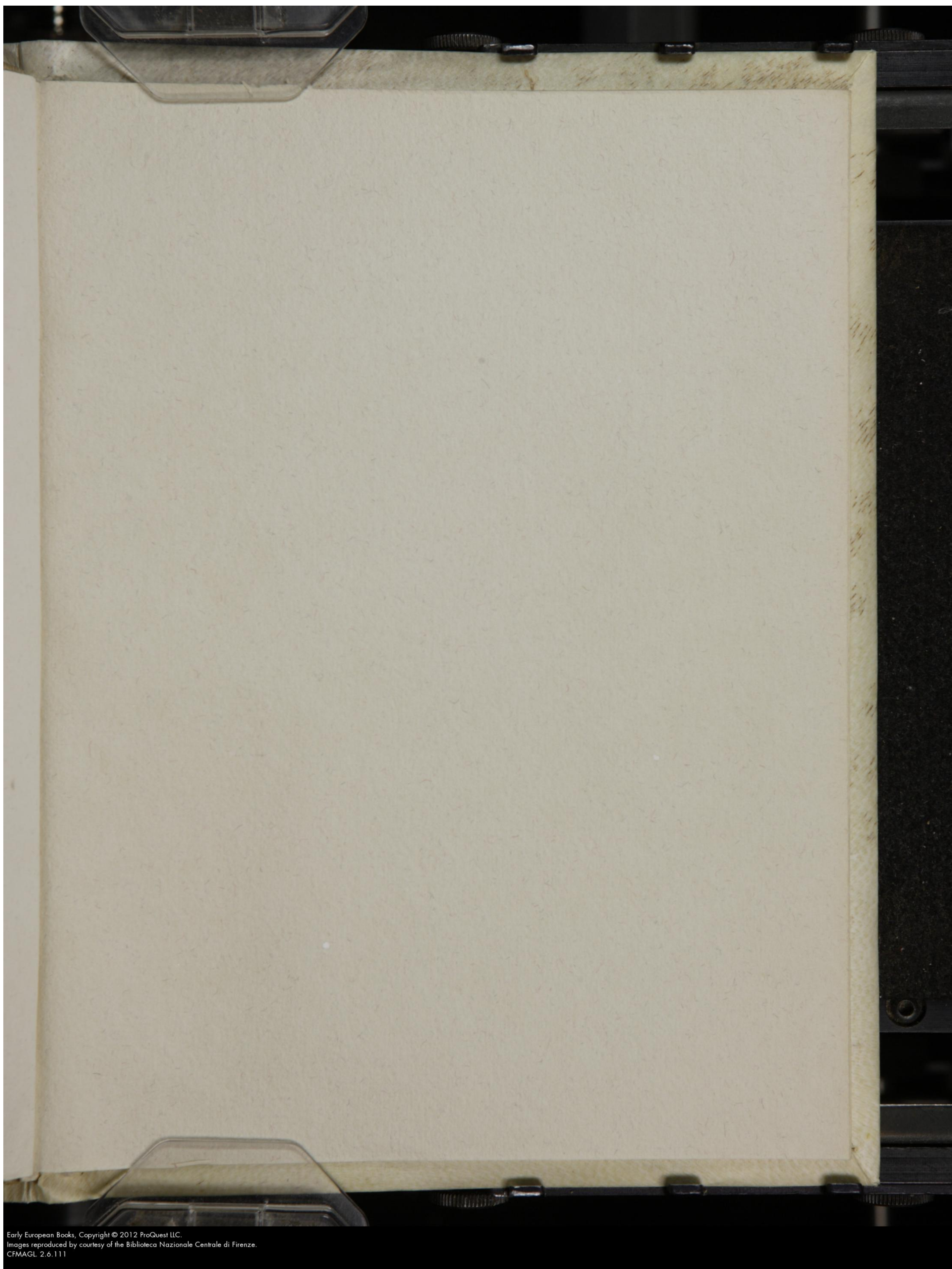
Litt. M. Monocularia *lege* Monocularia

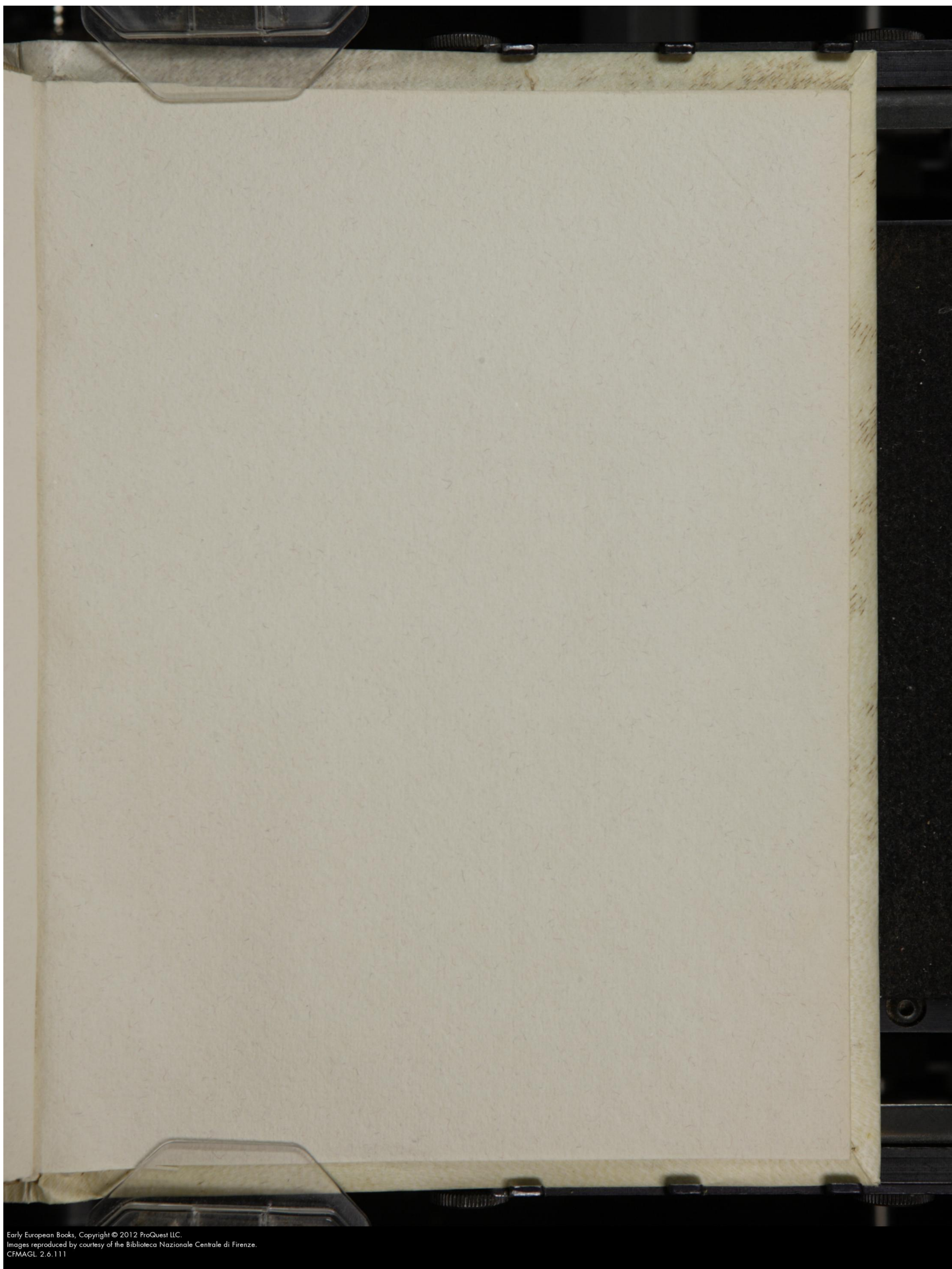
Litt. P. Pensio excedat *lege* si excedat.

Litt. S. Scriptura an de seipso communi moderno *lege* de stylo communi moderno.

FINIS.

005647053

